

ശ്രീമൂലംമലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി

ഗിരിജാകല്ല്യാണം

ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി.

ഗ്രന്ഥാങ്കം ൮.

ഗിരിജാകല്യാണം

ഗീതപ്രബന്ധം

തിരുവിതാംകൂർ ഗവർന്മെന്റ് സെക്രട്ടറിയും

ഭാഷാഗ്രന്ഥപ്രകാശകനും ആയ

കവിതിലകൻ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ, എം. എ., ബി. എൽ.,

പരിശോധിച്ചു

തിരുവിതാംകൂർ ഗവർന്മെന്റിന്റെ അനുജ്ഞാനുസരിച്ചു

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്.

തിരുവനന്തപുരം

തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാർ അച്ചുക്കൂടത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്

൧൧൦൨.

THE SRÎ MÛLAM MALAYÂLAM SÊRIES.

No. VIII.

GIRIJÂKALYÂNAM

GÎTÂPRABANDHAM

EDITED

WITH AN INTRODUCTION

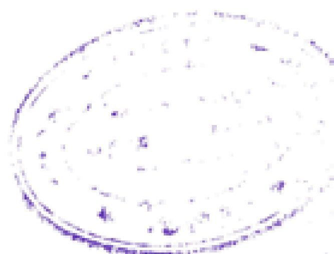
AND

AN APPENDIX

BY

S. PARAMESVARA AIYAR, M. A., B. L.,
[KAVITILAKA]
Secretary to the Government of Travancore,
and
Curator for the publication of Malayalam Manuscripts.

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:
PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS
1925.

അവതാരിക.

സുപ്രസിദ്ധമായ നളചരിതം നാലു ദിവസത്തെ കഥകളിപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവായ മഹാകവി ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ, അത്രമാത്രം തന്നെ പ്രസിദ്ധി സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലാത്തതും എന്നാൽ സിദ്ധിക്കുവാൻ സർവ്വഥാ അർഹതയുള്ളതുമായ, ഒരു വിശിഷ്ടകൃതിയാകുന്നു ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധം. ഈ കൃതി ആദ്യമായി ക്രി. പി. ൧൮൬൫-ൽ “പാർവ്വതീസ്വയംവരം അല്ലെങ്കിൽ ഗിരിജകല്യാണം” എന്ന പേരിൽ കൊച്ചിയിൽ സെന്തോമസ്സ് അച്ചുകൂടത്തിൽ അച്ചടിക്കപ്പെട്ടു. സ്ഖലിതദുഷ്ടമായ ആ പതിപ്പിനെപ്പററി ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവ്വാധികാര്യക്കാർ അവർകൾ കൊല്ലം ൧൦൬൮-ൽ പരിഷ്കരിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ മലയാളഭാഷാചരിത്രം രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ ഒന്നും തന്നെ പ്രസ്താവിച്ചു കാണാത്ത സ്ഥിതിക്ക് അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിഗോചരമായിരുന്നുവോ എന്ന സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. “മലയാളസാഹിത്യചരിത്രസംഗ്രഹം” എന്ന പുസ്തകം ൧൦൯൭-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ശ്രീമാൻ പി. ശങ്കരൻ നമ്പിയാർ എം. എ. ഗിരിജാകല്യാണത്തെ “കിളി (തുള്ളൽ) പ്പാട്ട്” എന്നു വിചാരിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന് ആ ഗ്രന്ഥത്തെപ്പററി കേട്ടുകേൾവിയല്ലാതെ മറെറാരറിവുമുണ്ടായിരുന്നതായി വിചാരിക്കുവാൻ ന്യായം കാണുന്നില്ല. ഗിരിജാകല്യാണം ഒരു കിളിപ്പാട്ടോ തുള്ളൽപ്പാട്ടോ അല്ലെന്നും കവി സ്വമേധയായി കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നതും അദ്ദേഹം ഗീതപ്രബന്ധം എന്നു നാമകരണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതുമായ ഒരു ഗാനമാണെന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. സെന്തോമസ്സ് അച്ചുകൂടക്കാരുടെ ആ പഴയപതിപ്പു ഞാൻ ബാല്യത്തിൽ എവിടെവച്ചോ വായിച്ചു ഒരോർമ്മ അല്പവിസ്മൃതിയിൽ ആണ്ടുകിടന്നതിനാൽ വർത്തമാനപ്പത്രം വഴി അതിനെപ്പററി തിരക്കുകയും അതിന്റെ ഫലമായി മാന്നാററു കുട്ടമ്പേരൂർ ശ്രീവിദ്യാപ്രകാശിനീസംസ്കൃതപാഠശാലയിൽ അദ്ധ്യാപകനായ എന്റെ സ്നേഹിതൻ ശ്രീമാൻ

വി. ജി. കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാന്റെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന അതിന്റെ ഒരു പ്രതി എനിക്കു കിട്ടുവാനിടവരികയും ചെയ്തു. എന്റെ പതിപ്പിന്റെ അച്ചടി കഴിഞ്ഞതിനുമേലാണ് എനിക്ക് ആ പുസ്തകം കിട്ടിയതെന്നുവരികിലും ഒരൊററ ഗ്രന്ഥത്തെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചുള്ളതും ആരും തന്നെ പരിശോധിക്കാത്തതുമായ അതു മുൻകൂട്ടി ലഭിക്കാത്തത് ഒരു നഷ്ടമായി തോന്നിയില്ല. ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ പ്രഥമകാണ്ഡം (ഖണ്ഡമെന്നും ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നു) പ്രശസ്തപണ്ഡിതനായ എന്റെ സ്നേഹിതൻ ശ്രീമാൻ പി. കെ. നാരായണപിള്ളയുടെ ഒരു ചെറിയ ടിപ്പണിയോടുകൂടി ചെത്തിവ ദിവാൻബഹദൂർ കൃഷ്ണൻനായർ വായനശാലയുടെ ഭാരവാഹികൾ ൧൦൮൦-ൽ അച്ചടിപ്പിക്കയുണ്ടായി. എന്റെ പതിപ്പിനു ഞാൻ ഉദയമ്പേരൂർ മങ്ങലശ്ശേരി ഇല്ലത്തു ശ്രീമാൻ ശ്ലവരൻ കണ്ടൻ നമ്പൂരിയുടെപക്കൽനിന്നും മററും മഹാമഹോപാദ്ധ്യായൻ ഗണപതിശാസ്ത്രി അവർകൾ സമ്പാദിച്ച രണ്ടും, കുളക്കോട്ടു കിഴക്കേടത്തു ശ്രീമാൻ ചന്ദ്രശേഖരവാരിയരുടെ ഗ്രന്ഥശാലയിൽനിന്നു പണ്ഡിതർ വടക്കുംകൂർ രാജരാജവൎമ്മരാജാവു കൊണ്ടുവന്ന ഒന്നും, ഇങ്ങനെ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അവലംബിച്ചു. ഗണപതിശാസ്ത്രികൾ സമ്പാദിച്ചതിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം

„കോപ്പതെല്ലാം കണ്ടു താൽപര്യം പൂണ്ടു
ക്ലൂപ്പിടാതെ നിന്നു ഗീഷ്പതി ചൊല്ലിനാൻ.”

എന്ന ഭാഗത്തിൽ അവസാനിക്കുന്നു. മററു രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും സമഗ്രങ്ങൾ തന്നെ. ഒന്നിലധികം ഘട്ടങ്ങളിൽ എന്റെ മനസ്സിനു നിർദ്ദോഷമെന്നു തോന്നിയ ഒരു പാഠം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഒട്ടുവളരെ പണിപ്പെടേണ്ടിവന്നു എന്നുപറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ കാലത്തെയും കവിതകളെയും പററി അനേകം അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തിയതിന്റെ ഫലമായി ഇതുവരെ കേരളീയരുടെ അറിവിൽപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത ഏതാനും ചില വിവരങ്ങൾ ലഭിക്കുവാൻ ഇടവന്നു. അവയെ ഈ അവസരത്തിൽ ഭാഷാഭിമാനികളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിന് എനിക്കു പ്രത്യേകം സന്തോഷമുണ്ട്. ഈ വിഷയത്തിൽ എനിക്ക് അമൂല്യങ്ങളായ പല സഹായങ്ങളും ചെയ്തുതന്നിട്ടുള്ള എന്റെ സ്നേഹിതൻ കേരളപുത്ര്യാദിഗ്രന്ഥകർത്താവായ ശ്രീമാൻ അമ്പാടി നാരായണപ്പു

ഇവരുടെ പേരിൽ എനിക്കുള്ള കൃതജ്ഞത വാക്കുകളാൽ പരിച്ഛേദിക്കാവുന്നതല്ല.

കൊച്ചിസ്സീമയിൽ പ്രസിദ്ധവും പാവനവും ആയ ഇരിങ്ങാലക്കുട കൂടൽമാണിക്യക്ഷേത്രത്തിന്റെ തെക്കേഗോപുരത്തോട് അടുത്തുകിടക്കുന്ന 'അകത്തൂട്ട വാരിയ'ത്തിലാണ് നമ്മുടെ മഹാകവി ജനിച്ചത്. അകത്തൂട്ട വാരിയന്മാർക്ക് പണ്ടേക്കുപണ്ടേ കൂടൽമാണിക്യക്ഷേത്രത്തിൽ കഴകമുണ്ട്. ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ സാക്ഷാൽ നാമധേയം രാമൻ എന്ന് ആയിരുന്നു. രാമൻ 'ഉണ്ണിരാമൻ' ആയും ഉണ്ണിരാമൻ (ഉണ്ണിരാമവാരിയർ—ഉൺരാമവാരിയർ—ഉൺരായിവാരിയർ—ഉണ്ണായിവാരിയർ) ഉണ്ണായിയായും പരിണമിച്ചാണ് രാമവാരിയർ ഉണ്ണായിവാരിയരായി തീർന്നതു്. സ്വന്തം അമ്മാവൻ തന്നെയായിരുന്നു വാരിയരുടെ ഗുരുനാഥൻ. ബാല്യത്തിൽ ഒരിക്കൽ അമ്പലത്തിലെ കഴകപ്രവൃത്തിക്ക് എന്തോ വീഴ്ചവരുത്തുകയാൽ മാതുലൻ മരുമകനെ ശാസിക്കേണ്ടിവന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നു നിർഗ്ഗമിച്ച ഒരു ദ്രുതകവനമാണ് താഴെക്കാണുന്ന ഭാഷാശ്ലോകം.

താഡിക്കേണമെന്നു ചൊല്ലിക്കൊടുത്ത തടിയുമായ്
പ്രാണനിര്യാണകാലേ
തൊടിച്ചാടിച്ചു കൃതാന്തഭടരവരടിയേനെ-
പ്പേടിപ്പിക്കും ദശായാം
കോടക്കാർമേഘവർണ്ണം തഴുകിയ വനമാ-
ലാവിഭൂഷാഞ്ചിതം തേ
കൂടക്കാണായ്‌വരേണം തിരുവുടലഴകേ
കൂടൽമാണിക്യമേ! മേ.

'താഡിക്കേണ്ട്' എന്നുവച്ചാൽ 'താഡിക്കേണ്ടതു്' എന്നാണർത്ഥം. ഇതുകൂടാതെ വാരിയരുടെ വകയായി ഒരു ഭാഷാശ്ലോകം കൂടി കേട്ടിട്ടുള്ളതു താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം.

നില്ലപ്പാ! നിലനില്ല പൊറുത്തുമിവിടെ-
ത്തന്നെ മലർക്കന്യയാം
വല്ലികെട്ടുമണിത്തു മന്ദഹസിതം
വിസ്മൃത്യ പത്രാവലിം

തെല്ലുറച്ചേന്റ കലിപിനീപരിസരേ
നില്ക്കുന്ന കല്പദ്രുമം
ചൊല്ലിക്കൊണ്ടതു നല്കും; എന്തിനു മന-
ക്കാമ്പേ! മറിച്ചങ്ങ് ഭ്രമം?

കലിപിനി ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രക്കുളത്തിന്റെ പേരാണത്രെ.

വാരിയരുടെ കവിതകളിൽ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യം വഹിക്കുന്നതു 'രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം' എന്ന സംസ്കൃതകാവ്യമാണ്. അതു മഹാകവി മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ ഗുരുവായൂപുരേശസ്തവമായ 'നാരായണീയ'ത്തെ അനുകരിച്ചു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതും അമ്പതു ദശകങ്ങളിലായി അഞ്ഞൂറിൽപ്പരം ശ്ലോകങ്ങളടങ്ങിയതുമായ ഒരു സാരസ്വതപ്രവാഹമാകുന്നു. രാമായണമാണ് കാവ്യത്തിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം; രാമനാണ് കാവ്യകർത്താവ്. അതിനാൽ ഭട്ടതിരിയുടെ കാവ്യം എങ്ങനെ 'മേധാ നാരായണീയ'മോ അതുപോലെ വാരിയരുടെ കാവ്യവും 'മേധാ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം' തന്നെ. പരിണതപ്രജ്ഞനും ഭാവനാകുശലനും ആയ വാരിയർ ഈ കാവ്യത്തിൽ ശബ്ദവിഷയകമായി പ്രസാദംകൊണ്ടല്ലെങ്കിലും ഔന്നത്യംകൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയെക്കൂടി ഒന്നു തല കുനിപ്പിക്കുന്നില്ലയോ എന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഉദാഹരണത്തിനായി ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം ഉദ്ധരിക്കാം.

ആനന്ദബോധമയമാത്മനിരുദ്ധഭേദാ-
തീതം ധിയാം-
കാര്യാശ്രയാമപി
പ്രത്യഗ്ദൃശാമപി സതാം
ശ്രീവത്സലാഞ്ഛനകൗസ്തുഭരാജമാനവപുഃ
ശ്രീവാസുദേവസ്വരൂപം
ശ്രീമത്സംഗമമന്ദിരേ വിഹരതാത്
ശ്രേയഃപ്രദായി നൃണാം.

'ഇണ്ടൽ തീർക്കുന്നവൻ നിശ്ചയം
ചിന്തയാൽ പദം
തന്നെ ചേർന്നവരെന്നാൽ ഭക്തിയോ
മുക്തിയോ ഭാഗ്യം ഗതം

ധന്യാ/ന്യാ [illegible] കരോപി ന [illegible]
സ്തന്യം ജനന്യാഃ [illegible]ബൽ;
തം നാഥം ജഗതാം നമാമി ശിരസാ
ശ്രീസംഗമേശം ഹരിം.

മഞ്ജുസ്വർണ്ണകിരീടമഞ്ജനശില-
ഭാളീകചഞ്ചൽക്കചം
കിഞ്ജല്ക്കാഭ[illegible]പില്ലവല്ലിവലനൈ-
വ്യഞ്ജൽപ്രപഞ്ചസ്ഥിതിം
കഞ്ജാനന്ദമു[illegible]ത്രമുന്നാ[illegible]സി-
ന്യഞ്ചന്മണികുണ്ഡലം
സഞ്ജല്പാമൃതഫേനപുഞ്ജഹസിതം
[illegible]ഞ്ചിന്തയേ [illegible]ത മുഖം.

[illegible]ഗ്ഗലപ്രഭൃതകൌസ്തുഭം കരലഗൽ
കൌമോദകീശംഖഭാം-
[illegible]ഗ്ഗാരാതിസുദർശനാബ്ജലസിതം
ശ്രീവത്സലക്ഷ്മ്യാഞ്ചിതം
നിഷ്കപ്രൗഢിമഹൽപ്രശോഭനസ-
ന്നാഭിസ്ഥനാളീകമ-
ന്യൂക്ഷ്മാദ്രീത[illegible]വദാഭോഗത്തു [illegible]
ദോഷം തവ[illegible] വപുഃ.

പ്രോ[illegible]ദ്ധം ഗാഢനിവിതപീതവസ[illegible]-
വ്യാ[illegible] [illegible]ശിഞ്ചിക[illegible]-
ന്മഞ്ജിപ്രാപ്രപദീനനീവിനിഭൃതം
പീനോരുജാനുദ്വയം
ആപാദ്യൽസനാകാന്തം [illegible]ഭൂഷണം
പാദാബ്ജ[illegible]
ഘ്രാസിഷാരിതചൂഡകം വന്ദേ
തായും സംഗമേശാലയേ!

പൂവും പൂങ്കുയിലുമൊത്ത് പൂന്തേൻ[illegible]
വള്ളം പുന്നാഗ [illegible]-
ങ്ങളും പൂവാടി [illegible]
[illegible]ദ്ധിതിലപാന്ദത്തേ?

ദൃഷ്ടം രക്ഷസി; രക്ഷ; രക്ഷിതമലം
സംഹൃത്യ; കൃത്യാദിതോ
ഭീഷ്മാതിവിഷു വിരമ്യ; സമൃഗിതി കിം
ചിത്രാസി വിത്രാസിതഃ?

ന്യസ്തം ചേതസി യദ്വദസ്യ യതിഭിം
നിസ്സന്ദേഹധിയൈതർഹതി-
സ്സന്തൻ സ്മൃതിരത്വ സുപ്തബുധിതൈ
ർന്നിത്യം തപോയജ്ഞാദികം;
ചിത്തം ചന്ദ്രചൂഡമാതൃമിത്രദയിതാ-
ദ്യുത്യാദി ചരണമതയേ
പ്രാപ്തം ദേവാഗ്നനായ തത്തദചിതം
യത്തോഽസി തത്തോഷിതഃ.

ശ്രുത്വാപുണ്യപരമ്പരാമിഹജനേ
ജാനാതി മർത്യോ ന താം
... പുണ്യചരിതം പുരാതനജനേ
... നാതിയന്തന ...
പ്രീണാതി ശ്രവണത്രയം ക്ഷിതിസന്ത-
ന്താനാനി ചേതാനിശം
പ്രാണാന്തം പ്രണതാവശം ബത പാശൈ
... ദ്രവശേ.

... പ്രചലനോ
... ബുധാരാസമാ
... ജനാശ്ച ബന്ധു-
ന്ധന്യാന്തികേ തദ്യാപി
... തഥാപി മമ ശ്രു-
തൗ ചിന്ത്യമൃത്യു മാ;
... ബിഭ്രഷ്ട നയനേ
... ലേ
... പ്രായ ...
...
ധ്യാനപ്രാവണികീകൃതം ...
... യോഗിഭിഃ

ഏതൽ പാവനതാസുധാകരശരൽ
ഭാനപ്രകാശാംശുഭ-
ദ്ധ്യാനല്പാമൃതമീക്ഷിതും തവ വപുഃ
പ്രാണപ്രയാണേ വൃണേ.

അരണ്യകാണ്ഡത്തിൽ നിന്ന് ഒരു പദ്യം താഴെ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

നിരവർണ്ണയൽ സ വരവർണ്ണിനീമുഖം
മതിനിർണ്ണയായ യതിവർണ്ണയാ ദൃശാ
സമവർണ്ണയച്ചരണചണ്ഡതാം തദാ
സ്വരവർണ്ണശുദ്ധ്യുപദംശനധയാ ഗിരാ.

താഴെ കാണുന്നതു സുന്ദരകാണ്ഡത്തിലെ ഒരു പദ്യമാണ്.

സൌധേ ഹർമ്മ്യേ സഞ്ജവനേ ചാപ്യവരോധേ
സീതാദേവീമേഷ വിചിന്വന്നവലോക്യ
കങ്കേളീനാം കല്പതരൂണാം വിപിനം സ്വം
ക്ലാന്തോ മദ്ധ്യേ ശിംശപമാസ്ഥ ക്ഷണമാത്രം.

യുദ്ധകാണ്ഡത്തിൽനിന്ന് ഒരു ശ്ലോകംകൂടി ഉദ്ധരിക്കട്ടെ.

തദ്ബാണേദ്ധ്വസ്തബിഭ്രത്തപഃശിതമവാരിഷം
ബോധയൻ കുംഭകർണ്ണം
തദ്ബാഹൂച്ഛേദമായാർത്തൻ സ്വരിപുമുഖശര-
സ്ത്രാസ്ത്ര പുത്രേണ സാകം;
കല്പാന്തോന്നിദ്രരുദ്രപ്രതിഭടവപുഷാ
ശൂലിനാ തേന തേനേ
ദർപ്പാഢ്യാ യാ കപീനാമശനിരശനിസ്സാ
പാദപാതാ തദാശാ.

നാല്പത്തൊൻപതാമത്തെ ദശകത്തിൽ ഗ്രന്ഥകർത്താവു തന്നെപ്പറ്റി പ്രകടമായി ചില വിവരങ്ങൾ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്.

ഭവന്മാലാകാരോ ഭജനവിമലാകാരകരണോ
സ്മൃത്വാ രാമം രാമായണമഭണനമവ്യം തവ പുരാ;
സുഖം കാലേ കാലേ സ്വജനപരിപുഷ്ട്യൈ രചിതാ
ജഗന്മാതുർമ്മോദം ദിശതു സാരാധനാതവ ഫളി.

ഇതിൽനിന്നു കവിയുടെ നാമധേയം രാമനെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വൃത്തി ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിൽ മാലകെട്ടെന്നും വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ ശതകത്തിൽ തന്നെയുള്ള മറ്റൊരു ശ്ലോകമാണ് താഴെ കുറിക്കുന്നത്.

"ബുധോ വാ മുഗ്ദ്ധോ വാസ്ത്വപിഹ കവയിതാ സ്യാൽ കിമിയതാ?
ശ്രുതാ വാല്മീകീയാ രഘുപതികഥാ യേന ഹി യഥാ
തഥൈവേയം തസ്യാ യദ്ഭുതകഥനകാലേ പരിണമേത്
പ്രസത്ത്യൈ ശ്രോതൄണാം ഫലമിമമൃതേ കിം കവികൃതേ?"

ഗ്രന്ഥസമാപ്തിയിലുള്ളതാണ് അധോലിഖിതമായ പദ്യം.

"ശാന്തം നാതി സഹേ ന ചോക്തുമപി ച
ശ്രീസംഗമാധീശ്വര!
സ്വാതന്ത്ര്യേ ചകിതസ്ത്വമസ്മി; സുഖിത
സ്ത്വൽപാരതന്ത്ര്യേ സ്മൃതേ;
ത്വദ്ദാസേഷു ധാത്രീഷ്വപി ചോദ്യമേഷു ശിരസി
സംധാരയേ തദ്ധൃതത്ത്വം ഭവ
സ്ത്വദ്ദാസേഷ്വപി മേ തവൈവ കരുണാ
പാത്രീകൃതാത്മാ തതഃ."

ഈ സ്തോത്രത്തിൽ പ്രഥമശതകം കൂടൽമാണിക്യസ്വാമിയുടെ കേശാദിപാദമാണെന്നു കണ്ടുവല്ലോ. അന്ത്യദശകം പാദാദികേശമാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ വാരിയർ ഭട്ടതിരിപ്പാട്ടിലെ അനുകരിക്കുന്നില്ല. ഭട്ടതിരി തന്റെ കാവ്യം ഒരു കേശാദിപാദംകൊണ്ടത്രേ സമാപിപ്പിക്കുന്നത്.

രാമ[illegible]ശതീസ്തോത്രത്തിനു പത്തറുപതു കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപു രാമൻനമ്പിടി എന്നൊരു വിദ്വാൻ ഒരു ലഘുവ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത് അന്ന് ഇരിങ്ങാലക്കുടവാരിയത്തിൽ മൂപ്പായിരുന്ന പ്രസിദ്ധജ്യോതിഷികൻ ശങ്കുവാരിയരുടെ ആവശ്യപ്രകാരം രചിച്ചതാണെന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വ്യാഖ്യാതൃപദ്യത്തിൽനിന്നു വെളിവാകും.

ധീമാൻ പാരശവാഗ്രണീർവിജയതേ
ജ്യോതിർവിദഗ്രേസരഃ
ഖ്യാതോ ദക്ഷിണമന്ദിരാധിപതിരപ്യൻ
ശങ്കരാഖ്യോഽമലഃ

രാമസ്സുധാഗിരാവികല്പിതമതി
സ്സങ്കല്പ്യ ചാതുൎഗ്ഗിത
ഗേയ്യമാം പഞ്ചശതീസ്തവസ്യ വിവൃതിം
കുൎവ്വെ യഥാമത്യഹം.

ഏറെക്കാലം ഇരിഞ്ഞാലക്കുടയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടിയതിനു ശേഷം വാരിയർ കുറെ നാൾ തൃശ്ശിവപേരൂർ താമസിച്ചു വടക്കുന്നാഥസ്വാമിയെ ഭജിക്കുകയുണ്ടായി. അക്കാലത്ത് അദ്ദേഹം വടക്കുന്നാഥസ്തുതിയായി പല കീൎത്തനങ്ങളും നിൎമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ഏതാനും ചിലത് എന്റെ കൈവശം വന്നുചേൎന്നിട്ടുണ്ട്. അവ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അനുബന്ധമായി ഒടുവിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ അന്നു തൃശ്ശിവപേരൂരിലും മററും നാടുവാഴിസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്ന ചങ്ങരൻകോതക്കൎത്താവുമായി വാരിയർ പരിചയപ്പെടുവാൻ ഇടയാകുകയും കൎത്താവിന്റെ ആജ്ഞാനുസാരം വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തിലേക്കു തന്റെ ഒരു വഴിപാടെന്ന നിലയിൽ ആ മഹാകവി ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധം നിൎമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത് എന്റെ കൈവശം കിട്ടീട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ ഗ്രന്ഥകൎത്താവു തന്നെ കുറിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു

"ഗിരിജാകല്യാണമിദം
നിരമാദലിഖച്ച രാമപാരശവഃ
സങ്കടമോചനഹേതോ-
ശ്ശങ്കരഗോദപ്രഭോൎന്നിദേശേന."

ഇതിൽനിന്നു ഗിരിജാകല്യാണം കവിതന്നെ നിൎമ്മിച്ച് ആദ്യം ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതിയതായി കാണുന്നു.

നളചരിതം കഥകളിപ്പാട്ടു വാരിയരുടെ ഒടുവിലത്തെ കൃതി എന്ന് ഊഹിക്കുന്നു.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ ജീവിതകാലത്തെപ്പററി ഒരഭിപ്രായം പറയുന്നതിനു വളരെ ആലോചിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വാരിയർ കൊല്ലം ൯൱൯-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു എന്നും ൯൪൪-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു കാൎത്തികതിരുനാൾ രാമവൎമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ മുഖംകാണിച്ചു എന്നും അന്നു ഇവിടെ വച്ചു മഹാകവി കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുമായി പരിചയപ്പെട്ടു എന്നും ടിപ്പുവുമായുള്ള യുദ്ധത്തെപ്പററി

ചില മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിയെന്നും ൯൭൧-ാമാണ്ട് ഇരിങ്ങാലക്കുടവച്ച് ൬൧-ാമത്തെ വയസ്സിൽ മരിച്ചു എന്നും സൂക്ഷ്മം പോലെ ൧൦൫൬-ലെ ഭാഷാചരിത്രം ഒന്നാംപതിപ്പിൽ പറഞ്ഞു കാണുന്നതു യാതൊരു രേഖയേയും അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയല്ലെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. രണ്ടാംപതിപ്പിൽ ൯൩൩-ന് ഇടയ്ക്ക് അല്ല ൯൮൦-ന് ഇടയ്ക്കാണ് വാരിയർ കാർത്തികതിരുനാൾ തിരുമേനിയെ മുഖംകാണിച്ചത് എന്ന പഴയ ഐതിഹ്യത്തെ സ്വല്പം ഭേദപ്പെടുത്തി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതും വിശ്വാസയോഗ്യമല്ല.

"ഭൂപാലരമണദയിതാ
കളിയല്ലന്നതിചിരസ്മൃതാ
പ്രാണൻ കളയുമതിവിധുരാ
എന്നാൽ കലമിതഖിലവുമറിവന്നിതു."

എന്ന നളചരിതം ഒന്നാംദിവസത്തെ കഥയിലെ പദഖണ്ഡം അറമാണ് എന്നൊരൈതിഹ്യമുണ്ട് എന്നും ഉണ്ണായിവാരിയർ സന്തതിപ്രസരമില്ലാതെയാണ് മരിച്ചത് എന്നും ഉള്ളതു നിർവിവാദമാണ്. വാരിയരുടെ മരണശേഷം അകന്ന ഒരു ശാഖയിൽ ഒററയായി ശേഷിച്ച ഒരന്തരവൻ തൃശ്ശൂരിനടുത്തു കൂട്ടനല്ലൂർ വാരിയത്തുനിന്ന് അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തേക്കു ദത്തുവാച്ചു. അതിനാൽ രണ്ടു തലമുറയ്ക്കുശേഷമാണ് ഒരു പ്രസിദ്ധജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയർ കുടുംബത്തിൽ മൂപ്പനായതെന്നത്രേ ഐതിഹ്യം. ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയർ ൯൯൭-ൽ തന്റെ മകൻ തൃപ്പൊയ്ക്കാട്ടു ശങ്കുവാരിയരെ അന്നത്തെ മൂപ്പരുംകൂടി ദത്തെടുത്തു കുടുംബത്തേക്ക് അവകാശിയാക്കിത്തീർത്തു. ആ ദത്താധാരം ഇപ്പോഴും ഉണ്ട്. അദ്ദേഹം ൭൦-ൽ ചില്വാനം വയസ്സു ജീവിച്ചിരുന്നതിനു ശേഷം കൊല്ലം ൧൦൦൧-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കാലധർമ്മത്തെ പ്രാപിച്ചു. പിന്നീടു രാമൻനമ്പിടിയെക്കൊണ്ടു രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം വ്യാഖ്യാനിപ്പിച്ച ശങ്കുവാരിയർ മൂപ്പനായി. അദ്ദേഹം ൭൮-വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്ന് ൧൦൬൮-ൽ അന്തരിച്ചു. ശങ്കുവാരിയർ മുതലേ ഉയർത്തിവന്ന പൂർവികന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ രാമൻ എന്നൊരു പേർ കാണുന്നില്ല. ഉണ്ണായിവാരിയർ ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയരുടെ അടുത്ത പൂർവികനായിരുന്നില്ല എന്നുള്ളത് ഇതിൽനിന്നു വിശദമാകും. ശങ്കുവാരിയരുടെ കാലത്തിനിപ്പുറം കുറേക്കൊല്ലം ജ്യോതി

ഷവിഭാൻ കുട്ടൻവാരിയർ കലമറിമയെ പരിപാലിച്ചു പോ ന്നിരുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ കാരണവൻ ഈശ്വരവാരിയരാണ്.

കുഞ്ചൻനമ്പിയാർക്കു എന്നതുപോലെ യാതൊരു ക്ഷേത്രാനുഭവവും കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഉണ്ണായിവാരിയർക്കു പതിച്ചുകൊടുത്തതായി കാണുന്നില്ല. കായംകുളം രാജ്യം പിടിച്ചടക്കിയ അവകാശവഴിയാണല്ലോ തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിലെ മേൽക്കോയ്മസ്ഥാനം സിദ്ധിച്ചതു്. പണ്ഡിതപക്ഷപാതിയായ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഇരിങ്ങാലക്കുടക്ഷേത്രത്തിലെ കഴകപ്രവൃത്തിക്കാരനായ ഒരു മഹാകവി തന്നെ സന്ദർശിച്ചിരുന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനു വല്ല പ്രത്യേകാനുഭവങ്ങളും ആ ക്ഷേത്രത്തിൽതന്നെ പതിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു്. അവിടുന്നു സമ്പാദിച്ച വലിയകൊട്ടാരം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽ ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധത്തിന്റെയോ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിന്റെയോ ഒരു താളിയോലപ്രതിപോലും കാണുന്നില്ല. നളചരിതം കഥകളി തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചു നിർമ്മിച്ചു എന്നുള്ളതിനു യാതൊരു തെളിവുമില്ല. നേരെമറിച്ചു ൯൨൭-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു വാരിയർ ഇവിടെ വരികയും കുറേക്കാലം താമസിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു എന്നാൽ വലിയ ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായ അദ്ദേഹം മഹാകവി അശ്വതിതിരുനാൾ തിരുമേനിയെ അനുകരിച്ചു സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ടു തന്നെ ആദ്യന്തം തന്റെ കഥകളി പൂരിപ്പിച്ചിരുന്നിരിക്കാനാണ് എളുപ്പമുള്ളതു്. „കാതിലോലാ; നല്ലതാളി" "കരി കലക്കിയ കുളം; കുളം കലക്കിയ കളം" "ചോറ്റിൽക്കിടക്കുന്ന പന്നിത്തടിയനും; ചായ്ക്കുന്ന ചേരത്തിൽ പ്രവരനാം"; ഈ മൂന്നു ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾക്കും വലിയ വിലയൊന്നും വരുത്താനില്ല. കാളിദാസനേയും ഭവഭൂതിയേയുമോ എഴുത്തച്ഛനേയും കുഞ്ചനേയുമോ പററിയുള്ള ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളല്ലേ, „ചോദിച്ചത്തി പക്ഷേ നിന്റെ മനംപോലെ (?)" "ചൂടാതിരിപ്പിൽ വാളവരിങ്ങും (?) നമ്മെടുത്തല്ലിവ പൂട്ടാൻ വരും" മുതലായ പദ്യങ്ങളുടെ കർത്തൃത്വത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങളെല്ലാം, ഇക്കാലത്തു് ആർ വിശ്വസിക്കുന്നു? ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾക്കും കാക്കശ്ശേരിഭട്ടതിരിക്കും തമ്മിൽ നടന്നതായി കേരളീയരെല്ലാം ഘോഷിക്കുന്ന „ആരാകാരോ ഭവാൻ; നാരീ നാഗ്യാകാരോ ഭിക്ഷു (?)" ഇത്യാദി സംഭാഷണം ചോളദേശ

ത്തിൽ വേദാന്തദേശികരും ഒരു അദ്വൈതികളും നടന്നതായ ത്രേ ഐതിഹ്യം. വേദാന്തദേശികർ ഉദ്ദണ്ഡനെ അപേക്ഷിച്ചു പ്രാക്തനനായിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

മേൽ വിവരിച്ച ന്യായങ്ങളാൽ ഉണ്ണായിവാരിയർ കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ സമകാലികനായിരുന്നു എന്നുള്ള വിശ്വാസത്തിനു സാരമായ ഉടവു തട്ടുന്നുണ്ട്. ഇനി കൊല്ലം പത്താംശതകത്തിന്റെ മദ്ധ്യകാലത്തല്ല അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ പിന്നെ ഏതുകാലത്തായിരുന്നു എന്നു നോക്കാം. രാമപഞ്ചശതീ സ്തോത്രം ൪൯-ാം ദശകത്തിൽനിന്നു ഞാൻ ഉപരി ഉദ്ധരിച്ച ഒരു പദ്യത്തിൽ "അനാകലനകാല പരിണാമേൽ പ്രസരൈത്യ" എന്നൊരു ഭാഗം കാണുന്നുണ്ടല്ലോ. അതിൽ "പരിണാമേൽ പ്രസരൈത്യ" എന്നുള്ളത് അനാകലനകാലമായ കലിദിനത്തെ കാണിക്കുന്നു എന്നത്രേ ചില പണ്ഡിതന്മാരുടെ പക്ഷം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ കൊല്ലം ൯൪൨ ഇടവമാസം ൨൭-ാംനു വെള്ളിയാഴ്ച നാൾ ആ ശ്ലോകം നിർമ്മിച്ചതായി വരുന്നു. എന്നാൽ ആ ഭാഗം കലിസംഖ്യയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായി രാമൻനമ്പിടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നില്ല.

രാമനാട്ടത്തിന്റെ ഉദയം കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മേലായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാണല്ലോ. കൃഷ്ണനാട്ടത്തിന്റെയും പൂർവ്വഭാരതചമ്പുവിന്റെയും കർത്താവായ മഹാകവി കോഴിക്കോട്ടു മാനവേദൻ രാജാവ് ആ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും നിർമ്മിച്ച കാലം അവയിൽത്തന്നെ കലിസംഖ്യകളാൽ കുറിച്ചിട്ടുണ്ട്. "പാപാപാദല്ലലഭസോഽയം കലിഃ" എന്നു പൂർവ്വഭാരതചമ്പുവിൽ കാണുന്നതിൽ നിന്ന് ആ ഗ്രന്ഥം കൊല്ലം ൮൨൮-ലും "ഗ്രാഹ്യാ സ്തുതിർഗോപകൈഃ" എന്നു കൃഷ്ണനാട്ടത്തിൽ കാണുന്നതിൽ നിന്ന് ആ ഗ്രന്ഥം കൊല്ലം ൮൨൯-ാമാണ്ടു ധനുമാസം ൨൦-ാംനു- ഞായറാഴ്ച ദിവസത്തിലും ആണ് അവസാനിച്ചതെന്ന് ഊഹിക്കാം. കവി തന്റെ ഗുരുവായ ആനായത്തു കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയെ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും സ്തുതിച്ചിട്ടുമുണ്ട്.

അഘവിഹതികരാണാം കൃഷ്ണനാമ്നാം ഗുരൂണാ-
മനവരതമഹാംഹഃ പ്രാവൃഷേണ്യാംബുവാഹഃ
പ്രവിസരദനുകമ്പാവാരിസംഭാരസാന്ദ്രോ
മമ ഹൃദയമയൂരം നർത്തയേജ്ജാതമോദം.

(പൂർവ്വഭാരതചമ്പു.

പ്രേമ്ണാഢ്യം ലാള്യമാനഃ സദയമിഹ സദാ-
നന്ദനന്ദേന പിത്രാ
രാഗേണ ജ്യായസാ വാ വിവശമതി യശോ-
ദാഖ്യയാ വാ ജനന്യാ
ആഭീവ്യൂത്തിവ്യഗവ്യാ വിബുധപരിവൃഢോ
ശ്രീദ്ധാതാഘമോക്ഷം
പുഷ്ണൻ കൃഷ്ണോ ഗുരുർമ്മേ പരമതമപദോ-
ദ്ഭാസകോ ബോധവീത.

(കൃഷ്ണനാട്ടം)

എല്ലാംകൊണ്ടും

“സ്വായത്ഭക്തിഭരേണ നന്ദനന്ദന...
ശ്രീമാനവേദാഭിധഃ
ക്ഷോണീന്ദ്രേണ കൃതാ നിരാകൃതകലിർ-
ഗ്രാഹ്യാ സ്തുതിർഗ്ഗാഥകൈഃ.”

ഇത്യാദി പദ്യം കലിസൂചകമാണെന്നുള്ളതിനെപ്പററി ആരും സംശയിക്കേണമെന്നില്ല. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ മാനവേദരാജാവിന്റെ സമകാലികനും രോഹിണീനക്ഷത്രത്തിൽ തിരുവവതാരമാന്ന തിരുവിതാംകൂർ ഉണ്ണിക്കേരളവൎമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ സപ്രീയനും ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹം രാമനാട്ടം ഏർപ്പെടുത്തിയതും രാമായണവിഷയകമായി എട്ട് ആട്ടക്കഥ നിർമ്മിച്ചതും ഉണ്ണിക്കേരളവൎമ്മ മഹാരാജാവു നാടുനീങ്ങിയ കൊല്ലം വൃന്ദന്യ-നു മുൻപായിരിക്കണം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നളചരിതം നാലുദിവസത്തെ കഥകളി ആ പ്രസ്ഥാനത്തെ അനുകരിച്ച് ഉണ്ണായിവാരിയർ വൃര ൦-നു മുൻപു നിർമ്മിച്ചു എന്നു വരാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല. കൊച്ചിരാജ്യത്തിലെ ഒരു പ്രഭുവിനെ ആശ്രയിച്ചുപാൎത്തിരുന്ന ഒരു മഹാകവി കൊച്ചിയുടെ ജന്മശത്രുവായ സാമൂതിരിമഹാരാജകുടുംബത്തിലെ ഒരംഗത്തോടുള്ള സാഹിത്യമത്സരത്തിൽ ഭാഗഭാക്കാകുന്നത് അസംഭവവുമല്ല. നളചരിതത്തിലെയും ഗിരിജാകല്യാണത്തിലെയും പല ഭാഗങ്ങളിലെ ഭാഷാരീതി പരിശോധിക്കുന്ന പക്ഷം ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കൊല്ലം പത്താം ശതവർഷത്തിന്റെ ഉത്തരാൎദ്ധത്തെക്കാൾ ഒൻപതാം ശതവർഷത്തിന്റെ പൂർവ്വാൎദ്ധത്തിലോ ഉത്തരാൎദ്ധത്തിലോ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടു എന്നു വരാനാണ് ന്യായം അധികമുള്ളത്. ‘പരിണാമേൽ പ്രസക്ത്യൈ’ എന്ന

വാക്യം 'അനാകലനകാലേ' എന്ന പാദത്തെ പിൻതുടൎന്നു വരുന്നതിനാൽ അതു കലിസംഖ്യാസൂചകമല്ലെന്നു ശഠിച്ചു പറവാൻ നിവൃത്തിയുമില്ല. അതു കലിസംഖ്യതന്നെയാണെങ്കിൽ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രം വാരിയരുടെ യൌവനത്തിലേയും നളചരിതം വാൎദ്ധക്യത്തിലേയും കവിതയാണെന്നു് ഇതിൽ കൂടുതൽ തെളിവുകൾ നമുക്കു കിട്ടുന്നതുവരെ വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ അനൌചിത്യമില്ല.

ഈ മഹാകവിയുടെ കവിതാരീതിയെപ്പററി പരേതനായ പ്രൊഫസർ എ. ആർ. രാജരാജവൎമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ തന്റെ നളചരിതത്തിന്റെ പ്രൌഢവ്യാഖ്യയായ കാന്താരതാരകത്തിന്റെ അവതാരികയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു് അധികമായി ഒന്നും ഈ അവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കണമെന്നു ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ ഗ്രന്ഥാന്തത്തിൽ,

ഗ്രന്ഥഗ്രന്ഥിരിഹ ക്വചിൽ ക്വചിദപി
ന്യാസി പ്രയത്നാന്മയാ
പ്രാജ്ഞമ്മന്യമനാ ഹഠേന പഠിതീ
മാസ്മിൻ ഖലഃ ഖേലതു
ശ്രദ്ധാരാദ്ധഗുരുശ്ലഥീകൃതദൃഢ
ഗ്രന്ഥിസ്സമാസാദയ
ത്വേതൽകാവ്യരസോൎമ്മിമജ്ജനസുഖ
വ്യാസജ്ജനം സജ്ജനഃ.

എന്നു തന്റെ ഉദ്ദേശത്തെ വിളിച്ചുപറയാമായിരുന്നു എന്നു പ്രൊഫെസർ തമ്പുരാൻ ആ അവതാരികയിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതുതന്നെ ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കവി മുക്തകണ്ഠം ഘോഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു സ്മരണീയമാണു്.

"കഠിനതയുമിടയിടയിൽ വരുവതുമിരുമ്പിനാൽ
കൂട്ടുൾ മരംകൊണ്ടു ഭള്ളിക്കിലേവനും.
അരുതരുതു ഭവജലധിനടുവിലടിയും കപ്പ-
ലിതുസഹിപ്പീടിനാലത്ഭുതം ബഹൂ.
മറുകരയിലണവതിനരികിൽ മതിയായ്‌വരും
നരലോകരേ! ഘോരസംസാരസാഗരേ."

എന്ന ഭാഗം നോക്കുക.

ഗിരിജാകല്യാണം ദ്വിതീയഖണ്ഡത്തിൽ പാൎവ്വതീദേവിയുടെ സൌന്ദൎയ്യവൎണ്ണനാഘട്ടത്തിലും മററും കാണുന്ന കാഠിന്യത്തിനു കണക്കില്ല. ഗ്രന്ഥിജടിലമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു വിസ്തരിച്ചു കാന്താരതാരകംപോലെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ടായാൽ മാത്രമേ സാമാന്യന്മാരായ വായനക്കാൎക്കു പൂൎണ്ണമായി അൎത്ഥബോധം സിദ്ധിക്കയുള്ളു. അതു ഞങ്ങളുടെ ഉദ്യോഗകൃത്യപരിധിയിൽപ്പെടുന്നതല്ലാത്തതിനാൽ അതിന്നായി ഈ സന്ദൎഭത്തിൽ ഒരുങ്ങുന്നില്ല.

ഉണ്ണായിവാരിയരെക്കാൾ മനോധൎമ്മവാനായ ഒരു കവി കേരളത്തിൽ ഒരുകാലത്തും ജനിച്ചിട്ടില്ലെന്നു നളചരിതംപോലെ തന്നെ ഗിരിജാകല്യാണവും തുറന്നു പറയുന്നുണ്ട്.

"ജയ ജനനി! ജഗദവനഘനാമൃതരണേ!
ജയ ഗജമുഖസ്കന്ദജനനി! പ്രിയകരി!
ജയ ജനനി! ശിവകാമിനി! ജയ ഭഗവതി! ശിവേ!
ജഗദുദയപാലനസംഹാരകാരണേ!
തവ ചരണപങ്കജമിതി മുനിനിവഹർ
ശരണമായ്‌വരുമെന്നുറച്ചു ചൊല്ലി!
ജനനി! തവ മഹിമകളിനിയെന്തെങ്ങനെ
ഭവതി! ഭക്തജനഭയഹരണി! ഭഗവതി;
ശരണമിഹ തവ ചരണയുഗളമിഹ മറ്റൊന്നും
ശരണമല്ലാതില്ലീശ്വരി!"

ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങളിൽ കാണുന്ന ഭക്തിപ്രധാനങ്ങളായ സൌന്ദൎയ്യം പരമാനന്ദപ്രദമായിരിക്കുന്നു. ശ്രീപരമേശ്വരൻ കാമദേവനെ ദഹിപ്പിക്കുവാൻ തൃക്കണ്ണു തുറക്കുന്ന

"ഉഗ്രനായക്ഷനായ്‌ മോദിതനായിങ്ങനെ—
ന്നൊരോ നിശ്ചിതമെന്നതിനാൽ ചിന്തിച്ചു
തൃക്കണ്ണിടച്ചുഞ്ഞറച്ചാൽ വിനാഴിക
നിശ്ശബ്ദഗംഭീരമാം ദിവ്യരശ്മികൾ
നിഴന്ന മാരനെക്കണ്ടു സമീപത്തു—
ദിക്കുന്ന കോപാഗ്നിതന്നെക്കൊണ്ടും
സൽകൃപാസ്വകൂടംകൊണ്ടു ബന്ധിച്ചു
തച്ചുമരച്ചു ഭാരാമനായ്‌ തീൎത്തിച്ചു

വരച്ചാളിപ്പാനായ്ത്തുനിഞ്ഞളവെത്രയും
സൂക്ഷ്മമായൊരു പരാണ പുറത്തു ഫാ-
ലേക്ഷണദ്വാരം കടന്നുപോരും വിധൌ
എൻമണിയെട്ടുക്കുറിട്ടതിലൊന്നൊള-
മമ്മിഴിവഹ്നികണവും തുണയായി.
വിസ്മയമെന്തു പറയാവു കാൽക്ഷണാൽ
ഭസ്മാവശേഷനായ്ത്തീൎന്നു മനോഭവൻ"

എന്നഭാഗം "ഭസ്മാവശേഷം മദനം ചകാര" എന്ന പാദത്തിൽ അവസാനിക്കുന്ന കുമാരസംഭവത്തിലെ കാളിദാസവൎണ്ണനത്തെപ്പോലും ജയിക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. "പോരുമേതു ഗിരോ വാരമേ മാധവ" മുതലായ ദിക്കുകളിൽ കവി പ്രദൎശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന നിരങ്കുശത്വത്തെ നമസ്കരിക്കുകതന്നെ വേണം. ഈ നിരങ്കുശത്വം ഇതുപോലെ തന്നെയോ ഇതിലുമധികമായോ രാമപഞ്ചശതീസ്തോത്രത്തിലും കാണാം. കേരളീയരായ സംസ്കൃതകവികളിൽ ഇതു നിരങ്കുശനായ മഹാകവി ഇലത്തൂർ രാമശാസ്ത്രികൾ ഒരാൾ മാത്രമേ എന്റെ സ്മൃതിപഥത്തെ പ്രവേശിക്കുന്നുള്ളു. "വിദ്വാരിയുണ്ടെന്നാകിൽ പടിച്ചു പാടികൊള്ളുവാൻ" എന്നു കവി പറയുന്നതിൽനിന്നു ഗിരിജാകല്യാണം സാമാന്യസ്ത്രീകളുടെ ആവശ്യത്തെ പുരസ്കരിച്ചു നിൎമ്മിച്ചതല്ലെന്നു വെളിവാകുന്നു.

"കനകമതിന്റെവും സുധ കണ്ടുകല്പ്പമനിരയും
അനൎഗ്ഗളം ശ്ലോകവുമനുപ്രാസമുഖമാദി
ഉണ്ടാകും കലഹം രമ്യം ജനിക്കും നൽസാരസ്വതം
നിനക്കും നിൻമയിതകളും നിനയ്ക്കുന്നവൎക്കും പിന്നെ".

എന്നു നളചരിതത്തിൽ സരസ്വതീദേവി നളചക്രവൎത്തിക്കു കൊടുക്കുന്ന വരം വാരിയരുടെ ഒരു പ്രബന്ധകടാക്ഷമെന്നത്രേ ഞാൻ കരുതുന്നത് ആ മാതിരിയിലുള്ള ഒരു വരപ്രദാനത്തിനു ഗിരിജാകല്യാണസരസ്വതിയും സന്നദ്ധയായിത്തന്നെ നിലകൊള്ളുന്നു.

എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ.

തിരുവനന്തപുരം,
൧൦൮൮-൧൧-൨൦

ഗിരിജാകല്യാണം

പ്രഥമഖണ്ഡം.

കനകനിറംപൂണ്ട ഘനകാരുണ്യമൂർത്തേ!
മനകാമ്പിങ്കൽ വാണീടണമഖു! കരിമുഖ!
ഗണനാസരണിയിൽ മണിയാം ഗുണഗണ!
ഗണനായക! പോററി! തുണയായിരിക്കണം നീ.
ഫണിതിമദാമവേ! നീ പിണിതീർത്തരുളുവാൻ
മണിദീപികപോലെൻ മനസി വിളങ്ങുക.
പരിശ്രുതികളെന്നും വരുമൊ നമുക്കില്ലേ
ഗുരുശ്രുതന്മാർ തുണ മരുശ്രുതിയിങ്കലും?
ഗുരുഭാരതീഗുണപരിപാകങ്ങളോർത്താൽ
സുരപാദപം തൃണം; സുരഭി പശുവിതാം
സുരമാമുനിനവഗൃഹകാരുണ്യമിപ്പോ-
ളൊരുമകന്നിങ്ങു പൊരുമാറണമെങ്കൽ.
ശരണം പ്രാപിക്കുന്നേൻ ധരണീസുരന്മാരെ-
ക്കരുണാനിധികളാം കവികളെ പലരെയും.
ആധിമാററുവാനെന്നു മേദിനിതലേ മരു-
ന്നാദിമകവിവരനാദിമ[illegible]യുള്ളൂ.
ആ രസമറിഞ്ഞല്ലോ ഭാരതം വ്യാസൻ ചൊല്ലി;
ദൂരതൊ ഗിരാമതിൻ ചാരുത വിചാരിച്ചാൽ
ആളുകളിവരെന്നു മൂളുവിനനുവാദം
കാളിദാസാദികളേ! കേളികേൾപ്പാനാം പാരിൽ.
സൽപുരാണാദികേട്ടു മുപ്പുരാരാതികഥ
തെല്പുകൂടാതെ നിത്യമുൾപ്പൂവിലുറപ്പിച്ചാൽ
ഉൾപ്പരിതാപം നീങ്ങു;മുല്പദങ്ങൾവരും;
സൽപുരുഷാർത്ഥാദമപ്പുറം ദൂരമല്ല.
ഹര ശങ്കരത്യാദി തിരുനാമങ്ങൾ കേട്ടാ-
ലുരിയാടാതെ തുഷ്ണീമിരിയ്ക്കുന്നാരും ചൊല്ലാ

G. P. T. 4472. 1000. 26-2-1100. B

പെരിയ സൂരികൾക്കുമരിശമുണ്ടായ്‌വരാ;
പരമാർത്ഥിയാമെന്നിൽപ്പരിതോഷമേ വരൂ.
പരിചോടേവം ചിന്തിച്ചുരിയ ഭാഷയായി-
ഗ്ഗിരിജാകല്യാണം ഞാനാരചെയ്യുന്നേനെന്നാൽ.

എങ്കിലോ കേൾക്ക പണ്ടു ശങ്കരൻതിരുവടി-
യങ്കിലോചനനരൻ പുംഗവകേതു പുരാൻ
അംഗനാനാശംകൊണ്ടു തിങ്ങിന വിഷാദത്താൽ
മങ്ങിന മനസ്സിങ്കൽപ്പൊങ്ങിന വിരക്തിയാൽ
തുംഗമാം ഹിമാദ്രിമേലങ്ങൊരു ഭാഗത്തിങ്കൽ
*തങ്കലേ തന്നെ കണ്ടു തിങ്കൾമൗലിയും വാണു.
നന്ദികേശാദിഭൃംഗിപുംഗവാദികൾ ഭൂത-
വൃന്ദവും തപസ്സിന്നു തന്നെയങ്ങൊരുമ്പെട്ടാർ.
തന്നുടെ തത്വംകണ്ടന്യചിന്തയും വിട്ടു
സന്തതമിരുന്നിതങ്ങന്തകാന്തകൻ ചിരം.
കപർദ്ദിതന്നെക്കാൺമാൻ തരത്തിലവസരം
തപസ്വിജനങ്ങൾക്കും പ്രയത്നം ചെയ്കേ വരൂ.
കനത്ത സന്ദേഹങ്ങൾ സമസ്തശാസ്ത്രത്തിലു-
മുണ്ണെത്തുമവർക്കു മററനതിന്†ന്തിക്കൂടാ.
ട്ടനേകം നാളേവം നഷ്ടദൈവികചിന്ത-
മഷ്ടമൂർത്തിതാൻ തപോനിഷ്ഠനായ് മരുവുന്നാൾ
വിഷ്ടപവാസികൾക്കു പെട്ടപാടെന്തു ചൊല്‌വൂ;
കഷ്ടമായ്‌ലോകതന്ത്രം; ഭ്രഷ്ടമായ് കാമതന്ത്രം;
ആൾക്കുമേ കാമരസമൊക്കിലുമില്ലാതെയായ്
വാർകുഴലിമാരെല്ലാം ദീക്ഷമാധിയാൽ മേവി.
ദേവനാവമധുസേവനരതിയില്ലാ
ഞ്ഞവന്മാം നാവിൽ മഹാദേവനാമമെയുള്ളൂ.
ദേവകാം മുനികളെന്നവമില്ലൊരു ഭേദം;
കേവലം മുനികളായവരുമെന്നേ വേണ്ടൂ.
ദേവനാരികളും 'ശിവഭാവനാപരമാരായ്
മേവിനാർ മന്ദാകിനീപാവനതീരങ്ങളിൽ.
നിഷ്ഫലങ്ങളാം ഫലപുഷ്പപല്ലവങ്ങളായ്-

* 'ആത്മാനമാത്മന്യവലോകയന്തം' കുമാരസംഭവം. † 'എന്തിൽക്കൂടാ' (പാഠാന്തരം)

കല്പവൃക്ഷങ്ങൾ വളരെയെപ്പോഴും വശംകെട്ടു.
കേവലം കാമനനും കൈവെടിഞ്ഞില്ലവില്ലും
ദേവപൂജയ്ക്കുകൊള്ളാം പൂവിതെന്നോർക്കയാൽ.
ഈവണ്ണമുള്ള [illegible] മൂവുലകിലും കണ്ടു
ജീവന്മുക്തനരുൾചെയ്തു ദേവരാജനോടേവം:
"ഇന്ദ്ര! നീയെന്തീവണ്ണം മന്ദനായ്ത്തീർന്നതഹോ;
വന്നിതു വിപര്യാസം മന്നിടം മൂന്നിലും.
ഐഹികമാകും വേണ്ടാ ദേഹികൾക്കെന്നാലുണ്ടോ
ലോകസ്ഥൈര്യം നിലപ്പൂ പാകശാസന! പാർക്ക.
വൈദികമതിനിയെത്തും ലോകനാശം സത്യലോകേ
വൈകൃതം ലോകേ വന്നതാകെ നാമുണർത്തണം.
നൈഷ്ഠികനായ സുരജ്യേഷ്ഠനോടിന്നു ചെന്നു
പാട്ടിൽ നാമുണർത്താഞ്ഞാൽ കാട്ടിയതെല്ലാം കഷ്ടം
ശീഘ്രതമൊഴികേട്ടു വാസവനോടേ മഹേന്ദ്രനാം
തീർത്ഥപാദകം ചൊല്ലും ദിവ്യമാമകൾ ധരിച്ചു
ശുശ്രൂഷിനാൻ മുഖംപാദം; നോക്കിനാൻ സുരന്മാരെ;
തീർത്ഥതിനായ് [illegible] കൊണ്ടുപോകേ [illegible]
സത്യലോകവും പൂകി [illegible]
[illegible]
ഇന്ദ്രാദികളേ! നിങ്ങൾക്കിന്നേതോ സന്ദേഹമല്ലീ
യെന്നുകേട്ടുണർത്തിച്ചാനിന്ദ്രനാം ബ്രഹ്മനോടേ:
സൌന്ദര്യം [illegible] തന്നേ; കിം പറയുണർത്തിപ്പൂ?
തന്നുരാൻ നീതാനേകനമ്പരാം ഞങ്ങൾക്കെല്ലാം.
ഷൾമുഖനുണർത്തിപ്പൂ പത്മജ! ലോകനാഥ?
അല്പമല്ലോതാൻ പിഴപ്പിനുള്ളു കേൾക്ക.
മാലിയന്നങ്ങൾചെന്നു ശൂലിതൻപാദം പൂകാൻ
പാലകനല്ലോ മുനി ബാലകനതിവൃദ്ധൻ;
നീലകന്ധരൻ പരൻ കാലകാലനങ്ങപ്പോൾ
നാളനേകംനാളായി പാളയം [illegible] പൂകാൻ.
ആരെയും വേണ്ടാ തനിക്കാരോടും കോപമില്ല;
ധീരമൈത്രയും ചിത്തം നിരസം ലോകതന്ത്രം.
കാരുണികതാം മുനിമാരിലെ കാരണമല്ല;
താരണികൾ കാൺമാനായമാളല്ല ഞങ്ങൾ.

ശോകമിന്നാക്കുമില്ല ലോകവാസികൾക്കിനി-
യ്യോകമേകദാ വന്നാൽ നാകനാഥന്ന ദോഷം.
ആകുലം മറെറാന്നില്ലാ; ലോകമിങ്ങനെ നില്ലാ;
നീ കനിഞ്ഞരുളണം ലോകരക്ഷോപായത്തെ."

ആവലാതികളേവമാവതങ്ങളോതിന
ദേവരാജനെക്കരുണാവലോകനം കൊണ്ടു
പാവനംചെയ്തു ബ്രഹ്മദേവനൊന്നരുൾചെയ്തു:
"ജീവശിഷ്യരേ! നിങ്ങൾ ജീവത ചിര"മെന്നു.
ഖിന്നത തീർത്തു സുഖമുന്നതം വരുമാറ-
ക്കണ്ണുകളെട്ടുംകൊണ്ടു വിണ്ണവരെയും നോക്കി
കണ്ണടച്ചൊന്നങ്ങോർത്തു പിന്നെയുമൊന്നരുൾചെയ്തു.
"വന്നതുനന്നായ് നിങ്ങളൊന്നറിയേണമിതിൽ.
ചൊന്നതു മറെറാന്നല്ല: ഖിന്നതയുണ്ടാകേണ്ടാ;
നന്നായ നിമിത്തങ്ങളെന്നിയേ കാണ്മാനില്ല;
ചന്ദ്രശേഖരപ്രിയാ സുന്ദരി സതീദേവി-
തന്നുടെ പിതാ മമ നന്ദനനായ ദക്ഷൻ
ഉന്നതശിവദ്വേഷി യെന്നതു ചെയ്തു കർമ്മം
നിന്ദിതമതിൻഫലമിന്നവനൊട്ടൊട്ടല്ല.
നാഥനാമവനിന്നെന്നുമേ നിന്ദചെയ്ത
പാപനാമവനാൽ പ്രജാപാലനമിനിയവ-
രാധ്യവാനായ നീചനെന്തിനാൾ വരും സുഖം?
താതനോടാക്കൊല്ലാ ശാസനമെന്നുകണ്ടു
കാതരാക്ഷിയാം സതി ചെയ്തതിനില്ല കുററം;
പാതകിയാം പിതൃപാപങ്ങളേ ചേന്നു.
നാരദഗിരാ ശൂലധാരിയക്കഥകേട്ടു
വീരഭദ്രനെ വിട്ടു; നാശമെന്തു ചൊല്വൂ;
ധാരണ നിങ്ങൾക്കില്ലേ ദാരുണഭൂതവൃന്ദ-
ഘോരത മുഴുക്കും കണ്ടും ഭീരുതയുണ്ടായതും.?
ഓടിവന്നെല്ലാരുമെന്നോടതുപറഞ്ഞതും
പീഡയാ നിങ്ങളോടുകൂടേ ഞാൻ പുറപ്പെട്ടു
തേടിച്ചെന്നിടിച്ചീശനോടോപം *വാടിച്ചതു-
മാടിൻെറ താടി ദ്രുതമോടവർ മേടിച്ചതും;
മിത്രനേത്രത്താൽ ഭഗനിത്രനാൾ കാണുന്നതും;

* 'പറിച്ചതും' (പാഠാന്തരം.)

വിശ്രവവും പൊത്തിപ്പൂഷാ സത്രപം മേവുന്നതും;
ഒട്ടൊഴിയാതെ പാർത്താൽ കഷ്ടമക്കർമ്മദോഷം,
നഷ്ടമായ്ത്തന്നില്ലതിൻശിഷ്ടമിന്നനുഭവം.
മാരിതനായ ദക്ഷൻ ജീവിതനായി; പിന്നെ-
പ്പൂരിതമായി യാഗം നേരിനു തക്കവണ്ണം.
ദാരിതം പാപദാരുവേരിതെന്നോരാതെപോയ്;
ഗൌരിതൻവിരഹത്താൽപ്പാരിടമനാഥമായ്.
ഭൈരവനാപായം ഞാനാദിതേയരേ! നിങ്ങൾ
ചെയ്തുകൊള്ളേണം ലോകമാതാവിൻ പാദാർച്ചനം.
മാധവസഹോദരി മാതാവായത്ര മമ
ഭൂതനാഥപ്രിയ പ്രീതയായ് വരുമെന്നാൽ.
സാദരമുടൻ ദേവി ഭൂധരസുതയായി-
ച്ചെയ്തീടുമവതാരമാധിപോമന്നു പാരിൽ.
നാഥനോടവൾചേർന്നാലേതുമില്ലാർക്കും ഭയം;
ഭൂതനാഥനോടവൾ പാതിമെയ് വാങ്ങിക്കൊള്ളും.
പൂതബാണനിൽ പ്രീതചേതനനായിപ്പുര-
മാദരിച്ചീടും ശിവചാതുരീവിധികളെ.
പിച്ചകബാണനിന്നു പാരെപ്പാരാധികൾ വീരു-
മൃജചാപരസഭരോമൃജചാപമെന്നും വരും.
ഏകജാപം നീക്കി നിങ്ങൾ നിർജ്ജരന്മാരേ! നിത്യ-
മർച്ചനം ചെയ്തീടുവിൻ വിശ്വമാതാവിൻ പദം.
വിദ്യയല്ലയോ ദേവീനൽച്ചരിതങ്ങളോതുമ്പോൾ
പദ്യയാമുണങ്ങിയ.ഉച്ചമാം കഴിഞ്ഞതും;
കച്ഛമും മധുരമാം;ഉച്ചമാം നിശീഥവും;
തച്ചരിതന്നു മൂഗം നിശ്ചയം സഹായമാം;
കച്ചരം പടച്ചരം പച്ചമെറച്ചുടൻ
ഉച്ചരം ചൊരി ചുണങ്ങെച്ചരംശിത്യാദിയാൽ;
പിച്ചയേറുന്നവൻനർച്ചനാമെല്ലാരാലും;
വിശ്വാപിപ്പവർക്കെ നിശ്ചയം കല്പവല്ലി.”
ചതുരാനനൻചൊന്ന മധുരാലാപമേവ
മസുരവിരോധിനാം വിധുരഭാവംപോക്കി.
അമരാവതീപതി കമലാസനനോടു
വിമലമുപദേശം സകലം വീണ്ടുംപോന്നു.

അമൃതാശനപതി സുമതി ശചീപതി
ക്രമഭേദരഭക്ത്യാ സമുപാസിച്ചു ദേവീം.
സമയാ മന്ദാകിനീമമലേ മണിഗൃഹേ
മതിമാൻ ചിന്താമണിപ്രതിമാം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു,
സുരഭിയുടെപാൽകൊണ്ടഭിഷേചനം ചെയ്തു;
സുരഭിദ്രുപദീപാദ്യുപഹാരങ്ങളും നല്കി;
വലവൈരിക്ക ചെയ്തു പലതും പരികർമ്മം;
കുലിശായുധൻ സുധാകലശം നിവേദിച്ചു.
സുരവീരന്മാർ നാലുപുറവും തൊഴുതിങ്ങ-
ന്നിരവൂപകൾചെയ്തു നിരവേ പുഷ്പാഞ്ജലിം.
ഭജിക്ക സുഖമെന്നു ഭാവിക്കായവർമനം;
വശമാകുമ്പോൾ വാനിൽ വസിക്കും മരങ്ങൾക്കും
അശക്യമായവരം ത്യജിക്കായ്‌വന്നു പാർത്തി-
ലമർത്ത്യനാരികൾക്കും പ്രവൃത്തിയതൊന്നായി.
അടിച്ചുതളി ചിലർ; പടിച്ചു പാടി ഗീതം;
നടിച്ചു നാട്യം ചിലർ; മടിച്ചീലാരുമൊന്നും;
നിശാഗന്ധദ്രവ്യമാഹാരസ്തുവാദിതന്മാരെന്ന-
മദ്ദളവാദ്യങ്ങളോടും പുഷ്പതളിരിലും മയങ്ങ.
ശൃംഗാരം കോമളം വിസ്തരമെന്നുവേണ്ട;
വ്യത്യസ്തമായിക്ക നിത്യമുള്ളം മറ്റൊന്നില്ല.
ഭക്തിവന്നുതളിച്ചതിൽ ഭവതിയും വന്നു; നന്നാ-
യുറങ്ങാതെ വാഴ്ത്തി നിത്യവും നതിചെയ്തു.
വരദേ! നിരുപമചരിതേ! മഹേശ്വരി!
ചൊരിയപ്പൊങ്ങുന്ന കാരുണ്യമയേ!
പരമശിവപ്രിയേ! ഹര മേ ദുരിതം നീ
ചിരമെങ്ങളെപ്പാലിച്ചുകൊള്ളു കാമപ്രദേ!
പരിചെയ്യുന്നതിന്നാഴിച്ചെല്ലരേ! തായേ! ജഗ-
ത്ത്രയോദയസ്ഥിതിക്ഷയകാരിണി! മായേ!
മധുകൈടഭാസുരമഥനപ്രചോദിതേ!
മദനവധൂമധുമദവൈഭവപ്രദേ!
മഹിഷനിഷ്പേഷണേ! നിഹതധൂമ്രേക്ഷണേ!
മഹിഷാസനപുരപ്രഹിതചണ്ഡമുണ്ഡ!
രുധിരപാനവ്യഗ്രബലിതാനലജ്വാലേ!

നഖരായുധാനനേ! മുസലശരാസനേ!
അതുലമഹാസുരവക്ഷഃകപാടനേകധാ
വിദരീകൃതാകൃതേ! ബധിരീകൃതദ്രുതേ!
നിലിമ്പവിരോധിനാം ബലം ബാധിച്ചും യുധി
വിളംബോദരാരതേ! നിതംബാലസഗതേ!
കദംബനിപാതിതനിശുംഭാസുരവരേ!
ന സംഭാവിതാ പുരാ നാഗംബോധനാ പുരാ.
സംഭൃതാടോപം യുധി സ്തംഭിതജഗത്ത്രയം
ശുംഭദാനവം ഹതംചെയ്ത സുഖമോടംബ!
കിന്നരവരാദിനുതേ! നന്ദിതിനുതുഷ്ടി!
ശ്രീംബികേ! ശരണ്യേ! നി നാമമെന്നും ജപിപ്പാൻ?
ചിന്മയീ! ശിശുക്കളോടൊക്കെയീവണ്ണം കൊച്ചൂരാൾ
നന്മയല്ലെന്നാരാഞ്ഞാൽ ധൎമ്മസ്വരൂപയാം
പന്നഗവിഭൂഷണനായകനാരിൽ
നിന്നടൽകാണാഞ്ഞതിന്നിന്നാർ മറക്കുന്നു.
നിൎഗ്ഗുണസ്വരൂപേ! നീ തന്നെ മന്ത്രിമാരായാ—
ലിന്ദ്രാദ്യഖിലരെല്ലാരിവിടം കണ്ടതും.
വിശേഷമാദരമായിട്ടു വന്നു നിന്ന
നിൎജ്ജരർ ശിവശിവേ ധൃതി ചെയ്തീടുന്നു.
ഭുവലക്ഷ്മികൾവന്ന നിൻ ചരണത്തിലണഞ്ഞാൾ.
പോയാലും ഞെളിന്നേ ലോകനായികേ! ലോകസ്ഥിതി.
നാമഗതികളീശകാമിനി! ഞങ്ങൾക്കിനി
സ്വാമിനി! നിന്നെയ്ക്കാണാഞ്ഞതായമാറികം ഞങ്ങളം.
ഒരിടത്തൊതരം മുഴുപോയാൽ നില്ലാ;
മടിയില്ലെന്നാൽ മന്നി! അധൎമ്മവശിയൊക്കെ?
ഭുവനമശേഷവുമവിടും നീയില്ലെന്നാ-
ലൊന്നുമില്ലിതു സത്യം നാമനിരതാ തവ?
വഴികാണാതെ ഞങ്ങളുഴറ്റീട് കഴൽപൂകാൻ
പിഴകൾ മുന്നെചെയ്തതൊക്കെയൊക്കണം ദേവി!
ഒഴുകീടുന്ന കൃപ പൊഴിയും കടാക്ഷത്താൽ
കഴുകിത്തുടച്ചെങ്ങളെ വഴിയിൽ കൂട്ടീടുക.
സാധകജനം വിശ്വസിച്ചുനടപ്പിന്ന
സമുജ്ജ്വലനായൊരു ദ്യുതിമതേ! ജയജയ!

പുമർത്ഥചതുഷ്ടയനിമിത്തഭൂതേ! ജയ
സമസ്തശങ്കരി! ജയ നമസ്തേ നമോസ്തു തേ!
ഇത്തരം പുരുഹൂതനാ[illegible]കരിയോടേ
ശങ്കരിപൂജനസ്തുതിസക്തന്മാരായിരിക്കുമ്പോൾ
മദ്ദളമൃദംഗാദിശബ്ദമേളിതഗീത-
നൃത്തകോലാഹലങ്ങൾ നിറയുന്ന നേരത്തിങ്കൽ
മത്തകോകിലാലാപമന്ത്രസ്വരങ്ങളോടുമൊരു
നിസ്തുലമാമശരീരവാക്ക് സുസ്വരവർണ്ണപദ-
വ്യക്തതകൊണ്ടുമതിന്റെ[illegible]കൊണ്ടും മനോ-
മുഗ്ദ്ധവർണ്ണങ്ങളോരു തത്ര കേൾക്കായി വാക്യം
ഒരുമി[illegible] ഉണ്ടാവിത[illegible]കേതനമേ!
ചൊല്ലു [illegible]സ്വയം, ശതമഖ!
മഥിതമിളിസുത, [illegible]തേ!
മയി തേ ഭക്തി[illegible] പ്രസാദിച്ചേൻ.
ഉദിതസ്ത[illegible]വലിയം മനോഹരം;
തദിദം മകരാസനം തദിദം [illegible]വോചിതം;
ഹിമവത്സു[illegible]യായി ക്ഷ[illegible]യായി
[illegible]വർത്തിയ്ക്കൊണ്ടാൻ [illegible]
ഭ്രമവഞ്ചി[illegible]മനോഹരിതമായി
മന്മഥ സ്ഥിതി[illegible] [illegible]വർ.
അത്രയുമല്ല നി[illegible]സ്സുവരമിനി-
ക്കേറെയും പ്രിയം ഹൃദി; [illegible]ട്ടാൽ
വാസവ! വാസവ! [illegible] വാസവ നിന്നിൽപ്പാരം
[illegible] മമ.
അസുരിരയല്ലിന്ന [illegible]ക്കിൽ
[illegible]ബന്ധൻ.
വസ്തുതയെല്ലാം [illegible]; [illegible]ല്ലോ നീയു-
മസ്തു [illegible] വിസ്മൃതി[illegible]!
അതിതരസം വാക്യ[illegible]വ-
അമരാധിപൻതാനമരന്മാരും കേട്ടു.
"കിമഹോ കണ്ണുനീ[illegible] പരിചിതം?
സ[illegible]താനതൃപ്തി[illegible] ഭണിതമോ?
മുദിതാ നമ്മിൽ ദേവി; ഗദിതം തദ്യഥാവേദം;

കല്പിതം ധാതാവിനാൽ വിഫലമായീടുമോ?
ഇയതാം വന്ദ്യ സ്വപ്നം നിയതമെന്നാകിലും
ക്രിയ താൻ കാര്യമാളവും ക്രിയതാം ദേവിപൂജാ."
എന്നെല്ലാം നിനച്ചുറച്ചിന്ദ്രാദിസുരന്മാരു-
മുന്നതാനന്ദം പൂണ്ടു പിന്നെയും ചെയ്തു സേവ.
നാകലോകങ്ങളെല്ലാമാകവേ ദേവിക്കാക്കി-
പ്പാകശാസനൻ പാരിലേകശാസനം വാണു.
വിണ്ണവർനാരികളും തിണ്ണമാനന്ദം പൂണ്ടു
ചണ്ഡിക സന്തുഷ്ടിയൊടാണ്ടു മുതിർന്നുടൻ
കണ്ണടച്ചിരുന്നുള്ള മിത്രപുത്രന്റെ മുന്നിൽ
കന്യകാവേഷം പൂണ്ടു നിന്നാളങ്ങൊരുദിനം.
സുന്ദരകായകാന്തികലർന്ന ചന്ദ്രനേറ്റം
കണ്ണിണയുണർത്തുമാറെന്നുറച്ചുണ [illegible]
മന്നവൻ കല്ലത്തുള്ളം മന്ദമസ്സമാധിയിൽ
നിന്നിറങ്ങിച്ച ചിത്തം കണ്ണുകൾകൊണ്ടു സ്വയം
മുന്നിലേ വിനീതയായ് വന്ദിച്ച മന്ദാക്ഷിണി
കണ്ടൽനേരമിന്ദിരായ കന്യകയാണെന്നു
നിർണ്ണയമിയം പ്രിയാ സുന്ദരി ദാക്ഷായണി
നിന്നതെന്നു മനസ്സിലായ നേരമുള്ളിൽത്തോന്നി.
"വന്നതാരാണമ്മേ! നിന്നതെന്തെടോ! മുമ്പേ
നിന്നെ ഞാൻ കാണാത്തതന്റെ കണ്ണുകൾക്കെന്തു ഭേദം!"
എന്നതുകേട്ടു നിഷ്ഠ വന്നതും നീക്കി വന്ദി-
ച്ചൊന്നാണത്തിനാളിദേവി മന്ദഹാസവും തൂകി.
"ചന്ദ്രശേഖര! [illegible] നിൻപാദമാം
മന്ദിരമെനി ചെന്നാലൊന്നിതറിഞ്ഞീടുന്നിതു.
നിന്ദകൾ [illegible] നിന്നുടലെന്റെ പിതാവിനാ
വന്നുകപ്പെട്ടതെല്ലാമിന്നു ചാമൃതിമൂലം.
പന്നഗാഭരണ! കേളെന്നതുപറഞ്ഞിട്ടു?
മിന്നലെന്നായവൻ പിന്നെഴജീവിതനായി.
മംഗളാകൃതേ! ശിവ! ശങ്കര! കൃപാകര-
മെങ്കലുണ്ടെന്നോ വന്നു; സങ്കടം തീർന്നു പാരിൽ.
നിൻവശേ നിത്യ്യുണ്ടം ഞാനെന്നുവേധ ഗൌരെപ്പാരു-
മെന്നതു ബോധിക്കേണ്ടി വന്നില്ല; പോകമിനി.

എന്തൊരുകൂറേ, പുരനാശകാന്തക! നിന്നെ
സ്സന്തതം സേവിക്കാറുമെന്നതാംചെയ്യീടണം.
സ്വാതന്ത്ര്യമെനിക്കില്ലകൊണ്ടാൽ സ്നേഹത്തിനാൽ
ഭീതം താവകചിത്തം പൂതം തേ കൃപയാലേ.
ജാതം കേവലമെനിക്കാതങ്കമേതെങ്കിലും
പാദങ്ങൾ ശുശ്രൂഷിപ്പാൻ നീ തരികനുജ്ഞയെ.
തന്നീലെന്നാകിൽച്ചൊല്ലാം വന്നീടുമനർത്ഥവും
നന്ദിശപ്രിയ! നിനക്കെന്നാലുമില്ല ഖേദം.
എന്നെയും നിന്നെയും നീയൊക്കനാശം നിനച്ചീടും;
പിന്നെയാരുമില്ല ലോകേ; വന്നീടും പ്രളയവും.
ഒന്നൊഴിയാതെ ചൊന്നതെന്നാലെല്ലാമിപ്പോൾ;
നിന്നഭിമതം മമ സന്ദേഹമില്ല കേൾപ്പാൻ.”
ഇവ്വണ്ണം ദേവീഗിരം ദേവദേവേശൻ കേട്ടു
താത്പര്യമോടന്നേരം പ്രീതിപൂണ്ടരുൾചെയ്തു.
“ഭഗവതി! നമ്മെപ്പതിദേവതേ! ഹിമഗിരി,
ദേവതാമൂർത്തി, മേനാദേവിതൻ പ്രിയതമൻ.
ആഗ്രഹമൊന്നുണ്ടു കേൾക്ക നീ പുത്രിയാവാൻ
പാർത്തണമൊരോന്നും പ്രിയേ പാർക്കുമതിനിയെന്നാൽ.
ആകമോടവർക്കിന്നു യോഗ്യയാം കുമാരിയായ്
ശീഘ്രം നീ ജനിക്കണം മാർഗ്ഗമിന്നതു നല്ലൂ.
ഇക്കഥയിപ്പോളാരും കേൾക്കയും വേണ്ടാതാനും;
സാക്ഷാൽഞാൻ നിന്നെയ് കണ്ടാലോർക്കുമച്ചൊന്നതെല്ലാം.
എങ്കിലങ്ങനെയെന്നു തങ്ങളിൽ പറഞ്ഞൊത്തു
പുംഗവാസനൻ സർവ്വമംഗലാദേവിതാനും
ദുർജ്ജനാദികൾ പുനർദ്ദർശനമില്ലാതൊന്ന
ശർമ്മാവല്ല്യ താപകർശനം ലഭിച്ചവർ
പിരിഞ്ഞു വൃത്താന്തമതറിഞ്ഞീലാരുമതു
വിരിഞ്ചാദിവിചിത്രപ്രപഞ്ചസാക്ഷികളിൽ.
അക്കാലം ചിൽക്കാതലിൻ തൃക്കാൽത്താർവന്ദനംകൊണ്ടു
സൽക്കാരയോഗ്യൻ മഹാഭാഗ്യവാൻ ഹിമഗിരി
ആചന്ദ്രതാരം മേലിലാശയേ തനിക്കൊരു
ലേശവും ക്ലേശാങ്കുരമേശരുതെന്നു നിത്യം
ആശയുണ്ടാകുന്നതുമീശങ്കൽ സമർപ്പിച്ച്

പൂജിച്ചു ഭൂതേശനെ മേനയാ സാകം വാണു;
സ്ഥാവരരാജനിവൻ; ദേവതകളിലേകൻ;
ദേവരാജനു സമൻ; പീവരഗുണഭൂമി;
ശ്രീപതി, ശിവഭക്തിദീപദീപിതചിത്തൻ
ശേവധിപതിക്കാപ്തൻ, പാവനാചാരവൃത്തൻ,
ഭൂദേവവാത്സല്യയുതൻ, സമ്മതതപോവൃദ്ധൻ,
ജീവമവാഗമങ്ങൾക്കു ബുധനമ്മഹേശ്വരഭക്തൻ.
ഭാഗ്യവാരാതെ സുഖം വാഴുവാനവനുള്ള-
ശേഷാശാസാരാകരമോഷധിപ്രസ്ഥം പുരം.
ദേവതമാരെസ്സാന്ദ്രയായോഷവർജ്ജിതനഗരം
പുഷ്പരാഗമണിദീപിതാന്തരാഗാരം.
അമരാവതി സഖി, മധുരായോദ്ധ്യാ ചേദ്യാ
വിതരാസ്തച്ചേടികൾ; നിതരാം നന്നപ്പുരി.
ഉദരേ വാഴുന്നവരമരാമരർ; തേഷാം
മൂദിരമാർഗ്ഗം പാർശ്വേ നഗരാജന്റെ പാർശ്വേ.
സുതരാം ഭൂതനാഥമസൂരാദികൾക്കെന്ന
ഗിതരൊന്നിരിക്കട്ടെ; കഥയാമൃതം കഥാം.
മാനനീയോരുഗുണൻ സാനുമാനൊരുദിനം
ഭാനമാതാദികളോടും സ്നാനസംഭ്രമവശാൽ
മാനസം സരോവരം മീനസംഘട്ടോജ്ജ്വലൽ-
ഫേനസംഭിന്നവീചിമീനസംഘീനപ്രവൃദ്ധി-
നാനാസഞ്ചാരിഹംസ സപാനസങ്ങള്ള-
സ്ഥാനസംപ്രദർശനമാനസല്ലാപപരം
ഘ്രാണസന്തുഷ്ടദ്രവപ്രീണനഗന്ധവാഹ-
മാനാപമാനകരം മാനാപദോഷഹരം
മേനാവല്ലഭൻ പ്രാപിച്ചുനാതിരേകവിനം
പീനാംഗീരപൂരം പാനകസുധാസപാദ്യ-
ശീതനിർമ്മലജലം പൂതസംഗണിതീർത്ഥ-
ജാതപാത്രോൽസ്നാവാത പാതപാവിതം നിത്യം
ഏണാമൃണജപുസ്നാനസപര്യ
ധ്യാനതർപ്പണസപാദ്യോയാദികനിത്യകർമ്മം
ചെയ്തു സംപ്രീതനായി നൽച്ചേലസംവീതനായ്-
പ്പൂതനായ് നികേതനം യാത്രയാരംഭിച്ചപ്പോൾ
പഞ്ചയജ്ഞാദിപുണ്യസഞ്ചയം സചയം വാ കിം?

കിഞ്ചന നോക്കിനിന്നു കൊഞ്ചുന്ന മൊഴികേട്ടു.
അമ്മൊഴി തേടിച്ചെന്നു കൺമുന മനസ്സുമാ-
യുന്മനായിതം ക്ഷണം തന്മയും വന്നു ഘനം.
കല്പകവല്ലീപുഷ്പതല്പശായിതൻ കായ-
മുല്ലതാം കന്യാരത്നമക്ഷിഗോചരമായി.
ദൃഷ്ടികൾക്കതു സുധാവൃഷ്ടിയെന്നതു തോന്നി;
തുഷ്ടിയും പൂണ്ടു നിധികിട്ടിയപോലെ മനം.
എന്നപ്പോൾ ഹിമഗിരിമന്നനാനന്ദമഗ്നം
തന്നെത്താനറിയാതെ നിന്നുപോയ് വിസ്മൃതനായ്
ചെന്നപ്പെൺകിടാവിനെസ്സന്നിധൌ നിന്നുകണ്ടു
കന്ദർപ്പബീജകാന്തികന്ദളവിളനിലം.

„എന്തപ്പാ! ഹന്ത! നല്ലൊരുണ്ണിപ്പെണ്ണിൻെറ രൂപം
വർണ്ണിപ്പാനാരാലാവൂ? കണ്ണിപ്പോൾക്കണ്ണായി മേ.
ചന്ദ്രബിംബമായ് വരും സുന്ദരമുഖാംബുജം
കന്ദമന്ദാക്ഷോദാരമന്ദഹാസാലംകൃതം.
പാദപാശങ്ങൾ കണ്ടു തീരും താമരകളെല്ലാം
പാരിജാതങ്ങളെല്ലാം ഭൂരജാതികൾ പാരിൽ.
പാരിജാതങ്ങളെന്നാൽ മേരുജാതങ്ങളെന്നാം;
മേ രുജാ താനേപോയി; തീരുമെന്നാൽ വിശേഷം.
ഭൂരിശോഭാലവാലം ചാരിളംഭ്രൂലതൂലം
താരിലേ മാധുര്യവും സാരലാവണ്യപൂരം.
ഭൂരിശോ ബാല്യോചിതശൈശവചാപലനേ പാരേ
മാറിലായതാരു ചെപ്പുകൾ പാരമൊരാശ്ചര്യ പോൽ!
ഭൂരജോമേളമുതിരോ പാരമെന്നാലും കോമള;
ഹീരശോഭയ്ക്കോ ഹാനി ഹി! ഭംഗോരാജിതമേ?
ഹാരികാകാരം വേഷം മുഗ്ദ്ധതാമാധുരിതാ.-
മാരഹോ? ജാനേ കഥം താർ[illegible]?
കാ രതിശചീരമാദേവിമാർക്കാപ്പുശ്യാമികൾ?
മാരതിലക്ഷ്മീശചീമാരിവയെന്നോർക്കണം.
വെണ്മതിത്തെല്ലാണല്ലീ നന്ദനശല്ലാ മെയ്യെ
കിമുതേ പൂർണ്ണം, എന്നാൽ മന്മഹേ മഹേശാനി."

അദ്രിരാജന്യൻ ധന്യൻ ചിത്രസാദനം പിമ്പൻ
ക്ഷുദ്രസംസാരമെന്നിദ്രയും കളഞ്ഞേവം

ഏതൃജാതരില്ലാണെൻ മൃതനാരില്ലാണെൻ
അദ്രികാമിനീമറിഞ്ഞുടനം കൂപ്പി വാഴ്ത്തി.
"കമ്മ തേറ നമസ്കാരമംബ! തേറ! പ്രസീദ മേ,
സ്വംഭവോപാകിലോകസ്സംഭവേതവേ തുഭ്യം.
നിർമ്മലേ! നിത്യാനന്ദേ! ശർമ്മദേ! ശോണാധരേ!
ധർമ്മദേവതേ! കംബുകന്ധരാശയേ! ജയ.
പാരിൽ നീളെയും വ്യാപ്താ പാലിൽ നെയ്യ്പോലെ പാ-
നീലരത്നാഭാ ദീപ്തമഞ്ജലികാരൂപം പ്രാപ്താ. [ത്താൽ
ത്രൂലതാസൃഷ്ടലോകപാലനത്തിനോ ചെയ്ത നീ
നീലലോഹിതവാമേ! കാലമോ ലീലായിത?
പാലമോ ഭവാന്നവേ കോലമിക്കാണാതതും?
ശീലമോ നിൻചില്ലിമ പാവനം ജഗത്തിന്റെ?
തൽകാലോചിതയുക്തിതക്കാലോചിതം ഭവം
ദഗ്ദ്ധാളിതം തവ ഭ്രൂക്കാലോ തിരവതും?
അക്കാലിപ്രിയമാണം ഭിക്കാലനിവേദനം
സൽക്കാരപൂർവ്വം തഥാ ദൃക്കാലോ നിയോജിതം?
ഭൂകാലോടണവതോ തികാലാവതല്ല മേ;
ദുഃഖോപാവതു കേണെൻ; വൈപാ ലോചനമെനഹ്.
ദുർഗ്ഗേ! ദുർഗ്ഗവൈരിവർഗ്ഗവിച്ഛേദിനീ ദേ!
മൽഗേഹം പാഹി ഭദ്രേ! ഭർഗ്ഗഗാത്രാലങ്കൃതേ!
അംബികേ! മമ ഹൃദി ചിന്മയമിഹ രൂപ-
മുന്മിഷേദനാരതം കന്മഷവിച്ഛേദനം
ധൌമ്യനാരദാദീനാം ബ്രാഹ്മണദേവർഷീണാം
ചാർമ്മണം കൺകൊണ്ടാലിൽ കാണ്മാനും കിട്ടാ നിന്നെ.
വാങ്മനസാതിക്രമിം രൂപം മനീഷികൾ ചൊല്ലും;
ഞാൻ മഹാജാഡ്യമനിന്ന കാണ്മതിന്നാളല്ലല്ലോ.
ആണുമെയെന്നുമേ കിം മേ? കാരണമോ? ധൈര്യം ദ്രഢം;
തീർത്ഥ കേളെൻ മാതേ; മാം ഭേദപാഹി! പാഹി!
പ്രാക്കൃതം മനോ; മമ വാക്കുതേടിയിട്ടാണം വന്നു;
ദ്രാക് ശോധി ദോഹങ്ങളെ ശുദ്ധിണ്യദയാനിധേ!"
ഇപ്രകാരത്തിലൊരോന്നോ പ്രകാരത്തെ ചൊല്ലി-
ത്തൽപ്പദേ വീണു തൊഴുതപ്പോഴാലം നില്ക്കുമ്പോൾ
നില്പ്പൊരു ഗിരീന്ദ്രനോടൊപ്പം സ്തുതൾ ചെയ്തു-

ഉൽപലദളശ്യാമാ ചിൽപരിവൃഢരാമാ.
"സജ്ജനശിരോമണേ! നിർജ്ജനവനേ കിട-
ന്നിജ്ജനം മുഷിയുന്നു; വഞ്ചനം ചെയ്യായ്ക നീ.
മച്ചരിതങ്ങൾ ചൊല്ലാം, മച്ഛമനില്ലമയില്ല;
മിച്ചമില്ലൊരു ബന്ധു; പശ്യ ഞാനേകാകിനി.
അച്ഛിതൻ ഹിമശൈലനായകനാമച്യുതേശാനപ്രിയ-
നച്ഛനായ ഈ ഭവാനിജ്ജനത്തിനെന്നോർക്ക.
സത്യമെന്നമ്മ നിന്റെ പത്നിയാം മേനാദേവി;
നിത്യ മംഗളാത്മാവേ, കൃത്യങ്ങളെല്ലാം ചെയ്ക."
ശാശ്വതി ഭഗവതി ചാറ്റിവെച്ചൊരു വാചാ
വാച്ചൊരു താപത്തിന്റെ ഘോഷമോടായ് രാജാവിനെ.
ചൊല്ലിയോടെത്തനിക്കായാശ്വസിപ്പിച്ചു കൊണ്ടി
മാങ്കുയൻ മുമ്പേ ചെന്നു വീഴ്ക വരാതെ മാറിൽ
ഉജ്ജ്വലിതാനന്ദോദ്വേഗമർമ്മരാ വേഗം പോന്ന
പൂഞ്ചടിലതൻ ഭാഗ്യാതിരേകമപ്പോഴേ കാണമാൻ.
"പ്രേയസി! പുത്രകന്യേ! നീയതിഭയമെന്തിനാ;
പ്രിയസേ മറ്റൊരാരോന്നിൽ; പറയിതാ ഞായം കൈപാ.
തന്നോടെ ചെറുചൊതൽ കണ്ണുനീർ തുടയ്ക്കാതി
നെഞ്ഞിനെഞ്ഞിൽകൊണ്ടണഞ്ഞ തിങ്ങുമാനന്ദികളോരം
വണ്ണനൂതനമോടെ ചെയ്തു നൂന്ത്യമായാവുക്കണ്ണി
ക്കന്യേ നോക്കം വാക്കം നന്നനാരംഭവും!"
ഇങ്ങനെ പ്രേരിതനോ തിരുമുറ്റം കൊട്ടാരത്തിൽ
ശ്രംഗമെത്താരാജൻ ഭംഗുരളകമ്പിയായ്
അങ്ങു ചെന്നണയുമ്പോഴെങ്ങുമെൻ കാവിങ്ങുവാ-
യിങ്ങു കാണട്ടെയെന്നാളുംഗനാശിരോമണി.
ഓടിച്ചെന്നുവതാതം മെടിച്ചു മേനാദേവി
ഗാഢം നാഥനു പുല്കി ഗാഢവും മുഖം നൽകി.
കൈതവപെട്ടുതലപ്പോടം പ്രീതിഗദ്ഗദമോടം
മാതുരാനനം നോക്കിച്ചൊല്ലി തൽപുണ്യപാനം.
കണ്ടിരിക്കവേ താതൻ കന്യകാമണിയപ്പോടം
കണ്ണുമക്കെയും തണ്ടായ്ക്കൊണ്ടായി ദിഗംബരാ.
വിണ്ണിൽ നിന്നപ്പോടം ഗിരാ തിണ്ണമായ് പുഷ്പവൃഷ്ടി
കണ്ണിൽ പൂമ്പൊടി പാറി; പെണ്ണിനാം കണ്ണീർ വന്നു

ശംഖമദ്ദളനാദം മംഗളമാശീർവാദം
തുംഗസംഗീതമേളമംഗനോലൂലുധ്വനി.
അപ്സരോലാസ്യം ദിവി; ഗന്ധർവ്വവാദ്യം ഭുവി;
നിർജ്ജരോപാസ്തി ദിവി; ഗർജ്ജിതവ്യാപ്തി ഭുവി;
ഉദ്ധതനാട്യം ദിവി; പുസ്തകവാച്യം ഭുവി;
താനമാനാദി ദിവി; ദാനമാനാദി ഭുവി;
ഗാനമാനേകൻ ദിവി; സ്ഥാനമാനേകൻ ഭുവി;
വല്ലികാപൂർത്തി ദിവി; ചണ്ഡികാമൂർത്തി ഭുവി;
താപസഗോഷ്ഠി ദിവി; താപസന്മാർഷ്ഠി ഭുവി;
ദേവയാനാളി ദിവി; സേവകപാളി ഭുവി;
അംബികാജനനോത്സവസ[illegible]കോലാഹലം
എങ്ങഹോ യോഗീന്ദ്രനാമുണ്മയോടോതീടമോ?

അന്നേരം ഗിരിശനേ ചെന്നവരെല്ലാം കാണായ്-
വന്നിതാകാശമെല്ലാം പൊൻനിറം മിന്നൽ പോലെ.
പന്നഗരിപു സ്വയം വന്നിറങ്ങുന്നനേരം
മന്ദരസ്ഥൻ മുദാ ചെന്നെതിരേല്ക്കുന്നതും;
സന്നിധൌ നാരായണനഗ്ര്യകാന്തിയോടു-
മിന്ദിരാദേവിയോടും വന്നകം പുകുന്നതും.
ബ്രഹ്മാവിങ്ങെഴുന്നള്ളി നിർമ്മായം ഗിരീന്ദ്രനാ-
ലുന്മേഷത്തോടു ബഹുധർമ്മസംപ്രശ്നോത്തര
സമ്മാനനാദ്യാലാപസന്തോഷസമ്മേളനം,-
ഉല്ലാസബ്രഹ്മാനന്ദനിർമ്മാണമംഗളബന്ധം.
ദിക്പാലന്മാരെല്ലാം ചെററിപ്പാലെ [illegible]ന്നീടവി-
നിപ്പോൾ നല്ലവണ്ണം; നില്പാനാമെന്നാകിലോ.
മൽബാല! മൈനാകമേ! മുൽപ്പാടെ ചെല്ലുക നീ-
ലക്ഷ്യാശേ സത്വന്മാരെയേല്പ്പമങ്ങിരുത്തുക.
ഇപ്രായം സൽക്കർമ്മവു തപ്പാതെ നടക്കണം;
ഒപ്പാദി തടുക്കണം; സന്താവമെടുക്കണം.
ഉൽപാതങ്ങളും ബഹുകല്പാന്തങ്ങളും കണ്ടേ-
നാഹംപ്രീതിപൂണ്ടേ;നിന്നെന്നുംഭ്രാന്തികൊണ്ടെന്തുഫലം?”
ഇത്യാദി സുതനോടു കൃത്യാദി പറകയും
തത്ത്യാഗം പടിയാണെത്തോട്ടുദ്യോഗാൽ നടക്കയും.
“നിരൃതിയമാനിലവരുണന്മാരേ കനി-

ത്തരുളേണമേ;യിരുന്നരുളേണമേ സുഖം.
സുരന്മാർപരിവൃഢൻ വരുന്നാകിലോ കാര്യം;
പറഞ്ഞ സഭയിൽ നാമിരുന്നാലല്ലോ സുഖം.
ജ്വലന! ഭവാനിനിപ്പുരനാരം പിരിയൊല്ലാ;
നിലാവും നിന്റെയു കേറം കുലവും കുബേര! മേ;
ശശ! കൈതൊഴുതേൻ ഞാൻ ക്ലേശാദികളക നീ-
യാശാധിപതികളാ ഞാനാചാരം പടിഞ്ഞാറേ
കോശാനാം ഭിന്നകമെനിക്കെന്തുകിൽ ക്ലേശമില്ല:
നാശമില്ലാത്ത സന്താപത്താശയതുഷ്ടിയല്ലോ."
ഇങ്ങനെ വചനാമിതം സംഗമമാനങ്ങ-
ളെങ്ങുമേ; സംഗമസംഗതിയാക്കണേവൃ
ചിൽപതിശക്തിയെന്ന കല്പകവല്ലി വന്നി-
ങ്ങുതമേകിച്ചതിൽ സുഖമേറ്റമുല്ലാസമായക.
 താനാകവെണ്ണമെല്ലാം തന്നാകകമാരനും
മാനിച്ചാനെല്ലാരെയും പ്രീണിച്ചു മനുജന്മത്താൽ:
മലയ! മഹേന്ദ്രമേ! സഹ്യ ചിത്രകൂട!
വിളയാട്ടുക; വൃഥാ കളയാതെയ്യുടെ കാലം;
നിലയാക്കിറച്ചേപ്പുറം? തലയെടുക്കും മൈനാകം?
തെളികക്രമം പെരവ; തെളികക്കണികനീ;
വെളിവെന്തെറെവന്നതല്ലികെണ്ണപ്രിയ!
കളികണ്ണൻ! കൈലാസമേ! തെളികേ വരിക നീ;
~~ആടുകമല്ലൊടുള്ള~~ കളിയും കേടിനോ വൃഥാ:
പാവമിതിൽപ്പുറപ്പെടുവയുള്ളവർ ഞങ്ങളും.
ചാരുവാം കാന്തിപൂണ്ടിങ്ങാരയവാൻ വരുന്നതു?
ചന്ദ്രമോ? പിന്നാലെയെപ്പുരികാനുമോ കൂടെ?"
സമ്മദംപൂണ്ടിങ്ങനെ വാമനത്തളവന്മാർ
നർമ്മസല്ലാപം കളിനന്മയിൽ മേളപ്പെട്ടു.
 വസിഷ്ഠനത്രി ഭൃഗു ~~വിശ്വാമിത്രൻ~~ പൗലസ്ത്യ പ്രനം
വസിഷ്ഠനഗസ്ത്യ പ്രന ~~കശ്യപൻ~~ നാരദനും
സാധിഷ്ഠൻ മരീചിയും കോപിഷ്ഠൻ ദുർവ്വാസാവും
ശ്രേയിഷ്ഠം മുനിജനമാവിഷ്ടം മറ്റൊരുമ.
പട്ടധികളാമവർ തടിതിവന്ന പല
വടികളും ദണ്ഡും മെതിയടികളും കൃഷ്ണാജിനം

* 'തെളിയാ കണിക നീ' (പാഠാന്തരം).

മടിയിൽ വെക്ക ചിലർ; കടന്നാലടിപിടി
രടിതം നിർഘോഷണമിടയിലതിബാല്യം;
ഉടനങ്ങനുഗ്രഹം ദ്രുതമായാലിംഗനം
ഘടിതബഹുശ്രുതിപാഠനസ്തുതിനതി;
നടനമവതാളമുടനേ നിപതനം
ത്രുടിതയജ്ഞസൂത്രഘടനം വിലോഭനം.
മുഹുരിങ്ങനേ മഹാമുനിസംസദാ തദാ
മൃഗരാജ്ഞിയെയര്‍ച്ചിച്ചതികൗതുകാന്ധയാ
മുഖരീകൃതം ചിരം ശിഖരീശപുരം;
സുഖരീതികൾ വേറെ നഗരീവരാ മധ്യേ.
കവ്യവാഹനൻ സോമനര്യമാവഗ്നിഷ്വാത്തൻ
ദിവ്യരാം മററാർകളും നവ്യമാം സുഖോദയാൽ
ഊഹിച്ചങ്ങറിഞ്ഞുടൻ ദൌഹിത്രീജനനം നിജ-
ലോകത്തിൽ നിന്നു മണ്ടി വേഗത്തിൽപ്പിതൃഗണം.
സ്നേഹിച്ചു സ്വധാദേവി മേടിച്ചു കുമാരിയെ
ആകൃത്യാ നന്മ കണ്ടു മോഹിച്ചു മനോരാജ്യം.
ദാഹിച്ചു തിലോദകം യോജിച്ചു കുടിച്ചിതു-
ന്നോകിച്ചു ഹിമാലയേ പൂകിച്ചാരാശിസ്സുകൾ.
അദിതി ലോപാമുദ്രാപ്രസൂത്യനസൂയാരുന്ധതി
ധരണി ലക്ഷ്മി വാണി സംജ്ഞയും സാവിത്രിയും
യമുനാ ഗംഗാ സരസ്വതിയും ഗോദാവരി
വിനതാ സ്വാഹാദേവി ദേവപത്ന്യാദികളും
പെരിയ പാതിവ്രത്യാപരിഷൽ കൂടിച്ചേരെ
പരിരംഭണം തമ്മിൽ പരിതോഷാഭാഷണം.
പരമന്നവരുടേ ചരിതം മനോഹരം
പരമശിവ! മമ പറയാവതല്ലേതും.
പരിതോ മേനാദേവികരികേ ചൂഴ്ന്നിരു-
ന്നൊരുമിച്ചാശീർവ്വാദം നിരവേ ബഹുവിധം;
കരതാരിലേ മേടിച്ചരിയോരാലാളനം;
ചിരസാന്ത്വനം; പുനരപി സംഭാവനം;
മുദഹാസസാക്ഷ്യാദി കണ്ടിതരേതര-
മിതരകരാർപ്പണം മുദഗാത്രാമർശനം.
കളിച്ചു വളരേണം ഖലരെ മുടിയേണം
ഗതി നീ സതാമെന്നും ഘനശ്യാമളയെന്നും

ചതുരാശ്രയാ എന്നും ഛലയാരാതിയെന്നും
ജനനി ജയിക്കെന്നും ഝടിതി വദിക്കെന്നും.
ടഠഡഢണായും ഥായും പാഃ; വാമാ; വാ മമ
ഞെരുങ്ങണനപ്രായേ ഭണിതേ കൊതിയെന്നും
തരളാ മാനസ്യാ ബാല്യേ തവ ഞാൻ മാതാവെന്നും
ദളിതാജ്ഞാനകായേ ദയിതം ജയിക്കെന്നും.
ധവവത്സലാ ഭവ; ധയ മേ കുചമെന്നും
നതവത്സലേ തപയാ ന വയം ഭേദയാ എന്നും
പരമശിവഭക്ത്യാ പാഹി നീ വിഭ്വയെന്നും
ഫലിതാ പാപമെന്നും ഫലിതം ജന്മമെന്നും
ബലവാൻ ഭാരസ്തവ ബഹു ബന്ധുതയെന്നും
ഭഗവൽപ്രിയാ ഭവ ഭജ കാരുണ്യമെന്നും
മദനാശിനി ഭവ മാരിക്ഷീ ശിവനെന്നും
യമനിഷ്ഠയാ ചിരം യശസാ വർത്തിക്കെന്നും
രസവിൽപ്രിയമല്ലാ രതിമാനം ഹരിയെന്നും
ലലനാച്ഛിതാ ഭവ ലളിതാകൃതേ! യെന്നും
വശഗാ പദമ്മുഷാം വരദാ ഭവയെന്നും
ശശിമൗലിവാസന്താം ശരണം ശ്രയാ എന്നും
ഷട്പദമ്മുതേ ഭവ ഷഡ്ഗുണാസ്പദമെന്നും
സത്യസംഗരേ ഭവ സുതശാലിനീയെന്നും
ഹര നോ ദുഃഖമെന്തി ഹരവല്ലഭേ! യെന്നും
പരമാശീഃപ്രാജ്ഞരും പരയാ മുദാ ചൊല്ലി.
പരിചിൽ കരാൽകരം പകർന്നു മൃകണ്ഡുവും
പരചിന്മയിയായ പരമേശ്വരിയെക്കൊ-
ണ്ടനുസന്തോഷാലവർ പരമാനന്ദം പൂണ്ടാർ.
സഹസ്രേക്ഷണൻ വന്ന സമസ്തസുരവ്രാതം
ബഹു പ്രാഭൃതം കെട്ടിവഹിപ്പിച്ചോരോതരം
നിബിഡം ഗിരിവരനികടേ നിറഞ്ഞുനി-
ന്നവരുടെ 'തവ മകളിവിടെ കാണാകേണം"
പുരന്ദരോക്തികേട്ടു ധരേന്ദ്രനിയോഗത്താൽ-
പ്പുറന്ന മൈനാകം പോയ്പ്പറഞ്ഞ വാർത്താമാത്രേ
കമലശാരിയായ മകളെയെടുത്തുകൊ-
ണ്ടകമേ നിന്നു മാതാ മാറിൽ ജനമദ്ധ്യേ

ഒഴിഞ്ഞു വഴിനീളെപ്പൊഴിഞ്ഞു നറുമലർ;
വഴിഞ്ഞ മോദാലിന്ദ്രനുഴിഞ്ഞു നീരാജനം.
ജനകൻമുമ്പിൽ സുരജനങ്ങൾ വച്ചു കാഴ്ച,
മണികൾ ജാംബൂനദം കനകപട്ടാംബരം
സാധനങ്ങളിദം ബഹുവാനോർകൾ വച്ചു കാഴ്ച,
താതനകൻ തെരുതെരെ മൈനാകമെടുത്തുതേ.
നാനാഗന്ധർവ്വസിദ്ധസേനാ കുതുകിൽ കപാലി-
സ്ഥാനേ ഹർഷം നിന്നു കൊണ്ടേ കിന്നരഗീതം
മേനക തിലോത്തമ മാനിനി രംഭ മുമ്പാം
വാരനാരിമാരും പ്രീണിതാ പൌലോമിയും
ക്ഷീണതകളഞ്ഞിറ ക്ഷോണിയിൽ വന്നു മെല്ലെ
മേനതൻ മുഖപ്പൂമലർത്തിപ്പെയ്തു നിന്നു.
“അമ്മേ! കേൾ ജഗദ്ദേവി നിങ്ങൾ ജയിക്കേണം;
പിന്നെയി ജയിക്കുമ്പോളും സമയം നമുക്കെല്ലാം.
പൊന്മയം വപുസ്സിങ്കൽ വെണ്മയും കർണ്ണങ്ങളിൽ
തണ്മയും മനസ്സിങ്കൽ നിങ്ങൾക്കു തന്നീടണം.
ഭംഗിക പറയവല്ലെങ്ങൾക്കു വിശേഷിച്ചും
തൊങ്ങല്ലും ചൊല്ലിപ്പിന്നും ഭംഗം വന്നിടുകുന്നു.
സംഗരേ ഭഗദത്തൻ വൻകരിയെന്നപോലെ
ശങ്കിച്ചു പങ്കിപ്പുങ്കി മങ്ങുന്നു മനോഭവൻ.
പൊന്മലമീതെ മേവുമിമ്മഹാലോകരെല്ലാം
നിങ്ങൾക്കടിമയായ്ക്കൺമുന കൊതിക്കുന്നു.
മന്മഥൻ തനിക്കുള്ള കർമ്മവും മതിയാക്കി-
യോർമ്മമൊട്ടേറെച്ചെയ്തു നിങ്ങളുണ്ടാവാനായ്.
ചെറുമില്ലവന്നിനി മറ്റൊരാലംബമമ്മേ!
മുറവും നീ ഗത്വി മക്കളുറവുതാനറിവോളം.
മുറ്റമിങ്ങടിക്കുമേ വിറവുതിന്നീടും ഞങ്ങ-
ളുറവുപോകാതെ ദാസ്യം പററിയമോതും വിടാ
ധർമ്മചാരിണിമാർക്കാ ധർമ്മമുണ്ടവലംബം;
നർമ്മകാരിണിമാർക്കാ നിങ്ങൾ പരദൈവം.”
ഇങ്ങനെ നാകസ്ത്രീകൾ തങ്ങടെ വാക്യമദ്ധ്യേ
ശങ്കയാ ദൂരെനിന്നിട്ടംഗജൻ കഴൽക്കൂപ്പി.
പങ്കജബാണനങ്ങൾ സഹസം പോമെന്നുടൻ

പെൺകിടാവിനെയൊന്നു നോക്കി തൻകടാക്ഷത്താൽ മെല്ലെ.
നിന്നവർക്കെല്ലാമുള്ളിൽ വന്നിതാശ്ചര്യമപ്പോൾ;
വന്ദിച്ചാനലർശരൻ മൂന്നുരുവട്ടം തദാ.
മുരളുന്നൊരു ഞാണും മധുരമായ വില്ലും
സുരഭിതരങ്ങളാം ശരങ്ങളെയും കൂട്ടി
സ്മരവല്ലഭ രതിയരികിൽക്കൊണ്ടുവന്നു
ഗിരിജാദേവിമുദ്രാഭരണം തൊടിയിച്ചു.
പരിചിൽ മദനന്റെ കരതാരിലേ നല്കി;
ശിരസാ നമിച്ചവൻ തരസാ വാങ്ങിക്കൊണ്ടാൻ.
ഇടവും വലവും ഞാൻ വിട്ടിടാ ശരമിനി-
ത്തടവാനാരെന്നൊരു മിടമ്പൂണ്ടു മാരൻ.
മധുമാസവും മൃദുമതിയും മന്ദവാ
[illegible] പികസ്തോമ [illegible]
[illegible] പരിവാരങ്ങളോടെയിൽ
[illegible] ഞെളിച്ചു.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
അതുമൊന്നറിവൂ ഞാൻ? ജയതാം ജഗല്ലോകരെ.
[illegible]
ഹിമവാൻ തന്നഗരിയിൽ സമ്മാനിതന്മാരെല്ലാം.
[illegible]
[illegible] സമ്പൂർണ്ണമായിതാധികം.
ഹിമവാനും [illegible] ഉണ്ണാന്നതൻ
[illegible]; [illegible] പരം?
ശിവനേ! ശിവേ! [illegible] ദേവി!
ശിവശങ്കര! ഹര! [illegible] പാലിക്ക മാം.
[illegible]
[illegible] മോദമായി.

കിം ഫലമെന്നു ചോദ്യം സംപ്രതി കലിയുഗേ;
ലമ്പതി ദുരിതാപം തനുരാനെന്നന്തരം.
ഇത്തരം നന്ദ ശേഷം വക്തുമർഹതിയെന്നാൽ
വക്തവ്യം നിർവ്വാഹവുമെത്തുമങ്ങൊരുവർണ്ണം.
ദുരിതക്ഷയം കോടി കവിതയ്ക്കില്ലെന്നാലും;
മഹാമാഹാത്മ്യം ചൊന്നാൽ വിവിധം ഗുണോദയം.
ശിശുവിന്നായുസ്സുണ്ടാം; തരുണീവശ്യയാം യുവാ;
വശഗം വർഷീയസോ മരണരോഗൌഷധം;
ദരിദ്രന്നു ധനം പരം; പുത്രാർത്ഥാകർഷണം;
... രസം ... മാഹാത്മ്യം ദൃഢം.
പഠിച്ചു പാടുന്നോർക്കും ഭാവിച്ചു കേൾക്കുന്നോർക്കും
ഫലത്തിന്നില്ല ഭേദം പറഞ്ഞുമൊരുപോലെ;
കുലസ്ത്രീകൾക്കും യോഗ്യം വിമുക്തിഫലപ്രദം;
വിശ്രുതി പൊരാളിലും വിരുദ്ധമല്ല കർമ്മത്തിൽ.
വിശ്വാസമുണ്ടെന്നാകിൽ പഠിച്ചു പാടിക്കൊള്ളുവിൻ
വിശ്വാസമില്ലാതവർക്കു ... ലോകത്തിന്നും
[illegible] വിരോധമാവതിന്നും
[illegible] രക്ഷതാവിന്നാം.

ഇതി ശിവപുരാണേ ദ്വിതീയഖണ്ഡം സമാപ്തം.

തൃതീയഖണ്ഡം.

ഏകദാ പണ്ടു ജഗൽപിതാവാമൊരു
ശങ്കരൻ ശാശ്വതനീശൻ മഹേശ്വരൻ
ഭാര്യാവിയോഗജം ശോകം തപിച്ചധികം
ദൈത്യവിരോധിതി ദേഹിനാം ബോധയൻ
സർവ്വസംഗങ്ങളും വെടിഞ്ഞു ഹിമാലയ-
പർവ്വതദേശേ തപസ്സു ചെയ്യുന്ന നാൾ
ഭോഗികൾക്കൊക്കെയും ഭോഗവിരാഗേണ
ലോകസ്ഥിതിക്കുമിളക്കം വരികയാൽ
ലോകേശവാചാ ശതമഖസേവിതാ

* 'വിശ്വാസമുണ്ടെന്നാകിൽ കുലസ്ത്രീകൾക്കും യോഗ്യം' എന്ന് ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ കൂടുതലായി ഒരു വരി കാണുന്നു.

ലോകമാതാവായ മായാഭഗവതി
ആദരപൂൎവ്വകം നാഥൻമതമറി-
ഞ്ഞാധി ലോകത്തിന്നു വന്നതു പോക്കുവാൻ
ഭൂധരരാജന്നു പുത്രിയായിങ്ങനെ
ഭൂതലത്തിങ്കൽ പിറന്നോരനന്തരം
പൂതനായോരു ഭുവനമരാമരം
കാതലായുള്ളൊന്നായി കാൎക്കണ്ണം കൊണ്ടഹോ.
പാൎത്തലങ്ങൾക്കു പതിന്നാലിന്നുമുള്ളൊ
രാൎത്തികെടുപ്പാനൊരുമ്പെട്ടു നായികാ
ധാത്രീധരേന്ദ്രന്നു പുത്രിയായ് വന്നതു
കാൎത്തികീപൌൎണ്ണമാസിയിങ്കൽ രാകയാൽ
രാത്രിന്ദിവമന്നു ക്രൂരരാം ക്രൂരങ്ങ
ളിത്രിലോകത്തിലിരുന്നു ക്രൂടായ്കയാൽ
ആൎത്തിയേയുള്ളിലൊളിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു
തുള്ളുതുടച്ചൊഴിച്ചോടിവാങ്ങിച്ചിരം
ഒത്തൊരുമിച്ചു തന്നാശ്രയം കാണാഞ്ഞു
ദൈത്യജനത്തിൻ മനസ്സിലകംപുക.
പാൽത്തിരപോലെ പരമേശപത്നിയുടെ
കീൎത്തികൾ ചെന്നങ്ങലച്ചിതവിടെയും.
മൂൎത്തികണ്ടാലെത്ര മോഹനം. കാരുണ്യ
വാൎദ്ധിതന്നെ മനം; കാൽത്തളിർ കല്പകം;
നേത്രാമൃതം പാരിലീദൃശമാക്കുമേ
നാസ്തി നോദേഷ്യതി നാഭ്രൂൽ കദാചന.
മിണ്ടാതെ നിന്നതുകണ്ട പരിഷയിൽ-
കണ്ടുമതിയെന്നു തോന്നിയതാക്കുമ്പോൾ!

ചിത്രമവിടുന്നു പോയവാറതുമേ
ചിത്തമാളായില്ല കൊണ്ടുപൊയ്ക്കൊള്ളുവാൻ.
“കാറൊളികാന്തിയും ശ്രീതരംകുന്തളം
ശ്രീകാരുണ്യധാരാകടാക്ഷവും
ചാരു മുദാരമാമെന്നിവ കണ്ടങ്ങു
പാരമാനന്ദിച്ചു നിന്നോരളവഹോ!
ആരു ശാസിച്ചിട്ടു ദൂരത്തു പോന്നു നാം
നീരസമായിനി നേരവും പോകുമോ?
പെട്ടെന്നിനിയുമവിടേക്കു പോകണം
തൊട്ടിലൊരിക്കലും നാളെയെന്നേ വരൂ.”
വിഷ്ണുപദാസിപോലിങ്ങനെ സന്തത-
മൊട്ടല്ലൊരൗത്സുക്യമെന്നു പറയാവൂ.
നീരദശ്യാമളകോമളഗാത്രിയെ
മാറിലെടുത്തണച്ചോമനമാലിച്ചുടൻ
പാരം പുരന്ന മുകിലാട്ടുതാനനം
ചാതുസ്മിതം കണ്ടിന്നിത്തേനായും
പുണ്യവാനായൊരു പക്ഷിരാജനാം
ഗ്ഗണ്ണകൾ കൊണ്ടു മേഘത്തിലും കണ്ടിരു
ന്നന്തമില്ലാതൊരാനന്ദവാരാന്നിധൗ
മന്ദരംപോലെ മറിഞ്ഞു മുങ്ങിനാൻ.
കാലേ യശോദയിതം പെറ്റിട്ട കന്നാൾ
കാളിയെന്നിങ്ങനെ പേരിട്ടു കൊണ്ടാൾ.
പാർവ്വണചന്ദ്രാതിശായി മുഖിതന്നെ
പ്പാർവ്വതിയെന്നു വിളിച്ചിതെല്ലാവരും.
മേനക ദേവി വിളിച്ചുമയെന്നഹോ:
മാനിനിമാരെല്ലാമുണ്ണിയെന്നും തഥാ.
നാരായണന്റെ ഭഗിനിയെന്നോർത്തൊരു
നാരായണിയെന്നു നന്ദവാസികൾ.
ദുർഗ്ഗമമാറ്റാതുയാലിനിയെന്നിട്ടു
ദുർഗ്ഗയെന്നോതി മുനികളെല്ലാവരും.
സീമയില്ലാത്ത ഗുണഗണങ്ങൾക്കിതി-
നാമസഹസ്രമാംകാരി ചെയ്തോരുവൾ.
നന്നായ്ക്കളിപ്പിച്ചിരുന്നും തൊട്ടിലിച്ചു

കണ്ണെഴുതിച്ചു വയമ്പും കൊടുത്തുടൻ
പിന്നെ മുലയുംകൊടുത്തു കിടത്തിനാർ;
കണ്ണുകൾക്കാനന്ദമെന്തു പറവതു?
ഒട്ടൊട്ടറിവും മമതാപവും തോന്നിച്ചു
ദൃഷ്ടിവിലാസങ്ങൾ ചെറ്ററ പുഞ്ചിരി
നിശ്ചലഭാവവും കൈകാൽകുടച്ചില-
മിച്ഛമ മൂലയിലുൾക്കൊണ്ടു കരച്ചിലും.
അച്ഛനെന്നമ്മയെന്നോരോ സമയത്തി-
ലുച്ചാരണേച്ഛയായ് തോന്നിച്ചൊരൊച്ചയും
നിച്ചലം കണ്ടങ്ങനുഭവിച്ചമ്മയു-
മച്ഛനും മറ്റുള്ള ബന്ധുജനങ്ങളും
ഉച്ചൈരനാരതം വച്ചന്യകൗതുക-
മച്ചോ! രമിച്ചതുരച്ചാലൊടുങ്ങുമോ?
ചെന്നു പലനാളനന്തരമക്കാലാ-
മന്ദം കമിഴ്ന്നു; നിവിർന്നിതു കന്യകാ.
പിന്നങ്ങു മാതാവുയർത്തിക്കഴുത്തുടൻ
മന്ദമെടുത്തു മുല കൊടുത്തീടിനാൾ.
പെണ്ണിനു പിന്നെയഭ്യാസമായ് വന്നു;
നന്നായിഴയും കിടത്തിനാലപ്പൊഴേ.
ഏതിലെയെത്താതെ സമീപത്തുവച്ചുത-
ങ്ങെത്തിപ്പിടിപ്പാൻ പടുതയുമുണ്ടായ്‌വന്നു.
നാലഞ്ചുനാൾ കഴിഞ്ഞപ്പൊളതിൽപ്പരം
മേളം തുടങ്ങിയതെന്തു ചൊല്ലാവതും.
കാന്തികലർന്നൊരു കണ്മയപ്പാൻകൈതൽ
നീന്തിനടന്നിതു നീളെ നിരാകുലം.
"നിമ്നോന്നതങ്ങളറിഞ്ഞില്ലതുമേ;
നിനന്നാരപായങ്ങൾ നോക്കുകെന്നേ വരൂ.
കണ്ണാരടുത്തു വഴുതിയെന്നാകിലോ
പെണ്ണവൾ വീഴാതെ വല്ലകണക്കിലും.
ചെറ്റു മുലകുടിച്ചീടിനാലപ്പൊഴേ
മുറ്റത്തു പോവാനിവൾക്കു കുതൂഹലം.
പല്ലവപുഷ്പാദി പുറത്തു കാൺകിലെ-
ന്നില്ലാ കൊതി; ഭയമെ ദൂരത്തുകണ്ടതിൽ?

നെല്ലുമരിയുമുമിയുമിരിപ്പത്തിൽ
നല്ല രസമിവറ്റക്കേകീ *കരിക്കയിൽ.
പല്ലു നാലഞ്ചുണ്ടു വന്നിട്ടതുകൊണ്ടു
കല്ലും കടിപ്പാൻ മടിയില്ല കിട്ടുകിൽ.
ഇങ്ങനേ കൌതുകവാത്സല്യസംഭ്രമാ-
ങ്ഗനമാർകളോടമ്മ പറകയും
തിങ്ങിന മോദാലവർചെന്നെടുക്കയു-
മിംഗിതം പൈതല്ക്കു മറ്റൊന്നു കാൺകയും.
മണ്ടി മറ്റെങ്ങാനം കൊണ്ടെക്കളിപ്പിച്ചു
കൊണ്ടുവന്നമ്മതൻ കൈയിൽ കൊടുക്കയും;
കൊഞ്ചിയും വച്ചുമെടുത്തും കളിപ്പിച്ചു-
മഞ്ചുമാസം കഴിഞ്ഞന്നു ഗിരിവരൻ
മോദസമ്മേളിതം ജ്ഞാതിജനമാനമോ-
ടോദനപ്രാശനം ചെയ്തു യഥാവിധി.
ദേവതായക്ഷഗന്ധർവ്വാദിദത്തമാം

...ച്ചു വച്ചതാളുച്ചത്തിൽ
...നന്നു തോന്നീ തദാ.
...ത്തി ന ട-
...നാട്ടു വീണന്തരാ
...പ്രിയം;
...തുടങ്ങിനാൻ.
...മൃഗമായ്
...വട്ടു പണി.
...ദാം പുഞ്ചിരി;
...വ്യാജനത്തിലും.
...ദവിഭാഗവ്യ-
...ചാട്ടുന്നു.
...വികാന്തപുര.
...ലാകാന്തരാ
...സമാവൃതാ
...ച്ചു തതഃപരം
...ണ്ഡത്തിനനന്തരം

...മെയ്മേൽ തൊടിയി...
മാമേരു വേറെയൊ...
ട്ടുമേ വൈകീല മുട്ടു...
ന്നിഷ്ടമായ്പ്പിച്ചനി...
ഒട്ടനടക്ക,മെടുക്കുന്നത...
പെട്ടെന്നു മണ്ടിനടന്നു...
കഷ്ടം ജനനമെടുത്തതു...
വിഷ്ടപമാതാവുമൊട്ടു...
അവ്യക്തവർണ്ണവചനങ്ങ...
നിർവ്യാജകാരുണ്യ...
സവ്യാപസവ്യദിഗ്ഭേ...
മുർവ്വീധരേന്ദ്രസുതയ്ക്കുള...
കങ്കണകിങ്കിണീകാഞ്ചി...
ത്ധംകൃണിതാകൃഷ്ട...
അങ്കണംതോറുമങ്ങോള...
രിംഖണം ചെയ്തു കളി...
അവ്വണ്ണമാണ്ടു രണ്ടു...

...(പാഠാ...).

* 'കരി കൈയിൽ' (പാഠാ...

സൌവർണ്ണമാടയും ചാർത്തിസ്സുഖേന.
അഞ്ജനവർണ്ണയ്ക്കു ചേർന്നതിതെന്നിട്ടു
മഞ്ഞത്തുകിൽ പലതും വച്ചു കാഴ്ചയും.
വച്ചുമൊളിച്ചുമെടുത്തുമെടുത്തുമ-
ങ്ങച്ചേലയെല്ലാം ഭൂഷിച്ചിതു നിച്ചലും.
അംബരത്തോടെ മേടയിൽച്ചെന്നിതന്നകൊ-
ണ്ടിമ്പമപാരമു ലഭിച്ചുകൊണ്ടെല്ലും സദാ.
സമ്മോദസല്ലാപമങ്ങനെ ചെയ്തുകൊ-
ണ്ടമ്മയ്ക്കു സന്തോഷമുള്ളിൽ വിളയിക്കും.
നിത്യവുമേവം സേവിപ്പാനായിട്ടങ്ങു
ഉദ്യവസ്തുക്കൾ കൊടുക്കുമാറായിതം.
നൃത്തഗീതാദികൾ ചെയ്തു സേവിച്ചുകൊ-
ണ്ടെപ്പോഴും സ്ത്രീകൾ ചൊല്ലുവാൻ ഇടങ്ങാ വിധേയ
താപസമാരോടച്ചെന്നു തന്നിൽ തിരിച്ചു
പൊൻചേലകളണിവിച്ചു ഭൂഷണമായി
വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തു നന്നു വരികെന്നു
വിശേഷകമായുള്ള ഗുരുവർകളെ.
ഏറ്റവും പ്രീതിപൂണ്ടങ്ങു പോയതാമൊ-
ത്തുദ്യോഗമാളുമെല്ലാരുമാഹ്ലാദിച്ചു
നിപുണമായ്‌ക്കണ്ടും കേട്ടും കാലത്തിൽ
നൃത്തഗീതാദ്യമാകരിപ്പിടുവാൻ.
തൃപ്തികൊണ്ടതാൻ മുമ്പിലാ
ഉച്ചന്നമാഹാത്മ്യമാണു നിശ്ചയം.
തൽക്ഷണമപ്പുറം പാരിൽ ഖാ-
ഭക്ഷിണവാസനാം വിത്രാസ്യതാം സുതാം
ശിക്ഷിപ്പിച്ചു പിതാ സൽപുത്രത്തിങ്ക-
ലക്ഷരാഭ്യാസമെഴുത്തിൽ തുടങ്ങിച്ചു.
ലിപികളും പഠിച്ചു ഗ്രന്ഥങ്ങ
ളൊപ്പമാക്കി നിറമടി.
ഉല്പരാഗത്താലുദാരനെ വിദ്യകൾ
സമ്പൂർണ്ണസാഹിത്യസംഗീതാദികളെ.
വാനവരെല്ലാരറിഞ്ഞു കണ്ടു പ്രീതനായ്;
വേദനം ചെയ്തു കാലേ വയസ്സിങ്കൽ

പാട്ടിൽപ്പുഴപ്പിച്ചുണത്തിക്കരടിട്ടു;
നീട്ടിത്തുടങ്ങി തിരുമുടി മെല്ലവേ.
　　ചൊല്ലിക്കൊടുക്കണമോ വാരം തദാ
കില്ലില്ലവർക്കു ശിക്ഷിച്ചീടുമതപ്പൊഴേ.
ഇല്ലാ മറവിയും സംശയലേശവും;
കല്ലിന്റെയുള്ള കീററിന്നതുല്യമാം:
കേൾപ്പാൻ കൊതിച്ചവർ കേട്ടാൽ ഗ്രഹിച്ചുകൊ
ണ്ടോപ്പവർ താനേ വികല്പവും തീർപ്പവർ;
താല്പര്യവുമതിൻ തത്വവും കാണ്മവർ;
ഐശ്വര്യമെങ്ങു തങ്ങൾക്കന്ന്യമാം?
ലക്ഷസംഖ്യം തദാ ഗന്ധർവ്വകിന്നര-
യക്ഷവിദ്യാധരരാജകുമാരിമാർ
ശിക്ഷാഭിദീക്ഷാദിസൽഗുണദക്ഷമാർ;
പക്ഷപാതംപൂണ്ടവരിലെല്ലാവർക്കു
മൊട്ടല്ല വാത്സല്യകാരുണ്യമുള്ളില-
ങ്ങൊട്ടല്ലവർക്കുമിങ്ങോട്ടും പ്രതിപത്തി.
സഖ്യം സഖിത്വം ചേടിത്വം സഖിത്വവും
മുഖ്യസംബന്ധമിയന്നവരമതിൻ
മട്ടൊട്ടറിഞ്ഞുതാൻ മുട്ടുകളിച്ചുന
വിട്ടുപോകാതെ സദാരാമരസ്നേഹേന
പൂഴിക്കളത്തിലെഴുത്തുപാഠത്തിലും
തോഴികളായിപ്പുരങ്ങളെന്നതിലും
എന്നതിൽവച്ചു വിശേഷിച്ചു തൽഗുണ-
മൊന്നിലെ സക്തമാരായിരുന്നിരുപേർ.
ഒന്നു വിജയയെന്നു ജയയെന്നും
ധന്ന്യധന്ന്യേ ദിവ്യകന്ന്യേ ഇരുവരതേ.
തന്ന നിഴൽപോലെയെന്നുമേ കാന്തവർ
സന്നിധിയിങ്കൽനിന്നൊരു നേരം പിരിയാതെ
താതൻ മടിയിലേ താൻ ചെന്നിരിക്കുമ്പോൾ
പാദം തൊഴുതങ്ങു നിന്നുതൊഴുമവർ
കർമ്മകുശലമാരമ്മയ്ക്കുമിഷ്ടമാർ
നർമ്മനിപുണമാർ നിർമ്മലചിത്തമാർ;

* 'ചാമരവർകളും' (പാ. ഭേ.).

വിദ്യാവിനോദേ വിദഗ്ദ്ധമാരെത്തയും
ത്തോർത്തുമാനം, വിടാതെ നടപ്പവൾ;
പൌരുഷപൂർവ്വ സമ്പത്തുകൾക്കും നല്ല
ചാരുതാസൌഭാഗ്യസിദ്ധികൾക്കും തഥാ
കണ്ണു കൈകാൽ ചെവിയെന്നിരട്ടിയാം-
ഗെന്നതാണംവണ്ണമെണ്ണിയുമേറെ!
നിത്യവും കാലേ കുളിച്ചു നിയമേന
ഏറ്റം ചെറുചെറു ചാതുരിയേറിട്ടു
ഭക്തിയോടേ ശിവപൂജ നടത്തിക്കൊ-
ണ്ടിത്യാദി കൃത്യങ്ങളോരോ വ്രതങ്ങളും
വിദ്യാപരിശ്രമം വിദ്വൽസഭാജനം
ത്യസംഭാഷണം [illegible] കളികളു
മൊക്കെയും വേണ്ടുന്നതൊന്നിലേ
വ്യത്യാസലക്ഷണം [illegible]
ചിന്നിച്ചിതറിച്ചുരുണ്ടിരുണ്ടുള്ളതും
പിന്നിൽക്കുറു കവിഞ്ഞു വളർന്നവ
[illegible] കൊണ്ടിട്ടിരിക്കുന്നതിലും
തിണ്ണം മണിമോതിരം പൂണ്ട [illegible]
തോളോളം [illegible]
ളവോളം [illegible]
[illegible] [illegible]
പൊൻചാലമായ തിരുവുടയാടയും;
ഞെറിമണിക്കാഞ്ചി [illegible]
ശിഞ്ജാനമാകവേ [illegible]
കണ്ണവർക്കെല്ലാം [illegible]
പണ്ടെന്നിലേറെയുണ്ടായിതന്നേരം.
കണ്ടവർ കൊണ്ടാടിയോരോതരം ചോദിക്കിൽ
മിണ്ടാതെ നില്ക്കും; കരളെപ്പുറമിലാം:
ലജ്ജാവിവശതയാലുള്ളിൽ [illegible]
തള്ളാതി [illegible] ഭാവവും.
നേരങ്ങളങ്ങനെ [illegible] പോകുന്നപ്പോൾ
വന്നിതു [illegible]
[illegible] ക്രമാതിക്രമം [illegible]

* 'ഇളക്കിയ' (പാഠാന്തരം).

ഞ്ഞാശ്രയിച്ചംഗം ചരാചരാധാരിണാം
ശാന്തികൊണ്ടുണ്ടായ താന്തി പോക്കീടുവാൻ
താൻ തീരുറച്ചാനിതു നല്ലതെന്നവൻ.
വന്നു ഹിമഗിരികന്യകാമാനമുള്ള
വന്ദനംചെയ്തു കാലുന്നതകൗതുകാൽ
“എന്നെയുമെന്നമാ നാളിച്ചു വാഴ്കെ”
ന്നപാരം വന്നങ്ങിരുന്നു നിന്നു ചിരം
“നിന്നെക്കൊണ്ടെന്നുടേ രാജ്യമായ്ക്കൊള്ളുവാൻ
വന്നേനവകാശി ഞാനിനിമേലെന്നും.
എന്നെബ്ഭരിക്കണമന്യജനമല്ല-
മെന്നും വെടിയരുതെന്നെ നീ”യെന്നതും.
“മുന്നമിരുന്നോനെയിന്നു വെടിഞ്ഞു ഞാൻ
നിന്നെയിരുത്തുന്നതന്യായമായ് വരും.
എന്നാലവനോടൊളിച്ചിരുന്നുകൊൾക-
കെന്നങ്ങു ദേവീമതമറിഞ്ഞെതകമാ
നല്ലോരുനേരവും നോക്കിക്കിടിപ്പുക
തെല്ലണഞ്ഞൊഴികെന്നു മെല്ലവെ വല്ലവൻ
കല്പനയാ കടന്നാമ്പുക യൗവനം
മൽപുരമിപ്പൂവൽമെയ്യെന്നു കല്പയൻ.
“ട്ടെന്നാം വാണിതു; വിട്ടുപോയാൽ മമ
കിട്ടുമേ കീർത്തികേ”ടെന്നായി ബാല്യവും.
ധൃഷ്ടൻ കടന്നുവന്നോട്ടും മടിയാതെ
മുട്ടസ്ഥലംവച്ചു ചട്ടവും കൂട്ടിനാൻ.
ബാല്യനിർമ്മാല്യമംഗം വധുമൗലിമേൽ
മാല്യമായ് വച്ചു പകർത്തി ദിനംപ്രതി.
അന്നേരമങ്ങതിൻമുന്നമേ കണ്ടോർക്കും
കെന്നേ രസംമേറെ *യെന്നോന്നു തോന്നീ മുദാ.
നേർവരാ മെയ്യിൽ നിന്നാൽ പറഞ്ഞാലെന്തു
കാർവര നമ്മോട്ടു ശോഭിനെന്നാത്തുമെൻ
ദിഗ്ജയം ചെയ്തതിന്നിച്ഛയും മാനസേ
വച്ചു സന്നാഹവും നിശ്ചയം നിശ്ചലം
കാർണ്ണ്യമെല്ലാം കാട്ടിമുഷ്ടിമിഹ നായകം
പാർഷ്ണിസംശോധനം ചെയ്തു നിയന്ത്രണം.

* ‘എന്നേ രസമേറെയെന്നു തോന്നി’ (പാഠാന്തരം).

നൊറിലംഗേ നൊറിവുററ ലാസ്യക്രമം
പാററി ചാല്ലീനടിക്കററമില്ലാരസം.
[illegible] മുല [illegible] ങ്ങളം
ചെപ്പടിതൽപരം കോപ്പിടയും മിഴി
പാടവാളുഢവാൻ [illegible] വാടീവിടരു
കേട [illegible] കൃത്യം [illegible]
[illegible];
തൊടമെന്നു [illegible] തം.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]?
[illegible]
[illegible] വനടൽ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible];
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]?
[illegible]
[illegible]
[illegible];

[illegible]ഖൊത്തുന്ദകൌമുദിക്കിന്നതൊഴിയെത്തുമോ?
സ്വാതാല്യം താദാംതങ്ങളെ [illegible]ന്ധവ്യ-
വേളോതലക്ഷണം സപ്തസ്വ[illegible]
ധൃതാ[illegible] ന[illegible]രണാശവഴി
വിതാത്തിലെവൈരി നാരിമാക്കും സുഖം
ഭാവിതമല്ലിഹ [illegible]ത്രയം പാർത്ഥി-
വേഷകാത്ത സൂതാൻ ക്രൂ[illegible] ത്രിണെത്തനെ
ന്നതാന്തമൊന്നിനെന്നൊ[illegible]വ്യ [illegible]
ന്നെതാദൃശം ജഗ[illegible]ന്നവൃതൻ [illegible]
ഞെം തദാ തണ്ടുമുതണ്ടു മൂക്കളൊട്;
കൈതവമേസ്സിത്തിവിലഭയണ്ടാ [illegible].
മാത്ഥവമേറിയാൽപ്പാരമ്യമല്ലമെ-
ന്നോതി[illegible]ലോഭസൌഖ്യമോ[illegible]
[illegible]വയ്യല്ല്[illegible]
പാതിവ്രത്യാ നതാ[illegible]
[illegible] പറക്ക് സ[illegible]ത്തിൽ [illegible]-
[illegible]ഷണം മോ[illegible] ണൊ[illegible]:
ഇ[illegible]ല്ലീ[illegible]
ഭൂഷണായ സ[illegible]
ഭ്രൂഷനക[illegible]ഷണവ്യാ[illegible]
[illegible]ഷണധ[illegible] [illegible]
[illegible]ശശവയ[illegible] നൃപത്തി[illegible]
പെശ[illegible]കക[illegible]
നീചാസുരത്ഥുപ[illegible]
ഇ[illegible]ശനകാന്ധുകന്റെ[illegible]
ആള്ളം ചലത്തം ച [illegible] പു[illegible]
ന്നാസ്ഥയാ [illegible]
പാണിതലാ മൂർശോണ[illegible]ംഗുലീ-
വീണാവിരാവണപ്രീണിതവി[illegible]
നാനാനഖ[illegible]ണിശ്രേണി[illegible]താന
[illegible]നിലരത്നാംഗു[illegible]ല്ലതിജ[illegible]
വാളുന്ന നളാത്തിമൂർ[illegible]സാൽസ്യ[illegible]
പെരുത്ത ഞാൻ വാഴ്ക്കവാ[illegible]ത്തിനെതൻ കൌതുകം.

മാനിച്ചു [illegible] മാനി[illegible]
ന്നുന്ന[illegible]ത്തിനിക്ഷ[illegible].
പീനകാരുണ്യപൂരാനുകൂലാനിത
ശോണാബ്ജകങ്ങളും[illegible]
കാമരിപ്ത്നാഗ[illegible]
കൊണ്ടുമായ [illegible].
ബ്രഹ്മ[illegible]
ശംബര[illegible]
ജംഭാരിമുഖ്യമാം [illegible]
കരവും [illegible]
കണ്ണൊ[illegible]
[illegible]
നിന്നു[illegible]
മുഷ്ടിമിത[illegible]
പൊട്ടി[illegible]
നല്ലോ[illegible]
ത്ര്യംബക[illegible]
കരാംബുജ[illegible]
വന്മല[illegible]
പൊൻപടമാം [illegible]
[illegible]
ധർമ്മ[illegible].
താമ്ര[illegible]
മൺ[illegible]
വമ്പെട്ട[illegible]
തുമ്പി[illegible]
ചെമ്പൊ[illegible]
ശംഭോ! ശിവ! [illegible]!
[illegible]!
ചേർച്ചയുണ്ടെ [illegible]:
[illegible]
[illegible]?
[illegible]

ഷികനേ വന്നിടംപെക്കനേരം മിയാ
ഭക്തജക്ഷേത്രകീകഗ്മള്ളങ്ങളും മഹാ-
തിഗ്മമൂർദ്ധാഗ്രമാർപ്പുകൊളളിന്നെളളം
കോമളതപം കണ്ട കാണ്മതിനെപ്പോഴും
കാമ്മിനിരുപോലെ തീർത്തു തുണിയുഗം.
വഞ്ചിതൻ മൌലിമേൽ വച്ച കിരീടത്തി-
പുഞ്ജചലയായുള്ള വജ്രരത്നാവലി
തല്ലെട്ടപ്പിച്ചുടൻ തച്ചരിൻ മുമ്പനാം
വിശ്വകർമ്മാവിരൊടിച്ചമക്കാപ്പിച്ചുടൻ
മെച്ചമായ്‌വച്ചു ചമച്ചു മണിച്ചിലം
നുജ്ജപലം തീർച്ചയിൽ പെർളുയും വാള്യും;
ഉച്ചമൊന്നിൽ പേരം ഷഡ്മമിന്നയിലും
നിശ്ചയപി സ്ഥിതം നിപ്പുപ്പം ശിഞ്ജിതം;
പിച്ചയായ്ക്കൊണ്ടന്ന കാഴ്ചയായ്‌വച്ചുപോം
നിശ്ചയം ദേവിതൻ തൃച്ചണ ശ്വേ...
വച്ചുപൊരുത്തു മൊമുക്കെച്ചു ... റമ...
ച്ചാച്ചയും നെർച്ചയും പെയ്യയിൽ ...
മഞ്ജുള സജ്ജയായ് ... നാമേ! വിള-
ങ്ങും ചിരിവച്ചു ... ക്കൊങ്ങ
പിച്ചമിക മാനസം ... രാശ്രമ
കിഞ്ചനമാനമഞ്ജനം ഗനാ ക-
...ച്ചുതച്ചുള്ളിനെ ... പോം നിശ്ചയം.
ലജ്ജയാ മേവുന്ന സജ്ജനസംസദി
തൃച്ചൂരെ ... മേരി ... ചവനാരഥിതാ
ഇച്ചവികമാറംകയാ ... രോഷനസിതാ
വർത്ത്യമല്ലനവച്ചുതെച്ചുതപ്പരി-
ച്ചുമ്മമന്നെ ... പിച്ചു പൊളിച്ച.
ഉജ്ജ്വലസ്വർണ്ണമിച്ഛചമവിച്ചകൊ
ഇച്ചമച്ചുത്തനാമനെ ... ചാതികി
വിശപം ... പ്പിച്ചു പിഴചമൊകിനാ-
മാഗധപ്രവും വന്ന ... ജയനാം തഞാ
അപ്പുറം പശ്ചിമപക്ഷ്ഫ്രയ ...
മപ്പുറം തൊൻക്കൊരുത്താ ... മാ
ചൊൽപ്പെറും കല്പകനാൾപ്പൂമൊപ്പുമല

ഒപ്പാൽ പലാശങ്ങൾകൊണ്ട നിസ്തുലികാരമാം
ഉൾപ്പുരിവർണ്ണാഭ ഭ്രൂഭംഗലികളി-
ലർപ്പിതമഗ്രേ സമുല്പന്നകൗതുകം
ശില്പിനാ വിശ്വസ്യ പുഷ്പബാണനെന്ന വാ
സൽപ്പർവ്വതാദേശമൊപ്പുത്തമധിച്ചു-
തൊട്ടുകൊൾ ചെപ്പിനം ശില്പവും കല്പിച്ചു
ദീപ്രമായെന്തിഹ താരുണ്യശാലിനാം?
കൊഞ്ചാതെ വഞ്ചിച്ചു മഞ്ജീരികാഞ്ചാല-
ഞ്ചാതെ ഉഞ്ഞാലാടി ഞാണം കു-
ഞ്ജാദിമാനങ്ങൾ ഞങ്ങളാവാനു
സഞ്ജാതസൗന്ദര്യമൊപ്പം മൈവല്യം
തന്നുന്ന രൂപത്താൽ മാദകലാവണ്യ-
മങ്ങ് മേൽക്കാമയെങ്ങും സംയമിച്ചുന്നതം
കണ്ഠാനുഭൂതിമ ഒന്നാകെ മേകിച്ചു
പിന്മതമതാത്രു വിജ്ഞാനത്തിങ്ങാം
ഗാഢമാനഞ്ചിത മഞ്ജുമാനങ്ങളു
മൊന്നാ താനേ ഉന്മിഷത്തിങ്കൽ തോയ്ക്കു
ഇന്നാകൽ സന്നായി തിങ്കാലമാത്രി
തൻനേരു ഭാവനാസൗന്ദര്യമാം
ശോഭനാംഗത്വമേ ഇങ്ങനായ്പോതുപ
സൗഭഗ്യ പ്രബുദ്ധാനന്ദത്താൽ.

വന്നോരു യൗവനം തന്നാടനാസദാ
സന്നാഹമീട്ടവൾ നന്നായ് തുടർന്നാൾ
എന്നാലെതാവതെന്നായി കൗമാര
"മസ്ദ്രുമംശയത്ന്യാസക്തി
അന്യായമായ ചിരം നാമിങ്ങനെ-
മിന്നേഷ വന്നാളു താരുണ്യപാഷണ്ഡ-
നൊന്നാകലീകരിച്ചെന്നാശ്രയം പോകി-
യെന്നാലടിയനന്യഗതിയെന്ന
നന്നായതാംചെയ്യിലിന്നേ വിടകൊൾവാ-
നെന്താവതിന്നായന്യാഗ്രണി"യെന്ന
സന്താപഭാഷിതം *കന്താരിതം ചെവി-
ക്കന്നേരമാകർണ്ണ ചിന്താപി പാർവ്വതി

* 'സന്താപവാചികം' (പാഠാന്തരം).

‘‘വന്നവനിന്നിവനനപഥം ചെയ്തു
നിന്നോടല്ലെന്നോടത്രെ നിനയ്ക്കും വിധൌ
നിന്നെ ഞാനൊന്നുമേ നിർണ്ണയം കൈവിടാ
ഖിന്നതയുള്ളൊർത്തിടാ ഹന്ത തേ ബന്ധു’’,മെ-
ന്നന്തരംഗം തണുപ്പിച്ചു സാന്ത്വനാമൃതൈ-
സ്സന്തതമന്തികെവച്ചരിഷിഞ്ചതി
ജാതു നൊ മുഞ്ചതി പോതഭാവം ച തം
ജാതഗംഭീരതാ താതസംഭാവിതാ
പ്രീതസദ്ബന്ധുതാ സംഹിതനാനാവ്രതാ
മാധുരീപൂരിതാ മാതൃഭിർല്ലാളിതാ
ആപ്തസഖീയുതാ ദീപ്തകാന്ത്യാവൃതാ
മൂർത്തിത്രയേശപരവാർത്താസകൌതുകാ
നിത്യം പിതുസ്സഭായാം ചെന്നിരുന്നുകൊ-
ണ്ടത്യന്തരമ്യം മുനിവരഭാഷിതം
തത്തൽക്കഥാന്തര ശങ്കരമാഹാത്മ്യ-
മത്തൽക്കൊരൌഷധം കേൾക്കുമേ കൌതുകാലാൽ.
നിത്യം മുനികളും പലരും വരും തത്ര;
ഭക്ത്യാ ഗിരിവരൻ മാനിച്ചിരുത്തിയാൽ
എല്ലാം ത്രിഭുവനവൃത്താന്തമോരോന്നു
സത്യമായ്ച്ചൊല്ലും സഭയിലിരുന്നവർ.
വിദ്യാപ്രസംഗങ്ങൾ ദൈത്യാദിചേഷ്ടിത-
മത്യത്ഭുതേശതപസ്യാവിധിക്രമം;
ഇത്യാദികൾ ബഹുവിസ്തരസംക്ഷേപ
യുക്തിയുക്തങ്ങൾ നിമിത്തങ്ങളെല്ലാം;
നിത്യശാരികളു കേൾക്കയിൽ കൌതുക-
മത്യന്തമുണ്ടായി ചിത്തെ നിരന്തരം.
കൌതുകം ഭക്തിയായ് ഭക്തിയും സക്തിയായ്;
ചേതോമഹാസക്തി തത്വവിജ്ഞാനമായ്;
തത്വബോധം പിന്നെ പ്രത്യഭിജ്ഞാനമായ്;
പ്രത്യഭിജ്ഞാ ചിരം മൃത്യുഞ്ജയൈക്യമായ്;
ചിത്ത ശിവൈക്യം സമാധിയായ് ദേവിക്കു;
മദ്ധ്യേ ഗൃഹാവസാനം വിരാഗിയായ്
വാസം വിവിക്ത ശിവധ്യാനശീലനം

ചേതനാചേതനാർന്നോളമോ സാധനം.
ഏവം ചില്ലദിനം ചെന്നനാളേകദാ
ദൈവാംശികൻ മുനി ധീരൻ ചിരന്തനൻ
ചീരം ജടാഭാരമാരഞ്ജിതം വഹൻ
വൈരിഞ്ചി നാരദൻ വന്നാനൊരുദിനം.
ചെന്നങ്ങെതിരേറ്റു സൽക്കരിച്ചു ഗിരി
മന്നൻ പ്രസന്നനിരുന്നു തത്സന്നിധൌ.
"നന്നിവിടെയെഴുന്നള്ളിയവാറിതു
ധന്യനായേൻ ഞാനതിനില്ല സംശയം.
ആത്മവൃത്താന്തം മനസ്സറിയുംപോലെ
യുഷ്മാകമൈശ്വരം തത്ത്വം ഹൃദിസ്ഥമാം.
ബാഹ്യേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കപാരം വയം തപോധനാം
സാഹ്യമുണ്ടെങ്കിൽ സങ്കല്പമൊപ്പിപ്പൂ.
ഉണ്ടൊരാതങ്കമെന്നുള്ളിലിക്കാലത്തു
കണ്ടെത്തിപ്പാൻ കൊതിപ്പിക്കുന്നതാരോ,
പണ്ടുമിന്നും ദേവമെന്നാതകാതമേ
ബന്ധിപ്പതെങ്ങനെ ദാനത്തിനൊന്നുമേ.
പുത്രി മദീയനാ പൂർണ്ണതാരുണ്യയായ്,-
ത്രിലോകത്തിലവൾക്കു തുല്യനാരോ?
ദൈവഗതിയൊത്തു സന്താനമോദനം
കെസ്സുഖചിതമാം; ഏതോ ഉദാരചിതം.
ഏവമെൻ മാനസമാകവേ വിധിയെന്നു
ദേവമുനേ! പാർക്ക ഭാവനതിബലം
ഇന്നേ കളയണമെന്നുള്ളിൽനിന്നു നീ
കന്യാപിതാവിനു വന്നിട്ടമാധിയാം."
എന്നീമൊഴി കേട്ടിങ്ങനൊരു നാരദൻ
മന്ദം കരണത്തിൽ മഹതിയാം വീണയെ
തന്നങ്കദേശേ വിലങ്ങത്തിൽ വച്ചുകൊ-
ണ്ടൊന്നങ്ങു നോക്കി നിന്നോരെയെല്ലാരെയും,
തന്നന്തികേ വന്നിരുന്ന ഗിരീന്ദ്രന്റെ
സന്നിധൌ ചെന്നോരു കന്യാമണിയെയും
ശോഭാവിനീതിസമ്മേളപുണ്യാംഗ ചിരാ-

ദാപാദചൂഡമാലോകയന്നാനതാം,
ഉൾക്കാമ്പിലാക്കിയത്ത്രാതൽ "മഹേശ്വരി!
ദുർഗ്ഗേ! ശിവേ! പാഹി"യെന്നുള്ളിലോർത്തുടൻ
ഏൻപോററി ശംഭോ! മഹാദേവ! പാഹീതി
സംഭാവ്യ സാദരമാനൊട്ടു ചൊല്ലീടിനാൻ.
"കീർത്തിയുമാനന്ദപൂർത്തിയും വർദ്ധിക;
ഗോത്രഗോത്രാധിപ! ശാസ്ത്രതത്വജ്ഞ! ഹേ
ആതതാനാപരം നിനക്കൊത്താനാശേഷം;
ചീർത്തൊരു പുണ്യവാനിത്രിലോക്യാം ഭവാൻ.
കാർത്തസ്വരാദി നിൻ കാന്തത്താർ പണിയുമേ
വാത്സല്യ നിൻഗുണം വാഴ്ത്തുമേ സജ്ജനം;
ചൊത്തു നീ ചോദിച്ചതൊത്തറിഞ്ഞിങ്ങൊരാൻ;
ധൂർത്തല്ല കേൾ; പരമാർത്ഥം മയോച്യതേ
മൂർത്തികൾ മൂവർക്കുമാർത്തിപോക്കീടുവാൻ
മൂർത്തിതാനെട്ടുതാനെന്നും പ്രത്യക്ഷം
ആത്മനിലാവിനോദാത്മപ്രതിനം
തീർത്ഥ കാന്തുള്ളിലേ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നവൻ;
സാത്വികമൂർത്തി കപർദ്ദി മൃത്യുഞ്ജയൻ
നേത്ര രാത്രീശനെ മൂർദ്ധ്നി ചേർത്തവൻ;
ആത്തവാബാണനാ നൽത്തലിക്കൊണ്ടുകോ-
ണ്ടാർത്തി വളർപ്പവൻ; ഒരതാ പുരാതനാം;
ദീപ്തതാരാമൃതം വാർന്ന കടാക്ഷവാ-
നാർത്തപരായണനാത്താഹിഭൂഷണൻ;
ചീർത്തൊരു ഹാലവിഷമാത്തു കുടിച്ചവൻ
കൈത്താരിലൊന്നിൽ മൃഗത്തെധരിച്ചവൻ;
വസ്ത്രാദികൂടാതെ നൃത്തം നടിച്ചവൻ;
മൂർത്ത മഴുകൊണ്ടും ക്രൂരതര ശൂലംകൊണ്ടും
പാർത്തലേ ദുഷ്ടരാം ദൈത്യരോടാർത്തനാ-
ഞ്ഞാതതരോഷം ചെയ്തു ചേർത്താനതാന്തികം
സാമാന്ധ്യം നിലിനിവക്കുന്ന തനുതാൻ;
കൃത്യാന്തരേ സ്വസ്തികൃത്തിയുതനവൻ;
വൃത്രാന്തകാദികൾക്കത്തൽ കെടുത്തവൻ;
കൃതാന്തകൻ പാശമുള്ളോനവസാനൻ;

ദൃപ്താന്തഹരൻ വേദസിദ്ധാന്തവിഗ്രഹൻ;
വിത്താധിപസഖൻ വിദ്യാമഹാനിധി;
വിദ്ധ്വസ്തപാപൻ വിചിത്രപരാക്രമൻ;
ഹീദ്ദ്വതശജനാർത്തനദക്ഷൻ;
ശാസ്ത്രപ്രമേയൻ ശരദിന്ദുകാന്തിമാൻ;
വ്യാപ്തൻ ജഗദ്വാസിനാമുള്ളിലക്ഷയൻ;
ക്ഷേത്രജ്ഞനാദ്യന്തഹീനൻ പരൻ പുമാൻ;
പൂർത്തേഷ്ടദത്താദിനാനാസുകൃതിനാം
പ്രാപ്തവ്യദാസ്യൻ പരബ്രഹ്മനിഷ്കളൻ;
ശ്രീമഹാദേവൻ ഗിരീശൻ സദാശിവൻ
ജാമാതൃഭാവം തവാംഗീകരിഷ്യതി.
ക്ഷേമമായ ലോകകന്യ കാമാരിയോടുമാ
വാമാംഗഭാഗ്യം വാണുമാമോദപൂർവ്വകം.
മാ മാസ്തു തേ ലേശമാത്രശോകസംഭവം
കാണ്മാൻ ഭാഗ്യം നമുക്കും വരും വരം.
സാലോക്യമിപ്പോൾ ഗിരീന്ദ്ര വരും നിന
നീ മാനനീയനാം ധീമാൻ; പ്രസീദ നീ.”

ഇവണ്ണമീരിതം ദേവമുനീന്ദ്രനാ-
ലാകർണ്ണ്യ കന്യകാ നിന്നാളധോമുഖി.
കാമന്നരാതിയെപ്പോലാപന്നഹാസല-
നേവം നണ്ണി ചെറുതുകേട്ടതെന്നാൽമര:
ഭാവം നിറംകെട്ടു സാനുഗതനൂജ-
സ്സൂവന്നശോക തമാതനമുൾപ്പൂക;
താവന്നമിച്ചു മദ്ഭാവം നിരീക്ഷിച്ചു
മേവുന്ന യോഗിയോടേവമുണർത്തിച്ചു.
“ആവുന്നതാനന്ദമേകി നിൻ വാക്കുകൾ;
നോവുന്നവാറെന്തു കേട്ടു തണ്ടുതേ?
കാമന്നപായമുണ്ടോ വന്നു? ശങ്കരൻ
ഭീമൻ നിജനാമമിപ്പോളെടുത്തിതോ?
ജീവൻ കെട്ടതിതോ ജീവലോകത്തിനു?
പൂവമ്പനോടീശനേവം തുടങ്ങുമോ?
ഭൈരവൻ നൂതനസായകമൊത്തുമോ;
ദേവകളെന്തു പിഴച്ചിതവണ്ണമേ?

ന്യൂനതാ നിൻഗിരോ നാന്യതാ ജാതുചിൽ
ഞാനതു ചിന്തിച്ചു ദീനതയ്ക്കൗഷധം
സ്ഥാനമല്ലാതുദാസീനതയായോ മുനേ!
സ്ഥാനതേ തേ മയി ജ്ഞാനതേജോനിധേ!
ഉത്തമസത്തമനാമിന്ദുശേഖരൻ
ചിത്തജശത്രുവെന്നിതരമിപ്പോൾ ഭവാൻ
ഉക്തവാനായതിന്നർത്ഥമതൊക്കെയും
തത്വം തെളിപ്പിക്ക ചിത്തമെന്നർത്ഥയേ."

ഇങ്ങനെ കേട്ടുളവിംഗിതജ്ഞൻ മുനി
ശങ്കിതം പൃഷ്ടം തുടങ്ങീതറിയിപ്പാൻ.
"സങ്കേതഭൂമേ! ഗുണങ്ങൾക്കേറെ സഖേ!
ശങ്കയുണ്ടായതു സംഗതം തന്നെ കേൾ.
ഭംഗം മനോഭവനാശുവന്നു ദൃശം;
തിങ്ങൾ വികത്തില്ലതെങ്കിലും നിന്നോടു
വല്ലവരും വന്നു ചൊല്ലാതിരിക്കയി-
ല്ലല്ലോ നിനച്ചു ഞാൻ ചൊല്ലിയതിങ്ങനെ.
സങ്കടം വന്നു പറവാൻ മടിക്കൊണ്ടു
ശങ്ക ധരിച്ചവരാരും വരാഞ്ഞതും.
എന്തിനുതാദിയെ ചൊല്ലാം ചുരുക്കി ഞാ
നംഗജഭംഗ,മസംഗതി സംഗതം.
ദൂരെ മനസ്സിനും വക്കിനും വാഴുന്ന
കാരുണ്യവാരിധി നാരായണപ്രിയൻ
വാരണാസീപതി പാരം പ്രസാദിച്ചു
ശൂരപത്മാസുരഘോരതപസ്സിനാൽ
ആയിരത്തെട്ടു ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങൾ നല്കിനാ-
നാധിപത്യത്തിനവനുള്ള നാളത്രേ.
അത്രയെല്ലാം കൊടുത്തെത്രയും കഷ്ടമെ-
ന്നത്ര നീയോരായ്ക; തദ്ദോഷം മൃഷാ.
സന്തതം രോമകൂപങ്ങളോരോന്നിലു-
ണ്ടനന്തമില്ലാതൊളം ബ്രഹ്മാണ്ഡമീദൃശം.
താൻതന്നെ കല്പിച്ചുവതിലൊക്കയും;
ഭാവേന തോന്നായ്ക നേര ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ.
ആയിരത്തെട്ടതിലേകന്നു നല്കിയാൽ

ഉപായമതങ്ങെത്തുവാനെത്രനാളെഴുക്കുവാൻ?
തന്നെയും ഭക്തർക്കു വേണ്ടുകിൽ നല്കുന്ന
ചന്ദ്രചൂഡന്നിതിലെന്തു ചേതം വരും?
ദൈതേയനെന്നതും പ്രീതനായായതിൽ
പ്പാതിയും സോദരന്മാർക്കു നല്കീടിനാൻ.
ക്രൂരകർമ്മാക്കൾ തൻ സിംഹവക്ത്രനെന്നും
താരകനെന്നും സഹോദരന്മാർക്കു പേർ
പാരം പരപ്പിൽ പറയുന്നതെന്തിന
താരകനായതി ബ്രഹ്മാണ്ഡനായകൻ
ക്രൗഞ്ചഗിരിമേലവനു നിവാസമായ്;
വാരണമേയാ വാനോരെ വെല്ലുവാനെപ്പോഴും.
കാമരൂപൻ ഖലൻ മായാവിശാരദൻ
ഗ്രാമനഗരാദികൾ വിനാശയൻ
ദേവലോകം നിജഭൃത്യരെക്കൊണ്ടവൻ
നാകനാഥാലയം ശിക്ഷിക്കാതലമാക്കിനാൻ.
നിർജ്ജരന്മാരെയും ഭൃത്യരായിച്ചു
ഭൃത്യരാക്കിനാൻ നാകമത്താരകൻ.
സ്വാധികാരം വെടിഞ്ഞൊട്ടിതേയന്മാർ-
മാധിപൂണ്ടോടി വിധാതാവിനെക്കണ്ടു.
വൃത്താന്തമോതുവാൻ ബ്രഹ്മാദികൾ ചെന്നു
ദുഗ്ദ്ധാംബുധിപുരം പുക്കു തിരഞ്ഞനേരം
വിഷ്ണുഭഗവാനെയെങ്ങുമേ കാണാഞ്ഞു
വിലാപം ഘോരം തിരഞ്ഞു പലരുമായ്
മേരുഗിരിഗുഹതന്നിലൊരേടത്തു
നാരായണൻ കിടക്കുന്നതു കണ്ടിതു
സന്തോഷമോടെല്ലാവരും ജഗത്ത്രയീ-
ബന്ധോ! ജയിക്കെന്നു പരമസ്തുതികളാൽ
വാഴ്ത്തിയവസ്ഥകളെല്ലാമുണർത്തിച്ചു
കാത്തീടുകെന്നു ശരണവും പ്രാപിച്ചു.
പത്മനാഭൻ തദാ പത്മജന്മാവുമാ-
യല്പകാലം ഗുണദോഷം വിചാരിച്ചു
പഞ്ചശരനെ വരുത്തുവാൻ കല്പിച്ചു
സംസ്മാര കാമം സഹസ്രനേത്രൻ തദാ

* 'വരുവാൻ നിയോഗിച്ചു' (പാഠാന്തരം).

ഗന്ധമാദനപ്പോലെ വന്നാനവിടേക്കു
ധർമ്മാത്മജന്മധ്യമൻ ശൈലകോമളൻ.
ഇന്ദ്രനവനുടെ കൈപിടിച്ചുംകൊണ്ടു
ചെന്നു വന്ദിച്ചു മുകുന്ദപദങ്ങളെ.
പത്മജനപ്പോളുതരംചെയ്തു കാമനോ-
ടിപ്പോൾ മനേ! നിന്നുടെ കാരുണ്യമേ.
ലോകങ്ങളെല്ലാമസുരർക്കടക്കമായ്;
നാകികളോടിയൊളിച്ചു ഗുഹയിലായ്.
വൻപടയവരോടു പോരും; പരമേശ്വരൻ
തമ്പുരാൻ ഞങ്ങൾക്കിതാനീം ദയാസഖൻ;
കിം പുനരെതെഴുപ്പുറത്തിട്ടൊരു പാപം?
ശക്രഹിതം നീ വശീകരിച്ചീടുക.
ദക്ഷജാംഗനകളായാൽ വൃന്ദികളാം ഗരുളി-
ലക്ഷ്യവാദാനം പാലക്ഷ്യതേ മേരുമേൽ.
ദക്ഷിണാമൂർത്തി മൂർത്തികളേറ്റം വട-
വൃക്ഷമൂലേ വാണു വിദ്യാവിനോദമായ്.
നീയാകിലിന്നു ഓർമ്മ വരുത്തുക
ഭൂയോ വിഭാവനായ നന്ദനമുള്ളിൽ.
പൃമകൻവാക്കുകളിങ്ങനെ കേട്ടിട്ടു
കാമനടിതൊഴുതെഴുന്നേറ്റുണർത്തിനാൻ.
...ൻപോററി പങ്കജനാഭ! നിൻപാദം
തമ്പുരാനേ ഞാൻ തൊഴുന്നേൻ; പ്രസീദ മേ.
ഞാൻചൊല്ലതോചെയ്തു കാട്ടുമെന്നാകിലും
നിൻപാദമാണ നിനച്ചാലസാദ്ധ്യമാം.
ശംഭോസ്സമീപേ ഗമിച്ചിട്ടതിനാലേ
വൻപോടു ചിന്തകളോടു കൊണ്ടു ചെല്ലുവാൻ ഞാൻ?
സന്മതി രണ്ടും ഫലിക്കയില്ലെന്നുള്ള
കന്നമെനിക്കില്ല നിങ്ങൾക്കുണ്ടുള്ളിൽ.
വിൽക്കുലച്ചിന്തികെ പുഷ്ട ഞാനനുതാ-
ട്ടക്കമെന്നോരൊ ഭഗ്നനെന്നെയ് തഥാ
തൃക്കണ്ണിൽ ദഹിച്ചു കളകിലാം
ഗുല്ഗുലുചന്ദനസാരമയ്യൂളിലേകൻ.
നിഷ്ഠുരതയെങ്ങാകയുമിങ്ങെന്തിനു?
നിഷ്ഠുരിപ്പിച്ചവർ നിങ്ങൾക്കളൊക്കെ.

ഏറെയും മേ ഭയം വേറെയൊന്നുണ്ടെല്ലും
ഗിരിശതാരമെ തീർത്തൊന്നോതുവാൻ.
വന്ന ശിവദ്രോഹമെന്നാലവൻ പുരാ-
രെന്നും നരകത്തിൽ നിന്നു കരേറുമോ?
എന്നതിൽവച്ചിനിക്കെന്നോടേ തറുവാൻ
തന്നതല്ലാതെയില്ലൊന്നുമേ ദൈവം.
ധനവും മാനവും രൂപവും ഭാവവും
പ്രാണവും ത്രാണവും സൌഭാഗ്യഭോഗവും
സർവം മറന്നു ഞാൻ ഗർവിതനായ്‌ച്ചെന്നു
തഗ്ഗുറിഞ്ഞെയ്‌വതും ശർവനേ വെണ്ണതോ?
ക്ഷമമെങ്ങു ഹാ? ബ്രഹ്മാവിൻ ഗതി?
പാഴിലെ ദ്രോഹിയു പാപ്മാപാപി ഞാൻ!
രാംശപാനാരനിക്കെപ്പ്യതിന്നില്ല,-
പ്പിടപാൻ നിരന്തരെന്നാം മഹാപാപൻ
തിങ്ങുമാങ്കാരുണ്യമെന്നൽ നിർലോകങ്ങൾ:
ഭംഗമില്ലാത്ത ശരങ്ങളുമുണ്ടു മേ;
കൈകളിൽ പ്പൂതു തൈന്നെ തന്നിരിക്കിലും
പുൽകളയാമാനരപ്പൂർമരാണം.
മെനിയോ മൈതാന്നു റാണിരമണ! ഞാൻ?
ശുണിക്കൻപ്രേയ പിഴണ്ണിയല്ലോ മേ.
പണ്ടെയും വിട്ടു താൻ മെപ്പമിപ്പെള്ളല
സജ്ജനാന്തരത്തിൽ വിധിപ്പതല്ലാതെമേ.
നിശ്ചയിച്ചൊന്നങ്ങിപ്പെത്തിൽ ഞാനതെ
സാദ്ധ്യമെന്നാണമാവനാണ ചെയ്യിട്ടുവൻ."
ത്രപ്പകാരാതിവക്ത്രാൽപ്പുതാരംകൊണ്ടു
ബാഷ്പതോയെമ്പു വാരസ്യാസ്തുതി തുടങ്ങിനാൻ.
നാല്പതോളം മെരി നാല്പതോരടൻപുതാ
ടോപ്പുതന്തരാ ഹിപ്പതും കാണായി.
വാക്കുപതിതാനഥ വാരപ്പുവിയോടു ചെ-
ന്നോൽപ്പര സർവ്വദാ തൊല്ലരെന്നാതിനാൻ.
പാൽപ്പയോരാശൌ ശയിപ്പുവനംഗജൻ
തിപ്പെട്ടമെന്നാധിരാൽപ്പുനതുമിവാൻ
പാപ്പതെല്ലാം പണി; കൃപ്പതല്ലേന്മതി;

ശിഷ്ടതേ! ചൊല്ലു നീ കിമർത്ഥപ്പെട്ടായും നയം."
കോപ്പുകളെല്ലാം കണ്ടുതാല്പര്യം പൂണ്ടു
ക്രൂപ്പിടാതെ നിന്ന ശിഷ്യതി ചൊല്ലിനാൻ.
"ശ്രുതിവക്യമൊന്നു നമുക്കാവൃതാവേദവും
ദേവദേവപ്രസാദാവലോകാവധി.
ശിവശക്രോധകാമാവലേപേ ശിവേ
ശൈവവശ്യം നയം ശൈവ ശാസ്ത്രം ശ്രുവേ.
സേവകാപസ്ഥാൽ മഹാദേവനെപോലെ
ഭാവനാവശ്യനില്ലാർക്കുമിശനെന്നു കേൾക്കിൽ."
ശിവവാക്യം വാസുദേവനെ കൊണ്ടിടി;
ശിവ വാസുദേവതി ധാതാവുമോതീടിനാൻ.
താവതാ നിശ്ചയം ശൈവകർമ്മം വന്ന
സ്വാധാനം മഹാദേവനെ സേവിക്കെ.
പുത്രനായ തന്റെ ശൈവപ്രാമുഖം ചൊല്ലു:
"തൽപ്രമാണം നാസ്തി വിപ്രവാക്യാൽ പരം.
സ്വല്പപ്രായം ശിവചൊല്ലുന്നു പ്രസാദിനാ-
മപ്രിയം കണ്ടുകൂടില്ല ബുദ്ധിമതി.
അപ്രകാരം സ്വതന്ത്രങ്ങളിലല്ലില
തിപ്രകാരം വന്നുവാകതി വാദ്യങ്ങൾ;
തൽപ്രമാണം വിട്ടു ഒപ്പാൻ കടന്നതു
തൽപ്രണാമം കൊണ്ടു പോകുവാൻ നോക്കുവിൻ.
ശംഭിതവദനനാകുന്നതാം തിങ്കളിനി
തപം ശരണമെന്ന ചൊല്ലുവാൻ ചൊല്ലുവിൻ.
അന്തികേ നിങ്ങളെല്ലാവരുമറിഞ്ഞില്ലാതതു
മാധുര്യം കണ്ടു കടന്നാരന്യകാം.
കണ്ടി നാടുംവിട്ടു കണ്ടു നമ്മെ നിങ്ങൾ.
കണ്ടില നാന്ദം സുഖമായിരുന്നാലും.
തദ്ദ്യായില്ലാത പ്രഭുത്വം നമുക്കെന്നു:
പാദ്യവങ്ങളും കുന്നിതെപ്പോഴും;
വാല്മീകിയുടെയിൽ ചൊല്ലുന്നൊരു;
തീർച്ചചൊല്ലാമിനിക്കേറെയോ ശരീരതോ!
ചൊല്ലുവതൊക്കെയല്ലോ പറഞ്ഞിടും;
തെല്ലുമറിവില്ല മാനന്നമേ.

ചെമ്പൻചിടമുടി ഉഗ്രൽഫണിവിധു-
തുമ്പപ്പൂമലയമ്പർധുനീജലം
ശംഭുപദസ്ഥേടമിമ്പത്തിനാസ്പദം
സംഭരിച്ചിട്ടുണ്ടു സമ്പൽപ്രദം നിധി.
തൽപദമാർജ്ജനം പുണ്യസമുച്ചയം
തദ്ഭാവനം ഹൃദി തല്ലേഖ്യറക്കമാം.
തല്ലേ കിടക്കിലെന്തെപ്പൊഴുമിത്തരം
തൽപാദമൂലേ മനസ്സു രമിക്കിലോ.
ക്ലേശപ്രമാർജ്ജനേ ചെന്നു യത്നം ചെയ്ക;
വാചസ്പതി തവ ദേശികനല്ലയോ?
മേരുഗുഹയിൽ കിടക്കുന്ന ഞാൻ പരം;
ക്ഷീരാംബുധിപുരേ താരകബാധയാ.
കഷ്ടപ്പെടാതൊരു ദേശം ഒരാൾക്ക്
പണ്ടുപാണ്ഡവരില്ല ശങ്കരശോചനാൽ.
യോഗം പിരിയാതെ ഭൂപാലരോ വൈകാതെ:
ചെല്ക ശിവനോടു പാർവ്വതീദേവിയെ.
ശ്രീകൈലാസമതിൽ പുക്കു ചെന്നവൻ;
സാദരം സമ്പൂജ്യ ശോകാദ്യ സന്നിധൌ.
താനാർശരണെന്നു ചിന്തിയാതെ നിന്നതു?
ശോകംപൂണ്ടെങ്കിൽ നിന്നെന്നു വിശ്വാസമെന്തിന്നു.
സാക്ഷിയായുണ്ട് സാധാരണകാരിണാ
സാധാരണമായുള്ളിലൊന്നാകാതെയും വരും.
മൂർത്തിഭേദമില്ല പാർവ്വതിനാഥൻ തന്നെയല്ലൊ!
മൂർത്തി ചുരുക്കിലും കീർത്തി ചുരുങ്ങാ.
മൂർത്തിപോയാൽ ശരീ കീർത്തിയുണ്ടല്ലോ; പിന്നെ
കീർത്തിയെ പുഷ്ടിയാക്കീർത്തി നല്ലതാം.
ത്യക്തവ്യനേകൻ കുലത്തിനായെന്നാകിൽ;
ത്യക്തവ്യമാം ഗ്രാമമൊഴിക്കും ത്യാജ്യമാം;
രാജ്യരക്ഷാർത്ഥമായ് ത്യാജ്യമാം ഗ്രാമവും;
രാജ്യവും ലോകരക്ഷാർത്ഥമായെന്ന്.
ശ്രുതമാവു ദേഹമെന്നായുള്ളതല്ലോ പര-
മാത്മാർത്ഥം ഭോഗദേഹവൈദ്യമാം.
സാധുരക്ഷാർത്ഥം ശരീരം വരുമതി ഞാനും;
ബോധിക്ക കാര്യം ബുധന്മാർക്ക് സമ്മതം.

സ്ത്രീപുംസസമ്മേളനത്തിനാളായ്‌നിന-
ക്കെവൻ സഹായൻ മധുമാധവാദ്യതേ?
തൽക്കർമ്മമിന്നഹോ സൽക്കർമ്മമാസ്ഥനം;
നിഘ്നം മഹേശൻ നിനക്കല്ലിഹോ വശം.
ഒന്ന ഞാൻ ചൊല്ലുവനൊന്നി ധരിക്ക നീ
ഭുവനമിന്ദ്രനും കേൾക്കണം ജീവനം.
തമ്മിൽപ്പിരിഞ്ഞു ജഗൽപതിഭവതി;
നമ്മെച്ചതിപ്പതിന്നിമ്മഹേശധൈര്യമം.
ജന്മം നമുക്കിതു കണ്ണാക്കിൽ ഹീനമാം
സമ്മിശ്രഭാവമവർക്ക വരാഞ്ഞിലോ.
മന്മഥനെന്നിയേ മററാരധികാരി
കർമ്മത്തിനിന്നിതിലോർക്കിലിക്കാലം
നാളെവേണ്ടുന്നതിന്നിന്നാകിലുത്തമം;
പാലമാംവേളയും പോക്കാമശതിയിൽ.
കോലിടുന്നാകിലോ തോലിവന്നാലഹോ;
കാലൊടിഞ്ഞിട്ടും പിടിക്കണമെന്നാകണം.
പംഗുവെന്നാരവനെപ്പറവൂ? പാരി-
ലംഗലിംഗം മനോഭംഗമെന്നല്ലയോ?
ദൈതേയക്രൂരിഭരപ്പാതിരാവിൽപ്പുര
ന്നാതിരനാൾവന്ന ജാതൻ മഹേശപരൻ
കാർത്തികനാൾ പുരണ്ണോരു പൗർണ്ണിയിൽ
കാർത്തികക്കണക്കനമിപ്പോളും ചേവൃതാം.
അത്തൽ മതി; മതി ചിത്തപരിഭ്രമം;
കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യിലോ സിദ്ധമാമിഷ്ടവും.
യാതൊരെടത്തും ഇണയുണ്ടു നിങ്ങൾക്ക
പാദരം ബ്രഹ്മമാം ജ്ഞാനമേകണ്ണി.
നിങ്ങളും സേവിക്കിൽ ഞങ്ങളുടേ മത-
മംഗീകരിക്കമവശ്യം മഹേശപരൻ.”

ഈവണ്ണമെല്ലാമതുംചെയ്തിരിക്കവേ
കാർവണ്ണനങ്ങു മറയു വിരിഞ്ചനും.
പിന്നെയുള്ളോർ പിരിയാതെ നടകൊണ്ടു
ചെന്നു കൈലാസേ ശിവാച്ഛനാലയേ
നന്നായനാദ്യന്തനും പൂജനാൾ ചിലർ
പൊന്നിധി കിട്ടിയപോലെ ദരിദ്രർ

നന്ദികേശ്വരൻ ചാരി നിന്നതു കാണായി
വന്ദിച്ചീടിനാർ വിബുധേശ്വരനവനെ.
"ചന്ദ്രചൂഡപ്രിയ! നന്ദികേശ്വര! തവ
വന്ദാമഹേ പദം വൃന്ദാരകാ വയം.
നാഥന്റെ മൂർത്തി ഭവതി നീതരാമഹോ;
ദർശനത്തിന്നു നീതാൻ മഹേശ്വരൻ.
നേത്രം ചാരുത്വം ത്രിണേത്രന്നു നീയല്ലോ;
നേത്രഭാഗം ശിവമൂർത്തിമാനോ ഭവാൻ.
പാത്രമീങ്ങളെല്ലാം കൃപാകടാക്ഷത്തിന്നു;
മൈത്രി ഭവാനുള്ളിൽ ഞങ്ങളിൽ വേണമേ;
വേത്രിയായ് നീ വാതിൽ കാത്തിരുന്നിട്ടും
പാർത്തലമെല്ലാം മുടിയും ചെയ്കയോ?
[illegible]
മാർത്താണ്ഡവംശ്യനൃപർക്കന്നമെന്നിയേ?
[illegible]
[illegible] കരുണാർത്ഥിപ്പാൻ കഴിവതോ.
[illegible] ഞങ്ങൾ;
മാത്രം മനസ്സിൽ [illegible]
ശാസ്ത്രം പഠിച്ചി[illegible]
നേത്രകോണം വഴി [illegible] ഞങ്ങളിൽ.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]"
എന്നിവയൊന്നും [illegible]

* 'ശാസ്ത്രം [illegible]' [illegible]

നന്ദി നിനച്ചു നിന്നൊന്നു ചൊന്നാൻ തദാ.
"നിൽപ്പിൻ നിങ്ങടെ; പരിഭ്രമമെന്തിനോ?
നിഷ്ഫലമെന്നോടു ജല്പിതമിത്തരം.
അപ്രതികാരമായൊന്നില്ലധീശനോ;
വിപ്രതീപമരുതിങ്ങൾക്കാരൊന്നും.
ഇത്തരം മററുള്ളവരെല്ലാ നിരോധിച്ചു;
പിൽപ്പതിസേവയ്ക്കവസരം ചൊല്ലുവൻ.
പുഷ്പബാണന്നോ കടപ്പാൻ തടവില്ല
നില്ലതെന്തേ പറഞ്ഞെന്നോടു ദോഷമോ?"
ചെററങ്ങവസരം കണ്ടാലുണർത്തിച്ചു
മററുള്ളവരെ ഞാനൊററ കടത്തുവൻ.
കാവലായ് വാതുക്കൽ നിൽക്കുന്നവനൊരേ
ന്നാവലാതിപ്രകാരം പറഞ്ഞീടുന്നു!"
ശങ്കരകിങ്കരവാക്കു കേട്ടിങ്ങനെ
ശങ്കിച്ചു തന്നെയവരങ്ങനെ നിൽക്കും വിധൌ
ശങ്കവിട്ടിന്നനായ് തൻകാമിനിയോടു
മംഗജൻ വില്ലുമായങ്ങു കടന്നുപോയ്.
"സാഹസം ചെയ്യൊലാ കാന്ത! നീ"യെന്നവൾ;
"സാഹസമല്ലിതെൻ കാര്യ"മെന്നാനവൻ.
ന്യഗ്രോധമൂലേ സനകാദികളൊടും
തെക്കുനോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ദേവന്റെ
ചിക്കെന്നന്തികെ പോയ് വാണുരു-
ന്നഗ്രേ സമീപത്തു കണ്ടു തദ്രൂപവും
പിംഗജടാഭരം തിങ്കൾക്കലാവൃ-
ന്ദനിമിഴിയും ഭുജംഗക്കയറിന്ന
രാപ്പുകൾമൂലമാമീക്ഷണയുഗ്മവും
തൃപ്യകരാഭീകരിപ്രായമാസ്യവും
ഹൃദ്യതന്നാദർശതുല്യകപോലങ്ങൾ
വിദ്രുമകാന്തിവിശിഷ്ടോഷ്ഠചയം
നീലമാം കണ്ഠവും നാലു തൃക്കൈകളും
ബാലമൃഗാങ്കത്തുല്യചിൻമുദ്രയും
ലോലാഭസിതസമുജ്ജ്വലിതം മാറിടം
ചേലയായ്ച്ചേർത്ത ശാർദ്ദൂലചർമ്മവും

നാൾതോറുമേറൽക്ക് ക്രൂർത്തവാഗപാദദ്വോജ്ജ്വലം
യോഗാസനം പൂണ്ടിരിപ്പു ഗാംഭീര്യം
സൌന്ദര്യനൈരന്തര്യമാധുര്യധൈര്യാദി-
സന്ദോഹസന്താനമന്ദിരം ശങ്കരം
ചന്ദ്രധവളം സനന്ദാദിസേവിത-
മന്തികേ ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെക്കണ്ടവൻ
കർത്തവ്യമൂഢനായ്നിന്നിതിന്നേരമ-
ങ്ങെതൽ പൂണ്ടാൻ പരന്തമമൽക്കതിരോൻ,
വ്യാപിതമേ നന്ദ്യാവൃത്തമെന്തുണ്ടി
നാഥൻ്റെ മുഖം കണ്ടൊരത്യുത്തമാകൃതി
പിന്നെത്തനിലോകരക്ഷകപാലനമാമിത്യ
ലോകരക്ഷാപാലികാം കൈക്കൊണ്ടുമായവൻ
കൃത്യമെന്നമർത്ത്യരാധനവൃത്താദികം
ഭദ്രനാമങ്ങളും ഭക്ത്യാ ജപിച്ചുടൻ
ബുദ്ധ്യാ വിചാരിച്ചു കൃത്യം വിനിശ്ചിത്യ
പുത്രൻ കളിയാടിയ ഷണ്മുഖനുമായ
സുന്ദരമായ് ദിവ്യപുത്രനെപ്പൂർണ്ണ
ഏറ്റവും മൊഴിയാലണവിലാസമന്വേഷ
നൽതാർശരനമാ മന്നിത്ര പട്ടുപോലെ
ടത്തു തൊടുത്തതിനൊത്തിച്ചു മന്ത്രാദം.
ശ്രീപുരുഷോത്തമശ്രീപാദരേണുക്കളാൽ
കാപുരുഷാദിപനി സഞ്ചരിച്ചീടിലും
സ്ത്രീപുരുഷഭേദമറ്റു നാകമണി
നൈപുണം മേ തന്നതിശോഭനമാകിലോ
രൂപലാവണ്യമേറുന്നൊരു നാരിയിൽ-
ച്ചാപലം പൂണ്ടു മറിക്കണമീശനം."
എന്ന മൊഴിയും പറഞ്ഞു കളിച്ചവൻ
കണ്ണാടിമാറിയ ശക്തവാക്ക് നായകം
മന്ദതരമുള്ളചെന്ന തിരുമേനി-
ലന്യൂനശൃംഗാരസാരം മഹാഭരം
ഉന്നം പിഴയാതെ തന്നെ തറയാത്തു
ഭിന്നമാക്കാതെ പടണം പൂക്കൾ ഏളി
മുന്നിലിരുന്ന സനകാദികളില്ല.

മെന്നേ പിശാചങ്ങളെയെന്നോരീർഷ്യയായ്.
അന്യായമെന്നു തോന്നിച്ചു തദാപ്യയെ-
പ്പിന്നാകമെന്നു തോന്നിച്ചിതദൈവവും.
വന്യനിവാസം [illegible] കന്യാ വിയോഗമെ-
ന്നന്യാദൃശം ബാധ പിന്നെയും തോന്നിച്ചു.
പൂർണ്ണോസ്മ്യഹം; ഗതാ തന്വീ വിഹായ മാം;
പൂർണ്ണോസ്മി; മാമകം ധൈര്യം മനോഹരം;
ഈശോസ്മ്യഹം; ക്വ സാ മൽപ്രാണനായികാ?
ക്ലേശശൂന്യസ്ഥിതാ; ഹന്ത വീതാസ്മി കാന്തയാ!
സന്യാസി ഞാൻ; ക്വ കന്യാ ക്വ ലജ്ജതേ?
ന്നന്യോന്യമുണ്ടായൊരിന്ദ്രിയക്ഷോഭത്തി-
നെന്തേ നിമിത്തമെന്നാത്മനി ചിന്തിച്ചു
ഉൾക്കണ്ണടച്ചങ്ങിരിക്കുമ്പോൾ വിനാഴിക
നിഷ്കമ്പഗംഭീരിമാ ദിവ്യ [illegible]
നിൽക്കുന്ന മാരനെക്കണ്ടു സമീപത്തു-
ദിക്കുന്ന കോപാങ്കുര [illegible]
[illegible] കൊണ്ടു [illegible]
[illegible] പരാഭവനായ് [illegible]
[illegible] തുറന്നീടിന [illegible]
സൂക്ഷ്മമായോരു പരാണൻ [illegible] പാ-
ലേക്ഷണമാത്രം കടന്നപ്പോഴും വിധേ
[illegible] മണിക്കൂട്ടു [illegible] തിരിനാള-
മമ്മിഴിവഹ്നികണവും [illegible]
വിസ്മയമെന്തു പറയാവൂ! തൽക്ഷണാൽ
ഭസ്മാവശേഷനായ്ത്തീർന്നു മനോഭവൻ.

അത്ഥം വിചാരിച്ചിരുന്നൊരു യോഗീശ-
ൻ [illegible] ലൊന്നുമറിഞ്ഞതില്ല തെല്ലുമേ.
ചിത്തമാലിന്യം [illegible] എന്നതു
[illegible] ഹസ്തേ പിടിച്ചുടൻ
[illegible] ഗിരി, രതി, [illegible]
തന്നരികിലായ് [illegible] ശിവാന്തികേ.
"മൽപ്രാണനാഥ! [illegible]

പുഷ്പായുധ! കഥം ന പ്രതിഭാഷസേ?
മൽപാലനത്തിനാരെപ്പറഞ്ഞാക്കി നീ?
വിസ്ഫാരമെന്തു കേളാത്തു ധനുസ്സിന്റെ?
ഓരോ പ്രണയകലഹപ്രശാന്തിയിൽ
മാറണച്ചെന്നെ മേലാൽ ലാളിപ്പതും?
ചാരു സൌന്ദര്യമിവണ്ണമെന്നാക്കാന-
മാരൂപമാനത്തിനല്ലൊ ജഗത്ത്രയേ?
നാരിമാർക്കെല്ലാമുദാരവിലാസങ്ങ-
ളാരൊരുവൻ പഠിപ്പിപ്പതു യൌവനേ?
ദൂരെയിരുന്നാലരികെപ്പോരിക്കൊള്ളിച്ച
നേരെ തരുണർക്കു മേളകനാരിനി?
ധാരകനാരിനിത്താരമ്പിനാങ്ങിനം?
പ്രേരകനാരിനി പ്രേമകോപ[illegible]?
താരേശനാർക്കു കുടയായിരിക്കേണ്ടു?-
താരേ തുണയാരഭിസാരികാണാം നിശി?
നീരസമായി സംസാരമിന്നാകിലോ;
ചാരു ഫലിതം സനകാദികാമിതം.
ആരു വസന്തത്തിനുള്ളതിനിബന്ധു?
ക്രൂരമവൻ തീർത്താക്കിനി വേണ്ടു പോൽ?
ത്വൽപാദമേ ഗതി[illegible] മഹേശ്വര!
തൽഭാവമാനി [illegible]റിപ്പോൾ വിടുക നീ.
ഇപ്പൊഴി ഞാനോ മരിപ്പാൻ പുറന്നവൾ;
കല്പാഗ്നിപോലും തണുപ്പായ്‌വരും മമ.
ഉദ്ബന്ധനമോ വിഷപ്രാശനാദിയോ
നിശ്ശ്വാസമേ മരിപ്പാനിനി നല്ലൂ?
ഉറ്റമെൻകാന്ത! നീ പോറ്റു പാർ[illegible]കിൽ
കുററമെന്തോന്നിച്ചു തെറ്റെന്നു പോകിലാം
വിളികളൊന്നു നീയെന്ന നടകിലോ
മററാതനാരിയുണ്ടാകുമോ കാന്തനായ്?"
ഇപ്രകാരേണ രതിപ്രലാപം കേട്ടു
സൽപ്രവിദൂഷണൻ [illegible] കൃപാലുവായ്
നന്ദിയോരടോനാ കണ്ണനിലഭരം ചെയ്തു;
ചെന്നവളെച്ചിവ്വാൻ കന്ദർപ്പകാമിനീം

“ഭദ്രേ! രതിദേവി! ഖിന്നതാംചെയ്തു
ഏല്ലൃജാം ചെറ്റു വെടിഞ്ഞു നീ വാഴുവാൻ.
ശർവാണി ദാക്ഷായണി സതീദേവി താൻ
വർത്തതേ ഭൂഭർത്തൃപുത്രിയായൂഴിയിൽ.
തദ്വിവാഹം ചെയ്തു ഞാനിരിക്കുന്ന നാ-
ളെത്തുക നീയെന്നോടിതരമാളുവാൻ
തൽപ്രിയനംഗം തരുന്നുണ്ടു ഞാനന്ന-
ത്തിപ്പൊഴുതെന്തിലുമത്യന്തരമ്യമാം.
നിശ്ചയമുണ്ടതു വിശ്വസിച്ചിപ്പോൾ
നിശ്ചലമെന്നെബ്ഭജിച്ചു വാണീടു നീ.
അല്പകാലം നീ വിരഹം പൊറുക്കേണ-
മിപ്രകാരം *ഞാനിരന്നതുപോലവേ.
ഇപ്പൊഴിവിടെ വിലാപമോ നിഷ്ഫല-
മപ്പോൾ വിചാരിതം ക്ഷിപ്രം ഫലിതമാം.
ഉദ്ബന്ധനാദികൾ ചെയ്യൊലാ സാഹസാൽ;
പുഷ്പബാണപ്രിയേ! ഭാഗി നീ മംഗളം.”
ശൈലാദിവാക്യമിതുകേട്ടവൾ പോയി
നീലകണ്ഠോച്ചനവ്യഗ്രാ വിരഹിണീ
കാലമക്കേട്ടതേ പാർത്തുവാണു കൃശാ
ബാലേന്ദുലേഖപോൽ സന്ധ്യാസമാഗമം.
പിന്നെപ്പിനാകി സനകാദികളോടു
സന്നാദരമെമതരുംചെയ്തു സംഗതം
നന്നായവർക്ക് വേണ്ടുന്നതരുംചെയ്തു
പിന്നെയോ നാളുയാത്രനാമതരുംചെയ്തു.
നന്ദിച്ചു വന്ദിച്ചു പോയി സനകസ-
നന്ദാദിയോഗികൾ ലൗകികജ്ഞാനികൾ.
നന്ദീശ്വരനോടതരുംചെയ്തു: “ലോകത്തി-
ലെന്തുള്ള വാർത്തയെന്താണെന്നു ധരിച്ചു നീ?”
എന്നതുകേട്ടുണർത്തിച്ചു നന്ദീശ്വരൻ
വന്ദിച്ചു വിഷ്ടരാദിതാന്ത്യം വിനീതനായ്.
നാകികൾ വന്നു ബഹുകാലമായിഹ
ശോകമുണർത്തുവാനാകവേ നിഷ്ഠുര-
ലൂകവിഭീഷിതകാകാനകാരികൾ;
പോകെന്നു ചൊല്ലിയാൽപ്പോകയില്ലാതമേ.

* ‘ഞാനിരന്നതുപോലവേ’ (പാഠാന്തരം).

ഭോഗമിറിക്കടക്കളകെന്നറച്ചിള
മാകന്ദബാണനെപ്പോരൊ നക്കളും.
വൈകുണ്ഠകണ്ഠിതമാർ കണ്ടിമതെന്നെ
ന്നേകദേശം? ഭിയാ ലോകേശനാം കൃശൻ.
പാകാരിയാകിലോ ചാപമെന്ന തത്തവൻ;
ശാഗാംശഭോജികൾക്കായാണ കാമമായ്
ഇൗവണ്ണമാകർണ്ണ്യ മേവുന്ന ദേവനോ
ടാപന്നകാരുണ്യപൂർണ്ണമായ് മാനസം.
"നല്ല ഹിതം; ഭേക്ഷമെല്ലാം നശ്വരമായ്;-
തെല്ലാതമായാവള്ളു; ചൊല്ലുള്ളു ചൊല്ലുന്നി."
എന്നിപ്രഭോതാജതെ വന്നിപ്പൂറം ചൊന്ന
നന്ദിപ്രഭാവത്തെ വർണ്ണിപ്പതാമപോൽ!
ഉന്നോ കടന്നു മുകുന്ദനന്യുന്നാളി;
പിന്നാലെ ബ്രഹ്മർഷം പിന്നെ മഹേന്ദ്രനം.
പില്ലാട്ട വന്നുരമിച്ചികപാലകന്മാര
മറ്റുള്ളൊരെല്ലാതമിപ്പോരതാലം.
ഒട്ടാട്ട ചെന്ന ശരൽപാനസരമ്യരോ
പല്ലുന്നിരിപ്പൂതമ കാഞ്ചന വിഗ്രഹം
ഉൽപാടിതാമരമെച്ചിപ്പൂഷ്പാപ്പും ന
മൽപാലിതാനന്ദചിൽപ്രാഭവപ്രദം
അബ്ജാലയാന്തോയവിഭ്രാജികാടീര
സപ്പാവലീവീഥ്ഗ്രളുംഗ്ലൂരോരം
ദർപ്പകാംഗസപാദതൃപ്തപാദലക്ഷണം
നിർമ്മലപ്രാശശർഷിതാക്ഷിലയം
അല്പാനസാക്ഷിപ്പകർപ്പൂരവിഭ്രമം
വിഷ്ഫുരൽകണ്ഠം സുപ്രസന്നാനനം
സസ്മിതലാപലീലാപരം നന്ദിനാ
ന്യൂനാസംഭ്രാന്തികർന്നുതകന്ദരം
റെൽപ്പതിൽപാർപ്പികപാലകരു
പുല്ലുവക്ഷോലസന്തളോക്ഷമാലികം
മൊർമിസ്സ്യത്തുലം കാരം മുഖം ചാപി
ബിഭ്രാണമഭ്രാന്തമുല്ലാക്കമാനനം
*സുവർണ്ണിതം മൃത്യുഞ്ജയം പ്രതിവാസസം

* 'സുവർണ്ണിതം' (പാഠാന്തരം).

ഭുക്തിമുക്തിപ്രദപാദകല്പദ്രുമം
ശിക്ഷണരക്ഷണദക്ഷിണം ഭോഗിനാ-
മക്ഷീണരക്ഷ്യദാക്ഷിണ്യപുണ്യാകൃതിം
ത്ര്യക്ഷമാദ്യംഗാങ്ഗിത്വമക്ഷാമവീക്ഷണൈ-
ർദക്ഷിണാമൂർത്തിയെ ശിവം വിശ്വസാക്ഷിണം
"ശംഭോ! മഹാദേവ! സമ്പൂർണ്ണരൂപായ
സംഭേദഗതകൈവല്യസമ്പന്നരൂപനേ!
സംഭാവനീയായ സംഭവനാശകാരുണ്യ-
സംഭാരസാരായ നിത്യം നമോസ്തു തേ!
നാഥോസി ഭോക്താസി ജീവോസി കാരണോസി;
ജായസേ ത്രായസേ സൃജ്യസേ ക്ഷീയസേ;
കർത്താസി ഭർത്താസി ഹർത്താസി ഭോക്താസി;
ഗീയസേ സ്തൂയസേ ലീയസേ ശ്രീയസേ;
സ്വാതന്ത്ര്യജാതസാന്ദ്രാനന്ദശിവരസാ-
രാമവാസീതിസാമ്രാജ്യമോദമേദുരോ;
ദൂരതാധൂതസാംസാരികദ്രുമതസ-
ഭിന്നഭിന്നായസേ ത്വം നമസ്തേ വേധസേ.
അഷ്ടമൂർത്തേ! ഭവാൻ വിഷ്ണുവാണോ ഹരം
സൃഷ്ടിരക്ഷാക്ഷയേഷ്വീശ്വരനെന്നതും?
ദൃഷ്ടമാമേഷ പാരേ ശിവാഭാസതാ കഥം?
ഇഷ്ടതാ നാസ്തി കിം വിഷ്ണുവേഷേ സതാം?
ദർപ്പകാമക്രോധഗർവ്വവൈരാദികൾ
സർവ്വലോകൈകഹിത! ശർവ്വ! തത്രൊന്നിയേ!
നിർവ്വിളംബം വിശ്വവിജയൻ ഗർവ്വിതാൻ
കർവ്വന്നക്രോശബുദ്ധ്യാത്മനോ നിർവൃതാൻ
നാഥ [illegible]താ പുരാ നാഥതാ, ഭോഗിനാം
നാഥവരാദ്ദത്തൈ നാഥനോ നാകിനാം?
നാഥ! സാ നോചിതാ നാഥുമേകാ; ത്രപാ
പാപദാ പൂരിതാ ഭോതനേ രൂരതാ;
പ്രീയസേ കർമ്മണാ; ത്രായസേ നർമ്മണാ;
ധീയസേ ചേതസി ശ്രേയസേ ശ്രൂയസേ;
സ്വീയസേവാക്ഷയേ പൂയസേ ഭോൽ സ്വയം
നീയസേ കേന കല്പീയസേ നാ കഥം?

സ്വാദശാലിൻ! യഥാ സ്വാ ദശാ ചേന്മതാ
വാദചാപല്യശല്യേന കല്പ്യേത കിം?
ഈദൃശം മാദൃശാം ചാതിശാന്തം മഹോ;
ദ്വാദശാന്തസ്ഥമർക്കസ്യേവ തൻദൃശ്യതേ.
സർവ്വലോകൈകകന്ദം ശരണ്യം ശിവം
സന്തതം സന്തമന്തസ്സമന്താദപി
ശങ്കരം ശാശ്വതം ചന്ദ്രചൂഡം മൃഡം
ശംഭുമവ്യാഹതൈശ്വര്യമാശാസ്മഹേ.”
നേരായ ഗീരായ താരാവലാരോരോപ്ര-
കാരാദരാൽ സമാരാദ്ധ്യ സന്നതാൻ
മാരാരി ചാരുസ്മിതംചെയ്തുടൻചെയ്തു
നാരായണബ്രഹ്മശക്രജീവാദികാൻ:
പോതമേതാ ഗിരോ; വാരമേ മാധവ!
നീരജാവാസ! കിം നാസതേ സ്ഥീയസേ?
നാരദാദ്യാശ്ശുനാസീരമുഖ്യാസ്സഖം
ദൂരതോ വന്നിതെല്ലാരുമൊന്നിച്ചഹോ!
പാരമെന്തേ രുജാ? നേരു ചൊല്ലീടുവിൻ;
താരകോപദ്രവം തീരുമാറാക്കുവൻ.
പൂരിതാ മേ ബ്രഹ്മചാരിതാ; ചാരു സ൨
ഞാരെന്നപ്പാരണയ്ക്കാരണഞ്ചാർ മമ?
നീരസം ചെററുമേ നേരു കൂട്ടീടവിൻ:
ചാരു വെണ്ണീർ ഞാൻ കോരുവൻ പൂശുവൻ;
ചാരുവാം പൌരുഷം മാരനേകാകുവൻ;
പാരമൊട്ടേറെയെന്നോരാശു താമസം.
ഭാരമാപത്തു സംസാരത്തിനെന്നാകുവൻ;
പാരമേറുന്ന ദൈവാരിദുശ്ചേഷ്ടിതം.
നാവെരിക്കുന്നിതോ നാരദ! ചാരെ വാ!
നാവെരിക്കപ്പുറം തിന്നു മൂഷികിലോ
നൽവരികൾക്കുണ്ടു ദന്ത്യാരുകന്നുതോ-
റാർവിളൽക്കന്നിപെററണ്ണിയാളാം വിധൌ.
കാലം കലഹപ്രിയ! കഴിയപ്പോക്ക;
വേലൻ വിലാസം കിലാനനാസംഗതം.
ഇലഞ്ഞരം പോവതും ശാലഭം ചാവതും

പോരെ ഭയലീനലോലാസുരാഹവം.”

ഇത്തരമോരോന്നരുളിദ്ദയാനിധി
തത്രൈവ ചിത്രം മറഞ്ഞു മഹേശ്വരൻ.
മൂർത്തികൾ മററിച്ചപേരെയും കണ്ടീല
വിദ്ദ്യയറിയത്തീശ്വരന്മാരുടെ.
ഉള്ളിൽബ്ഭയം പോയി നല്ല സന്തോഷമായ്;
തെല്ലിനിയും പാർക്ക വല്ലതുമെന്നായി
വെള്ളിമലയിൽ മറെറല്ലാവരും വാണു;
കൊല്ലമേ മേരുമേൽച്ചെല്ലുകിൽ മാനവൻ.
അല്ലേ ഹിമാലയ! വല്ലനാളെങ്കിലും
കല്ലിഴുത്തായിങ്ങീകല്യാണസംഗതി.
മല്ലീഷുവൈരീതി ചൊല്ലീ ഭവാനോട-
തല്ലീ വരമോരോന്നു? കില്ലീഷമെന്തിനി?
പില്ലപാനമല്ലിനിത്തൊല്ല പലതുണ്ടു
സല്ലാപലീലയ്ക്കുമില്ലാ സമയമോ.
വല്ലാതെ ലോകങ്ങളെല്ലാമലയ്ക്കുന്ന
വില്ലാളി മന്മഥൻ നല്ലാം മരിക്കയാൽ.
എല്ലാരെയുംപോലെയല്ലാ നമുക്കിനി
ച്ചൊല്ലാമിനിക്കേൾക്ക നല്ലൊരു സാരവും.
എല്ലായിലും വേണമല്ലാ മനോഭംഗ
മില്ലാസശീലനു തെല്ലാകിലും തവ.
ഇല്ലോകമസാന്ദ്യകല്ലോലസാഗര-
മല്ലോ ഹരാംഗമിതെല്ലാക്കണാകിലും;
ഫുല്ലായിതം നഗമെല്ലാമിരുന്നിട്ടു
മില്ലാ ഫലമെന്നു മല്ലാരിനന്ദനൻ
ശല്യവ്യഥകൊണ്ടു കല്യമുടൽവെടി-
ഞെളുള്ളിൽക്കടിക്കൊണ്ടിതല്ലോ ശിവന്നുപൻ.
തെല്ലല്ലധീശനു വില്ലതുമത്തപം
തല്ലികളെയുമന്നല്ലംഘ്യവിക്രമൻ.
കൊല്ലുമെ വൈരിയെന്നല്ലഹോ സംഭ്രമ-
മില്ലതെന്നാലവൻ ചൊല്ലിലാമിവരും.
ഇല്ലന്തരമഹോരാത്രങ്ങളും തങ്ങൾ നി-
ന്നില്ലം തങ്ങൾക്കഹോ; വല്ലന്തിയെന്തിനി?

കല്പത്തു നെല്ലിനെതന്നെല്ലാം വിട്ടൊത്തുവ-
ച്ചുല്ലാസവാനായ് വാഴ്ക നിർല്ലാഘവം സഖേ!
ഫുല്ലാരവിന്ദനാർക്കെഴ്ന്നൊരാലതി-
തുല്യകീർത്തേ! നിനക്കില്ല മാൽകുറവും.
ചൊല്ലാമെനിക്കിനി നില്ലാ കുറുമാറം
ചൊല്ലാമത ഞാനൊരാകില്ലാതൊട്ടും തരം."
ചൊല്ലിനാനിങ്ങനെ വല്ലകി തൊട്ടുടനെ
മെല്ലെ നടകൊണ്ടു നല്ലൊരു നാരദൻ.
അത്ഭുതവിലാസാനാഭിരാമ
കൽപ്പടയേറിന ശൃംഗാരമാം രസം
അപ്രമേയാഭോഗപുഷ്പകിനായ-
കല്പവൃക്ഷാഭമായ് പൊരുന്നു സൽകലെ
സർവജനങ്ങളും ചർവ്വണം ചെയ്യുതി-
നിർവൃതികൈക്കൊണ്ടു സർവതരാമരം.
ദർവഹകൌതുകസംവിധാനാദ്ഭു-
പർവതാദ്രിച്ചിരം നിർവികാരാന്തരം
സർവതാ ഭിത്തിയിൽ ചിത്രമെഴുതുന്നതു
നിർവികല്പം മഹാവിടവാതാവൃതം.
അദ്രികന്യയ്ക്കു സാഹിത്യ ശൃംഗാരിണി
മൈത്രിയെല്ലാപ്രകാരം വികാസം തഥാ
വിച്ഛായം ചാരുത്വം നിരാകുലഭാവവും
പ്രവർത്തിച്ചിരിക്കുമതത്തുമതിലഭ്യം
ഉച്ചൈശ്വര്യവും നിശ്ചാസിതം ഭൂമി
കല്യതനാരതം വിട്ടുവിലാസവും
കൃത്യരാഗാഭനൈരാശ്യമനോരാജ്യ
കൈശ്യൈര്യഭൈര്യവാസ്താവശമാലമേ
ചിത്രം സമീരണ ശ്രുത്രം കലാഭാവ
ശ്രുതാശ്രിതാത്മശുദ്ധശ്രുതിനാട്യവും
ശരൂപചിതബാഹ്യാത്മവൈചിത്ര്യവും
പ്രത്യേകസിദ്ധികൾ പാശ്വാത്യവും
ഇത്യാദികാരണം; മെയ്യു ശൈലികൾ
നിത്യാഭ്യാസം വിലാസകാലം
[illegible]

ള്ളൾക്കൊമ്പിലെന്തന്നു തങ്കലില്ലാ പിടി.
പൊയ്യുള്ളോർക്കിതമല്ലം* നിഷ്ഠുരതതൊട്ടുമേ
കൈക്കലില്ലാ മനം തസ്കരൻ കൊണ്ടുപോയ്;
സൂക്ഷ്മതകൂടാതെ കാഴ്ച്ചലായി ദൃഷ്ടി;
ചിൽക്കലാകെരുമളി നിഷ്ഫലായിങ്ങനെ.
തൽ കിലകാഴ്ച ജയസ്സും വിജയസ്സും-
പക്ഷികൾക്കില്ലെന്നവർക്കന്യദത്തസവം.
അക്കിളിയെന്നിയവർക്കെന്തൊരു ധനം?
തൽഗുണഭോഗമവർക്കൊന്നനുഗ്രഹം.
കയ്യും ദേവിയവർക്കറിയിക്കുമേ
കിക്കിളി കൈവിട്ടു മിഴലും തന്മതം.
    തൽക്ഷണം താതനാലയിനു പോയങ്ങു
പുക്കു വിജനേ സഖിമാരുമായുമ.
"ഇക്കാൽ തളർന്നിതോ നിദ്രയാലേയോ കി-
ടക്കമേലേറില്ലയിക്ക തെ''ല്ലെന്നവർ.
"നിദ്രയാലല്ല നിനക്കുന്നാലാലസ്യ-
മിക്കാലിണക്കില്ലൊരുൾക്കൊമ്പിലാളി! കേറ.
ഉൾക്കൊമ്പിനുണ്ടോ കിടക്ക വിരിച്ചു നീ?
യക്കഥ കേട്ടെന്തു ദുഃഖമില്ലാത്തതു വാം?"
"കണ്ടവരോ ഞങ്ങൾ? നിന്മനക്കൊമ്പിനോ
പണ്ടേ കിടക്ക പരമശിവൻമടി."
"അക്കാമനെച്ചുട്ട നിന്നാരാണപേക്ഷി
സൽക്കാരവശ്യനല്ലിക്കാലമാർക്കുമേ."
"അത്യന്തധിക്കാരിയെന്തിയെയ്യാനെങ്കി-
ലെത്രയും കഷ്ടമോ കത്തിച്ചതീശ്വരൻ?"
"കോകിലകാകലാലേ റാതേ മന്മഥ
വ്യാകുലേ വിഷ്ണുപോകാകിലേ നല്ലതും."
"നാരദോദീരിതസാരവും കേട്ടു നീ
നീരജാക്ഷി! കഥം നീരജാനാഥനോ?"
"നാരദൻ സൂചകൻ പോരിലേ കൗതുകി
സാരമായ്ച്ചൊന്നതിങ്ങാരു ബോധിച്ചതോ?"
"ഒന്നു നേരല്ല മറ്റൊന്നു നേരെന്നുമ-
ച്ചൊന്നതല്ലത്ര നന്ന്യഥാ നിർണ്ണയം."

* 'പൊയ്യുള്ളോർക്കതല്ല' (പാഠാന്തരം).

“മുഖതന്ത്രമാം മദ്ധ്യമത്തൎക്കമില്ലഹോ
ദുസ്തൎക്കദാക്ഷ്യമൊരുത്തൎക്കു നിന്നോളം.
കേൾപ്പതേ സാരമെന്നോൎപ്പവൻ നന്നു നീ;
താല്പൎയ്യമൊ ഗിരാം പാൎപ്പതായാസമാം.
പേച്ചിലോരോന്നിലെ വാച്യമാമായ പൊരുൾ
പാച്ചിൽ വച്ചീടിനാൽ കാഴ്ചയെങ്ങു ധിയാം?
ഇച്ഛമയാ കേട്ടു ചിന്തിച്ചു യാവന്മതി
നിശ്ചയിച്ചാൎക്കുമാരുച്യതാമുത്തരം.
ഉച്ചമായുള്ളവിരൊച്ച കേട്ടപ്പൊഴേ
തച്ചുമുഖം പറിച്ചിച്ഛമയാ പോകിലൊ
നിശ്ചയം ചൊല്ലുവൻ പുച്ഛമില്ലാഞ്ഞവ
വച്ഛമെല്ലും നമുച്ഛരനല്ലുന്നതും.”
പേരാട്ടുവിദ്യയല്ലന്താളിപദ്യമ-
ല്ലൻതോഴിമാൎക്കു സന്തോഷസംഭ്രമം.
നിൎണ്ണതിമാൎക്കു നിങ്ങളെന്നോതിന ചോദ്യമ,-
ല്ലെന്നായിപ്പോലുന്ന നിന്നോടും നിന്നോടും.
[illegible] കണ്ടൎപ്പനാശവും
വെറുപ്പൊരു ... ഇടപ്പിന്നതും!
എന്തിപ്രകാരങ്ങളം ചിന്തിപ്പതേറെ മനോ-
നൊന്തിൽ പ്രളവിന മന്നിപ്രദോഷവും!
ഇന്നിപ്പതിനാലു മന്നിൽപ്പുലൎക്കെന്നൊ
നിന്ദിപ്പതിൻ വഴി സന്ദിശലമെന്തിനി?
മൎമ്മവും നൊന്തിനിജജന്മവും വേണമോ
ശൎമ്മവും ധൎമ്മവും നാശവും പോയനാം?
ദുഷ്ടദൈത്യന്മാൎക്കു വിഷ്ടപം നല്കിയ-
ന്നിഷ്ടനാം കാമനെച്ചുട്ടവനത്തമൻ!
ഒട്ടു നന്നാക്കിൽ ത്രിവിഷ്ടപവാസിനാ-
മൊട്ടുനാം ... ഭജിച്ചിട്ടു വന്ന സുഖം!
വിഷ്ണ്വാദിവൃന്ദനാം ഉഷ്ണനായ്; ദേവകൾ
നഷ്ടരാ ... വിഷ്ടപ ... ശ്രേഷ്ഠരൻ
പാരമിതില്ല വിസ്താരമൊ ബുദ്ധികൾ;
ധീരത തോഴിയു,ണ്ടാരു കാത്തിട്ടതാം?
നേരൊരു ബന്ധുവുണ്ടാരാനെന്നുള്ളു?
നേരണിയം ബാല്യ; സൈപരിണിയല്ല ഞാൻ;

തീർത്തച്ചുന്നിതെന്നരികത്തിട്ടുവാൻ?
മാരദുർമ്മാരണകാരണം കീദൃശം?
നേരു ചൊല്ലേണമെൻ ചാരെ വന്നീശ്വരൻ;
ഘോരഘോരം തപസ്സാരഭേ താദൃശം.
ചീരയുഗ്മം വടക്ഷീരവും ഭസ്മവും
നീരപാത്രം നല്ല സാരംഗചർമ്മവും
കോപ്പിതെല്ലാം വച്ചു പാർപ്പിനെൻ നിർഗ്ഗമം;
മാൽപ്രതികാരേഷു ബാഷ്പമസംഗതം.
താൽപര്യമമ്മയെക്കേൾപ്പിച്ചു താതനെ-
ക്കൂപ്പിത്തൊഴുതു പുറപ്പെട്ടു ഞാൻ ദ്രുതം."
ഇപ്രകാരം പരമാത്ഭുതരൂപിണി
തെല്ലിച്ചു തോഴിമാർക്കേല്പിച്ചു നിശ്ചയം
കേൾപ്പിച്ചു ബുദ്ധിയെക്കാല്പയോഗം ചൂടി
വാമയാൾ. മാതാവൊടീപ്സിതം ചൊല്ലിനാൾ.
"അമ്മേ! തവ സ്നേഹമെന്നേലധികമു-
ണ്ടെന്നേകമോടെങ്കിൽ നന്മയാമേറ്റവും
അമ്മതന്നന്മയൊട്ടേതുമുണ്ടനപായം;
സമ്മതം നിർമ്മിതം നമ്മളെപ്പൊഴും
ന്യൂനകർമ്മങ്ങളെപ്പൊഴും നന്മയാകേണമെ-
ന്നമ്മ നേരുന്നതേ നന്മയുള്ളൂ മമ.
ധർമ്മമൊട്ടിന്നിമേലെന്മകർമ്മങ്ങളാവോളം
സംഭരിച്ചീടുകെന്നമ്മ ചൊല്ലും വിധൌ
നാന്മുനിവാക്കിലുമിമ്മൊഴി തോന്നണം;
ധർമ്മതത്വം ചൊററ കാര്യമതും വേലയമ
ള്ളതൊട്ടിന്നിമേലാണെന്നിക്കാഗ്രഹ-
മന്വഹം നിന്നുടെ സന്നിധിയന്നിയേ
മന്ത്രവും ചൊല്ലുമച്ഛൻതനമാത്രയും;
ചന്ദ്രചൂഡാർച്ചനം മേ കൌതുകം;
അമ്മ താനേ പറഞ്ഞെന്നതമച്ഛനും
സമ്മതമാകകിൽ പൊൻമണം കാണുമേ.
നന്മയും തിന്മയും കിം മയാ വർണ്ണ്യതേ?
മന്മതിക്കീദൃശം കാര്യമിച്ഛാപദം.
സാധിയാഞ്ഞാലതിന്നാധിയാം വ്യാധിയാം;
ശോധിമാം പ്രീതയായ് പാതിയെന്നോദ്യതാം

ഇങ്ങനെ തന്മകൾക്കിംഗിതം മേന കേ-
ട്ടങ്ങതിൽ ഭംഗയത്നങ്ങളേറ്റുള്ളോരാൾ
സങ്കടം തൻകണവനോടോതി; ഗിരി-
പുംഗവൻ ചൊല്ലിനാൻ തിങ്ങുമുൾക്കൌതുകാൽ.
"എൻകിടാവിൻ മതമിങ്ങനെയെങ്കിലോ
ശങ്കവേണ്ടിങ്ങതിൽ സങ്കടം തീരുമേ.
മംഗളമായ് വരും ഞങ്ങൾക്കതോമലേ!
ശങ്കരശുശ്രൂഷാഭാവം കൊതിച്ചീടു നീ.
നാരദോക്തിരിതം ഭൂരി ഞാൻ കേട്ടിതോ-
ട്ടേറെയോതീ മുനി ഗൌരിതൻ വൈഭവം.
ആസുരീബാധവന്നാധിയാൽ വാനവ-
ർക്കാതുരീഭാവവും ചാതുരീഹാനിയും
മാധവീയം മതം സാധു ചൊല്ലാമമരം
വൃത്തങ്ങളാം ഗംഭീരാരാളിയും കേട്ടു ഞാൻ.
ഏതൊരു ജാതിയും ശീതാംശുശേഖരൻ
പാദശുശ്രൂഷയാലേ തങ്ങളാനങ്ങളാം.
പന്നഗഭൂഷണനിപ്പുരേ വന്നിടുവാൻ
വന്നു പുറമേപ്പോൽ നമ്മുടെ നന്ദനാ.
അങ്ങിനെ ഗംഗപോയ് ചെന്നാൽ പുക്കിതോ-
യെന്നപോലെയിവർ ചാരുമുഖാത്മിനി
നന്ന രണ്ടും നമുക്കെന്നതകീർത്തിക്ക-
മെന്നമാനന്ദാനുഭൂതിക്കുമാകും നീ.
അന്നദിവേഗവും നിന്നതല്ലിന്നിനി-
യിന്നിവർ ഭാവമൊട്ടെന്നതിലും ധരം.
നന്നായനുഗ്രഹിച്ചീടുകെയച്ചീടു നീ;
മന്ത്രവും ഞാൻ പറയുന്നതെല്ലാം പൂജയും."
എന്നോരു വാക്കിനാൽക്കണ്ണാരശൻ പ്രിയാം
നന്നായ് തെളിച്ചിച്ചു, നന്ദനയേ സ്വയം
വേറെ വിളിച്ചു വരുത്തിയിട്ടൊത്ത് മ-
റ്റാരുമേ കേളാതെ മന്ത്രം കേൾപ്പിച്ചു
ചാരുസേവാപ്രകാരത്തെയോതിപ്പിച്ചു
പാരം പ്രസാദിച്ചനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
താതാനുശാസനം ജാതമോദം കേട്ടു
മാതാവിനാം ചെയ്തു പാദവന്ദനം

ധർമ്മദേവാർച്ചനം ബ്രാഹ്മണപ്രീണനം
ചെമ്മേ പിതൃപൂജ ദേവതാരാധനം
ഇത്യാദി മററു സൽകൃത്യങ്ങളും ചെയ്തു
ബദ്ധശുകശാരികാദിവിമോക്ഷവും
സ്നിഗ്ദ്ധജനങ്ങൾക്ക ചിത്തം കുളുർക്കവെ
പ്രത്യേകമോരോന്ന ഹൃദ്യമങ്ങൾ ചെയ്തു
ലഗ്നേ ശുഭേ ഗൃഹാൽ പ്രസ്ഥാനവും ചെയ്തു
സസ്നേഹബന്ധുതാകീർണ്ണപ്രാന്തയാത്രയായ്
[illegible]ത്തേന സർവാൻ നിവർത്തനം ചെയ്യിച്ചു
മഗ്നേന ചേതസാ തൃപ്താ മഹേശപുര
വിസ്തീർണ്ണമായ ശിഖരം ഹിമഗിരേ-
രത്യന്തപാവനം പ്രാപിച്ചു ശോഭനം
സത്തീർത്ഥവാരി തപോവൃദ്ധസേവിത-
മുത്തമദേശമധിവസിച്ചാളുമ.
ആളിമാരുള്ളവരെല്ലാരുമങ്ങായി
കേളിശുകശാരികാദികളൊക്കയും.
ഭൃത്യജനങ്ങളുമെത്തീതവിടേയ്ക്കു
"ചൊത്തെങ്ങതെന്തു? തളികങ്ങളെങ്ങു ചൊൽ?"
കുദ്ദാലവുമൊരു കത്തിയും കൈക്കൊണ്ടു
തത്ര വേണ്ടുന്നതന്നിളജാശാസനം
വ്യക്തം പറഞ്ഞു വിജയ തൊഴിയിച്ചു
ഭൃത്യരങ്ങോഷധിപ്രസ്ഥമകംപൂക.
തീർത്ഥം കുളിച്ചുമ ന്നോർത്താങ്ങ നൽച്ചേല
വീഴ്ത്തര തന്നിലേ ചേർത്താം മരവിരി.
ന്യസ്താണ്ഡഭാഗിനി ചോതാതിന്നൊഴിയുമോ?
തത്താദൃശി തഥാ തനുകാഞ്ചിദശാ.
ധീരമിഴികൊണ്ടു തീരമൊളും
ദൂരീകരിച്ചാരരയിൽ നിന്നാളിമാർ.
"ഞാൻ കേളടൻ വരാം; നീങ്ങാ മമ പദം;
കാൺകാ'ണീങ്ങനാതി ക്രൂരതരി കാഞ്ചിയും.
ഞങ്ങളും വൈകാതെയിങ്ങണയു"മെന്ന
കങ്കണാളുചാമരങ്ങളും വാങ്ങും വിരുതു
സംക്രന്ദനാപ്തിയെ മങ്ങാത തപ്പുതേ

ചഞ്ചാതമായവർക്കെയച്ചു സമം.
പാദാന്തപാതിനീ വേണിയഴിച്ചിട്ടു
ഖേദാന്ധമൂകമാരായി നിന്നാളിമാർ
സേകവും ചെയ്തങ്ങനേ വടപ്പാൽകൊണ്ടു
കൈകളാൽ കത്തിപ്പിരിച്ചു ജടകളും.
കോടീരവും ചീരശാടീയുഗളവും
കൂടി മേളം ഭസ്മപാടീരപുണ്ഡ്രവും
രുദ്രാക്ഷമാലയും വേഷമേതാദൃശം
നിദ്രാക്ഷയമേകി താപസചേതസാം.
ഒന്നങ്ങരുൾചെയ്തുണ്ണിയായുള്ള ബാ-
ലന്യസഖീജനം ചെന്നു പുക്കു പുരേ.
അത്ര ജയയും വിജയയുമെന്നിയേ
സത്രമാകാ; തപോവിഘ്നമെന്നാളുമേ.
താനമവശമായ് കെട്ടിച്ചമച്ചിതു
പാനീയസന്നിധൌ നല്ലൊരുടജവും.
സ്നാനമരുണോദയത്തിനു മുന്നമേ
ദീനതയെന്നിയേ നിത്യം നിയമമായ്.
ധ്യാനം ജപം ഹോമദേവപൂജാതിഥി-
മാനനം നിത്യം ത്രിഷവണസ്നാനവും
നാനാവിടപിലതാബീജവാപവും
ദീനമൃഗപക്ഷിയൂഥസൌഹാർദ്രവും
കന്ദഫലമൂലനീവാരസഞ്ചയ-
മെന്നവേണ്ടാ ബഹുകൃത്യം നിരാകുലം
ഒട്ടാവതോരോന്നു മുട്ടാതെ ചെയ്തുകൊ-
ണ്ടിഷ്ടാന്തരായമവകട്ടാക്കെച്ചിതാ
പെട്ടാംഗപാദേന വെട്ടാക്കിടി മുനി
ദൃഷ്ടാന്തനാനാർത്ഥമഷ്ടാംഗയോഗവും.
നിത്യം യമങ്ങൾ നിയമങ്ങളാസനം
പ്രത്യേകശീലനം പ്രാണായമനവും
പ്രത്യാഹരണവും പ്രത്യക്ഷസിദ്ധമായ്
സിദ്ധാന്തധാരണാ ധ്യാനം സമാധിയും.
പത്ഥ്യം തനിക്കിതെന്ന*ത്യന്തമാസ്ഥയാ
ശഷ്പാന്നമുണ്ണുന്ന നിത്യാന്തശാസനാൽ

* 'തനിക്കിതെന്ന്' (പാഠഭേദം).

ഹൃദ്യാ തതോ യോഗവിദ്യാ വശത്തായി;
നിത്യാനവദ്യാംഗി നക്തംദിവം തന്റെ
നിധ്യഞ്ജനത്താൽ നിധികൾ കാണുംപോലെ
ബുദ്ധ്യന്തരീശം ചിദ്യോത്യന്തമദ്വയം
നിഷ്കളങ്കം സകളം ച നിഷ്കളം
ചിൽഘനമമലം കണ്ടിതകണ്ണിൽമാതാവൊ.
വശ്യമായ്‌വന്നു വിളിച്ചാൽ വെളിച്ചത്തു
ദൃശ്യവമായ്‌വന്ന ശശാപാതസമാധിയും.
നിസ്തുലമെപ്പൊഴുമുജ്ജ്വലൻമേനി
വച്ചുനതാംഗേ ഭജിച്ചാൾ ഭഗവതി.
ഉപ്തബീജങ്ങൾ മുളച്ചിരിവയിട്ട
ജ്ഞാനപ്രസേകത്താൽ വളർന്നു വലുതായു-
ത്തതാം ശാഖോപശാഖാവിടപോത്സേധ-
ബന്ധുപ്രവാളമുകുളപുഷ്പങ്ങളായ്
രത്തല്പതാമേളനിലനൈരാഗ്യം കു-
ളുത്തു സഫലോപയുക്തങ്ങളായ് ചിരം.
നിസ്തന്ദ്രമദ്ധ്യാത്മപൂരുഷൻ മേവുന്ന
ചിത്തത്തിലാസ്യാ വളർത്തിയൽകന്റെയും.
വന്നനിവിടെപ്പൂണ്ട കുരംഗങ്ങൾ
തന്നാൽ വിടപ്പെട്ട പുണ്യാംബുവന്യാംബ-
ലിന്യാസനീവാരപിണ്ഡാദിഭോഗേന
നന്നായിണങ്ങിവളർന്നിണമേളിച്ച
മന്ദമന്ദം നിജച്ഛന്ദാനുവിവൃതി കു-
ലന്നപർണ്ണങ്ങളെ തന്നിലും നിന്ദയായ്.
പിന്നെയും തന്നടൽതന്നെ തപോമയ-
വനിയിൽ വാടിച്ചു തേടി തപോധനം.
കന്ദഫലാദിയും പർണ്ണവും കൈവെടി-
ഞ്ഞങ്ങൾപാപി നിന്നിതു വായുഭക്ഷാ ചിരം.
പഞ്ചാഗ്നിമദ്ധ്യേ തപസ്യാ തപാന്തപേ:
മഞ്ഞുകാലം നീരിൽ, വർഷകാലത്തിലും;
ഉദ്ദീപനോഷ്ണ ശൈത്യാതങ്ങളിൽ
മുന്നവെ നിത്യവും മൃത്യുഞ്ജയപ്രിയാ
മഷ്ടിതപാണ്ഡം മഹാപ്പിബാളമതാ

തൎഷഹൎഷാദ്യൈരധൎഷിതമാനസാ
ദൎശയന്തീ ക്രമോൽകൎഷമവിഭ്രമം
കൎശയന്തീ തനും ഹൎഷയന്തീ സുരാൻ.

ഇങ്ങനെ പാൎവതീ തിങ്ങിന ധൈര്യേണ
തുംഗനൈരാശ്യമിണങ്ങിയ ഭംഗുരം
തിങ്കൾതോറും ദിവസങ്ങൾതോറും കരേ-
റങ്ങൾ കാണക്കാണ വിങ്ങി ജഗദന്ധ-
മങ്ങചികളുള്ള ധൂമങ്ങളിൽ മങ്ങുമാ-
റംഗമിലാഢ്യ തപഃക്ലേശതിന്നാൾ
ചങ്ങലജാലം നടതള്ളയും പൂണ്ടു
ഭ്രംഗാവലീദേഹാതതരംഗമദംപററി
മങ്ങി മയങ്ങിപ്പുതങ്ങിച്ചുതങ്ങിപ്പി-
ണങ്ങീട്ടവാനെന്തനങ്ങീടവല്ലാതെതി-
ണങ്ങിവണങ്ങിപ്പുഴങ്ങി വഴങ്ങിപ്പ-
ഴങ്ങൾ ഫലങ്ങൾ പുഷ്പങ്ങും കിഴങ്ങും ഉ-
ളങ്ങൾ കരിമ്പും പനങ്കൊമ്പുമെല്ലാം ത-
രംകണ്ടണഞ്ഞാലതകരംകൊണ്ടു വായിൽക്കൊ-
ട്ടത്താലതെല്ലാം പിടഞ്ഞങ്ങിറക്കിച്ചെ-
വ്വക്കാതെ നോക്കിപ്പണിക്കം സ്വണിക്കം നി-
ശേശാദിചൂഡൻ വശാനാഥനേകൻ വി-
ശേഷിച്ചെന്നിക്കോ വശേ നിൽക്കുന്നെന്നിട്ട-
ശാന്താവലോപോ ദൃശാ ദഗ്ദ്ധമേഹാപ്ര-
ശേഷാഷ്മശാലീ വിശാലാപദാനോ വി-
നോദായ ചേന്നാ മനോഭ്രനിഷാദീ ത-
ഷാ ദീപ്തചേതാസ്സദാ ചെയ്തു തജ്ഞണം.

നൈപരം സമാധിയിൽ നിരന്ധമായ്ക്കൂണ്ടു
ക്രൂരിതരംപ്പൂരമേകാരണം ദാരുണം
ചീരം ധരിച്ചു തൻ ദാരങ്ങളെന്നോൎത്തു
പാരം കലങ്ങി വികാരം ബെറ്റു പൂണ്ടു
പാരിന്നധീശചരനാതമേ കാണാതെ
പാരമുടയോരു ധീരതാവാരിധി
നാരായണാദിസമാരാധനേനാ വാ
മാരാശുഗപാതവീര്യയിതേനാ വാ

ഗൌരീതപോരീതിഘോരക്രമങ്ങളെ-
പ്പാരാതെ കാണ്മതിന്നാരൂഢലാലസം
ദാരസഹിതപരിവാരാദികൾപോലു-
മാരുമറിയാതെ നേരെ പുറപ്പെട്ടു.
ഗൌരീശിവരെ പുരാരിയെഴുന്നെള്ളി;
ഭൂരിമേലല്ല വിസ്തരതാക്ഷണ്ടില്ലേ.
കണ്ടു ഗിരിജയെ വിണ്ണിലെ നിന്നു താൻ
പണ്ടു പറഞ്ഞതിലുണ്ടായിതോർമ്മയും.
"പണ്ടതിലേറുമഖണ്ഡിതസൌന്ദര്യ-
മുണ്ടായിതിന്നു ലാവണ്യപൂരം കഥം?
അന്യൂനശൈശവസന്താഹി യൌവന-
മന്യൂനസൌന്ദര്യമെന്നേ മനോഹരം.
കണ്ണുള്ളവർക്കിതു നിർണ്ണയമുത്സവം;
കണ്ണിണ വഞ്ചിച്ചു തന്നവാണൻ വൃഥാ.
പാതിമെയ്യായതിപ്പാർവതിയാൾ മമ;
പ്രീതി മുഴുവനിയം മൃഗാധാരിണി;
തുല്യലിഖർക്കെല്ലാം പിടയാണി.
കല്യുറവമിങ്ങായി; ചൊല്ലാമിനിപ്പിഴ.
വക്ഷോതടങ്ങളിൽ വല്ലഭം പക്ഷതെ-
ന്നാർക്കുളെളാരിവർക്കൊക്കയുമോതുവാൻ;
രത്നാഭരണങ്ങളിത്തളിർമെയ്യിന്നു-
കൃത്യമെന്നോർക്കണ്ടു പ്രസരിതരായിപോൽ
ദീനാന്തകമ്പി തൊനിങ്ങതിന്നീരസൻ
ന്നന്നുതോതുവാൻ നാനാദിഗന്തരേ.
ആസ്സാമതീതകാഠിന്യധാരണ-
മോർത്താലതീവ തൊനായിമൂലം ദൃഢം.
വാഴ്ത്താവതല്ല മേ നേർത്തോരു മേനിക
ണ്ടാസദാ കൃതാലേപാർദ്രതയും ഏറി.
മൽഗതഭാവമിവർക്കിനിയെങ്ങനെ?
തൽ കില ബോധ്യമെന്നൊക്കെയുമോർത്തുടൻ
ഉൾക്കനിവും പൂണ്ടു നിൽക്കുന്ന ദേവനു
തക്കവും കാണായി വൈകുമെക്കൺണി.
പക്ഷ സമീപത്തു സൽക്കാരവും ചീണ്ടി—

രിക്കും മുനികൾ വചിക്കുന്ന വാൎത്തകൾ
ഒക്കെയും കേട്ടു വണക്കമില്ലാക്കവു-
മക്കുന്നിൽമാതിന്നു ള്ളമായ്ക്കാൺകയാൽ
അത്ഭുതക്രമത്താലശക്തി നടിച്ചൊരു
വൃദ്ധമുനിയായടുത്തു മഹേശ്വരൻ.
മുത്തുനരച്ചു കുരച്ചു വടിയൂന്നി
വീഴ്ത്തുമിടഞ്ഞും കിതച്ചുമിടയിടെ
"ആൎക്കുള്ളതാശ്രമമിക്കണ്ടതത്ര ഞാ-
നാകം കെട്ടുന്നു; കിടാങ്ങളേ! ചൊല്ലുവാൻ.
എന്നു പറഞ്ഞങ്ങു ചെന്നണയും വിധൌ
ചെന്നു കൈതാങ്ങീ ജയയും വിജയയും.
"താത! മുനിവര! ഖേദമിനി മതി;
പാദശുശ്രൂഷയ്ക്കു നീ തരികാശിഷം.
നേരെ പറഞ്ഞീടു പോരായ്മയെന്തിഹ ?
ചാരെ വിചാരിക്ക ഗൌരീതപോവനം.
സാദരം കാൺക നീ ഭൂധരപുത്രിയെ;
മോദമവൾക്കേകാ ഭവാദൃശാം ദൎശനം.
മാൎഗ്ഗഖേദം തവ തീൎക്കും ഞങ്ങൾക്കു
കേൾക്കയുമാം ധൎമ്മമോൎക്കിൽ നന്നിദ്ദിനം.
"ഭദ്രമസ്തു ദാരികേ! നിങ്ങൾക്ക?
ഗൌരിയെന്നാരിവൾ? നാരിയോ ദേവിയോ?
ഭൂധരപുത്രിയെന്നോതിയപ്പോൾ തോന്നി;
മോതിരം നല്ലി! ഞാനാദനപ്രാശനേ.
കേട്ടു തപസ്സതിനിഷ്ഠുരം ചെയ്യുതി-
ക്കാട്ടിലോ ഹന്ത! കാണട്ടെ ചിരാദിമാം."
എന്നു പറഞ്ഞതിമന്ദം നടന്നു
പൎണ്ണകുടീരമകം പുക്കു വൃദ്ധനാം.
സാദരമാസനം നല്കി ഗിരിമകൾ
പാദം കഴുകിച്ചു തങ്ങളെക്കൊണ്ടുതാൻ
അൎഘ്യം മധുപൎക്കമിത്യാദിയും നല്കി
തൽക്കാലിണയ്ക്കുൾ നമസ്കാരവന്ദനം
പൂജനവീജനപാദസംവാഹന-
മാചരിച്ചാദരിച്ചേവമുപേഷിതം.

‚സ്വാഗതം തേ മുനേ! മോഹതസ്സ്വച്ഛവിഭേ;
ബ്രൂഹി കിം തേ മയാ കാര്യമന്തർദ്ദശേ?
കുത്ര ഗന്തും ത്വയാ പ്രസ്ഥിതം വാ കുതോ
നിത്യസന്തോഷിണോ? ഹൃദ്യമപ്യേതദുചേൽ.'
ഇക്കണക്കിൽ കണക്കുള്ള വർണ്ണാവലി-
സൃക്കണീകമ്രപൂർഹാസാർദ്രലീലാ തദാ
ശ്രീക്ഷണജ്ഞാനസൃഗപിണി തൽക്ഷണേ
ചിക്കനെച്ചിത്തമുൾപ്പൂക്കണക്കീ കനം.
വാൿക്യനാട്ട്യായ മുമ്പേ ശിരഃകമ്പ-
മൊതൊന്നാട്ടകാട്ടുന്ന ധൂർത്തന്നചിന്തിതം
മാധ്വീകമാർദ്ദവം വാത്സ്യമൊഴി കേട്ട-
മുദ്ധകമ്പത്തിനു മാത്രം മുകംകമായ്;
കാൽത്താർ തൊഴുതടുത്താത്താദരേണ തൻ
വാത്സകം കേൾപ്പതിന്നായ് തുനിഞ്ഞൊരസഹിതാം
മൂത്ത മുനിശ്രേഷ്ഠനാർത്താശിഷം ചൊല്ലി-
യൊത്തമാം വാക്കുരാനായ് തുടങ്ങി മുദാ.
‚കായം മനോഹരം; പ്രായം സുഖകരം;
പീയൂഷവാഹിനി നിന്റെ ചതുരമൊഴി.
താരുണ്യലാവണ്യസൗജന്യകാരുണ്യ-
നൈപുണ്യപുണ്യാദിമത്! ഭദ്രമസ്തു തേ.
ആശീരിയം തേഽസ്തു; കാശീനിവാസി ഞാൻ;
പ്രാചീനപുണ്യാൽ സമീചീനവംശജൻ.
ചാശീതിവർഷൻ സുകേശി! നിന്നെക്കണ്ടെ
ചൊല്ലീടുവാൻ വന്നു കേൾ ശീലശീതളേ!
ആശീവിഷാധീശഭൂഷിതൻ കൃപാപി,
കാശാവദാതപ്രകാശാ ഹി കീർത്തിയിൽ,
നൈശാകരം ചാപി വൈശദ്യമാശ്രിതാ,
ദേശേഷു നിൻ കീർത്തി വിളങ്ങുന്ന ചേശരാ.
ക്ലേശിച്ചു നീ തപസ്സാചരിക്കുന്നതിൽ
ക്ലേശമെല്ലാമെനിക്കാശയേ തോന്നിനാം.
ആശയുണ്ടാകിലെന്തോന്നശാതകഷ്ട-
ന്ന് സാധാഗം ചെയ്യതോടുള്ള നാശമാം.
നീ ചിരായും പുനഃ പൂശി! വെണ്ണീറണി-

ക്ലേശം ചിതയാക്കി; വാശിയെന്തിദൃശം?
കേൾപ്പതിന്നാശ നിൻ താൽപര്യമെന്തെന്നു;
വാഴ്ത്തുക ചൊല്ലു നീ ഗോപ്യമല്ലെങ്കിലോ.
ഔർബ്ബന്ദ്യമംഗത്തിനൊപ്പമേകാദശീ
നോല്പതുപോലും മഹാപ്രയാസം തവ.
തീപ്പുകയേററഹോ രാപ്പകൽ നാല്പതു;-
ള്ളിപ്പുണി കീർത്തിക്ക പൂപ്പലായീ വൃഥാ.
നാല്പമക്കാരിയം ഗോപ്യമെന്നാകിലും
മാൽപ്രതി പൂരു കണ്ടാൽ പൊതിയേണമേതോ?
ദുർല്ലഭനായൊരു വല്ലഭനെക്കൊതി-
ച്ചല്ലയോവാ,നതും ചൊ,ല്ലൊളിയായ്കു നീ.
തെല്ലുമററാരോടും ചൊല്ലുവന,ല്ലവ
നുള്ളറിഞ്ഞിങ്ങു ഞാൻ ചൊല്ലുവാനാളുടോ.
ഇല്ല മേ സംശയം നല്ലവനല്ലവൻ
വല്ലവനെങ്കിലും മല്ലവിരോധിയേ!
ചൊല്ലുവാൻ വായിൽ നാവുള്ളവനല്ല്
വല്ലതുമൊന്നുകേൾ ചൊല്ലണമെങ്കിലും.
കല്ലിനെക്കാൾ കട്ടിയുള്ളമെന്നുള്ളതി-
പ്പല്ലവമേനികൊണ്ടല്ലയോ ചൊല്ലിനാൻ;
ഇല്ലിപ്പുണികണ്ടു ശല്യമെന്നാവിനി-
ക്കൊല്ലിപ്പതിന്നവനില്ല കില്ലൊക്കിലോ.
കല്യാണി! കന്യാമതല്ലി! നിന്നംഗമോ
പല്ലവതുല്യകല്യങ്ങളല്ലല്ലോ പരം!
കല്യാണയോഗ്യമായുള്ളൊരു നാളിവ
വല്ലാതെ വാട്ടിയാലൊല്ലാ ധരിക്ക നീ.
ഉള്ളഴൽക്കിടപ്പതിന്നുള്ളവണ്ണം കേൾക്കി-
ലുള്ള ഹാസ്യമെന്നുള്ളതെന്നോതുവൻ.
കൊള്ളാമെനിക്കിതെന്നുള്ളിലും തോന്നുകി-
ലെള്ളോളമാകിലുമില്ലൊരുസംശയം
ചില്ലാനമല്ല മേ നല്ല തപോധനം
മല്ലാക്ഷി! കേൾ നിനക്കെല്ലാം തരുന്നു ഞാൻ.
ലോകാന്തരാർജ്ജിതം പാരലൗകികം ബഹു
നാകാദിലോകിലെല്ലാകാകി യോഗി ഞാൻ.

ദ്ധ്യാവ്യമയതാമെല്ലാർക്കും പ്രതിഗ്രഹം;
സൌഖ്യം തവൈവ കേളോർക്കിലെന്നാശ്രയം.
വാക്കിതു സൂത്രമാം; വ്യാഖ്യയാം കർമ്മവും;
നീക്കമില്ലിസ്സിതം ശീഘ്രമേവോചിതാം."
വൃദ്ധൻ മുനിവരനിത്തരം വാക്കുകൾ
ബദ്ധപ്രണയം പറഞ്ഞു വിരമിച്ചു.
ഭക്തിവിശ്വാസബഹുമതിപൂർവ്വകം
പൃഥ്വീധരസുത കേട്ടതൊക്കവേ,
സ്നിഗ്ദ്ധസഖിയോടു മുഗ്ദ്ധമുഖി ദൃശാ
വക്തവ്യമിത്ഥം സത്യമെന്നോതിനാൾ.
ബുദ്ധ്വാ തദിംഗിതമറിഞ്ഞാ വിജയയും
നത്വാ വിനീതിപൂണ്ടിത്ഥമൂചേ മുനിം.
"കൃത്യജ്ഞ! താപസസത്തമ! ഞങ്ങളോ
മുഗ്ദ്ധമാരെത്രയും; വക്തവ്യമല്പതും.
ഉത്തമന്മാരാം മഹർഷിവരന്മാരോടു
സത്യമൊഴിഞ്ഞൊന്നുണർത്തുവാനാരഹോ?
അസ്മൽപ്രിയസഖി യുഷ്മൽകൃപ കണ്ടു
വിസ്മയപ്പെട്ടൊരു നില്പിതു മൗഗ്ദ്ധ്യത്താൽ.
കെല്പാകിലിപ്രായമിപ്പോൾ മുനിവര,
ജല്പാകിയല്ലിവൾ മല്പാടുമേകദാ.
സദ്ഭാവമെൻറയെന്നാൾപ്പൃഥിലോരാജ്ഞ;
മദ്ഭാഷകൊണ്ടിവളിപ്പോൾപ്പറയുന്നു.
ത്വാദൃശന്മാർ ബഹുപ്രീതിപൂണ്ടിങ്ങനെ
സാദരം ചോദിക്കിലെങ്ങൊളിച്ചോതു നാം?
എന്തു കൊതിച്ചു തപം തുടങ്ങിയെന്നു
ചിന്തയ്ക്കുവാനെന്തു തേ കാരണം?
സന്തതം ത്വാദൃശന്മാരും തപിക്കുന്ന
ചന്ദ്രചൂഡൻ പ്രസാദം തരാതെല്ലയോ?
എന്നതു തന്നേയിവൾക്കും തപോമൂല-
മൊന്നുമാത്രം ഭേദമെന്തു ചൊല്ലാമതും
ഭക്താനുകമ്പി ഭഗവാൻ ഭവാൻ ഭവേൽ
ഭർത്താവെനിക്കെന്നിവൾക്കു മനോരഥം.
തത്താദൃശം മതം സിദ്ധിപ്പതെന്നിനി-
യെത്രനാളും തപസ്സിതപി നിശ്ചയം.

ബുദ്ധിയല്ലോ കാര്യസിദ്ധിമൂലം; മോഹ-
ശക്തിയതിനു പുറത്തുള്ളതല്ലയോ?
ചിത്തജമോഹമാഹാത്മ്യമറിഞ്ഞെന്നാൽ
ജ്ഞാനംവിട്ടു തപസ്സിനായുദ്യമം.
ചിത്തമിവൾക്കേകമായ് സകലമായി ശിവ:;
ധ്വസ്തമായ് മോഹമമതാഹങ്കാരങ്ങൾ.
ആത്മാവിനുന്നതി തെളിവു; തന്റെ
ആത്മാവിനെക്കണ്ടടങ്ങു തെളിവുറ്റി.
എത്രനാൾ തിങ്ങളോടബ്ദമോ കല്പമോ
വന്നുപിണഞ്ഞെന്നാൽ വല്ലഭനെന്നിവൾ
വച്ചു തന്മാനസേ നിശ്ചയമെത്രയും
നിശ്ചലമെന്നതിന്നൊച്ചയായ്‌നില്ക്കയും.
തൽക്ഷീണമെന്മനസ്സുമിപ്പ്മരണം സമ്മതം;
പശ്യ മറ്റാരൊ മറിച്ചു വച്ചിടുവോർ?
ചൊന്നതിലെന്നിലില്ലന്യഥാത്വം മുനേ!
നിർണ്ണയിക്കാവതോ ധന്യതാധന്യതേ?
നന്ന സൌന്ദര്യതാരുണ്യലാവണ്യമെ-
ല്ലെന്ന തോന്നെങ്ങളുമന്യജനത്തിനോ.
ഒന്നറിഞ്ഞതെന്തു വന്നു ചൊല്ലുന്നതി-
ങ്ങെന്നിലെക്കണ്ടതുമന്യജനത്തിലോ?
സന്മോഹനിർണ്ണയസ്ഥാനങ്ങളാണോ-
ചിത്താദിഭോഗപ്രയാസവുമെന്തിതിൽ?
നിർബന്ധപൃഷ്ടം മറച്ചിതാചിര
മിപ്പൊരമാത്രമുകൊണ്ടിരിതം.
തത്പ്രീതിക്കൊണ്ടിരിക്കപ്പുറമായ് സഖികൾ-
ക്കുപ്രിയമെന്നും ചെയ്യിക്കയില്ല് തേടാം."

ഇത്ഥം വിജയതാമ്രാചികേട്ടു മുനി-
യിത്തിരി ചിന്തിച്ചു ചിത്തഗാംഭീര്യവാൻ.
"ഉക്തമെന്തെന്തെയോ? സത്യമായ് ചൊല്ലുക-
ന്നദ്രിപുത്രീം പ്രതി പ്രത്യക്ഷമോതിനാൻ.
ഉത്തരീയാന്തര വല്ക്കം മറച്ചുതി
ചിത്തഭാവം മുനേ! സത്യമെന്നാളുമ.

* 'കല്പിതക്കേടും' (പാഠാന്തരം)

മായാമുനിശേഖരനായ മഹേശ്വരൻ
ജായാമതംകേട്ടനായാസമാനസൻ
ന്യായമന്യായമെന്നാകിലങ്ങായതു
തായമടീട്ടുവാനായ്ത്തുടങ്ങിനാൻ.
"പാർവതി! നിന്മതം പാർവതീയേതി കേൾ;
നേർ വെടിഞ്ഞോതി ഞാൻ പോവതില്ലങ്ങുമേ;
പാഴ്‌വിധിബാധയാലോർന്നളികർദ്ദമേ
താഴ്‌വതിന്നീയൊഴിഞ്ഞാർ കൊതിച്ചുപോം?
ഭൂതനാഥംസ്വേഷ്ടപിതാവായ ത-
ന്നോട്ടത്തിലുള്ള തേ കോപമുണ്ടാകൊലാ.
പാപത്തിലെന്തഹോ! നീ ബുദ്ധിവച്ചതി-
സ്ത്രീബുദ്ധിചാപലം ആപത്തിനാസ്പദം.
ദാനവരുണ്ടിഹ മാനവന്മാരും
മാനവവീരരും മാനികളാസ്പദർ;
ദിക്കു പ്രഥിതരാം ശക്രകനാദികൾ
ചക്ഷുശ്രവസ്സുകം പക്ഷമ പന്നഗരാം
സുന്ദരന്മാർ നല്ല ഗന്ധർവ്വചാരണ
കിന്നരയക്ഷരക്ഷോഗണമില്ലാതൊളം.
ജാതിയും പ്രീതിയും നീതിയും മേവിനാം
ഭീതി നല്കം വീഴ്ചയും പോക്കിനോ
സൌഖ്യമാരോഗ്യവും ഭാഗ്യവും യോഗ്യവു-
മാർഗ്ഗംപോലെന്നതും നോക്കാതെതെന്തു നീ?
ഭൂതേശനോ ശിവൻ; പ്രേതേശനോ ശിവൻ;
വേതാളകൂശ്മാണ്ഡജാതീശനോ ശിവൻ;
ജാതിബാഹിഷ്ഠൻ, ഗുണാദിഹീനൻ, നഗ്ന-
ശ്ശൂലി, കപാലി, നികേതഹീനൻ ധ്രുവം
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷാനധികാരവാ,-
നമാർഗ്ഗവർത്തി, വിരൂപൻ, നരാശനികൻ;
ബന്ധുതാവർജ്ജിതൻ വന്ധ്യകർമ്മാ ഹന്ത!
സന്ധ്യാളികേസൻ പിതൃവനവാടിയിൽ;
മത്തൻ പ്രമത്തൻ ഭ്രമതാ വെടിഞ്ഞവൻ
ഭിക്ഷാവ്യസക്തൻ മമതാഹീനൻ തഥാ.
മുഗ്ദ്ധേ! നിനക്കെന്തു ചിത്തഭ്രമം വൃഥാ;

യുക്തം ഹരിതം തവ ~~സുന്ദരി~~! കേൾക്ക നീ.
ഇത്തൊഴിൽ നന്നല്ല ബാധമായ്പ്പോകൊലാ!
ചിത്രം ചരിത്രം പരിത്യാജ്യമായ്‌വരും.
സ്നാനം നിയമം വ്രതങ്ങൾ ധർമ്മങ്ങളു-
മാനന്ദമൂലമാം ധ്യാനം നമുക്കഹോ.
വേണ്ടുന്നതൊന്നുമേ കാണുന്നതോ തത്ര?
നീ നന്നിതെന്നുമോരായുന്നതെന്തെടോ?
വൃദ്ധൻ പറയുമുന്മത്തമൊഴിയെന്ന
~~ചിന്തമോർക്കിൽ കഷ്ടം~~ കല്പിതാം പഥ്യവും?
പൃഥ്വീധരേന്ദ്രസുപുത്രിയോർത്തതി നി-
ഷ്ഫലം കുലമപ്യുഷ്ഫലമാക്കിടൊലാ.
തത്ത്വവിചാരേണ ബുദ്ധിവരികിലോ
കൃത്യമാർഗ്ഗം ഞാൻ വിരക്തനായ്‌ക്കാട്ടുവൻ.
കലിതസ്ത്രീബുദ്ധിദോഷമാം വ്യാധി
വത്സേ! ചികിത്സിതും ഭേഷജമൗഷധം.
അപ്രിയമെങ്കിലിപ്പിപ്പുറമപ്രിയം;
വിപ്രവൃദ്ധൻ ഞാൻ; വെറുപ്പതാരെന്നോടും?
തോഴിമാർ ദോഷിമാർ ദോഷമെന്നോതുമോ?
ദോഷിയോ ചൊല്ലു, ഹിതൈഷിയോ ഞാൻ തവ?
പാഴിൽപ്പുറത്തു ദ്വേഷിപ്പു കേവലം
യോഷിതാം വിപ്രിയം ഭാഷിപ്പവരെയും.
വിപ്രൻ ക്ഷമീ ശമീ ദമീ സംയമീ
വിപ്രലാപത്തിന്നതിപ്രൗഢനല്ല ഞാൻ.
തൽച്ചിത്തസ്തോത്രമല്ലോർമ്മയൊന്നിന്നിമേ
ഹൃൽപങ്കജത്തിലിരിപ്പതില്ലാ മലം.
തൽപ്രീതികൊണ്ടു സുഖിപ്പതിജ്ജന്മത്തോ-
രല്പകാലം മേ ലഭിപ്പതൊന്നേ കൊതി."

ഇപ്രകാരമരുളി പരമേശനി-
രിപ്പോളും ദേവി വികല്പിച്ചു ചേതസാ.
"വൃദ്ധനെന്തിങ്ങനെ? മുഗ്ധനോ? ഭ്രഷ്ടനോ?
സ്ഥിതബുദ്ധനത്രേ സാധു"വിത്ഥമോരോതരം
ഉക്തിവിരതിയിലുത്തരം ചൊല്ലുവാ-

നമസ്കരിച്ചുന്നതനാം നിജാംഘ്രി വണങ്ങാം നിജാം
തത്ര തുണനിന്നിതി മൈത്രമാലാപവും
വൃദ്ധമുനീന്ദ്രനാശീർവ്വാദം ചെയ്തു.
"സാധു ധൈര്യം സമാധിവശ്യം മുനേ!
ശോഭിതം മാനസം; ബോധവും വന്നു മേ.
ബ്രഹ്മചര്യവ്രതാദിപ്രമാർജ്ജനം
സാധിപ്പതിന്നിതോ നീതിപ്രകാശനം?
ബോധിച്ചു ഞാനിതെൻ ചേതസ്സിലേറ്റവു,
മോതിക്കവേണ്ടതല്ലാതിഷ്ട നന്ന നീ!
പ്രീതികലിതേ വഴി സാത്വികരെങ്ങി
നീതിപ്രവർത്തനം? കാ തത്ര ശങ്കിപ്പോൾ?
വൃത്തമിരിക്കട്ടെ ഭേദമെന്നതൻ
കാരണം നന്നോ! വൈരുദ്ധ്യമെന്തി-
രോ നീ പ്രകാശ്യമല്ലയോ നിൻ വാക്കതു
ചിതിപ്പെട്ടുമാറകലെ തന്നെയെ
തോതിൽ പ്രമാണിച്ചു നീ തത്ര തോറ്റിട്ടു;
ഭേദിപ്പതിന്നു മാറ്റി വിതപ്രയോജനം.
വാദിപ്പവർ പ്രതിവാദിപ്പതിന്നു-
ള്ളതിപ്പറയുന്നതൊക്കെയും ബാധിതമോ?
ഇതൊരു നീ ചൊന്നതല്ലോ കേൾപ്പതു? നീ
ചൊല്ലു തദുപദേശം ചൊല്ലിയിരുന്നവൻ?
ഭാരതിപ്രമോദം ജാതപ്രജാപതൻ
താതപ്രണയനേ ചേർപ്പുതാക നീ."
"നാദരപൂർവ്വം ഗിരശ്ശ്രോതുമിച്ഛയെങ്ങോ;
ഹാ ധിക് പ്രമാദാൽ വിധാതാവു നിർഗ്ഗമൻ!
ആരിലിതെന്നിലെ ധർമ്മം നാടിലെൻ
പ്രേതവേ നല്ലവസ്വർഗ്ഗമായാർക്കുമേ
ഉള്ളവാനിന്നില്ല മരണാനന്തരം?
ശ്രോതൃം നൃപകിരീടമെന്തൊരു കൗതുകം?
വൃന്ദിലുകമനോജ്ഞ; കമിതേയോ ഗതി?
മങ്ങുകയെന്നിയേ ഞങ്ങിലൊന്നായ് ഗതി."

ഇങ്ങനെ തന്മതമിങ്ങനെ ചൊല്ലവേ
ശോകാതുരം ചൊല്ലിനാനതു ചൊന്നതു

മണ്ടു തിരിഞ്ഞു ദ്രുതം ഗദ്ഗദസ്വനാം
മംഗലാംഗീം കണ്ടു കപടീശൻ ജവാൽ
തിണ്ണം പ്രസാദിച്ചു തന്നംഗമാണ്ടു താൻ
മുന്നിൽക്കടന്നുനിന്നൊന്നരുളീ മുദാ.
“ഹന്ത ഹേ! സുന്ദരി പിന്തിരിഞ്ഞെന്തു? നി-
ന്നന്തികെ വന്നിങ്ങെന്നിലൊ നീരസം?
എന്നെ വെടിവതിനെന്തു തോന്നീടുവാൻ?
വെന്തുനീറുന്നിതെന്നന്തരംഗം പ്രിയേ!
നീയിത്തപസ്സിൽ നിൻ കായത്തെ വാട്ടിയ-
ന്നായസ്സൊട്ടക്ഷമയാനായിത്തുടങ്ങിയോ.
ആയത്തമനപരം ത്രായസ്വ മാമുമേ!
ശ്രേയസ്സതോ മേൽ ശ്രേയസ്കരം താദൃ.
ഭേദവിയോഗം നമുക്കവസാനമതൊ
ട്ടേകദേശം ദിനം മൂന്നിനിപ്പുറം
ആകിൽ ഞാൻ ചെയ്യു തപോധനമാർഗ്ഗങ്ങ-
ളേകം ഫലം തന്നു ഭേദം തരുവമെ.
ഭേദം മനേവ രുദ്രകോടിമൊന്നു നീ;—
യേകൻ പ്രമാണമി ഞാനില്ല ശങ്കിതം.
സോഽഹം പറയുന്ന ഭേദം വെറുക്കൊല്ല;
ഭോഗം നികേതനം പൂകുന്ന നിന്നൊടും.
ദുഃഖവാരാകരെ മുങ്ങമാവാ നമെ നീ;
വില്ലവാ കൊണ്ടു നീ ദുഃഖമാകിലിതം.
വല്ഗുലാവണ്യേ! സൽഗുണാംബനേ!
വണ്ടുഭാവേനിമേൽ വല്ലഭളിന്നിമേൽ.
അത്ഭുതശ്രേംഗദരപൊല്പതാകെ! ഗുണ
ത്വൽകൃപിതാ തപമേറിക്കപ്പിതാവാൻ ധിയാ.
ത്വൽപ്രണയം മയി; മൽപ്രണയം ത്വയി;
സ്വല്പമല്ലിത്തരം കല്പനയാലെടേ?
ചെയ്യു തപസ്സിന്നുചിതം ഫലം തവ
ദാതുമിങ്ങാവതല്ലാവതിന്നൊരുവൻ.
[illegible]മെന്നിൽ നീ ചെയ്യു തപസ്സിനാൽ
ക്രീതനായ് പ്രീതനായ് ദാസനായേൻ തവ.”
ദേവദേവേശനിങ്ങനെയാജ്ഞചെയ്യു

ഭാവപ്രസാദനമേവം ദശാന്തരേ
ദേവീ സസംഭ്രമം കൈവണങ്ങീടിനാൾ.
വ്യാവിദ്ധപല്ലവാ വൈവശ്യശാലിനീ
ഭാവനാശീലിനി പാവനപാവനം
ദേവനഞ്ജസാ! ശിവമാവാഹിച്ചു മാനസം
ദേവതാബുദ്ധ്യാ പ്രണാമപരാ കണ്ടു
നേർമിഴികൊണ്ടതിലോലിതാംഗീ ഹ്രീയം
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകസംഛാദനഭൂഷിതാ
പ്രേമാതുരാ നിന്നു സാമോദമാനതാ.
"വ്യോമകേശൻ ഭവൻ കാമനെച്ചുട്ടവൻ
വാമദേവൻ സതാം കാമധേനൂപമം
മാമുനിവൃദ്ധന്റെ വാമൊഴി! കേട്ടിതോ?
പോയ്മറഞ്ഞാനെങ്ങു പോയ്മറ്റാക്കൾ മാൻ?
താമസൻ പോകാത്ത തായിട്ടുമാണെന്നാ-
ഹിമാചലശേഖരൻ ഭാവമായ്പ്പോകയോ!
മമകേ മാനസം ചെയ്താലായി ശ്രേഷ്ഠ*
സ്വാമിദോഷങ്ങളും ചൊല്ലുമല്ലോ നീ
നാഥരേ ചൊല്ലുവാനിന്നു ദേവതേ-
ജ്ജ്വാലമെന്നല്ലോ സഖി! മനോമോഹനേ.
ദേഹം മമ തോഴി കാണ്‍ക മനോനായക-
ന്നുമയിൽ നീ, യെനിക്കാരുള്ളു; ഞാനുമാം
ഭൂമിഭൃൽകന്നി തൻ ശോഭമിട്ടുകൊണ്ടു
ഭാമിനി തോഴിയോടേവമോതിടിനാൾ.
ധീമന്മനോമണിധാമനി ചേരുന്ന
യാമിനീകാമിനീകാമുകശേഖരൻ
താമപണ്ണാമുഖപ്രഭന്നനായിനിം
കോൾമയിർക്കൊണ്ടതിശ്യാമളാംഗിയാം
കണ്ടുകണ്ടങ്ങുനിന്നിങ്ങൽ നോക്കി നീല-
കണ്ഠനതാംചെയ്തു രണ്ടാമതും മുദാ. —
"ഖണ്ഡിതമാനിനി! ചണ്ഡികേ! നിൻ തപം
കണ്ടു വിലയ്ക്കവാൻ ഞങ്ങിവന്നോനാരം.
ശ്രീമതി! പാർവതി! ഞാൻ മുനിവൃദ്ധനായ്
ധീമതി, നീ; മതി; ഞാൻ കണ്ടേൻ താവകം

* 'ഞെട്ടാമോഷിക്കു' (പാഠാന്തരം).

കാമദാഹം കേട്ടു നീ മതി ഖേദിച്ചു-
കോമളേ! ജീവിതം കാമനാ നശ്കവൻ.
തമ്മിൽ വേർപാടിനി നമ്മിലില്ലെന്നെ-
ന്ത്യമകാലത്തിലെന്നോർത്തു ചൊല്ലുന്നതേ!
മന്മഥസായകം നമ്മെയും വെന്നു കേൾ;
നിന്മനസ്സെന്നിലനംബന്ധമില്ലലേ.
നൽമുഹൂർത്തേ ഹരിമവരെയന്നവൻ
നിൻമുഖകൈ മമ നിഷ്കലാംഗി! തരും.
ഉത്സവം പുണ്യമായ്; സിദ്ധമായ് നിൻതപ;-
മുത്തമേ പോക നീ പിതൃത്തിൻ സ്വയം;
വൃത്തം തപസ്സുവ സ്തുതാ മുനികൾക്കു
തപ്പൂർവ്വമായ് മമ ചിത്തത്തിലും തഥാ.
ഇത്ഥം സ്ത്രീ മമ വൃദ്ധമുനിത്രയ-
ത്തെ നാം പത്തു പാർക്കിലുമത്രിയും
കൊതിയോടോർത്തിടിലിതിനായ് കൃത്യം-
കത്തൽ ചൊല്ലാം പുര ശ്രീമതിയും സുമതിയും.
ഇത്രയൊക്കെയാത്ര സപ്തമെൻ പേരിനി
മദ്ധ്യേ വസിച്ചു വരുന്നിതാരെയും.
യത്രകത്രാപി വാണിടട്ടെമൊത്തുടൻ
ജപ്പമെന്നാവുകിൽ ശുദ്ധിമം സിദ്ധിമം.
വസ്ത്രം ധരിക്ക നീ മന്ത്രവൃന്ദമാം;
ത്യക്താ ജടാഭരം ഭസ്മം ത്യജിക്ക നീ;
സ്നിഗ്ദ്ധോരരിനീലകുന്തളവേണിയായ്-
ച്ചുതപാത്രമാണി നീ സാദരം വസലയേ.
നത്തം ജഗദാദി നിസ്തുല്യമാം തപോ;
പൃഥ്വീധരാനന്ദപുണ്യനന്ദനാംഗനേ!
നിത്യം തവാനുഗ്രഹത്തിലൊന്നിനി-
പ്പൂത്യതലാവും സത്യമെന്നിനി
വക്തവ്യമൊന്നിനി; പ്രസാദമാം പുത്രകം
ചിത്തേ ജനിച്ചുള്ള നിർമ്മലത്തരേ!
സന്താപമോഷധിപ്രസാദമാരുക;
ചിത്രമെ ചെയ്ക നീ പിതൃഗേഹം പരം;
സ്നിഗ്ദ്ധജനാങ്ങൾക്കുത്തൽ നീക്കീടു നീ;
മുഗ്ദ്ധേ വ്രജാമി ഞാൻ കർത്തവ്യക്ഌപ്തയേ."

ഇത്ഥമതാഞ്ചെയ്തു പ്രീതവിധരാത്മജാ-
ചിത്തം തെളിയിച്ചു മുഗ്ദ്ധേന്ദുശേഖരൻ
ഉദ്ദാമമൃദ്വാസവിസ്താരസന്താര-
സത്രാസസത്രപം തദ്ദൃശാ വീതനാ-
യെത്ര പണിപ്പെട്ടു [illegible] ചിന്തന
ധൂതപാ ധരാത്മജാമദാ മറഞ്ഞുപോ
സ്തബ്ധേവ മുഗ്ദ്ധേവ മത്തേവ തൃപ്തേവ
ബദ്ധേവ മുക്തേവ തപ്തേവ പാർവ്വതീ
ചിത്ര്യ്വിനോദിനീ സഹിതാ ഗേഹംപ്രതി
പ്രസ്ഥാനമുദ്യതാ കൃത്യാപ്രമാദിനീ.
സ്നിഗ്ദ്ധസഖിമാരൊടൊത്തു കടമെട്ടു-
ത്തുദ്യോഗശാലിനി സിംഹപോതത്തിൻ
പ്രത്യേകമേതാൻ പൊരുത്തമാം വാത്സല്യ-
ബദ്ധാ പരാമൃശ്യ ദന്തൌഘമാദ്യാ
പുത്രാനിവൈവരാൻ നിത്യം [illegible]
മകരാ വനമാതാ വിഭൃത്യമുഷ്ടി
പുത്രീകൃതമൃഗമെത്താനായമായാന്
തത്രതത്രാദിശ്യ തത്ത്രാണമപ്യാര
പ്രസ്ഥാദനേന താൻ മുക്തപാ തത്പൂർവ്വതാ
ഗതപാ ശനൈരജ്ഞനമാപ്പുള്ള മാതാട്ടം
പുക്കു നിജപുരമുൽക്കടകൗതുകം
ഹൃൽക്രമസന്തോഷവരിഗ്ഗല്ലാസന്മുഖി.
നവ്യാംബരം പൂണ്ടു ദിവ്യാഭരണവും
നിർവ്യാജനീരവേണ്യർവ്വീധരാത്മജാ
വീതശ്രമം ചെന്നു പാദപ്രണാമേന
മാതാപിതാക്കൾക്കു മോദം വളർത്തിനാൾ.
കാണ്ഡം തപസ്യാത്മകമിതു ലോകരെ
വെണ്മന്ന ~~[illegible]~~ * ഭക്തിയും ചൊല്ലുവോർക്ക്
ഹൃദ്യമാം വിദ്യയും വിത്തവൈഭവാദിയും
ലഭ്യാ മനശ്ശുദ്ധി മാതിയുമെപ്പോഴും.

ഇതി ശിവവിലാസേ തപശ്ചര്യാവർണ്ണനം നാമ ഷഷ്ഠസർഗ്ഗഃ.

---

* 'വെണ്മന്നമരപ്പെട്ടും കേരളമ്മഞ്ചമുഖമാർമ്മം' (പാഠഭേദം).

തൃതീയഖണ്ഡം.

അഥ ഗിരിശനഗസുതയിലനർഗ്ഗളത്താൽ പിന്നെ-
ത്തരുണിസാ തദ്രൂപിയാകും കൈക്കൊള്ളുവാൻ
കൊതി പെരുകി മതി മറുകി; വിധി മുറകിലെത്തുവാൻ
കൗശലം തോന്നി മാരശാസനകർമ്മണി.
സകലജഗദുപകരണപരിണതതപോധനൻ
സപ്തമുനികളെച്ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു.
അതുപൊഴുതിലരുന്ധതിയൊടൊരെഴുവർ മുനിവീര-
രരികെ വന്നാരരുന്ധതീസമേതമായ്.
ഛവിസമദഹനശിഖരനികരാന്തരരായ്
ദിവ്യതേജോമയദിവ്യാകൃതികളായ്
കനകനിറമുടയ ചിടമുടികൾ ബദ്ധതാടിയും
കൈത്താരിലേന്തുന്ന താരൊ തദ്രാക്ഷമാലയും
ദശനരുചിബന്ധുരനിതാന്തഹസിതധവള
ഭാവമാർന്നങ്ങനിഷ്കളങ്കാത്മികൾ
അരയിലുടുത്തുള്ള വൽക്കലമരവുരികളും
ഉൾക്കാമ്പിലുള്ള ഭക്തിയും
അതിമധുരമുടൽവടിവുമതു പുകൾക്കാരണം-
മൈക്കതനന്തനല്ലൊ മറ്റുള്ളോ?
അഖിലമൊരു തപസ്വിവരൊടുള്ള നടക്കലോ?
ഐശ്വര്യസിദ്ധികളാശ്ചര്യസിദ്ധമോ?
അസുരസുരഖചരനരമഹിതസന്മഹി-
സ്തുതി പതംഗർക്കു പറവാൻ കുതുകമോ
അതുലഗുണനിധി പുനരതനവധികാരണം
മുതുതര പുഷ്ടിതന്നാകം ഹരിപ്രിയം
മുനിവൃഷഭരെഴുവരുടൻ മുഴുവനൊത്തിലെഴുന്നള്ളി
മുമ്പിൽ വന്നഞ്ചൊടു കൈവിട്ടുണർത്തിനാർ.
“ജയ ഗിരിശ! പരമശിവ! ഹര! വരദ! ധൂർജ്ജടേ!
മംഗളാംഗ! മഹേശ! ഗംഗാധര! ശിവ!
ഭവ! ഭുവനഭയശമന! പരാത്പരാകാര!
ഭദ്രവരദാ! ശിവ! പ്രസീദ ശിവ!
പരശുമൃഗധര! അസിതകണ്ഠ! പുരവിദ്രാവണ!
ഭക്തബാന്ധവാ! കൃപാകര! ജഗത്ഗുരോ!

തവ ചരണസ്മരണാനിരതന്മാരിൽ ഞങ്ങളെ-
ത്താപരവിനാ വച്ചു സമ്മാനനം ചെയ്തു നീ.
യതിമതികൾ തിരകിൽ മുറ്റുമതകമുടൽ താരക-
മേവം മിഴികളിലൊന്നാം മുല്ലുമം.
അപരമിതിലധികമൊരു പുണ്യമിന്നിയെന്തുള്ള-
തങ്ങനെയുള്ള നീ ഞങ്ങളെയോർത്തതും.
അമിതമൊരു സുകൃതഫലവിലസിതമിതെന്തയ്യ
മാശ്ചര്യമെന്നൊഴിഞ്ഞെന്തു ചൊല്ലാവതും!
അപരിമിതമൊരുകളുഷകതളിരിവസ്ഥാക-
മാജ്ഞതാനിയോഗം ലഭിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ.
അതിന കനിവിനിയരുൾകതു ബാഹുതാമസ-
മാത്മബന്ധോ! തവ കാൽത്തളിർ കൂപ്പിടാം.”
സരസമിതി സവിധഭുവി സന്തതിനതിസംഗതാൻ
സപ്തർഷികളൊടങ്ങിരുന്നുചെ ശിവൻ;
“അതിമഹിമശാലികളെ! മഹാത്മാക്കളേ! നിങ്ങ-
ളുച്ചനം ചെയ്യുന്ന ശാപനപാദം.
താനഭജനനിരതജനനായി നവചാരാധീന
മംഗം മഹാത്മാക്കൾ നിങ്ങളറിയുമേ.
നിരുപധികനിരവധികനിതപരമൈശ്വര്യ
നിങ്ങളിലുണ്ടല്ലോ; നിങ്ങൾക്കതെന്നിലും;
ചല മൊഴികൾ പറവനിഹ ശിതമതികളേ! നിങ്ങൾ
ചിന്തിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ ബന്ധുകൃത്യോചിതം.
ജലധനലമിഴിയിൽ മമ ശലഭത ലഭിച്ചുപോയ്
പൂതായുധൻ സർവ്വഭൂതസുഖാവഹൻ.
ഭൂതമവനൊരുടൽ കനിവാടരമിഹ കൊടാഞ്ഞിലൊ
ദൈത്യപ്രമാഥവിധേയരമുടൻ വരം.
അഗതമൊട്ടു രതിയൊട്ടു രതിയൊട്ടു കുറിച്ചു ഞാ-
“നദ്രിപോലെ ദാരാനന്ദന”മെന്നതും.
അന്യകൃതമർമ്മമേപി നാമ വിനേതവ്യ.
മദ്രിപുത്രീം മമ പത്നിയാക്കിലൊ.
ജഗദനവധികൾ പതികളിരിൽ വേണന
ചൊവ്വേ സഹായമായ് നിങ്ങളിരിക്കിലോ.
പലമൊഴികൾ വഴികൾ മമ കുറവിതിരപ്പുതോരാദ-

പൌരരോഹിതീയോഗ്യമാരോദാരതാസനാം.
ഉചിതവിധി പലതതിനനുപദിശത കർത്തവ്യ-
ന്യൂനാതിരേകവിഹീനം വിചാര്യ മേ.
പ്രണയമിതു മമ; തദിഹ മനമതമിതാകിലോ
പ്രാപ്തകാലം കർമ്മ ചെയ്തുതുടങ്ങുക.
തുഹിനഗിരിയൊടു സുതയെ മമ തരികയെന്ന പോൽ
തോഷേണ യാചിപ്പിൻ, നീഷലുണ്ടാകൊലാ.
മലയരശനിതു മനസി തെളികിലുമരുന്ധതി
മാനിച്ചറിയണം മേനാമനോഗതം.
ഇനിയരുതു മുനിവരരെ! ലവമപി വിളംബന-
മിങ്ങു വാഴുന്ന ഞാൻ നിങ്ങൾ വരുവോളം.'
പരമശിവമൊഴികളിതി സുരമുനികളും കേട്ടു
പാരം പ്രസാദിച്ചിതാരംഭസേതരം.
ഭൃതമതികുതുകമൊടു നഗപതിയന്നതിച്ചു
ഇഷ്ട്യാ നടപ്പാൻ നമസ്കാരവും ചെയ്തു:
“അഘനികരനിരസനമുഖരെ നിവിഷ്ടസ്തുതി-
നാനന്ദമൂർത്തെ! നമസ്സിദ്ധായശ്! തേ;
വരമിവിടെ വരുമളവുമിഹ വസ മഹാദേവ!
വന്നാളോ പരംഗൈവ നടക്കൊണ്ടു.
ഉടനുയരി വിരവൊടവർ തുഹിനഗിരിമന്ദിര-
മോഷധിപ്രസ്ഥനഗരമകംപുക്കു.
അതുള്ള പുനരചലപതിപുരവിഭവമോതുവാ-
നബ്ജഭവനുമനന്തനും ദിവമരം.
അളകപുരിയിലവിടെയുണ്ടാടമൊടകം പുക്കൊ-
രാദിപുരഞ്ചസുരന്മാർക്കുമവർക്കും
അന്നപേമൊരന്നവരതമകതളിരിലോർക്കിലി-
ന്നാരുമവരിവമാരുള്ളു ചൊല്ലുവാൻ.
ശൌരിനൊരു കവിപാടവപരന്മാർ കോകില-
ജാലത്തെന്നപോലെ ബുദ്ധിയെന്നാകെ ച്ചൊല്ലുവാൻ.*
അവനിരുഹമകുടമകുടമഹരഭാസുസൂര്യ-
മാദിയാം ലോകങ്ങളെങ്ങിയുമില്ലപോലെ.

* ‘ശൌനകനാദി കവിപുംഗവന്മാരുടെ കോകില-
ജാലങ്ങളെ പുകഴ്ത്തുന്നു വചസ്സാമവൻ’ (പാഠാന്തരം).

അവനിസുരസതലമഹമുപസാദിതതരവരാഢ്യങ്ങ-
ളായുള്ള സൌധലോകമൊഴിവുമില്ലഹോ.
അവനിധരകഠരതലമതുലബാഹുവിസ്താര
മകൎക്കേന്ദുനക്ഷത്രദീപ്തിക്കഗോചരം.
അവിടമുടനചലപതിജനപദമപാരമാ
മത്ത്യജപലം സദാ തന്നാവലിതപിഷാ.
ജനതതികളനവധികൾ സുരനരതിരശ്ചാം തു;
ചാന്നവരല്ലവർ ചെന്നവരുമല്ല.
ഇഹ പുരകൾ മതിൽനിരകൾ കരകാംസരസാം തെരു-
ത്തെരുകരതോരണചയമെന്നിയില്ലൊന്നുമേ.
രുചിവിജിതമിഹിരവിധുഹുതവഹമഹാരത്ന
രൂപ്യസുവൎണ്ണതേജോമയമെപ്പൊഴും.
ദിനവിരതികളുദശസരസിജമഗർദ്ദവ
ദൈത്യാളിദഗ്ധം സുഗന്ധിസുരഭിലം.
പരിമളവലയദനിലാമൃതരസമാത്രകൾ
പാനീയപേശലം ദേശമേതാദൃശം.
ഇഹ മഹിയിലൊരിടമിതി പറവതുചിതം പാൎക്കി,-
ഹീരേശ്വലകിലില്ലെന്നതു ചൊല്ലുവാൻ!
ഇല്ല പറകിലതുമുചിതമിനിയുമഹമൊരുവ-
നെപ്പൊഴും ദീപിതേ രാപ്പകലില്ലിതിൽ.
സതതമിഹ ദിവസമിതി പറകിലതുമൊക്കുമേ;
സന്ധ്യകൾ രാത്രിയുമില്ലെന്ന ചിന്ത്യമാം.
സതതമിഹ മരുവിനവർ കരുതിന പുമൎത്ഥമോ
ധൎമ്മാൎത്ഥകാമമോക്ഷാന്തരം പഞ്ചമം.
ഇഹ നിയതസുഖവസതി സുജനവിതതിക്കാകി-
ലേകവാരം ജനു പത്മജന്മായുഷി.
വലിയൊരഴൽ മദനകൃതമുപരമഴുവൊന്നില്ല;
ബാല്യതാരുണ്യാൽ പരം വയസ്സില്ലിതിൽ;
ധരണിധരപരിവൃഢന ജനപദമീദൃശം
തത്ര പുരം മഹദോഷധിപ്രസ്ഥമാം.
രജതമണികനകമയഗൃഹവലഭിഹൎമ്മ്യാദി
രമ്യസരസ്സുരിദാരാമരാസുരം;
മുഖരപികമധുകരമയൂരഹംസാദികം;
മൃഗ്യഗജവാജികാമധേനുപാത്രയം;

അമരവരിപുരതിവിതതതൃണവിടപിവല്ലിക-
കൃത്യന്തരൈർല്ലഭമിദിവ്യൗഷധീമയം.
ജിതപവനജവമവിടെ വിവശരഥ നിന്നുപോയ്
ചിത്രവച്ചിത്രേണ ചിത്രശിഖണ്ഡികൾ.
"സുരനഗരമതിസുലഭമതൊരു നരകോപമം;
സ്വർഗ്ഗമെന്നാലിതേ മുഖ്യം സുകൃതിനാം.
അജഗളജവദതിനിതിനമറികിൽ മഹദന്തര
മപ്സരോവൈശികവശ്യരറിയുമോ?
വിവിധജനിശതനിചിതസുകൃതഫലമൊക്കവേ
വിറവതിന്നാണല്ലൊ ദേശം സുരപദം.
നയവിനയധനവിഭവസുഖസുകൃതപുണ്യരു-
ന്നാനാർജ്ജിതപരനാപതിയിവൻ.
നയമുടയൊരിവനുചിതമിതിനു പരമോർക്കിലോ;
നാകം സുരാസുരവ്യാമോഹകാരണം."
ഇതി വിവിധമകതളിരിലവർ നിനവു പൂണ്ടു പൂ-
ണ്ടിത്തിരി മന്ദിച്ചു നിന്നോരളവിലേ
വമ്പതമൊരു കുതുകമൊടു ശിഖരിപെരുമാളിഹ
വന്നെതിരേററു വന്ദിച്ചു വിനീതനായ്
നിജസഭയിലുളവുമുടനിതയിതയിതീരയൻ
നീതാ നിവേശയന്നാസനേഷു സ്വയം
പട്ടതയൊടു സുമുഖനഥ പരിജനസമാവൃതം
പാദ്യാചമനീയമർഘ്യം മധുപർക്കം
ഉചിതവിധിചതുരതരമുപചിതകുതൂഹല-
മുത്തമബാലവ്യജനാനിലാദിയും
ഇവ പലവുമുടകിനൊടുമലനാടനാടൻ കൊടു-
ത്തിച്ഛയാ ചെയ്താനതിഥിസപര്യയെ.
അവയവയുമവരുമുടനാടമയൊടു പ്രീണിതരാ-
ന്നാലസ്യവും തീർത്തു ചാലെത്തെളിവൊടേ.
"അലമലമിതഖിലമപി; മലകുലവര്യ! നി-
ന്നാസ്ഥയ ഞങ്ങൾക്കൊരാതിപോക്കീ സഖേ!
വരികരികിലിരി സുമുഖ! വരമണിമയാസനേ;
വന്ദ്യൻ ഭവാനും വളരെ ദുഃഖിക്കൊലാ.
അയി ഭവതു തവ കുശല"മിതി മുനിഗിരാ വിര-

ത്തന്തികേ താനും തൊഴുതിരുന്നു ചിരാൻ.
"പ്രഥമപുരുഷന്റെ തനയർ പ്രഥിതഗുണരേ! നിങ്ങൾ
പ്രത്യക്ഷമത്ര വന്നാലഹം ധന്യനാം.
പ്രമദഭരമകതളിരിൽ നേടുവം ജാനാമി
പെറ്റമിഹ നിങ്ങളൊന്നിച്ചു വന്നതിൽ.
എത്രപൊഴുതുമപി വരുവതിനു കരുതിയില്ല ഞാ,..
നെന്തുചെയ്താൽ മതിയാവൂ മഹോത്സവേ?
നിഖിലജനഹൃദയഗതമറിവൊരു ഭവാദൃശർ
നിർണ്ണയം വ്യാജമല്ലെന്നറിയാമിദം.
സഫലമിനി മമ ജനനമിതുപൊഴുതിൽ നിശ്ചയം:
സജ്ജനശ്ലാഘ്യനി ഞാനായി മേല്പമേൽ.
മമ പശുവൃഷഭവിഭവമൊരുപുരമിതും മററു
മത്തഗജവാജിദിവ്യൌഷധാദിയും
പ്രണയിനിയുമൊരു മകനുമൊരു തനയ കന്യയും
പ്രേഷ്യനീ ഞാനുമടിമയെന്നോക്കണം.
ഒരു വിധിയുമുടനുഴറിയരുളിയതു ചെയ്തുകൊ-
ള്ളാകയും കല്പിക്കിൽ വിഭൂവരാനപ്രിയേ."
സുരമുനികൾ തുഹിനഗിരിമധുരമൊഴികേട്ടു ത-
ത്സൌജന്യമോർത്തു സന്തോഷിച്ചു മാനസേ
മതിവിഭവനിധി സദസി സദൃശമതിനുത്തരം
മാന്യനായുള്ള മരീചി ചൊല്ലീടിനാൻ.
"കുലഗിരികുലതിലക! കുശലഫലമസ്തു തേ;
കോ വാ തവ സ്തുതിസാഹസീ വർത്തതേ?
പെരുതു തവ ഗുണഗരിമപരിമളമിതാർക്കുപോൽ
പ്രാഗല്ഭ്യമുള്ള പറവാൻ ജഗത്ത്രയേ?
[illegible]കില്ലുട[illegible]രുവിഭവമിതു മഹനീയമാം;
മാധുര്യമാർജ്ജവം വന്നുകൂടും മദാൽ;
ഒരു നയവുമൊരു വിനയമെറിവുചിതചിത്തവു-
മൊത്തു വസിക്കുമോ വിത്തമത്തേ ജനേ?
ഉലകിലിഹ മനുഷിതഗുണവിഭവനേവനു-
മുത്തമസ്ഥാനാധികാരിതാമന്ദിരം.
പ്രചുരതരഗുണനിധി പരോപകാരി ഭവാൻ
പ്രാർത്ഥനീയൻ സതാം പ്രക്ഷീണകന്മഷൻ.

പ്രഥിതമതു സകലദിശി; വയമിവിടെ നിന്നോടു
പ്രത്യക്ഷമെന്തു വർണ്ണിക്കിലുള്ളു ഫലം?
പ്രതിദിവസമിവിടെ വരുവതിനു കൊതി ഞങ്ങൾക്കു
പ്രാലേയശൈലമേ, പാരമുണ്ടെങ്കിലും
അവശതയിലങ്ങിനവുമതിനു കഴിവന്നിലൊ-
രാവശ്യമിന്നു വന്നു ഭാഗ്യവൈഭവാൽ.
അവസരവുമൊരുതരവുമിഹ വരുവതിന്നിന്നൊ-
രാശ്ചര്യമീശപരാനുഗ്രഹാൽ സിദ്ധമായ്.
അതിശയിതബഹുമതിയൊടുപചിതി ലഭിച്ചു നാ;-
മാശിസ്സു മറെറന്തു? നന്നായ്‌വരിക തേ.
അമരപരകഥക,ളിനിയവഹിതമനാ ഭവാ-
നസ്മദായാസ ശൃണോതു നിമിത്തവും.
പരമശിവനഖിലജഗദധിപതി സനാതനൻ
ഫാലവിലോചനൻ ബാലേന്ദുശേഖരൻ
ഭവനഭയവരമൃഗപശുത്വവിനസൽകരൻ
ഭസ്മാനുലേപ,നിഭാജിനാച്ഛാദനൻ
വിജിതപുരമദനയമ,നജമുഖനികൃന്തനൻ
വിഷ്ണുപ്രിയൻ വിശ്വവന്ദ്യൻ പശുപതി
പ്രമഥപതി ഗിരിശനജനമരപതി ശങ്കരൻ
പ്രത്യക്ഷദൃഷ്ടാഷ്ടമൂർത്തി നൃത്തപ്രിയൻ
ഹര,നരുണചരണനതഭവഭയഹരൻ പരൻ
ഹർഷിതനിശ്ശേഷദേവർഷിമണ്ഡലൻ
ശംസിതപരിണതനിഗമശതകഥിതവൈഭവൻ
ശുക്ലവർണ്ണൻ പഞ്ചവർണ്ണമന്ത്രാത്മകൻ
സനകമുഖയതിമഹിതചരണകമലദ്വയൻ
സർവ്വസാക്ഷീ ശർവനക്ഷാമാസനൻ
തവ ശിരസി സുചിരമിഹ നിവസതി തപശ്ചരൻ
ദാക്ഷായണീദേഹമോക്ഷാദനന്തരം.
ഇതുപൊഴുതു ചിരനിചിതതപ ഇഹ സമുപയ-
ന്നിച്ഛതി തൽസുതാം വേൾപ്പാൻ സദാശിവൻ.
സകലഗിരികളിലധികമുയരമുടയോൻ ഭവാൻ;
സമ്പ്രതി നിന്നിലും നിൻപുണ്യമുന്നതം.
ദുരിതമതിനിടയിലിനി വരുമതിനായി നീ
[illegible] ശീഘ്രം കൊടുക്കേടോ.

യശസി കൊതി യദി മനസി യദി ച കുതുകം സഖേ
യത്നം വിനാ തവ വന്നുകൂടും രണ്ടും
ഭവഗഹനമിതിലമിതകഠിനമൃഗസങ്കുലെ
പാഞ്ഞുമാരാഞ്ഞും ഭ്രമിക്കിലും ദുർല്ലഭം
സവിധഗത,മുരുസുകൃതവിഭവഫലസിദ്ധമം
സംശയതന്തുക്കൾ കൊണ്ടു ബന്ധിക്കൊലാ.
അധികദൃഢമുചിതവിധിനിഗളനവശീകൃത-
മാദരിച്ചാചര സ്വൈരചാരം സ്വയം.”
മധുമധുരതരമിതി മരീചിവാക്യം കേട്ടു
മൌലൌ കരംകൂപ്പി മേനാസഹചരൻ
സ്ഫുരിതതനുപുളകമയകവചവുമണിഞ്ഞു താൻ
ഭൂതലം ഹർഷാശ്രു കൊണ്ടു നനച്ചുടൻ
പുകഴ്പെരിയ മുനിവരരെയന്യവരെയുമാദരാൽ
ഭൂയോപി വന്ദിച്ചുനിന്നു വിനീതനായ്
“സ്ഫുടചരണകമലപൊടിപടലമിതുകൊണ്ടു മേ
പൂതമാമന്തഃപുര”മെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.
സദൃശമിതു സരസമിതു സമുചിതമിതെന്നയം
സംശയമെന്നെന്നു സർവ്വേ പുറപ്പെട്ടു
പൊലിമതകമലിവിയലുമകതളിരൊടേവരും
പോയതിവേഗേന പുക്കിതന്തഃപുരം.
സഭയിലിഹ മരുവുമവർ പുരനഗരവാസികൾ
സന്തോഷസംഭ്രമൌത്സുക്യവിവശരായ്
സഹകുതുകമവരഥ സരസതരവാക്യങ്ങൾ
സന്ദേഹനിശ്ചയമന്യോന്യമോതിനാർ.
“ഇഹ സഭയിൽ മുനികളിവരേവരെന്തിനാ
രെന്തുകാര്യം ഹന്ത! കേട്ടീലയോ ഭവാൻ?”
“വിശദമവരരുളിയതു പരമരികിലേഷ ഞാൻ
വെൺചാമരം വീശി നിന്നു കേട്ടീടിനേൻ.”
‘പറക പറകതു കിമിതി?” “പറവനതു വേറെ ഞാൻ;
പാട്ടാക്കുവാൻ കാലമല്ല പലർക്കിതു.
വിജനമിതു പറവനിഹ; വിരസത പിണയ്ക്കൊലാ;
വേളി മേളിപ്പതാമുണ്ണിയുമശ്ശിവർ”.
“ചരിതമിതു ചതുര, മരിചതുരതരനാരുപോൽ

ജാമാതൃഭാവേന നിശ്ചിതനായതും?
"പ്രകൃതിജള! വികൃതി തവ പെരുതു കരുതുംവിധൌ;
ഭ്രാന്തൻ ഭവാനെന്നുമുണ്ടു തോന്നുമേ?
പ്രമഥപതി മമ രമണനിതി നിനവു മികവതും
പാർത്തു തരത്തിൽ തപസ്സിന്നു പോയതും;
മുഗ്ദ്ധനി ബത വപുഷി ഖരമരവുരി ധരിച്ചതും;
മേചകവേണി ചിടയായ് പിരിച്ചതും;
ഫലസലിലമരുദശനതാപസി തന്നു കാച്ചതും;
പാപനാശേ പുണ്യകല്പകം കാച്ചതും;
ഒരു കിതവമുനിയിവളെ ബഹു ബത! പഴിച്ചതു-
മോടിവന്നീശൻ പ്രസാദം പൊഴിച്ചതും;
അരുതു തപമിതി ഗിരിശനിവളൊടു വദിച്ചതു-
മങ്ങനെയെന്നു വച്ചിങ്ങു വസിച്ചതും;
അഖിലമിദമവരംസഖികളും ജയവിജയമാർ പറ-
ഞ്ഞൊരു കേളാതെതിങ്ങാറുനാൾക്കിപ്പുറം?
അതൊരുകഥ വിതതമിഹ കിമപി ധരിയാഞ്ഞ നീ-
യന്ധൻ ബധിരൻ ജഡൻ ദൃഢം നിശ്ചയം."
"അറിവനഹമഖിലമിമയുടെ മനീഷിത-
മസ്മാദൃശന്മാർക്കുമേവം മനോരഥം.
ഇവർ മുനികളിതു കിമപി മനസി ധരിയാതെ വ-
ന്നിച്ഛമിച്ചിരിക്കുന്നതന്യനെന്നോർത്തു ഞാൻ.
"വിജനനതിചതുരനൊരു വിവശതയിൽ വീണതും
വിദ്യയാക്കിക്കൊണ്ടതെത്രയും നന്നെടോ.
തദിഹ ശൃണു മുനികളിവർ ശിവനുമയെ യാചിച്ചു
തന്നിശ്ചയാത്തന്തഃപുരം പുക്കതും."
"പുരഹരചരിതമിനിയറിവതു കഥം സഖേ?"
"പൊട്ടാ പൊതി പൊളിയും ക്ഷമികളിൽ ക്ഷണം."
ഒരു സുകൃതഫലകന്യമസുരന്മാർക്കെത്ര കേ-
ട്ടുണ്ണിയുമയെന്നു നിർണ്ണീയതേ മയാ.
വളർചിടയിലണിമതിയുമൊളികനലുമീക്ഷണേ
വാപിളർന്നുതിയുമീക്ഷം കടുക്കനാം
ഉടൽമുഴുവനണിഭസിതമൊരു കറ കഴുത്തിലു-
മോട്ടന്ന മാൻ മഴു ശൂലം കരത്തിലും

ഒരുപൊഴുതു നാരി വസനമജിനമൊരുനേരമു-
ജ്ജ്വലമായുള്ള മേൽപരിവട്ടമായ്
ജനിമരണകടൽതരണതരണിയുഗളങ്ങളോട-
ചാരുചരണരജയവൃദ്ധിയന്നവൻ
മമ രമണനിതി മനസി നിനവു നന്ന ഗൌരിക്ക;
മന്യേ മഹേശ്വരൻ വശ്യനായ്പ്രേമതിൽ.
അതുവരികിലനുപമമൊരനുഭവമഹോ നമു-
ക്കാക്കുവാനെന്തുവാൻ നേച്ചുനേന്നാൽ വരു!"
„അഭിമതമിതുതകിട്ടുകിലുപായമിന്ന രമിക്കിലാം,-
മന്ത്യൽ ഫലം നമുക്കെന്തുള്ളതങ്ങടോ?"
„പരമഗുണഗിരിമകളൊരരമഹിഷിയാകിലി-
പ്പാരിൽപ്പുലക്കും നമുക്ക ലാഭോ മഹാൻ.
അഖിലപതിചരണപരിചരണമണയാസ്സുരു;-
മാനംപോം ഭിക്ഷിൽ വാലാർ തടഞ്ഞിടുവാൻ?"
ഇതി പുരിയിലവിടവിടെയിരുവരിരുവർ തമ്മി-
ലിക്കോള്ളുമൊന്നുകൊണ്ടോരോരൊ മന്ത്രമായ്".

ശുഭചരിതമഹിമഭവപതി ഹിമഗിരി
ശ്രദ്ധാനത്തോടെ വൃദ്ധമുനികളെ
അവിടെ മുമുക്ഷുനികളിലിരുത്തിയാരാധിച്ചാ-
രാത്മാപ്പുണം പൊലിക്കണമായ് നല്കിനാൻ.
അഥ രഹസി ഗൃഹിണിയൊടു കഥയിതറിയിച്ചു താ;-
നാശങ്ക പാരമായ് മേനയ്ക്കു മാനസേ.
„അയി രമണ! മകളിവളൊരുത്തിയല്ലാതെ മ-
ററാരും നമുക്കില്ല; ദുഃഖിക്കരുതിവൾ.
അഖിലപതി പരമശിവനതിനു നഹി സന്ദേഹ-
മാക്കപ്പോൽ വശ്യനായ് നില്പു മഹേശ്വരൻ?
ശിശുവിനിതു നാഹി മനസി; ശിവനഖിലദേഹിനാം
സേവിക്കിലിഷ്ടദൻ, നിന്ദിക്കിലന്തകൻ;
മദനരിപു ശമനരിപു പുരരിപു മഹാകോപി;
മററാരു രക്ഷിപ്പതീശൻ വെറുക്കിലോ?
മുനികളിവർ പറവതിലൊരന്മതി കൊടായ്ക്ക നീ;
മോഹമിവൾക്ക് വിവേകനാശാദിദം.
ഇവർ പരമശിവഭജനരസികഹൃദയാ ദ്രഢ-

മീശപുരാദേശേന വന്നതും നിർണ്ണയം.
ശിവനവനെ തെളിയുമവനിവർ വലിയ ബന്ധുക്കൾ;
സേവകലക്ഷണമാരറിയാത്തു പോൽ?
അനഭിമതമതി ചെവിയിലശനിപാതനോപമ-
മപ്പുരുഷാവനാ,മീശ്വരേ കാ കഥാ?
അതു കരുതിയവസരവുമനിശമപി പാർത്തു നി-
ന്നാത്മാർത്ഥസാധനായാസവാൻ സേവകൻ.
ഒരുവരിലുമനിയതമിതറിക ശിവവാത്സല്യ;
മൊട്ടല്ലിവർക്കഹോ പൊട്ടിക്കു മോഹമോ.
ദരമപി ച പിഴ വരികിലവർകളമൊട്ടക്കമേ
ദക്ഷജാരക്ഷണോപേക്ഷി ദക്ഷാന്തകൻ.
തദിഹ മമ മരണ ശരണം തണലിതു കണക്കല്ല;
താപം വരുമ്പോൾ മരുപ്പുറത്തായ് വരും.
തരളതയിലിവർ മുനികൾ പറവതു കൊതിക്കിലി-
ന്താരമ്പവൈരിയെപ്പാരം ഭയം മമ.
കൃപണമിവൾ തപവുമതിലുടൽ കെടുതി പൂണ്ടതും
കേട്ടുകണ്ടോർ പറഞ്ഞപ്പോൾ പ്രസാദിച്ചു.
അമ്പരയിലലസയിവളഭിലഷിതമതിനാ-
ളങ്ങനെയെന്നവരുടെവൃത്തം കേട്ടപ്പോൾ.
അപരിചയവിലസിതമിതു,പരിവരുമാധി ചെ-
റ്റാരാഞ്ഞു കാണെന്നിവർക്കെന്തു ദൈവം?
കമലനപി നയഗതിഷു പതതി; ന പതത്യഹോ-
ക്രൂപേ ഭവാനാമപത്യവാത്സല്യവാൻ."
പിതൃഭാഗിതമൊഴികളിതി ചെവിയിൽ മിഹികാധരൻ
പ്രീതിവിഘ്നം കേട്ടു കുണ്ഠിതചിത്തനായ്.
"നയമൊഴികൾ പറവതിഹ നഹി ഫലതി നാരീഷു;
നന്മ ബോധിപ്പതില്ലല്പഹൃദയമാർ.
മതമപഥി ഗതമിവിടെ; വഴിയിൽ വീഴിപ്പതോ
മറ്റാക്കമാമല്ലതന്ധതിക്കെന്നിയേ."
ഇതി മനസി കശൽ കരുതിയതിനാമൊരു സംഗതി-
യിച്ഛിച്ചവണ്ണം വരുവാൻ വരുത്തിനാൻ
പിതൃസുതയൊടതുപൊഴുതരുന്ധതി ചൊല്ലിനാൾ:
"ശൈലശൈലമല്ലയേ! പെണ്ണുണ്ണിയിന്ന നീ.

പശ്ചിമ ദെശത്തിലുപൊഴുതു പശുപതിമനസ്സിന്നു;
പക്ഷെയീ ഞങ്ങളും പുറപ്പെട്ടാം നിശ്ചയം.
കഠിനതയുമൊരുപൊഴുതു വരുമതിവളോടില്ല;
ഗാത്രാൎദ്ധമായതിപ്പാൎവ്വതി ശൎവ്വനോ.
ഒരു മകളിലിഹ മമത പെരുതതു നിമിത്തമാ-
യോതീടരുതു നീയൌചിത്യമെന്നിയെ.
തവ തനയ തന്നെയിവൾ താൻ ലഭിക്കുന്നു നീ
താതൻ മടിയിലൊ തന്റെ മടിയിലോ!
സദൃശഗുണനൊരുതരുണനിവളെയിനി നല്കുവാൻ
സന്തോഷിയുള്ളൊരു കാലമിതല്ലയോ?
സരസഗുണവസതിയിവൾ സുകുലജനമമതാ
സൎവ്വവും പാൎക്കേണമറ്റീടരുപ്രിയെ!
അഭിലഷതി ഹരനിവളെ; യഭിമതമതല്ലയൊ കി-
ലായൾ നല്കീടുവാനോൎത്തിരിക്കുന്ന നീ?
മകളിൽ വെച്ചു മമത വരുമുരുവയൎക്കുള്ളത്തിൽ;
മായതൻ വൈഭവമാൎക്കൊഴിക്കാവു പൊൽ?
ജനനമപി മരണമപി ജനകജനനീമതം;
ജാമാതൃയോഗ്യം തു യൌവനം ശോഭിതം.
കവിളിണയിലണിവു മുകുളാന്തയെ കണ്ടഥെ;
കാതിനെ ഭാരവും പേയരുചിയും:
ചരിതമിതു ജഗതി; വിധി! നന്ദ ചതി പിണച്ചതെ;
ചാഞ്ചല്യമെന്തിതിൽ? വാണിതമെന്തതെ?
ഉചിതനിവനിതി മനസി തവ തെളികിലപ്പുമാ-
നൊക്കുമോ നിൻ കാന്തനെന്നാലറിഞ്ഞിനി
തവ മനസി തവ ധവനു മനസി ച തെളിഞ്ഞവൻ
തന്നെ നിൻ പുത്രിക്കു ഭൊഗത്തെ വാനവാ?
ത്രിനയനനമിതുമൊരുമ വഴികിലിഹ പോരുമൊ?
സ്ത്രീകാമിയല്ലപ്പുമാനെന്നിതെങ്ങനെ?
സഹചാര തെളികിലതു തെളിയണമതെയവു
സാധ്വീജനാചാരസംഗതിയോൎക്ക നീ.
തെളിക തവ ഹൃദയമിതു പൊളിപറകയല്ല ഞാൻ;
ദിവ്യചക്ഷുസ്സാണെനിക്കെന്നറിക നീ.
ഉലകുടയ പരമശിവനാപയമപാരമ്

ഒന്നൊട്ടുനാളായി തപോനിഷ്ഠ നിഷ്ഠുരം;
ഇതുപൊഴുതു പ...തിമളതപ്പൂണ്ടു താ-
നേതദഭിവാഹായ ജാതതാപാദരൻ
ഋഷികളിലുമതിശയിതമുമയുടെ തപം കണ്ടു-
മീശാനൻ പാരം ബഹുമതി തേടിനാൻ.
അരികിലുടനിവർ തപസി ഫലവുമിതരേതര-
മന്യോന്യമുണ്ടല്ലൊ തപസ്സും പ്രയാസവും.
ഇവരിരുവരൊരുപൊഴുതു വിരഹമറിവോരല്ല,-
തിപ്പോളകപ്പെട്ട കോപ്പേൽമിഴി....
മിഹിരനവനൊരുപൊഴുതു വെയിൽ ചേർകിലാമഴോ;
മേനേ! ശിവനെപ്പിരിയാ മകൾ തവ.
ഗുണരഹിതമായി ഗുണിനി! ശിവനെയിവൾ കൈവിടാ
കൌമുദി സോമനെക്കൈവെടിഞ്ഞീടിലും.
സകലജനജനനിയിവൾ; തവ മകളിതി ഭ്രമം;
സന്തതി താം പ്രതി സംഭ്രമമെന്തു തേ?
നാമതി മതി; പരശിവനൊടയി തവ മകൾക്കു കേ-
ളുന്നത വാക്കിനു നിത്യാനുബന്ധിതാ.
അപഗത ശിവനു പെരുതിവൾ പിരികിലൊന്നിക്കി-
ലാനന്ദതുന്ദിലനിന്ദുചൂഡൻ മൂഢൻ.
ഇവൾ പിരികിലൊരുമമത ശിവനു പുനരെങ്ങുമി-
ല്ലെന്നതുള്ളതിന്നോ ജനങ്ങൾക്കു സമ്മതം.
തരളിസരണമനനമണനിപുണയിവൾ ചെയ്കിലി-
ന്നച്ഛനാം വിശപത്തിലുമൈശ്വര്യമഹേശൻ.
ഉടനെ തകമിവൾ പിരികിലുടവിലളവേ പാതി-
യൊട്ടും കറയാതെ കെട്ടുപോമീശനം.
ഉലകിലിവളഗതികളിൽ മമത പെരിയോളതി
ന്നൊകൊകിൽകളെടയാളമൊക്കെ നീ.
ഉപരിതനൊടലണവതിനു ദുരിതപിതൃപാതകാ
ദാക്ഷായണീ സതി പുത്രിയായ് വന്നതേ.
ഇവൾ വിരഹദശയിലഥ ശിവനോടലൊളിച്ചുത-
ങ്ങെട്ടുപത്താളൊഴിഞ്ഞൊതീഞ്ഞിരുന്നാൾ?
ഇഹ ജഗതി പരിചിതമിതൊരശകനമെന്തിലു-
മിന്ധനമില്ലാഞ്ഞുലഗ്നി നിന്നീടുമോ?
താഴൽ പെരുകിയമരമുനിനതിനുതികളനുപദ-

മംബികയ്ക്കിപ്പോളവതാരകാരണം.
മുഴുവനിതു പലരറിവരറിക പിതൃപുത്രി! നീ
മുഞ്ഞൊരാ മോഹത്തിൽ മംഗലാംഗി! വൃഥാ.
അനാചിതവൃചിതവുമൊരിക്കലതിലൊളിച്ചു പോ
മാശയാലാശയക്ലേശമുണ്ടായ് വരും.
അളുകരളുകകതളിരിലുരുതരസന്താപ;
മാരാഞ്ഞു കാണ്മതാമുണ്മിഴിക്കഞ്ജനം.
പെരുമനിധി പരമശിവനൊരുമറയിൽ മാഞ്ഞുപോയ്;
പിച്ചയെറവുണ്ടായി വാനവർക്കാകവെ;
പരമവിധിയുറ്റി പകുതി ജഗതി ലിതിജക്കായി;
പരമജനാദിക്കു പട്ടിണി പാരമായ്.
അജമൊഴികൾ കരുതി മുറ്റമെരുനിസേവ ക-
ണ്ടമൃതിപ്രിയാ ഇഷ്ടയായ് മാനസേ.
അതുപൊഴുതിലഗഗൃഹിണി! തവ മകൾ പുറന്ന ക-
ണ്മമയെക്കൊണ്ടന്നാരുണ്ണികൾ വിണ്ണവർ.
പെരുമതകമവർ പലരുമൊരുമയൊടു വന്ന നിൻ
പെണ്ണിനെക്കണ്ടുള്ളമൊന്നു കുളുർത്തുടൻ
ഇവളിവിടെ വളരവളു ബാറ്റമതിമലം പര
മെറ്റു സൌഭാഗ്യം നിനക്കിവളെന്നിയേ.?
ഭുവനജനജനനിയുടെ ജനനീ ഭവതി; തവ
പുണ്യമഗണ്യം പുകഴ്ത്തിനാലെറ്റുമോ?
ഉലകിതിനമരപെരിയ പരശിവനരുൾപ്രീതി-
യൊട്ടേറെ നല്ലുവാനാല്പന്നയായിവൾ
ഒരു വിവശദശയിലിനിയുഴലുമഴൽ പൂണ്ടെന്നൊ-
രന്മോഹസാഗരാൽ നീ കരേറീടെടോ.
വ്യസന[illegible] വിശദസുഖരസമയിതയാതെന്തുമോ?
വെള്ളത്തിനാണോ പിപാസയുണ്ടായ്വരൂ?
അപരനൊരു പുരുഷനൊടുമിവൾ ചേരുതിണങ്ങുമോ?
രക്താഗ്നിദീപ്തികൊണ്ടാമ്പൽ വിരിയുമോ?
മതി മനസി ചപലതയിതകലെ വെടികാതു നീ;
മൌനാനുവാദമെന്നാൽ മതിയായ് വരാ.
കരുതരുതു കരളിലൊരു കല്പകവല്ലിയെ-
ക്കാഞ്ഞിരത്തിന്മേൽ പടർത്തുവാൻ കൌതുകം.

കരുതുകിലുമിവിടെയൊരു കഴിവരികയില്ല കേൾ;
കല്പവൃക്ഷം കണ്ടു നില്ക്കുന്ന വല്ലിതാൻ.
നികടഭുവി ലളിതമൃദുകിസലയകരാഗ്രേണ
നിന്നു ലാളിച്ചു വിളിക്കുന്നു കല്പകം.
ഇഹ ജഗതി പുകഴും പെരിയ മിഥുനമിതു മേളിക്കി-
ലെത്രയും സന്തോഷമെല്ലാവർക്കുമാശയേ.
പ്രണയമിതു ജിതകപടമിവിടെയൊരുപേക്ഷയാ
പ്രാധാന്യഹാനി നിനക്കു വന്നീടുമേ.
കുമാരികാമനതളിരിലനുപമമകന്നുപോയ്
ഖട്വാംഗഭൃത്തിനു കാമാതിമൂർച്ഛയാ.
കരബലവുമതിനു തുണ ശരബലവുമൊന്നിച്ചു
കാമൻ ജയിച്ചിതക്കാമാരിതന്നെയും.
സലിലമിവ മരുപഥികനിതുപൊഴുതു പ്രിയതാം
സർവശരണ്യമാം സഞ്ജീവനൌഷധം."
ഇതി രഹസി ഗിരിമഹിഷി മുനിഗൃഹിണിവാക്കുകേ-
ട്ടീശചരിതാനന്ദമാർന്നു തന്നാത്മജാം
വഴിപിഴകൾ നിജമനസി ചെറ്റില്ല വചസ്സിലും
വാത്സല്യവിഭ്രമാൽ വന്നതൊത്തതാം
ചകിതമതിരിവ ചിരമപി കണ്ടു തൊഴുതരുന്ധതീം
ചാപല്യമെല്ലാം ക്ഷമിക്കെന്നു ചൊല്ലിനാൾ.
രസമൊടതിൽ മനസ്സുറി രണ്ടുനെയ്യുററിനാൾ;
രണ്ടിനും പോരുമീ രാജജനമനം.
സരസമിതി ഹിമഗിരി നൃപതി സകുടുംബനായ്
സപ്തമുനികളെസ്സാധു വരംവച്ചു
ശിവഭജനകുതുകി ബഹു മധുരഫലമൂലവും
ചീരാജിനത്തോടു കൂടെക്കൊടുത്തവും
വ്രതനിയമഗുരുവിധികൾ പറഞ്ഞിതു ചൊല്ലിയും
വെററില പൂഗവും ചാർത്തുവാൻ ചന്ദനം
സഫലമപി ഗുണനിധികൾ സിദ്ധപ്പുണ്യമുൾക്കൊണ്ടിതി
സമ്പൂജ്യശോഭനം സ്ഥിതിപ്പൂണ്ടു ചെന്നിതാർ.
"കനിവുടയ കരുണാകരാതിഥികളേ! നിങ്ങൾ
കാന്തന്മാർചൊല്ലതിലും മുനിമാരും.
ഭവനമിതിലവർ ഒരു പുരത്തിൽ നല്ല നല
പൂക്കളേ പൂവൂരചേർപ്പും പുണ്യം മമ.

അറിവനിതുമുതലിനിയുമിടതുടരെയെന്നുമി-
ങ്ങഭ്യുദയങ്ങൾ വന്നുള്ളതാം മേല്ക്കുമേൽ.
പ്രലപിതമിതഫലമിനി നിഖിലമരുളീടിനാൽ
പ്രത്യേകമൊന്നില്ലടിയനന്തർഗ്ഗതം.
ഇഹ ജഗതി ശുഭവിധികൾ ഝടിതി തുടരേണമേ;
ദിഷ്ടോപദിഷ്ടമൊരുത്താട്ടു ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ.
അതുളവതിനുചിതമിഹ ശിവമൊരു മുഹൂർത്തവു-
മാരാഞ്ഞുചെയ്തുള്ളതൊക്കെ നോക്കീടുക."
ധരണിധരമൊഴികളിതി മുനികൾ ബഹുമാനിച്ചു
ധാരണാധ്യാനസമാധിവിനോദികൾ.
സ്മിതധവളസുമുഖർ കൃതപരതിമിഴിയാൽ മിഥഃ
സമ്മത്യാദിതത്വം വിചാരിച്ചുറച്ചുടൻ
അഖിലശുഭവഴിതെളിയുമടവിലമിതാശിസ്സു-
മമ്പോടുചെയ്താരതീവ സന്തുഷ്ടരായ്.
അതിനു പുറകെ ഗിരികുലപതിയോടു മുദം തെളി-
ഞ്ഞംഗിരസ്സാം മുനി താനരുളീടിനാൻ
"നയവിനയനിലയ! ഭോ നഗകുലാവതംസ! നീ;
നാളെയന്തിക്കുണ്ടു നല്ല മുഹൂർത്തവും.
ശശധരനൊടണയുമുഡുവുത്തരഫൽഗുനി
ശാസ്ത്രാർത്ഥമാം ഗുണം സാകല്യമുണ്ടതും.
ഗുണമധികമിവിടെയൊരു കുറവു പറവാനില്ല;
കൂട്ടുക സംഭാരമാശു വൈവാഹികം.
നിഖിലമിതു സഫലമിതി ശിവനൊടറിയിച്ചു നാം,
നേരത്തു നാളെ വരുന്നുണ്ടതോ സഖേ!"
ഇതി മധുരതരമരുളിയമരമുനിവീര-
ങ്ങീശപരാദിഷ്ടം പ്രദേശം പ്രാപിരേ.
സഫലമിതി നിജഗമനമാശംസനനിശ്ചയം
സത്യസമ്പന്നരൊടെപ്പുരമോതിനാർ.
കൃപഭരിതശങ്കരിവനുകൃതാഗ്രഹകൗതുകം
കൃത്യശേഷത്തിൽ പ്രവൃത്തി തുടങ്ങിനാർ.
സരസമിഹ തുഹിനഗിരി തനയനെ നിയോഗിച്ചു
സന്തോഷഗൗരവംകൊണ്ടുപാദേകിതം.
പിതൃചരണപരിചരണനിരതനിയമാജ്ഞയാൽ
പ്രീതിമാനന്തികേ വന്നു തന്നാത്മജൻ.

ഗരുഡനിലുമധികതരഗുരു ഗരുഡനിലഭ്യുചിതൻ;
ഗാഢപരനിർഝരകാന്താരകാന്തിമാൻ;
ഫണിമിഥുനരതിവസതി; നമിതബഹുനിർജ്ജരൻ;
പാവനസ്ഥാനേഷു യോഗീന്ദ്രസേവിതൻ;
സുഗുണജനവിപദുദധി മറുകരകരേററുവാൻ
സൈഥരമായാഴിയിൽ വീണാണവാണവൻ;
ശാസനസഖി വരുണസഖി ശിഖരികുലശേഖരൻ;
ശോഭനനാമാ ഹിരണ്യനാഭൻ ഗിരി
മതമറിവതിന്നു ഝടിതി ജനകനെ വണങ്ങിനാൻ
മാലോകർമാതുലൻ മൈനാകഭൂധരൻ.
കനിവൊടഥ തുഹിനഗിരി സുതമുരസി ചേർത്തുടൻ
ഗാഢം പുണർന്നുവാചാഘ്രായ മൂർദ്ധ്നി.
"അയി തനയ! വിദിതനയവിനയവസതേ! നിന-
ക്കായുരാരോഗ്യസൌഖ്യങ്ങളെത്തീടുക.
പെരിയഭരമിതു ശിരസി മമ തനയ! താങ്ങു നീ;
പെൺകൊടയ്ക്കിപ്പോൾ മുഹൂർത്തമാസന്നമാം.
തവ ഭഗിനി സുകൃതനിധി ബഹുവിധതപംകൊണ്ടു
തമ്പുരാൻ തന്മനം തങ്കൽ വീഴിച്ചുവാം.
മദനരിപു മമ മകളെ വിരവോടിന്നു വേൾക്കിലോ
മറെറന്തു കാര്യം നമുക്കിതിൽപ്പരം?
സകലമിതിനുചിതവിധി മുതിരുക തെരുന്നനെ-
സ്സപ്തർഷിവാക്യം പ്രമാണികരിച്ചു നീ."
നിജജനകമൊഴികളിതി നിരുപമമുദാ കേട്ടു
നീതിമാൻ മൈനാകമേവമുചേ തദാ:
"ജയ ജനക! മമ കുതുകമതുലമിതു കേൾക്കയാൽ;
ജന്മസാഫല്യം നമുക്ക മറെറന്തിനി?
അഖിലജഗദധിപനിഹ വരുമളവസംശയ-
മന്തമില്ലാത്ത ജനങ്ങളിങ്ങെത്തുമേ
സ്ഥലമിവിടെയിതുപൊഴുതിലതിവിതതമാകണം
സ്ഥാനാസനശയനാടനസൌഖ്യദം
കളയരുതു സമയമിനി; പലപല വിധേയങ്ങൾ;
കല്യാണമണ്ഡപം കെട്ടുവാനിപ്പൊഴേ.

പാർ പണിക്കതിനാപ്പണി; സുകരമിതൊരുത്തനാൽ
പാകാരിവശ്യനാം വിശ്വകർമ്മാവിനാൽ."

    ഉചിതമിതി നിജതനയഭണിതമിഹ കേട്ടള-
വോർത്താൻ തുഷാരാദ്രി വിശ്വകർമ്മാവിനെ.
അതുപൊഴുതിമതികുതുകമമരവരശില്പി താ-
നത്യാഗതനായി സത്യാക്ഷിലക്ഷിതൻ.
നരികിലുടനതിസുമുഖനളി മഴ മുഴക്കൊലു-
മാണ്ടുവന്നാശു വണങ്ങിയുരചെയ്തു.
"ജയ ശിഖരികുലതിലക! പഴുതിലിനി വൈകാതെ
ചെമ്മെ നിയോഗിക്ക; ചെയ്യേണ്ടതെന്തു ഞാൻ?"
തൊഴുതരികിലിതി മിളിതമതിലളിതഭാഷിതം
ത്വഷ്ടാവോടിഷ്ടം പറഞ്ഞു ഗിരീശ്വരൻ
വിരചയിതുമനഘമൊരു കനകമണിമണ്ഡപം
വിൺതച്ചനച്ചൊരൊരുമ്പെട്ടു തൽഗിരാ
സ്ഥലമവിടമവടശതവിഷമിതമപി ദ്രുതം
നട്ടൊത്തഭൂമിയായ്ത്വഷ്ടൃസംഗമേ.
സ്തിമിതമിഴിനികരവനൊരനിമിഷമുണ്ടായി;
തീർന്നു കാണായ്വന്നു മണ്ഡപമപ്പൊഴേ.
നില പലതു നിഖിലമപി കനകമണിനിർമ്മിതം;
നീലവൈഡൂര്യങ്ങൾ കാലിണക്കല്ലുകൾ;
നിലമവിടെയതിമൃദുലസുരഭിലമണിമയം;
നീളം ത്രിയോജനം വീതി നാൽക്കാതമാം.
തരളരുചി മുതൽനിരയിൽ വളയവലകൾ വാതട
ത്തട്ടും തുലാങ്ങളും തൂൺകളും ഭിത്തിയും.
പലമണികളിടകലരെ നിരുപധികശില്പവും
പട്ടുനിറപ്പൂച്ചപ്പാവകൾ ചിത്രവും;
ജനനയനഹൃദയഹരമതു പുകൾവാൻ പണി;
ജാംബൂനദഫലകം കൊണ്ടു മേച്ചിലും.
ബഹളരുചി വലഭികളിലഴികൾ ചെരികാൽ പല-
ഖാലക്കുടങ്ങളും വ്യാളപ്രതിമയും.
സ്ഫടികമണിമയമൊരിടമപരദിശി വിദ്രുമ-
പത്മരാഗാഭാപരഭാഗപാടലം
ശുദ്ധമൊരിടമരുണമണിമയമാം ശുഭാഗതൊ

മൌക്തികജ്യോത്സ്നാഗമാവാതീകൃതം.
ഉപരി പുനരരുണനിറമിയലുമലതിരുചി വളരുമ-
ളൊപ്പിച്ചു വച്ചു പണിചെയ്ത ദീപ്തിയാൽ
വിശദമിഹ പറവർ പലർ വരുവതു വിയൽഗംഗ-
യോളിളക്കിപ്പാനണഞ്ഞതി തന്നടെ.
ഒരുനിലയിൽ ബഹുപണികൾ മണിനിരയിൽ വെൺപട്ടു-
മൊന്നിടയിട്ടതിനായിരം പൊ[illegible]
സകലനിധികളിലുമുടനുപരിനിറമൌലിയിൽ-
ത്താഴികക്കുടങ്ങളുമൊട്ടു കാൺകയാൽ
സഭയതരമതുപൊഴുതു സരസിജഭവസംഭവൻ
സത്യലോകസ്ഥിതൻ മേല്പോട്ടു നോക്കിനാൻ.
ളുന്നമപി ച ശശിനമപി ശിരസി ബത വച്ചുകൊ-
ണ്ടെന്തഹോ! വിന്ധ്യൻ വളർന്നിതോ ദുർമ്മദാൽ?
ഇവനു മദമകലുവതിനിതുപൊഴുതുപായമെ"-
ന്നെന്നിവണ്ണം പല ചിന്തയാ തേടിനാൻ.
അപി ച പുനരതിനുപരി കൊടിമരമുയരു ക-
ണ്ടപ്പൊഴെഴുന്നേറ്റു പൊല്പ്പയോജാസനൻ
അദിതിസുതപദചരണമിതി മനസി നിർണ്ണയി-
ച്ചാദരാൽ കുണ്ഡിജലം കൊണ്ടു കഴുകിനാൻ.
അതിധവളനിറമുടയതിനോടു കൊടിക്കൂറ-
യമൃതസിന്ധൂൽഭവമെന്നും കരുതിനാൻ.
മധുപതതിഭണിതമതിനുപരി മാല്യം കണ്ടു
മാൽപൂണ്ടു ധൂർജ്ജടിമൌലിമാലാധിയാ.
അതുപൊഴുതു സരസിജഭവസദിരഥഹംസങ്ങ-
ളത്യന്തകൌതുകാൽപ്പൃക്ഷതരംഗമോ
കമചിദതി വിശദമണിവിരചിതവിടങ്കമോ
കതിച്ചുമച്ചു വരടകളെക്കണ്ടു
കളകമൊട്ടുമമരധുനിവിസകിസലയഖണ്ഡങ്ങൾ
കൊത്തിക്കൊട്ടപ്പിതു മേടിയാനന്ദത്തൊടേലാൽ
അനുസരണരണിതമതിരണരണിതയാ പെയ്തു
തഞ്ഞാതകാരണകോപപ്രശാന്തയെ.
ഇതി വിവിധമുപരിതനനിലകളിലൊരോ ചിത്ര-
മെത്രയുമുള്ളതും കല്യാണമണ്ഡപം

തദനു പുനരൊരു കനകതരയതിനു പൃഷ്ഠവും
തൽപൃഷ്ഠഭാഗത്തു തട്ടും പലവരി.
കഥയിതുമിതരിമവരുമഹിവരനമതുളതം;
കാൽക്ഷണകാലേന തീൎന്നു സമസ്തവും.
തുഹിനഗിരി ചതുരതരമനതിനുചിതമായുടൻ
ത്വഷ്ടാവിനിഷ്ടം കൊടുത്തു സമ്മാനവും.
അഴകൊടവനവിടവിടെ നികടഭുവി ദൂരത്തു-
മാത്മബന്ധുക്കൾക്കു ചൊല്ലിത്താം നിലയും.
അണിചതിനു മകളെയുടനാദരതാപിചയങ്ങളു-
മാഭരണങ്ങളും നല്കി മേനാകരേ.
പുരമഖിലമണിവതിനു നഗരജനമാദിശ്യ
പുത്രനെക്കല്പിച്ചു സവ്കാൎയ്യത്തിനും.
പുരമഥനചരണയുഗപരിചരണകൌതുകീ
പുക്കിതു കൈലാസശൈലം ഹിമാലയൻ.
പുകൾതെളിമ മികവുടയ ഭുവനപതിമാരുടെ
ഭോഗപുരിയുടെ പൂമുകം പുകിനാൻ.
ശപഥശതനമദമിത[redacted]ഗണമദ്ധ്യഗം
ശൈലാദിയെക്കണ്ടു ശൈലാധിപൻ തദാ.
അഥമകളെ നിലകരുതി വലതി നയനേ നമി-
ച്ചാസ്ഥകണ്ടപ്പോളവസ്ഥയുണൎത്തിനാൻ.
അവസരവുമതിലുതകി കരുകരയരഭാതിമാ-
നാളു മഹേശൻ നമസ്കരിച്ചാൻ മുദാ.
"ശുചിഹൃദയ! തുഹിനനഗ! സുമുഖ! സുഖമോ തവ?
ശുഭോബ്ദുതേ! മേ ശപ്തതപാമസ്തു തേ."
പരമശിവവചനമിതു 'പരമനുഗ്രഹീതോസ്മി!
പാഹിമാം പാഹി''യെന്നേറ്റവുണൎത്തിനാൻ.
"ഹര! വരദ! പരമശിവ! പുരമഥന! ധൂൎജ്ജടേ!
ഹാരീകൃതാശീവിഷാശേഷപോഷക!
ഭവ! ഗിരിശ! മൃഡ! നിഖിലനിഗമനുത! ശങ്കര!
ഭക്തബന്ധോ! ഭൎഗ്ഗ! ഭസ്മാനുലേപന!
ജനിമരണകടൽനടുവിലുഴലുമടിയനു നീ
ജ്ഞാനാമൃതം തന്നു പാരേ കരേറ്റുക.
പൃഥ്വിനൊരു പരിചരണവിധിയിലുതകീട്ടുവാൻ

പ്രാഭൃതം കന്യാമയം മയാ ദീയതേ.
പൃഥഗതിന പഴമനസി മതമിദമുണർത്തുവാൻ;
ബ്രാഹ്മം വിവാഹമതിലാഹൂയ ദീയതേ.
അത്ര വിഹിതമതിമഹിതമതുമിവിടെയാവശ്യ-
മാദേശകാംക്ഷിണോ,നീശ! പ്രസീദ മേ."
അടിതൊഴുതു പടിമയൊടൊരഭിമതമുണർത്തിയോ-
രദ്രീശ്വരനോടരുളി മഹേശ്വരൻ:
"അഭിലഷിതമിങ്ങു സകലമവികലമതങ്ങനേ;
യഗ്രേ നടക്ക; പുറകേ വരുന്നു ഞാൻ."
ഇതി ശിവനൊടനുമതിയുമിതമൊടു ലഭിച്ചുകൊ-
ണ്ടിഷ്ട പോന്നെത്തി ഹിമവാൻ തദന്തരേ.
അപരിചിതമപരമിതി പരിചിതചരം പുര-
മാലോകനക്ഷണേ തോന്നി ഗിരീന്ദ്രനു.
ഫലവിനമദമരതകനിരകളും കദലവാഴ തോരണ-
പട്ടുവിതാനം പളുങ്കൊത്തമണിഗൃഹം;
പുതിയ മണി നിറയുമണിനിറപറകളും ദീപങ്ങളും;
പുഷ്പകലശങ്ങളും; കടികൾതോറും കൊടി;
താഖിലദിശി പവനചലദകിൽസുരഭിധൂപവു-
മദപാകങ്ങൾതോറുമത്യുന്നതം പന്തലും;
സരിഗമപധനിസസനിധപമഗരിസായെന്നു
സംഗീതശാലയിലത്യാസഘോഷവും;
അടവികളിലജിരസമ"മട്ടി കള തള്ളി"യെന്നു-
ദ്യോഹര ഹോമകദളീനിരയെന്നും
ഭണിതുമപി ഘനമരവരണിതമപി നീളെയും;
ഭൂതങ്ങടേ ശിവനാമഘോഷങ്ങളും;
വിധുവിനൊടു സമമലതാലവൃന്തങ്ങളും;
വിഭ്രമത്തണ്ടാണ്ട വെൺചാമരങ്ങളും;
വിരഹവാടിതകരതളിരിലിടയിടയിളക്കുന്ന
വേശാംഗനാകരകങ്കണഘോഷവും;
വിവിധജനവിളമ്പണനതിഭണിതി വന്ദിനാം;
ഫലജനതയോഗ്യവിധിവിധിപ്പാരങ്ങളും;
ഇവ പലതു നിജപുരിയിൽ വന്നിയുന്നാകെ
വീക്ഷണം ചെയ്തു കടന്നു ഞങ്ങനെ

അന്നമിളിതതനയരൊടസംഗിവസവിഭവാനന്ദര
നന്തഃപുരം പുക്കിതന്തരാനന്ദവാൻ.
അപ്പൊഴുതിലചലമകൾ കതളികളിളാപ്പുക
ട്ടാപ്പുടിവാള്യഗീതാള്ളതാഡംബരം
കരവലയൊട്ടമിടതുടരെ മുരജരവമെളവും
കൊമ്പു ചിന്നം കുഴൽ കോലാഹലങ്ങളും
തുടിപടഹകിട്ടപിടികൾ കിടപിടിതടിമ്മ
തുർയ്യഭേരിശംഖകാഹളസങ്കുലം
മുരജ തകിൽ കരഡമരു തിമിലകളിലതാള.
മുഖ്യചതുൎവ്വിധവാദ്യഘോഷങ്ങളും
പല ധരണിസുരതതിവു മണികനാദങ്ങളും
പട്ടു കൊട്ടക്കയും പാദാളിവാള്യവും
പുരയുവതികരകലിതമലർകുസുമവൎഷവും
പുണ്യാഹഘോഷങ്ങളാശീർവചസ്സുകൾ;
ലളിതമിതി പലവിധികളതിന്ന പലർ നാരിമാർ
ലക്ഷ്മീ ധരിത്രീ സരസ്വത്യരുന്ധതീ
അദിതി ദിതി ദനു വിനത സുരമയൊടു കദ്രുവു
മാള്ളു ലോപാമുദ്രതാ, നനസൂയയും
അമരമുനിസതികളിതി പലരുമവിടെ വന്ന
ത്തപ്സരസ്ത്രീവൃതാ പൌലോമി; ഗംഗയും
യമുനയോടു വരുണനൊടു വരുണതരുണീജന-
മെത്താതെതാരതമില്ലിതതരമുള്ളവർ.
ജയയുമഥ വിജയയുമൊരുടലിൽ ബഹു കൊപ്പിട്ട
ചെമ്പൊൽക്കുടങ്ങളിൽകൊണ്ടുവന്നു ജലം.
തടവി മൃദു സഖികൾ പലർ മലമകളെ മെല്ലവെ
താതനെക്കുളിപ്പിച്ചിരുത്തി പലകമെൽ.
കടിലതിമുടി ഝടിതി ചടുലമലരഴിച്ചിതം
കൌശലാൽ മന്ദം കടഞ്ഞു വകഞ്ഞുടൻ
തളിർകുസുമകലികകളൊടു കറുകയുമുഴിഞ്ഞാളു
തൈലവും തേപ്പിച്ചു തപ്പിച്ചു ബാന്ധവർ.
തദനു പുനരിവരവളെയധിമണിഗൃഹം വച്ചു
താളിയും തേപ്പിച്ചു സാദരം വാകയും.
അഥ സലിലമമൃതസമമഖിലതീർത്ഥാനിത-

മൻപൊടാറാടിച്ചിതൌഷധവാരിയും.
കുലശിഖരികുലമകരികളികളകളങ്ങളെ *
ക്കുറിട്ടു കാണ്മവാൻ കൂരിരുട്ടേവനും.
സരസതരമതുപൊഴുതിലചലപതിമന്ദിരം
സർവ്വേന്ദ്രിയാനന്ദനിഷ്യന്ദസുന്ദരം.
സുരയുവതികളഗസുതയെ മികവൊടു കുളിപ്പിച്ചു
തോർത്തിക്കളഞ്ഞീറനൊത്താരു വാസസാ
ഇണപുടവയിതുപുറവുമിതുമിയലുമൊക്ക വ
ച്ചിഷ്ടമുടുത്തു പൊൽപ്പട്ടുത്തരീയവും
അതിവിമലമണിമറയിലണിവതിനഗാത്മജാ
മമ്പൊടിരുന്നിതു യഥാസുഖമാനനേ.
അകിൽ,പുഴുവു,മലയജവു,മരിയപനിനീർ,ജവാ,-
ത്തുളസം കസ്തൂരി,കർപ്പൂരകുങ്കുമം,
സിതകുസുമതളിർനിരകൾ, സുരഭിമലർമാലകൾ,
സിന്ദൂരരോചനാലാക്ഷാരസങ്ങളും,
തികയുമളവതിനരികിലനവധി നിരന്നു നൽ-
ദ്ദിവ്യരത്നാഭരണങ്ങളോരോതരം.
[illegible]മണികൾ മുട്കുവക മണിസരളലന്തികാ
മൌക്തികം മുക്തരി താടങ്കകുണ്ഡലം
ഗളമളവു ലളിതനവമണികനകഭൂഷണം
ഗാത്രികാകഞ്ചുളീഹാരഭേദങ്ങളും
കനകമണിരചിതഖചിതകടകമണികേയൂര
കങ്കണം കൈമോതിരങ്ങൾ തരം തരം
ഹരിഹരയന്ന വരദയുടെ മുദ്രണിതന്തുപുരം
കാമ്യങ്ങളായുള്ള കാഞ്ചീഗുണങ്ങളും
ശിവമഹിഷിയുടെ വപുഷി ചിരവസതികൌതുകം
ശിഞ്ജിതം കൊണ്ടുടൻ വ്യഞ്ജിച്ചു പക്കിളു.
തരവഴിയിലവർ പലതു തിരകയുമെട്ടുകയും
താരതമ്യാദികൾ തമ്മിൽപ്പറകയും;
നിടിലഭുവി കവിളിണയിലിളമുലയിലും ചിലർ
നിർമ്മിക്കയും ചിത്രചിത്രകപത്രങ്ങൾ;
ചിലരസിതജലദകുലസദൃശചികുരോൽക്കരം
ശീലിതധൂപം ചിതത്തിൽത്തിരുകിയും;

* 'കളികളിങ്ങനേ' (പാഠാന്തരം).

"കലിതമിഹ കബരമിതു കഥയത കണക്കിലോ?
കാന്തിയില്ലേ ചൊല്ക വിന്നിത്തരം ചോദ്യവും.
"ഉചിതമിതു രചിതമിനി വദനമിതു കാണ്മതി-
ന്നൊന്നേറെ വേണുന്ന കണ്ണുന്നമിത്തരം."
"നലമുടയ വകയിലയി! ന ഖലു മലർ മാലകൾ;
നന്ദനദേവതാ ഖിന്നിയോ സഖി?"
"ചികുരഭരമിതിനരി മുടിമണിയിതോ വേണ്ടു?
ചിന്താമണികുലസന്തതിയില്ലയോ?"
"കുടിലതിരുമുടിയിട വിലം രമണിയെന്തിനു?
കൌസ്തുഭം പൂമകൾ കൊണ്ടന്നതേ മതി."
"മണികനകമുരി, കണികു;മലർഗണമൊട്ടുക്കമൊം
മാണിക്യമുക്താല ... ചൂടുക."
"കുരുൾനിരയിൽ വിതറുവതിനറുവത്തുവീരഝം
കൊണ്ടുവന്നില്ലേ മകരന്ദമെങ്ങു...?"
"മകരമൃഗഖഗവകയിലറമെഴുതി പത്രകം;
മാഞ്ഞുപോമോ വാൻ വിയർപ്പുബിന്ദുക്കളാൽ?"
"ഭയമരുത സഖി! നിയതമം ...

...റവും വിയർപ്പുനീർ."
...മഷി മിഴിയിലെഴുതീടുക;
...നല്ല സഖി!"
...മണികുഴക്കുഴകേറുമോ
...ധുരായോഗവാൻ."
...ശിവനിതുപൊഴുതിലുണ്ടായൊ-
...നിത്തമം ജാതകം."
...നിഹ വിഷഹരമണി...
...കൈയിലേറ്റവും.
...തമണിമയതുലാകോടി
...താംവള മോതിരം."
...നികിലലസ്തനവാമിവൾ
...നിയുണ്ടോ ഫലം?"
...ടയ മൃദുമധുരപൂമേനി-
...രേണായിതം."
...ലയിൽ നവകളഭകസ്തൂരി;

ഭസ്മപ്പൊടിവീണ വ...
"സുരഭിഘ തമിളിത...
തൂലികയല്ല ശലാക ...
"അണിയുമളവനഘ...
രാസ്യേന്ദുരസ്യാ ധുര...
"ഇവളിലൊരു പരമ...
രിച്ഛാവിശേഷത്...
"വിദിതമപി പറവ...
വേണം വളകൾ വള...
തളവളകൾ സരസ...
താലിപതക്കങ്ങൾ ...
"അലമലമിതിനിയ...
ക്കാലസ്യമിണ്ടല്ലമെന...
"അണിയുമളവിവളു...
യാഭരണങ്ങൾക്കമാര...
"വിരചിതമിതിരുമു...

വീശിയുലർത്തി മുലക്കച്ച കെട്ടുക
നിറഹിതമണിനിബിഡരുചി ചട്ടലമുടന്തൊണിട്ടു
നീവിബന്ധത്തിനുറപ്പു വരുത്തുക.
"ചരണതലമൊടു ഝടിതി മമ മുടിയിലാക്കവൻ;
ചാരുതരമാമലക്തകം ചാർത്തുവൻ.
ചരണനതശിവശിരസി ശശികലയിലെന്നിയേ
ശാതോദരി! നീ ചവിട്ടരുതെങ്ങുമേ."
ലളിതമിതി പറയുമൊരു സഖിയെ മുഖരേ!യെന്നു
ലീലാരവിന്ദേന താഡിച്ചു ചണ്ഡിക.
ഗുരുവിനൊടു കമലജനുമഹിവരനുമംബിക
കോപ്പിടം കോപ്പുകൾ കൂപ്പിട്ടു കൂടുമോ?
മഹിതതരമണവൊടഥ മലകളവിടെ വന്നു
മാമേരു മന്ദരം ഹേമകൂടാദ്രിയും
രജതഗിരി വൃഷഭഗിരിയരുണഗിരി വേങ്കടം
രത്നവിളനിലം ദ്രോണശൈലവും
മലയഗിരി നിഷധഗിരിയുദയഗിരി വിന്ധ്യാദ്രി
മാല്യവാൻ ചിത്രകൂടം ത്രികൂടാചലം
അമരശിഖരി കുടചഗിരി ചരമഗിരി സഹ്യാദ്രി-
യഞ്ജനഗോവർദ്ധനമഹേന്ദ്രാദികൾ.
ത്രിദശമുനിധരണിധരരമണനിപുണാ ഗുരേ
തെററന്ന തികവിതതിരകിയടുക്കയും
സ്ഥലസലിലഫലകുസുമസകലസുഖസമ്പത്തു
തങ്ങൾതങ്ങൾക്കുള്ളതെല്ലാം കൊടുക്കയും
സ്മരസമിഹ സുജനകൃപ ഫലതി ബഹു പോലെന്നു
സന്തോഷവാക്യം ഹിമവാൻ വചിക്കയും
ഛദവിധിഷു പുരയിലിഹ പലരുമൊരുമിക്കയും
പാവാടപട്ടുകൾ പാടേ വിരിക്കയും
സുരയുവതിതതികൾ ചില പരിഷദി നടിക്കയും
സൂരികൾ ഭാവമറിഞ്ഞു രസിക്കയും
സുരമുനികൾ പലരുമിഹ വരികയുമിരിക്കയും
സപ്രപാധികാരോചിതം വ്യാപരിക്കയും.
"ജയ ജനനി! ജഗദുദയഭരണഹരണക്ഷമേ!
ജംഗമാജംഗമബ്രഹ്മവിദ്യാമയി!
ജയ ജനനി! ശിവകമനി! ജയ ഭഗവതി! ശിവേ!

ജന്തുസന്താനസന്തോഷചിന്താമണേ!
തവ ഭവതു പരമശിവനിനി ശ്രേയനിഷ്ടദൻ;
താരകബ്രഹ്മശരച്ചന്ദ്രചന്ദ്രികേ!
ജനനി! തവ മഹിമയിതു ജഗതി തതമെങ്കിലും
ജന്മാദി ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വേണ്ടതല്ലേ.
ശരണമിഹ തവ ചരണയുഗളമിതു മാദൃശാം
ശങ്കരാലങ്കാരശൃംഗാരശൃംഖലേ!"
ഇതി സുജനതതിഷു നതിഭണിതികൾ ഭവിക്കയു-
മെന്നവേണ്ടാ സർവ്വസൌഖ്യം മുഴുക്കയും
ഇതമൊടിതു ഗിരിപുരിയിൽ വിരവിനൊടൊതുങ്ങാതെ-
തെല്ലാമൊതുങ്ങിയണഞ്ഞു മുഹൂർത്തവും.
കവിയുമിതു കവിൾ കഴയുമരിയ കവികൾക്കിനി-
കൈലാസശൈലകോലാഹലമോതുകിൽ.
നതവരദപരമശിവമതകരണപാരീണ
നന്ദീശസങ്കല്പദൂതസംപ്രേരണാൽ
തെളിവിനൊടു സകലകുലമനമിളിതമോരോരൊ
ദേശങ്ങളിൽ നിന്നസംഖ്യം മഹാജനം.
കരളിലുതകുതുകമൊടു കൂടയിളകി വന്നിതു
കാലാഗ്നിരുദ്രരും ഹാടകാധീശനും.
അവർ വരവിലതിവിതതകലിലഗണമണ്ഡപ-
മാടോപപാടവപാടിതദിക്തടം
അടവികളിൽ വിടപിനിര പൊടിപെടവെ;യാഴിക-
ളാകെക്കലങ്ങിമറിഞ്ഞു കവിയവെ;
കതികളൊടു പടഹതികളിതവുമതിവേഗേന
കുന്നു കുഴിയെ,ക്കുഴികൾ കുന്നാകവെ;
അഖിലനദിനദഗതികൾ മറുവഴിയുടങ്ങവെ;
ആകാശഭൂമ്യവകാശങ്ങൾ വിങ്ങവെ;
അവനിചുമട്ടരസംഹതി തെരുതെരെ [illegible]-
ന്നായിരം മൂർദ്ധങ്ങളൊക്കെക്കുഴയവെ;
അതിചകിതമലറി നില വഴുതി [illegible]
ദിഗ്ദന്തികൾ പൊട്ടുന്ന തൊട്ടവെ;
അഖിലമപി ഭരമവനിയമുതയുള്ളത
മാദികൂർമ്മത്തിൻ [illegible] പൊട്ടവെ;
അഴകുടയ രജതഗിരിപുരമതിൽ നിറഞ്ഞുവ-

ണ്ഡാന്തരങ്ങളിൽ നിന്നു വിശ്രുംഖലം.
വിനതയുടെ തനയനുടെ ഗളഭുവി സമാരൂഢ്യ
വിഷ്ണുഭഗവാനെഴുന്നള്ളി തൽക്ഷണം.
സനകമുഖമുനിവരരുമപി ച നവയോഗികൾ
സാരൂപ്യശാലികൾ സാലോക്യശാലികൾ;
സരസബിസധവളമൃദുസുവളിതകളേബരൻ
സങ്കർഷണസ്വാമി സാക്ഷാദനന്തനും;
വിരവൊടിഹ പരമശിവനഗരമതിൽ വന്നിതു
വൈകുണ്ഠവാസികൾ മറ്റും മഹാജനം.
ഹരപുരിയിലതുപൊഴുതു കമലഭവനും വന്നു
ഹംസയുക്തം വ്യോമയാനമേറി ദ്രുതം.
കുതുകമൊടുമനവധികയതിമുനിസമൂഹങ്ങൾ
കൂറിട്ടുചൊല്ലുവാനാവതല്ലായവരോളം
മികവുടയ ഭൃഗുമുനിയുമഴകുടയ ദേവലൻ
മൈത്രാവരുണിയും ഗാലവൻ ഗൌതമൻ
ഭരതമുനി ശുനകമുനി കപിലമുനി പൈലനും
ഭാർഗ്ഗവൻ, മൈത്രേയനും ഭരദ്വാജനും
കലശഭവനതിതാര കണ്വാദ്ധ്യ പിംഗലൻ
കാശ്യപൻ കണ്വൻ മൃകണ്ഡു വിഭാണ്ഡകൻ
പകലിരവു പഠിതവടുപടലവേഷ്ടിതൻ
പാണിനി ജൈമിനി മാല്യനും രൈഭ്യനും
നലമുടയ കലാരുചി നാരദൻ പർവതൻ
നാസ്തികദേവലിയും ച്യവനനൌർവനും.
ശതമയുതമൃഷികളതുപൊഴുതിലവിടെ വന്നു
ശക്തിമദത്രയായാജ്ഞവല്ക്യാദികൾ.
സുരപതിയൊടനലയമനിരൃതിവരുണാനില-
സോമേശമുഖ്യദിക്പാലരും കൂട്ടവും
അമരഗണമഖിലമപി വിരവൊടവിടെ വന്നി-
തശ്വിരാശ്വിവിശ്വന്മാർ വസുക്കളും
ഉദ്ധതികളോടുമുഡുപാദമരയോടുമെത്തിനാ-
നൊട്ടൊഴിയാതെയുപദേവവൃന്ദവും.
അസുരവരർ നിശിചരരമരഗണഗന്ധർവ്വപന്ന
ഗഭുജഗദിവ്യപക്ഷിപ്രകരങ്ങളും.
വളരെയൊരു കുതുകമൊടു ഭുജഗവരരും വന്നു

വാസുകിതക്ഷകകാർക്കോടകാദികളും
സുരസുരഭികല്പമപി ച പുരത്തിലഭിവന്ദന
സൌഖ്യദാഭവൽസഖ്യസൌമുഖ്യമാകും
ഭുവനമതിൽ മരുവുമൊരു ജനവിസ്തതി വന്നിങ്ങു
പുക്കിതു കൈലാസശൈലം ഒരുമതന്നെ.
അറ്റവിഭവമവരവർകളുപദയുമെടുത്തുപോയ്
വന്ദിച്ചു നന്ദിയെ വൃന്ദമായ് നില്ക്കയും
അഥ ജഗദധിപതിയൊടവരെയറിയിക്കയു-
മന്നതെകട്ടിലവരന്തികെ ചെല്ലുകയും
കമലശരരിപുവിനുടെ പദതലിണ നമിക്കയും
കാഴ്ചകൾ വെയ്ക്കയും വന്ദിച്ചു നില്ക്കയും
അവരവരൊടുചിതമൊഴി ഗിരിശനരുൾചെയ്കയു-
മാനന്ദമേവർക്കുമുള്ളിൽ നിറകയും
അവരവർകൾ തദനു മുനികടമതൊഴിക്കയു-
മാശു വന്നന്യജനങ്ങൾ നമിക്കയു
നളിനഭവവരസചിവ ഗിരിശനന്നുണ്ണേല്ക്കയും
നാന്മുഖൻ വലിപുരിക്കേറിയിരിക്കയും
മധുമഥനനായ വരമളവിലെതിരേല്ക്കയും
മാനിച്ചു കൈപിടിച്ചുപാണിച്ചിരിക്കയും
ആറിശയനനചിരമയി പലതുമറിയിക്കയു-
മങ്ങനെ തന്നെയെന്നീശനതു കേൾക്കയും
അവരവരെയരികിലുടനഴകൊടു വിളിക്കയു-
മാജ്ഞാപനം ചെയ്തു വേഗമയയ്ക്കയും
വെളിയിലുടനമരജനമുറ്റടിതുടക്കയും
വേളിമുറ്റത്തുമാസനം ഞെണിക്കയും
അഖിലജനമുള്ളിൽ തെളിമ വിളയുമത്തന്നു
സായന്നേരം മുദാ നാളീകബന്ധുദേവൻ
വിമലകിരണകലിത വിലസാടിയിൽ വീശവും
വിന്യസ്തതാദ്ഭുതശാലകാരപൂരിതം
അജനരനിളചിതമിതി കവിഭിര മഹാകാവ്യ-
മാഭരണപ്പെട്ടി സൃഷ്ടിച്ച നൽപുരിതാൻ
"നളിനഭവകൃതകമിതു വെടിയതു വൈചാരിതം
നന്ദീശനാരായണനായന്നവിടന്നാൽ
പെണ്ണിന്നിധി ചമരശ്രീമജ്ജനപരിതമതുലം

പൊട്ടകം പൊരുട്ടുന്ന തുഷ്ട്യാ ചവിട്ടിനാൻ.
പുനരതുലി കമലജനോടയി ശൃണു സുരജ്യേഷ്ഠ!
പൂർണ്ണമാകെപ്പാഴും തപഃകൃതം പൊട്ടകം
അണിഞ്ഞുകളിതമരതകമണിക സുഖമൃതലവെച്ചു
യമധനാധിപൻ കൈയിൽ നല്കുക പൊട്ടകം:
ഭൈവമൊഴികളിലുങ്ങതി മണികനകഭൂഷണ-
ഭാണ്ഡം വിരിഞ്ചനിന്നുന്ന നല്കീടിനാൻ.
അതിലുളിതമതിൽ നിറഞ്ഞതമനോജ്ഞമണിഭൂഷണ-
മാപാദചൂഡമണിഞ്ഞു വിണ്ണോർകളും.
അതിവിവിധമവരവർകളുടെ വയവവിശേഷതാ-
വത്യന്തവും ചെല്ലുഭംഗി വിളങ്ങവെ
വിധധരമുഖനിമിരസുരവിതതി കോപ്പിട്ടു
കൊണ്ടാക്കൊണ്ടാട്ടു പുത്തകണക്കിനെ.
അസികളൊട്ടു പരിഘമുതലിതി വിവിധമായുധ-
മാണ്ടുനിന്നാരങ്ങകമ്പടി കൂട്ടുവാൻ.
മണികനകമയമണിവു സുരജനമണിഞ്ഞിട്ടു
മഞ്ജമൊഴിഞ്ഞില; മിന്നുന്ന പിന്നെയും
പുനരരഗതിതിജഭവജാസ്യരോഗന്ധവ്-
ഭൃത്യവൃന്ദത്തിനും നല്കീ വിഭൂഷണം.
പുരമഥനതിരുവുടലുമുടൻപൊഴുതു കാണായി
പൂർണ്ണേന്ദുകോടിപ്രഭാഭോഗമെത്രയും.
അരുണരുചിജടകളുടനസിതകചഭാരമാ;-
യുടൻ തുത്തുണ്ടതിസംപുഷ്ടമായ്.
അഹിപടലിവിധിതലകളുമണിയും ഭയാ-
ലുന്നതം പുകൾകൊളളിച്ചു ശിരോരുഹം.
ഹരശിരസി വിലസി പുനരണിമണികിരീടവു-
മല്പേതരാഭോഗമുത്തുംഗമായ്.
കനൽ ചൊരിയുമൊരുമിഴി ലലാടമദ്ധ്യേ ചിത്രം
കാശ്മീരപുണ്ഡ്രതിലകമായ്ക്കാണായി.
സിതമിഴിളിമിഴിയും ചൊഴിയും കൃപാ-
സാഗരാന്തപമായ് സവിളവനവും.
സരസമുദമഹസിതമൊടു തിരുമുഖമവ്യാജഭാ
പ്പവർണ്ണകരസ്ഥമോല്ലാസിഗണ്ഡസ്ഥലം.
ജഗദ്വദനമിതപരിമളതരംഗമായ്-

ച്ചാർത്ത്വാനംഗരാഗം നല്കി വാസവൻ;
കമലജനരുളിയതു രജതമണിഭാജനം
കഞ്ജനാഭനു നൽകാഞ്ചനഭാജനം.
തിരുവരയിലഹരിതമൊരു കനകപട്ടാംബരം
ദിവ്യാംഗരാഗവും ചാർത്തിനാൻ മൂർത്തിമേൽ.
നിബിഡരുചി വിലസിടുമുരുമണിഗണപ്രവാളങ്ങളും
നീലകണ്ഠന്റെ കഴുത്തിൽ നിരന്തരം.
തരിവളകളും പിരിവളകളും കടകനിര തോൾവള
തരുജാംബൂനദരത്നാംഗികാശതം.
പാദകടകമണിരശന വരമണിപതക്കങ്ങളും
പാകാരിചാപ[illegible]ക്കാരമംബരേ.
പറകിലിതിലൊരു മണിയെയിരുപുറകൾ സേവിച്ചു
പത്മാദികളാം നിധികൾ പണ്ടൊമ്പതും;
ക്ഷേമമതിനു വിധമിതു; പാരമണിമലോതവൻ
...ാരമൌദാർയ്യമുള്ളൊരു ചിന്താമണി;
അതിലധികമശ്ശേണിതനാദിഗുണിതമവൈഭവ
മത്ഭുതരത്നം നിറയുന്ന ഭൂഷണം
അനിമിഷമതിനിടയിലൊരാടെ തിരുമേനി
...ാപാദചൂഡമണിയുകാണായ്‌വന്നു.
"ജയ വരദ! പരമശിവ! ഹര! ഹര! മഹാദേവ!
ശംഭോ! മഹേശ്വര! ശർവ്വ! സർവ്വേശ്വര!
ഇരവുപകലിഹ വപുഷി മണികനകഭൂഷണ-
മിങ്ങനെ കാണ്മതിന്നെന്തു കൊതിച്ചു നാം!
ശരണ"മിതി നരസുരാധിപരും സുരമുനികളും ചൊല്ലവേ
ശങ്കരൻ മെല്ലെന്നെഴുന്നേററിതാസനാൽ.
ചെറുതതിനു പരമജനി പരിജനപരിഭ്രമം;
ചെന്നു തൃക്കൈ താങ്ങി നിന്നിതു ശാർങ്ഗിയും.
സ്ഫടികമണിമെതിയടികൾ പൊൽത്തളികളുമയും ചെമ്മേ
പാട്ടിലങ്ങേ വച്ചു കൂപ്പി നന്ദീശ്വരൻ.
കരതളിരിലിളകമൊരു കനകമണിവേത്രവാൻ
കാണിക്കുന്നതല്ലന്നാഖ്യനാൻ ഭൃവാ.
തൊഴുക ചിലർ, കഴലിണയിൽ വീഴുക, മറ്റുനല്ലൊട്ടേയും
സ്തോത്രങ്ങൾ ചൊല്ലിപ്പുകഴ്ത്തുകയും ചിലർ

മുനിസഭയിൽ സുരസഭയിൽ തൊഴിലൊടു മറിച്ചിലും
മോഹനനാട്യങ്ങളും വാദ്യഗീതങ്ങളും.
നരനാരികിന്നരപുരവുമമരഗണിതവീണരായ്
ഹാഹാശ്ച ഹൂഹൂശ്ച തുംബുരുനാരദൌ
ഭുവനപതി പുത്രിയൊടു മെതിരേറ്റിടയിലേ ചെന്നു
ഭോഗപുരിമണിപ്പൂമുഖവീഥി.
അങ്ങോർ ചില പ്രമഥവരർ കോപ്പുമിടിയിച്ചു
ക്രൂരനെക്കൊണ്ടന്നു നിർത്തി തളർത്തോ
ഖരമുരവിഖിഖിതളവമൃദംഗകലമുന്നതം
കാഹളപടഹാണികകിങ്കിണിഗണധിതം
ഉദ്ധതതരം ദേവപരിചയതപ്പുദ്രൌടംഗം
മൃദംഗശതങ്ങളും ശംഖചാമരം
ജയജയഹാസങ്ങളിനൊടു വൃഷഭവരവും ജവാ-
ജലദഗരപലാനനമെഴും കുഞ്ചേറിനാൻ.
ഗജമുഖനുമതിനിടയിൽ കരതളിരിലമൃതാൻ
പന്നഗാരാതിഗളമേറി മുരഹരൻ.
കമലജനുമാശുകൊട്ട വിമാനമേറി നിജ
പാലകന്മാരുമക്കളും പുറപ്പെട്ടു.
അതിനൊരു തിമരകർ നടനടനാടമുടനെ നന
മാർദ്ദങ്ങിളവോടുമൊഴുക്കിലൊ നാദവും
തിമിലയൊടു പറനിരകളും ചെറുപറകളും ചെണ്ടകൾ
തിത്തിരകളും നാഗസ്വരങ്ങളും ചിന്നക്കുഴൽ
തകിൽ പണവമുരവുവക ഝല്ലരിവളമരങ്ങളും
തംബുരുവീണകൾ താലൊണമുരസ്സുവും
കടുമരളി മുരളി കാഹളം നെയ്ത്യക്
കൊമ്പു ചിന്നം കുഴൽവിളി ഇടയ്ക്കുടി
കട്ടരികിൽകിട്ടുപിടികൾ മുരശു വിശേഷകൾ
കൈമണിയും ഭേരി ഗോമുഖമാനകം
തമ പണവ തവൊഴികൾ മദ്ദളം തകിലും
തപ്പുകൾ ഝല്ലരിക്കൊട്ടുകൾ
ശിരസി പരുമരനി പുനർഭം ഒട്ടമ്പിലും വച്ചു
പോർതാടിച്ചിട്ടം ത്രിവിധം മൃദംഗവും
പൊകിടയുമുരണിതഢക്കകൾ പെരുമ്പറ

ചെണ്ടയുമിടത്താലമൃദംഗങ്ങളും
അതിവിവിധമാമപി മിളിതമതിവാദ്യൌഘ
ഝണ്ഡകഠോരം മുഴക്കി നിരക്കുളം.
കൊടികളൊടു കുടകളൊടു തഴകൾ സിതചാമര
ക്കൂട്ടങ്ങളാലവട്ടങ്ങൾ ചൂതങ്ങികൾ
കതിനവെടി കുസുമവെടിയെലിവെടി പടക്കങ്ങൾ
കൈവെടി കമ്പവെടി,യേറുവാണവും
ചാട്ടതിരിയമ്പുതിരി മെഴുതിരി നിലാത്തിരി
ചക്രവാണങ്ങൾ കയറുവാണങ്ങളും
മുനിനിവഹനിഗമജപഭൂഷിതഭരിതത്വം
മോഹനഗന്ധർവഗീതപ്രബന്ധവും
അമരഗണമുഖമിളിതജയജയനിനാദവു-
മപ്സരസ്ത്രീജനലാസ്യക്രമങ്ങളും
പ്രമഥഗണവിഹൃതിരണവികൃതികളുമിത്തരം
പ്രാഭവഘോഷം പറയാവതല്ലഹോ.
അതിവിതതജനനാട്ടവലിമളുവനശേഷമ
നാകാശമാർഗ്ഗേണ മെല്ലെ നടകൊണ്ടു.
അമരതരുകുസുമചയമിളിതകളഗന്ധിത
മത്ഭുത മേഘങ്ങൾ വർഷിച്ചു തൽക്ഷണേ.
മധുമസൃണമതിലൊരിളയാൾ മാറിയിൽ വീണില
മാരാകർ മാനത്തു മുറവു നടക്കയാൽ.
ജനവിതതി രജതഗിരിപരിസരമൊഴിച്ചില;
ഒന്നു നിറഞ്ഞു ഹിമാലയം നീളെയും,
വഴിയിലിഹ വളരെ ജനമുഹുരി വിവശപ്പെട്ടു
വർഷാത്യയനുജീമരണം നടകൊണ്ടു.
പ്രളയശവതമളവഹ്നിപൃകടലമൊന്നിച്ചു
ചെത്തു പുളയ്ക്കും പ്രവാഹം പ്രകാശിതം.
അഥ തുഹിനഗിരി ഗിരിശമെയ്ക്കൊടുത്തിതെത്തി
ന്നഞ്ജസാ നിർവൃതനായി നിശാപയാൽ,
ജനതതികളനവധികളവരൊടു പുറപ്പെട്ടു
ഒന്നു തമ്മിൽച്ചേർന്നു രണ്ടു യോഗങ്ങളും.
വശതയൊടു വലിമയൊടു പൊലിമയുമഹോപമം
വന്ന യോഗത്തിനും നിന്ന യോഗത്തിനും.

സ്ഫുരിതകളകളമൊടിററ പരമവർ പുളപ്പോടേ
പുക്കിതങ്ങോഷധിപ്രസ്ഥപുരോദരേ
വിനയമെറിവൊടു ശിഖരിപരിവൃഢനനന്തരം
വിശ്വേശനെക്കണ്ടു വിണ്ണിൽ വൃഷോപരി.
രജതഗിരിരുചിതടവൃമനാപകളേബരം
രത്നകിരീടിനം മേചകകൈശികം
അളികതലധൃതഹുതഭുങ്നേത്രമസിതഗളക-
മാനന്ദശൃംഗാരജാഗരൂകേക്ഷണം
ജനനയനഹൃദയഹരനിരുപമമുഖദ്യുതി-
ജാംബൂനദമണികുണ്ഡലമണ്ഡിതം
ഉടൽ മൃദുവനതിസുരഭിവിലസദനുലേപന-
മുത്തമരത്നാഭരണയോഗോജ്ജ്വലം
മുദിതസുരമുനിമനുജഗുഹ്യകഗന്ധർവ-
മുഖ്യനിരുദ്ധാവൃതം ദിഗ്വിദിഗംബരം
നിഖിലജഗദധിപതിയെ നിജനികടമാഗതം
നീരാജനം ചെയ്തു നതോ ഗിരീശ്വരൻ.
കഴൽതൊഴുതു നിറയുമൊരു ജനനവിലജ്ജയാ
കാളക്കഴുത്തിന്നിറങ്ങി മഹേശ്വരൻ.
പതഗപതിഗളഗളിതമന്ദമപൃഷ്ഠാർപ്പിതേ
പാദുകേ പത്മോപചരിച്ചിടിനാൻ.
കമലഭവമജിതമപി വലവൃമിതവും ചേർത്തു
കൈക്കൂടി താങ്ങിച്ചെഴുന്നള്ളി മെല്ലവേ.
പദപതിതമഗപതിയെ മമതയൊടു മാനിച്ചു
പാവാടമേലേ പരുന്നാം പരിവൃഢൻ
പുരുകുതുകമുള്ളൊരു ഗിരിവരമഹാപുരി-
ഗോപുരദ്വാരം കടക്കം മനാന്തരം
ഹവതിന്നറിവതിനമൃതതരതതിൽപ്പരം
പാരിച്ചൊരാവേശമോഷധിപ്രസ്ഥഗം.

പടഹരവകരവമൊടു ഭടകളുകളുമെല്ലാം
പത്തിരട്ടിച്ചു കേട്ടപ്പോൾ പരിഭ്രമാൽ
കരളിലുരുകുതുകമൊടു പുരവനിതമാരഹോ
കാണ്മാൻ മഹോത്സവം മാടമേറീടിനാർ
"വരിക സഖി! പരമശിവനമരനെഴുന്നള്ളി

വാണീപതിയൊടും ലക്ഷ്മീപതിയൊടും.
ഛാമരതകളുമതു സകലമപി പിന്നെയാം
ചാലകവാതിൽ തുറന്നു നില്ക്കുന്നു ഞാൻ.
ഇതി സപദി ഭാവനമിതു ഗിരിപുരപുരന്ധ്രിമാ
രീശ ; നകാണ്മതിന്നെങ്ങും നിറഞ്ഞുതേ"
ഒരു കമനിയുടൽമുഴുവനണിവുകളണിഞ്ഞൊടി;
യൊരുട്ടൊട്ടു കോപ്പിട്ടൊരുത്തി മണ്ടീടിനാൾ.
ഒരുമിഴിയിൽ മഷിയെഴുതി മറുമിഴിയെഴുതാതെ-
യോടിനാളന്യാ മഷിക്കോലുമായുടനെ.
കരയുമൊരു ശിശുവിനൊരു കമനി മുല നല്കാതെ;
കാച്ചിയപാൽ വാങ്ങിവെക്കാതെയും കാമിനി.
ഉഴറിയൊരു കരതളിരിലുതളയുമെടുത്തുകൊ
ണ്ടൊക്കത്തു കുട്ടിയെത്താങ്ങിവന്നാൾ പരാ.
ഒരു തരുണി കഴലിണയിലണിയുമൊരു യാവക-
മൊട്ടുമേ തോരാതെയോടി വന്നീടിനാൾ.
അവളിടയിലിടറിവഴുതി വിവശമകതാരായ് വീണ-
താരമേ കാണാതെ മണ്ടിനാൾ ...ന.
ഒരു യുവതി ദ്രുതിതരമലിയുമണിഹാരവു-
മൂക്കോടു പൊട്ടിച്ചു കൊണ്ടെന്നാ മണ്ടിനാൾ.
അതിനടയ മണികളുടനവിടവിടെ വീണതി-
ലന്യാ വഴുക്കിവീണൊടൽപൂണ്ടെത്തിനാൾ.
ഹരനികടമണയുമൊരു പുരതരുണി പൂണ്ടുകൊ
ണ്ടാരം തലയിലും മാല്യങ്ങൾ മാറിലും.
അവശതയിലുപരിതവുമൊരനുപരിതവുമാരറി?
ഞ്ഞന്യോന്യമാരുമെ നോക്കീല തൽക്ഷണം.
മടവർകുലമഖിലമപി മനസി ബഹുസംഭ്രമാൽ
മാടങ്ങൾതോറും കരേറീ നിരന്തരം.
ചലിതധൃതി പുരസതികൾ പുരമഥനമീക്ഷിപ്പും
ചാലകവാതിൽതോറും നിറഞ്ഞീടിനാർ
ശരദുഡുപശതസുഷമമഖിലജഗദീശ്വരം
ചാരത്തുകണ്ടാർ വരവേഷഭാസുരം.
പലർമിഴികൾ പരമശിവനോടൽ മുഴുവനെക്കണ്ടു
പാരമാനന്ദിച്ചിതാപാദമാശിഖം

നഗരയുവതികളുടയ നയനകിരണാർച്ചിതൻ
നാരായണാദിനന്ദനായി തദാ ശിവൻ.
വിരമിതരദാവിഭൂഷികൾ ശിഖരിപുരനാരിമാർ
ശേഷേന്ദ്രിയവൃത്തി കണ്ണിലൊതുക്കിനാർ.
തെളിമയൊട കിളിമൊഴികൾ മിളിതകിളികിഞ്ചിതം
ജാതേമയെ ശിവേ ചെന്നുചേർന്നാർ ധിയാ.
ബഹളജനഗളഗളിതകളകളമുഴക്കവും
വാദിത്രമാറെറായി വാഴ്ത്തൽപ്രൌഢിയും.
പുരസതികളിതിനിടയിൽ മുദമൊടുടയോരോരൊ
പ്രൌഢചാതുരിതികൾ തമ്മിൽ~~ഉള്ളടക്കിനൈ~~
"പുലർപൊയ്ക പുരസരസി വിരിയുമൊരു താമര
പ്പൂവിൻതൊഴിൽ തോഴി! കേന നിന്നാനനേ?
പുളകമിളജനസമസി തവ സഖി! വൃഥാ കഥം?
പോരായ്മ ഓരണോ പൈശൂന്യം വേണ്ടനേ?"
"വചനവിലമതിതമിതവഹിതമേവാ മനാ-
ഗപാങ്ഗാന്തമിദ്ദൃഢം കാൺക തോഴി! നീ.
ഉടൽമുഴുവനമൃതൊഴുകുമരന്നു നിപിയ പൊ
റുത്ത്ഗാരമേ സഖി! ഹാസമെന്നാത്ത നീ.
പൊളി കിമിതി സഖി! ഭയാ ടയി! പുകൾപെരിയ ഗൌരി
പുണ്യമൊത്തുള്ളം കളകൂതൻ പുളകിനീ!" [തൻ
"കഥയ സഖി! വിദിതമിതു കഥിതമപി ശ്രവൃത."
"കണ്ടു നാഗീശനെഗ്ഗൌരിതൻ വൈഭവാൽ.
സുമുഖി! സഖി! കളുകമിതു പരമമയുടേ താപം;
സപ്ലവമായും കൊണ്ടു കല്പശാഖി മഹാൻ.
ഉഡുപകലയണിയുമരങ്കൊരുകൂട്ടംബമാ;-
യുണ്ണിയുമയിവന്നൊത്ത കൂട്ടമിനി."
"ഉഡുപശിശു തിരുമുടിയിലെവിടെയധുനാ സഖി!"?
"ഒട്ടൊട്ടു കാൺ കൈതമൊട്ടിൻ പ്രകാരമായ്."
"പുരമഥനതിരുമുടികൾ തിടകളിതി കേൾപ്പു നാം."
"പൊട്ടി! വിവാഹോചിതം വേഷമല്ലയോ
ഹരശിരസി മണിമകുടമിറിവർ ചിലരൊരു പ
ണ്ടതമില്ലാതൊന്നഗാത്മജാവൈഭവം."
"വെളിയിൽ വരുമതിനധികമായി വിരുത്തു ഗൌരിക്ഷ

വേളികഴിഞ്ഞിനി ശ്രീളുനീങ്ങും വിധൌ."
"സമയമതു വരുമളവിങ്ങമകർമ്മമനോരഥം
സാധിപ്പതല്ലെന്നു തോന്നുറച്ചു ദൃഢം.
"സുഖവിഭവമനുഭവതു സുകൃതവതി നമ്മുടെ
സ്വാമിപുത്രീ ചിരം ശ്രീമതി പാർവ്വതി."
"നളിനഭവഹരികളിരുപുറവുമിരുകൈതാങ്ങി
നാഥനെഴുന്നള്ളി നമ്മുടെനേരെയായ്.
നവകളഭരസമിളിതനറുമലരൊടും മലർ
നന്നായ്പ്പൊഴിച്ചു നാം വന്ദിക്ക ഭക്തനെ."
ജഗദധിപതിനയനമിതയിതു;വരുന്നു കാൺ!
ജന്മസാഫല്യമെത്തി നമുക്കിന്നഹോ."
ഇഹഹിമഗിരിവരനഗരയുവതിജനമിങ്ങനെ
തോഷമാണ്ടോരോന്നു ഭാഷിച്ചിരിക്കവെ
യുഗവിഗമഘനനിനദപടുപടഹവും വാര-
യോഷിതാം വായ്ക്കുരവ മാറ്റൊലിക്കൊള്ളവേ
സ്ഫടികമണിമെതിയടിമേൽ മൃദുമൃദു നടന്നങ്ങു
പർവ്വതമന്ദിരേ ശർവ്വനെഴുന്നള്ളി.
അഴകുടയ പവിഴമണിഘടിതനടുമിറ്റത്തൊ-
രാസനേ ചെന്നങ്ങിരുന്നള്ളി മെല്ലവേ.
അജനജിതനിവരിരുവരിരുപുറവുമന്തിക-
ത്ത[illegible] നന്ദിയും പ്രവൃത്തരു ഭദ്രനാം
അപരജനമഖിലമപി മരുവുക പുറത്തെന്നൊ-
രാജ്ഞയെയുണർത്തുന്നു നന്ദിശചില്ലിയിൽ.
മമതയൊടു ജനമഖിലമഥ ജനകശാസനാൽ
മുന്നിച്ചിരുത്തിനാൻ മൈനാകമന്നവൻ.
സഭയിൽ മുദാ വസിഷ്ഠ ബ്രഹ്മമുനിവരരിരുന്നിതു
സാക്ഷികളായിട്ടു സത്കർമ്മത്തിനാം.
തിരമറയിലൊരുപരിഷ തറകളിലഥാപരേ
തിക്കും തിരക്കും വരാതെ നിരാകുലം.
അമരഗണമസുരഗണമഹിനരഗണങ്ങളു-
മങ്ങുമിങ്ങും നാലുപാടുറച്ചു നില.
അണിസഭയിൽ നടിതുമുടനണിയറകളും മറ-
ച്ചപ്സരോഗന്ധർവ്വവിദ്യാധരാദികൾ.

കനകമണിയറയിൽ മണി നിറാപാറകരം ദീപങ്ങളും
ഖട്വാംഗങ്ങളും മെത്തകൾ മേലാപ്പുനേർത്തരം
അന്വരവർകൾപാദവിയതിനുചിതമുപചാരവു-
മതുലതതാംബൂലപൂഗപത്രൗഘവും
സുരഭിസുരതരുകുസുമങ്ങളമലയജദ്രവ-
സൌഖ്യസമ്പത്തുകൾ വേണ്ടുന്നതൊക്കെയും
പ്രഥിതഗുണജുഷഹിമഗിരിപരിജനനിവേദിതം;
പ്രത്യേകമഷ്ടദിക്പാലർ വാണു സുഖം.
അമരമുനിപരിഷകളെയഴകിനൊടു പൂജിച്ചി-
തർഘ്യപാദ്യമധുപർക്കങ്ങൾ കൊണ്ടുടൻ.
ക്വചന പുനരതിവിതതഭുവി ദനുജരക്ഷസാം
കൌതുകാപാദനം മദ്യമാംസാദിയാൽ;
ക്വചിദപി ജനസദസി കുശലത പരിശീലിച്ചു
കോപ്പു കൊട്ടുകയും വില്ലോപജീവിനാം;
ക്വചിദതിതൃപ്തവിധികൾ ക്വചിദപി ദക്ഷിണ;
ഗോധനമോദനമാരണാദ്യാദരാൽ.
അഹിവരനമജനമമ...ന്നാമല്ലൊ-
രംബികോദ്ഭവഘോഷാഡംബരസ്വരം.
സരസമിതി സകലജനവരിടെ മോദമിയലവെ
സംഭ്രമമുലമൊന്നുണ്ടായി തൽക്ഷണം.
ഭുവനപതി ഗിരിശനുടെ ചരണതളിർ വന്ദിച്ചു
ഭൂമിദേവി കരംതൊഴുതുണർത്തിനാൾ.
ജഗദധിപ! ജയ ഗിരിശ! വിപുലകരുണാനിധേ!
ചെയ്യില്ലിപ്പോളിതെങ്കിലും ചെറ്റുതേ.
ജഗതി തവ ചില ജനവിധിടെയൊക്കിടത്തായി;
ചെമ്മെ ചരിഞ്ഞു ഞാൻ വീഴുമിന്നാഴിയിൽ.
സരസമിതിനുചിതവിധിയുറിയഷ്ണമെങ്കു നീ;
സംസാരമെന്നെനിക്കു പേർ നിഷ്ഫലം.
അയി! വരദ! പരമശിവ! കലയ മമ ദുർദ്ദശാ-
മൈരാവതാദികളെല്ലാരെ വിട്ടു ഞാൻ.
പൊളിവചനമിതി മനസി കരുതരുതു ശങ്കര!
പുഷ്പദന്താദികൾ മൂവർ ചതഞ്ഞുപോയ്.
ഫണിവരനു ഫണകൾ പലതൊഴിവതു കണക്കല്ല;
പാതിയും പ്രായേണ പാരം കുഴഞ്ഞുപോയ്.

പുഴകൾ പലതൊരുകരകൾ കവികയുമഹോ കാൺക;
പൊട്ടി ഞാൻ ഭസ്മയാം; പോററി! തുണെയ്ക്ക നീ."
ഇതി ധരണി കരയുമളവതിവിശദമപ്പൊഴു-
തേററക്കുറച്ചിലും കാണായി ഭൂമിയിൽ
തദനു പുനരതിനു വഴി നിജമനസി ചിന്തിച്ചു
തമ്പുരാൻ കുംഭോദരവനേ വരുത്തിനാൻ.
"ക്ലേശലിഹ വരുമറിക കലശഭവ! മാമുനേ!
കാത്തുകൊൾവാൻ നാമിരുവരേയുള്ളു കേൾ.
മമ തു പുനരിതുപൊഴുതിലനവസരമാകയാൽ
മാന്ദ്യമുണ്ടാകൊലാ; പോക നീ സാമ്പ്രതം.
മലയഗിരിശിരസി വസ; മതി മനസി സംശയം;
മഗ്നയാമല്ലെങ്കിലൂഴിയിന്നാഴിയിൽ."
ഇതി സപദി ശിവവചനമവനതു ചെവിക്കൊണ്ടു
തേവരെന്നംഗീകരിച്ചൊന്നുണർത്തിനാൻ.
"കലുഷഹര! ഹര! ഗിരിശ! സുരഗിരിശരാസ! നിൻ
കല്യാണകൌതുകമെല്ലാമനുഭവം.
തദനനിവനിതി വെടികിലഹമഗതി നിർഭാഗ്യ-
ന ഞങ്ങളെല്ലാമിന്നാത്തനാററത്യാററതൻ.
പത്നിമതികൾ വരമറിക പത്നീപതി ഭവാൻ പ്രഭോ!
പാഹി മാമെന്നൊഴിഞ്ഞെന്തുണർത്താവതും."
അവശമിതി വിടതൊഴുതു കലശഭവനന്നേര-
മാത്തു ലോപാമുദ്രതാനും പുറപ്പെട്ടു.
ആത്മനവനെയരികിലുടനുഴറിക്കൊണ്ടു വിളിച്ചു തെ-
റാരുമേ കേളാതെ ചെറേയരുളിനാൻ.
"പരമസുഹൃദിഹ ജഗതി പരമൊരുവനാരുള്ളു?
പാരവശ്യം പാരമെന്തിനു മാനസേ?
നിമിഷമപയമനിതു ഝടിതി കടിയുംകൊണ്ടു
നിൻമുമ്പിൽ വന്നൊഴിഞ്ഞുടൽ പോകുന്നു ഞാൻ.
കൊതി കളവന്യഥെത്തു ചതി പറകയ'ല്ലെന്നു
കുംഭോദരവൻ കേട്ടു ശംഭോരുദീരിതം
ത്രിപുരഹരനടിതൊഴുതു ഝടിതി വിനയാചനാ
ദക്ഷിണദിഗ്ഭാഗമാശ്രയിച്ചീടിനാൻ.
മിഥുനമതു മലയഗിരിമുകളിലിഴിയും വിധൌ

മേദിനീ മെല്ലെന്നു നേരെയായീ തദാ.
പുതുമയോടു സുരമുനികൾ കലശജനെ മാനിച്ചു
ഭൂമീതലേ പൂർവ്വസംസ്ഥാനസുന്ദരേ
ഉന്നതികൾ കരുതി പലർ മഹീതലഘടീയന്ത്ര-
ക്കടയിൽക്കല്ലെന്നു കംഭോതവന്നടേ.
നഗനഗരപുരിവിപിനനദനദിതടങ്ങളും
നാനാജനൌഘനിശ്വാസവും നേരായി.

നഗപുരിയിൽ മികവുടയ സുരമുനിസതീകുലം
നായകപൂജയ്ക്കൊരുമ്പെട്ടു തൽക്ഷണം.
മിടുമയോടു മൃഡനികടമുടനുപഗതാ തദാ
മൈനാകപാർവ്വതീമാതാ ഗിരിപ്രിയാ.
അവരവരവിലഖിലജനമിഴികൾ കുളിരുമാറൊ-
രംഗനാലോകവും വന്നു ശിവാന്തികെ.
അമരതരുനറുമലരുമർഘ്യപാദ്യാദിക-
ളഷ്ടമംഗല്യങ്ങളും തൃക്കൈവിളക്കുകൾ
നിബിഡപരിമളഭരിതവരകളഭകസ്തൂരി-
നീരാജനാഢ്യവെൺചാമരാദിയും.
ഇവ പലതു കരതളിരിൽ മിളിതരസമാണ്ടുകൊ-
ണ്ടെല്ലാവരും വന്നു നല്ലൊരു കൌതുകാൽ.
ശശിശകലമണിയുമരനരികിലുടനെ തെളിച്ചു
ശംഖഭേരീതൂര്യനാദവും ഗീതവും.
ത്വരിതമഥ ഗിരിമഹിഷി സുരസുരഭിദുഗ്ദ്ധേന
തൃക്കാൽ കഴുകിച്ചു വിശേഷശേഷേണ തേ.
ശിശിരമതിമധുരമതു ശിരസി ച ശരീരേ ച
ചേർത്തു പ്രീത്യാ ശിവശ്രീപാദതീർത്ഥവും.
അഖിലജഗദധിപനവളതിനനന്തരമർഘ്യവു-
മാചമനീയവുമാത്തു നല്കീടിനാൾ.
അതിസുരഭിമലർഗ്ഗണവുമനലമധുലോചന-
മൻപോടു നല്കി നീരാജനം ചെയ്തുടൻ
അഴകുടയൊരണികഴുവിൽ നറുമലർകടന്നുകൊ-
ണ്ടാരാധ്യ സാധ്വീ നമസ്കരിച്ചീടിനാൾ.

മലമകളുമതുപൊഴുതു തൊഴുതു ജനകാഗ്രജ-
ന്മാരെയും മററു പലരെയും മാത്രം

സകലജനജനനി നിജസഹചരികളോടുമ-
സ്സുർവേശ്വരനേ വരിപ്പാൻ പുറപ്പെട്ടു.
മൃദുരണിതപാദകടകമിടയിടയിൽ മണ്ടിച്ചു
മെല്ലെമെല്ലെച്ചെന്നു വല്ലഭം ദുർല്ലഭം
കളമധുരമളിമുരളുമൊരു വരണമാലയാ
കണ്ഠത്തിൽവച്ചു തൻകൈയിണക്കൂപ്പിടം.
അടിമുടിയൊടിടകളിലമൃതകടൽ തന്നിൽ നീ-
രാടി[illegible]ാടീരേഴിൽ വാഴും ചരാചരം
അടിമലരിലടിമപെട്ടവർകളുവന്നു കൊതി-
ച്ചംബികാ മാലയാലംബിത ത്ര്യംബകം.
"അഴലൊഴിയുമെഴുമഴകമഖിലഭുവനൈകസാ-
മ്രാജ്യത്തിനി മേലിലാക്ഷമില്ലോർക്കവോ"
ഇതി വിയതി മുനിമൊഴികൾ മലർമഴകളൂഴിയി-
ലീശ്വരീമാലയേറീശ്വരൻ നിന്നനാൾ.
അഥ പടല[illegible]കിലവമിടമൊഴികെ മാലോക-
രമ്പോടെഴുന്നള്ളി കല്യാണമണ്ഡപേ.
അമിതമുനിസുരതാപസി ഗിരിസുതയോടും ഇട-
ന്നാസനേ നാഥനിരുന്നള്ളി സാദരം.
പട്ടതയൊരു പരിണയനസമുചിതവിധാനങ്ങൾ
പാട്ടപാടേ ചെയ്തു സപ്തർഷിമാരപ്പടി.
അഖിലജനദരണമതിനിഹ ഇണ നമുക്ക നാ-
മന്യോന്യമെന്നു ചെയ്തു പാണിപീഡനം.
ലളിതപദചകിതഗതി ദഹനനു പ്രദക്ഷിണം
ലജ്ജാരതിസേപദരോമാഞ്ചചഞ്ചലം
ലസദനഘമണികളുളുണക്കണനിബന്ധനം
ലാജഹോമാദിചെയ്താചാരപേശലം
അതിമൃദുലമചലമകൾ തളിരടി പിടിച്ചു താ-
നമ്മിചവിട്ടിച്ചു കൃതാ ധ്രുവേക്ഷണം
ശിവനഥ രജതഗിരിപുരിയിലെഴുന്നള്ളുവാൻ
ചെമ്മെ സമാപ്യ ക്രിയാകലാപം ക്രമാൽ.
അമരമുനിമടവർകലമനോഥ ഗൌരിക-
മാർദ്രാക്ഷതംകൊണ്ടുഴിഞ്ഞു സമാദരെ.
ത്രിപുരരിപു [illegible] ഇഹനിഗിരി നിസ്തുലം

സ്ത്രീധനം നല്കീ സമസ്തം നിജധനം.
അഥ പരമശിവനഥ വൃഷഭവരമേറിനാ-
നന്ദോളമേറിനാളംബികാദേവിയും.
കടതൃകകൾ ~~കൊടിക്കൂറകൾ~~ തുടിപടഹമദ്ദളം
കൊട്ടപാട്ടാട്ടംപിടിച്ചു കളികളും.
ഇതി വിവിധകളകളമൊടളകയോളമാളക-
ളേകാർണ്ണവപ്രളയാരവം നടകൊണ്ടു.
ബഹുളജനഗളഗളിതകളകളതിരപ്പിലി
ബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡം മുഴങ്ങിവിങ്ങീ ഭൃശം.
ഭുവനപതി ജഗദവനകുതുകി കൂടിയും കൊണ്ടു
ഭോഗപുരി പുക്കു ഭോഗിവിഭൂഷണൻ.
അതുപൊഴുതു തൊഴുതകലെ നിടിലനയനനന്ന ത-
ന്നാതങ്കമോർത്തവത്തി രതി സഭയം.
അഗതിഗതിരിഹ ജഗതി പശുപതി തദാ തെളി-
ഞ്ഞംഗജന്മാംഗനാമിങ്ങനേ ചൊല്ലിനാൻ.
"തവ രമണനാടൽ തരുവനിതുപൊഴുതിലേ രതി!
തന്വംഗി! സൌന്ദര്യധുര്യം നടേതാവും.
എതുപൊഴുതുമധിവസതു മമ രതി! ഗൃഹാങ്കണം
താനി; കേൾ മാമകൻ കാമുകൻ താവകൻ.
വിഹരതു സ ഭവതിയൊടു; വിഹരതു ശരാനെങ്കൽ;
വീരനോടേതുമേ വൈരമില്ലുള്ളിൽ മേ.
വിധുവിനൊടു മധുവിനപി വിധുരത വൃഥാ വേണ്ട;
വിജ്വരരായ് വാഴുക നിർജ്ജരന്മാർ സുഖം.
അഖിലജനമപി ചലതു നിജനിജനിവാസമി-
ന്നന്യോന്യമാതങ്കപ്രവിച്ഛിത്തിടൊലാ.
ചില പിഴകൾ വരികിൽ മമ കഴൽ തൊഴുവിനേവരും;
ശിക്ഷയും രക്ഷയുമെങ്കലുണ്ടക്ഷയം."
നതവരദനിതി പറഞ്ഞളവിളയും മുദാ
നന്ദിതൻ കൈപിടച്ചങ്ങിറങ്ങീ വൃഷാൽ.
അജനജിതസുരപതിശിഖിമുഖഹരിൽപാല-
രാകെ നമിച്ചുണർത്തിച്ചു യാത്രയായ്
കഴൽതൊഴുതു കളകളമൊടിളകി നടകൊണ്ടിതു
കാലഗിരിദ്രാദികളും ~~പുറപ്പെട്ടു~~

അമരമുനിയുവതിജനനടുവിലചലപ്പെണ്ണു-
മന്ദോളവും വിട്ടു പുക്കു പുരോദരേ.
പരമശിവമണിയറയിലനലമണി ചെന്നു
പാട്ടുപാടേ വച്ചു ദീപം മണിമയം.
തദനു സുരപതിമഹിഷി സഖികളൊടുമാഗത്യ
തട്ടിക്കുടഞ്ഞു വിരിച്ചിതു മെത്തയും.
കരളിലുരുകുതുകമൊടു സലിലമിഹ കൊണ്ടന്നു
ഗംഗാഭഗവതി ഭൃംഗാരഭാജനേ.
സുരയുവതിസമുപഹൃതസുരഭിമലർമാലകൾ
തൂക്കിനാർ മേടിച്ചു മാതൃകകൾ നിരയും.
ശിവമഹിഷിപാദജനസുകൃതപരിപാകേന
ശൃംഗാരയോനി തൻമേനി ലഭിച്ചുടൻ
ശിവശയനഗൃഹമതിനു ബഹിരജിരസീമയിൽ-
ച്ചെന്നു രതിയോടു ചേർന്നു ശിവാജ്ഞയാ
കുസുമമയശരനികരം തിരികയുമെട്ടുകയും
കോട്ടങ്ങളം തീർക്കയുംചെയ്തു മരുവിനാൻ.
കയിൽനിന്നവിരതമൃതുവരമധുവിലാസവും
ഫുല്ലതരപുഷ്പഗന്ധപ്രബന്ധവും.
സവിധഭുവി സതതമിഹ സകലജഗദീശനാം
സംസാരരോഗഭിഷഗനുകൂലമായ്
ചിരമുമയൊടൊരുമയൊടുമമരത മഹേശ്വരൻ
ചീർത്താദര ലക്ഷ്മിയെത്തീർത്തു ദിനേ ദിനേ.
പരിചിനൊടു ഗിരിശനിതി ഗിരിസുതയെ വേട്ടതും
പാരിച്ച സങ്കടം പാരിൽക്കെടുത്തതും
ദുരിതഹരമിതി കിമപി ചതി പറകയല്ല ഞാൻ
ദുഃഖഹരമെന്നെനിക്കുണ്ടു നിശ്ചയം.
ബാഹ്യസുഖദമിതു ജഗതി ബാഹ്യമതപാദം പരം
ബ്രഹ്മസഭയിലും പ്രൌഢിയാം പാടിയാൽ.
ഗിരിശനുടെ ചരിതമിതു രചിതമധുനാ മയാ
ഗീർവാണകേരളഭാഷാവിമിശ്രിതം.
കഠിനതയുമിടയിടയിൽ വരുമതുമിരുമ്പിനാൽ-
ക്കപ്പൽ മരംകൊണ്ടു കല്പിക്കിലേവനും.
അഭയമിതു ഭവജലധിനടുവിലടിയുമാ കപ്പൽ,-

അഭ്യസിച്ചീടിനാലതിന്നുണ്ടാം ഫലം.
മറുകരയിലണവതിനുമറികിൽ മതിയായ് വരും
മാലോകരെ! ഘോരസംസാരസാഗരെ.
പരിണയനവിധികളിലുമിതു സരസി പാടിയാൽ
പ്രായേണ സൎവമംഗല്യകൎമ്മത്തിനാം
അഘശമനമതിസൌഖ്യമസൌഭഗതാവഹ,-
മാരറിയാതതി,താരോടു ചൊല്ലു നാം?
കൃതമിതതിവിതതമിഹ ഗിരിദുഹിതൃകല്യാണ-
ഗീതപ്രബന്ധം മുദേഽസ്തു മേധാവിനാം.

ഇതി ഗിരിജാകല്യാണേ ഗിരിജോദ്വാഹഖണ്ഡം സമാപ്തം.

ശുഭമസ്തു.

അനുബന്ധം.

ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ വടക്കുനാഥസ്തോത്രങ്ങൾ.

അലമാലമല്ലകമേകം
മലമലിനിതമപി കില വസനം
തിലമശനം ഫലമപി മൂലം
നിലമശിഥിലമപി കില ശയനം.
നിലയധനസുജനാകുലതയി-
ലലമലത വിലസിതമലസത.
പരശിവ! നിൻ പാദഭജനത്തിന
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧

ത്രിലവൃന്ദമാളു ജഗൽപരി-
പാലനപര! പരമൊരു മാമുനി-
ബാലനിലനുകൂലതയാ കില
കാലനെവെന്നവനന്തകനന്ധാ!
നാലമാറം തവ നമനേ ശിവ!
കാലിന തൊഴുന്നവനാപര!
പാല്പ്പിന മൃതുമയയാ മമ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഇഹലോകസുഖേഷ്വറമതൃപ്തി-
ലഭിതോത്തമമതു മതവിധിയാൽ
വിഫലോതി ഭനോതി കപറത്തിന
സഫലോ ന മൃദേതി ഹൃദയം.
ന ഖലോ ന ജാറാമി ജരന്യപി
മൃഗലോചനമാരിൽ മനോരതി-
മവലോകയ മാമുതദയയാ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൩

ഹൃദശരണനായതു നീ കേവല
മാശ്രയണീയോസി സദാപദി.
താഴ്ച്ചവരാതൊരുമാറാമുറ്റു
രൊച്ച് വരാ ചരണാച്ചനയിൽ

കാച്ചിയ്യുരുമ പാലായുതിദം ലഘു
പൂച്ചരനാം പൂച്ചു രസജ്ഞത്തം.
നേച്ചിയിതേ ധൂർജ്ജടയേ! തേ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഉലകിലേഴിലുമോരോവക
കുലത്തിലും ജനിച്ചു മരിച്ചേൻ.
ഫലമതിനാലെന്തിഹ വന്നു
മലമകൾധവ! മമ വാതപകട-
മലർമകൾനിലയിനി മമ നിലയം.
ശൂലധരികിലുമിടനില നീ താൻ.
ബലവദിദം മമ ജരിതം ശ്രുണു
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൩

ഉത്തുംഗപിച്ഛന്തിമുടിപ്പുവ
രൊത്തുപാടിച്ചുറിച്ചു തത്തിന.
ക്രുത്തധിയാ കർമ്മ കഴിപ്പവർ
ധൂർത്തതതൻ ദാനം തൊടാതെ,
പാത്രലസ്വർ [illegible] മമ
വാസ്തുവമറിവമതുഗുണമായാൽ.
ഉൾപ്പോഗതിമാർഗ്ഗമാം വഴികളിൽ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൪

എത്രയുമതിചിത്രമിതാ നിൻ
മസ്തകമതിന്മേലി ജടാവന-
ഗർത്തഗതാ ഗളിതബഹിർഗതി
വർത്തതെ ഗുവാമതടിനീ.
സത്യമതെന്നില്ലൊരുറപ്പിതു
പുത്രവതിക്കളിസുതയ്ക്കും
ഉത്തവിധാവപി; ബുദ്ധ്യാ മമ
വരമരുളു വടക്കുന്നാഥാ. ൫

ഏകൻ പ്രഥമോദിതനവം
ലോകങ്ങളും ചമച്ചവനാമെങ്ങ
മേദം പതികാന്തരതസ്സവ
വാഗംബികതൻപതി ധാതാ

ശോകം പരിഹൃത്യ വിധായ വി-
വേകം മതത്തപമജ്ഞാനൻ
ആകമ്പത ഏവ ധിനോ; മമ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൮

ഐരാവതമേറി നടക്കില്ല-
മൈരാവതിപോലെ മിരിക്കില്ല-
മോരോ ജനതാള്യരൊടൊക്കില്ല-
മാരാദ്ധ്യരൊടൊപ്പമിരിക്കില്ല-
മാരോമലൊരാപഗയാകില്ല-
മീരേഴുലകോട്ടകിലും ചിര-
മാരാരറിവോൾ തവ മഹിമകൾ?
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൯

ഒരു വഴി പുനരതുതരതപസാ-
മൊരു പരിണതിയായ് മുനികളി-
ലൊരു മുനിവരനൊരുദിനമൊരു
പൊഴുതെങ്കിലുമയാഞ്ഞില്ലമാം.
സുരമുനിനുത! പരിചരണം തവ
ഹരമൃഡശിവനാമജപാളി
പരിചേതും പരമ്പദമപ്രി
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൨൦

രാഖിതി ഭവതോ മനനം മതി-
ജമനമിതി യാ മതി ധീമതി
തമനമിതി നാമനി തേ ശിവ!
... ...
ന്നാ മതി മതി ധാമഗതെ തവ.
പാമരിപോ! കാമരയാമത്ര
നാമതിനധികാരികളാമോ?
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൨൧

ഔദരശിലിരായതു നീ പര-
മോദനസമിദാഹുതി തേ തായി.
മോദരസം ദേവതു ഹൃതാഹുതി-
രാദരമമൃതാ വരി ഹൃദയേ

ഭൂതപതേ! പൂതപദം നയ.
ഭൂധരജാജാനേ ഞാനൊരു
പാതകിയെന്നാലുമെനിക്കെഴും
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൨

അക്കനിശാകരശിഖിലോചന!
സൽകരുണാവരുണനികേതന!
ദുഷ്കൃതിനാം ദൂരോപാസന!
ദുഷ്കർമ്മഹരാശൈലശരാസന!
ധൂർജ്ജടേ! വിഭോ! ഭസ്മവിലേപന!
ഭദ്രകരോ ഭവ വൃഷകേതന!
ഭക്തജനേ മാദൃശി ഘൃണേ
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൩

ഹര! ഹലധരാനനനുതിഗുണ!
ശിവ! ശിപിവിഷ്ടാഷ്ടകളേബര!
കരതലധൃതശൂലപരശ്വധ-
ഹരിണവരാഭയ! പരമേശ്വര!
ധരതനയാധവ! ശശിശേഖര!
ധനദസഖേ! ധാർമ്മികവത്സല!
ഭരതനയാഗ്രജ! ജയ ശങ്കര!
വരമരുള്ക വടക്കുന്നാഥാ. ൧൪

(൨)

നരകമുണ്ടിനിമേലിൽ വരുവാനെന്നൊരു പേടി
പെരുതായേ മനതാർ വെറുതെ കലങ്ങീടുന്നു.
തിരുനാമമുരചെയ്വാൻ വരമെൻ പാടവമേണം
കരുണാവാരിധേ! ശംഭോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൧

മടിക്കാതെല്ലെ ജഗന്നാഥാ! നിനക്കില്ല പരിഭവം?
ഇളപ്പമില്ലെനിക്കേതും തടുത്തീടാനാളുകൾ.
തിരുപ്പാദം വണങ്ങി ഞാനിരിക്കെ വന്നവർ ചെയ്യു-
മതിക്രമം തടുക്കേണം വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ശിരസ്സിലമ്പിളി ഗംഗ ധരിച്ചു പാമ്പെല്ലുമാലയും
കരത്തിൽ മാൻ മഴു ശൂലം തലയുമായി
ഇരിക്കേണമൊരുനേരം പിരിയാതെൻ മനതാരിൽ
ഭജിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൩

വടക്കുന്നാഥനെക്കണ്ടു മരിക്കേണം നമുക്കിപ്പോ-
ളൊട്ടുക്കം നിൻ പാദത്തിങ്കലിരിക്കവേണം.
ഉണ്ണം ചോറാരാ നമുക്കെന്നു പറകിലും ഭവാൻ പോക്കൽ
സമസ്തവും വഴങ്ങിനേൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൪
യമൻതന്റെ പുരത്തിങ്കലയക്കൊല്ലായിനി നമ്മെ-
ശ്ശിവൻതന്റെ പുരത്തിങ്കലിരുത്തീടേണം.
ജഗത്തൊക്കെ നിറഞ്ഞുള്ള പരബ്രഹ്മം മനക്കാമ്പിൽ
സ്മരിക്കേണം മരിക്കുമ്പോൾ വടക്കുന്നാഥാ. ൫

(൩)*

അമ്പിളിത്തെല്ലും പിച്ചകമാലയും
തുമ്പമാലയും ചാർത്തി വിളങ്ങുന്ന
അമ്പിൽ നല്ല തിരുമുടി കാണണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧
ബാലചന്ദ്രനൊടൊത്തു വിളങ്ങുന്ന
ഫാലദേശേ തിളങ്ങും നയനവും
ലീല കോലുന്ന ചില്ലീയുഗളവും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨
ലീലകൊണ്ടു ജഗത്തിനെ സൃഷ്ടിച്ചു
പാലനം ചെയ്തു സംഹരിച്ചീടുന്ന
നീലപത്മസമാനനയനങ്ങൾ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൩
ചാരുതിലപ്രസൂനസമനാസയും
പാരം മിന്നുന്ന ദന്തവസനവും
നേരെ കാണണം ദന്താവലികളും
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൪
പന്നഗപതികുണ്ഡലഭംഗിയും
മിന്നും ഗണ്ഡയുഗളം മുഖാംബുജവും
മുന്നിലാമ്മാറു കാണായ്‌വരേണമേ
തൃശ്ശിവപേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൫
കണ്ഠശോഭയും കാളകൂടാഭയും
കണ്ടാൽ കൗതുകമേറും തിരുമാറും

* ഇതിന്റെ കർത്തൃത്വത്തെപ്പറ്റി സംശയമുണ്ട്.

കണ്ഠാവു നീലകണ്ഠ! ഭവാനിധേ!
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൩
എപ്പൊഴും തിരുമാറിലണിയുന്ന
സർപ്പമാലകൾ പൊന്മണിമാലകൾ
പുഷ്പമാലകൾ കാണാകുന്നേരമേ
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൪
മാനം വെണ്മഴുവുമഭയം പരം
മാനമെന്യേ വിളങ്ങും തൃക്കൈകളും
മാനസതാരിലെപ്പൊഴും തോന്നണം
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൫
വിശ്വമെല്ലാം പ്രളയേ ലയിക്കുന്ന
വിശ്വയോനേ! നിൻ നല്ലോരുദരവും
നിശ്ചലം മമ മാനസേ തോന്നണം
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൬
നാഗചർമ്മലസിതകടീതടം
നാഗകാഞ്ചീഗുണാഞ്ചിതശോഭയും
നാഗരാജകരാഭം തുട രണ്ടും
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൭
കാന്തികോലുന്ന ജാനുയുഗളവും
കാമബാണധിക്കൊത്ത കണങ്കാലും
ചന്തമേറും പുറവടി നൂപുരം
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൮
പാദപങ്കജയുഗ്മസുഷമയും
പാരം ശോഭകലരും വിരലുകൾ
ആദരവോടു നിത്യം വണങ്ങുന്നേൻ
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൯
ഭസ്മഭൂഷിതമാം തിരുമേനി
ഭക്തിയോടെ വണങ്ങി സ്തുതിക്കുന്നേൻ.
അസ്മദാദിമനസ്സിൽ വിളങ്ങേണം
ഇജ്ജീവപൊത്തൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൦
ഈശ്വരാ നിൻ മടിയിൽ മരുവുന്ന
വിശ്വമോഹനസുന്ദരഗാത്രിയാം

ഈശചരിതൻ കടാക്ഷമുണ്ടാകണം
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൪

ഒററക്കൊമ്പനും താരകവൈരിയു-
മററമില്ലാത്ത ഭൂതഗണങ്ങളും
ചുററും നിന്നു സ്തുതിപ്പതു കാണണം
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൫

താരിൽമാനിനീകാന്തൻ മുകുന്ദനും
സാരസാസനൻതാനും സുരന്മാരും
നാരദാദിമുനികളും സേവിപ്പതും
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൬

സിദ്ധചാരണഗന്ധർവ്വഗുഹ്യക-
സാദ്ധ്യവിദ്യാധരാപ്സരോവൃന്ദവും
ഭക്തമോടും വണങ്ങിസ്തുതിപ്പതും
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൭

യക്ഷരാക്ഷസപന്നഗകിന്നര-
ഭൂതപൈശാചദൈത്യവീരരും
അക്ഷീണാനന്ദം വാഴ്ത്തിസ്തുതിപ്പതും
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൮

ഭൂസുരന്മാർ മുഴുവേദഘോഷത്താൽ
ഭാസുരമായ വേദഗണം കൊണ്ടു
വാസരന്തോറും വാഴ്ത്തിസ്തുതിപ്പതും
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൧൯

വെള്ളിമാമല പോലെ വിളങ്ങുന്ന
വെള്ളക്കാളതന്നുത്തകാന്തിയും
ഉള്ളിൽ കാണാവ്വരേണം കൃപാനിധേ!
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൦

ഉമ്പർക്കൂട്ടി! വന്ദിതം ഞങ്ങളെ
നൽകാരുണ്യം കലർന്നു ഭഗവാനേ!
ഉപരാഗങ്ങളെന്നിയേ സന്തതം
ഉള്ളിവപ്പേരൂർ വാഴും ശിവ! ശംഭോ! ൨൧

(൪)

അനാസ്ഥയും ദുരിതം ചെയ്തിരിക്കും കാലവും പോക-
മറ്റുക്കമന്തകനായുസ്സൊടുക്കത്തിങ്കൽ.
നടക്കുമാണവൻ വന്നിങ്ങടിക്കുമെന്നതിനാൽ നി-
ന്നടിക്കൊള്ളമട്ടുതേൻ ഞാൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൧

ആദിയും നിന്നവധിയും ജാതിയും പേർ മഹിമയും
മാധവനുമറിഞ്ഞീല ചതുർമ്മുഖനും.
ആതിര നിന്തിരുനാളെന്നേതു ഹേതു ജനം ചൊല്ലാൻ?
ഭൂതനാഥാ! ശിവ! ശംഭോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൨

ഇരിക്കുന്നു ഗിരികന്യ തിരുമെയ്യിലെപ്പോഴും;
രമിക്കുന്നു സുരധുനി ജടമുടിയിൽ.
ഭരിക്കുന്നു ജഗത്താകെ; നിന്റെ ചരിത്രങ്ങൾ
ധരിക്കാവല്ലെനിക്കേതും വടക്കുന്നാഥാ. ൩

ശരവിദ്യകൾ നിരൂപിച്ചാൽ സേവചെയ്യാനധികാരം
ദേവകൾക്കും മുനികൾക്കുമെന്നിവർക്കൊക്കും.
അതുപോലും ഞാൻ ഭജിക്കുന്നേൻ തവ കൃപ പരം തന്നാ-
ലാവതായ് വളർക്കേണം വടക്കുന്നാഥാ. ൪

ഉററവരും പെററമ്മയും വിത്തപൂരം വസ്തുഭാരം
ചെററുപോരാ ചെററുപോരാ എന്നൊഴിഞ്ഞുണ്ടോ?
അററുപോമായുസ്സാരുമോരാ; ചെററുണ്ടോ ചിന്ത ഞാനാം
വിററുതിന്നും വിധൌ പുണ്യം? വടക്കുന്നാഥാ. ൫

ഊട്ടുവൻ ഭൂസുരകോടി; വെട്ടുവൻ വംശമുറപ്പിപ്പൻ;
നാട്ടിലെല്ലാം ഞാനെന്നിട്ടുളെളാട്ടുവൻ കീർത്തിം;
കൂട്ടുവനിശ്ശൊഭചിന്തമെന്നിരിക്കെ യമരാജൻ-
തീട്ടുവന്നു പോകുംല്ലോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൬

എന്നിലേക കൃപാം മുൻപെ; പലവഴിഞ്ഞയച്ചേളള;
ഗന്ധിയുംപുരമാക്കം വന്നു പോയ് നാശം;
മതിവച്ചുള്ളൊരുത്തർക്ക് കൂട്ടം? മതിപുത്രൻ? ഭവൽഭക്തൻ
നന്ദികേശനാഥം വന്ദേ വടക്കുന്നാഥാ. ൭

എത്രയുപുണ്യമേതുപോ...മാരറിഞ്ഞു? ദേഹി നീ മേ
പ്രീതിഭ്രാന്തിസ്ഥിതമേധാമോദിതാം ഭക്തിം;

പാർവ്വതീശം നിധിപതിമിത്രം പന്നഗേശം ഗണപതിപിതരം
പാഹിപോറ്റും ഭക്തബന്ധോ! വടക്കുന്നാഥാ. ൯

മന്ദഹാസം ചന്ദ്രമൈത്രം ഭൂതനാഥം ....
ശ്വേതഫാലം ധൃതശൂലം പീതകാകോളം
പാർവ്വതിയും ഗംഗയേവം തവ ചരിത്രം ബഹുവിചിത്രം
സർവ്വകാലം നിനയ്ക്കുന്നേൻ വടക്കുന്നാഥാ. ൰

കഴിക്കേണം പുനർജ്ജന്മം പിഴുക്കേണമിനിബന്ധം
ലഭിക്കേണമപവർഗ്ഗമെനിക്കെന്നാലും.
മനക്കാമ്പു നിന പാദത്തിൽ ഭക്തിയോടൊത്ത
വഴിക്കെന്നെ നയിക്കുമല്ലോ വടക്കുന്നാഥാ. ൧൧

ഒപ്പമേറും ജടമുടിയും തിരുപ്പുരികവും തിരുമിഴിയും
കുപ്പുവോരിൽ കുമ്പിടാവൂർത്താമ്രമാം തൊലും
വാഴ്ത്തും വക്ത്രവും വരദ ഭുജനാഗതാഗനാം നിൻ
തോല്പടവും നാട്യഭാവും വടക്കുന്നാഥാ. ൧൨

....

വാഴ്ത്തും സപ്തമന്ത്രം ഭജമാനന്റെ പാദ
അഷ്ടമൂർത്തേ വരദ ചാതകനെ ഭക്തന്മാരുടെയും
വിശ്വരൂപ വിശ്വനാഥാ! വടക്കുന്നാഥാ. ൧൩

അക്കാ ദുശിലിനേത്രം ചന്ദ്രചൂഡനിഭൂതഗാത്രം
ദക്ഷതോത്സാരമനേത്രം ദുർഗ്ഗണത്യാഗം
രക്ഷ സച്ചിത്സുഖമാത്രം വിശ്വാരാധ്യാംഘ്രിതാമരം
.... സുചരിത്രം വടക്കുന്നാഥാ. ൧൪

നാകനായകനുതനാഥ! ഭക്തവത്സല ഭഗവൻ!
ലോകരക്ഷകമഹേശ ഭഗവത്ത്യാജ്യ!
ഭക്തവൃത്തിപര ശിവ ....
ദക്ഷിണകൈലാസവാസ! വടക്കുന്നാഥാ. ൧൫

ശുദ്ധിപത്രം.

പുറം.	വരി	അബദ്ധം.	സുബദ്ധം.
vii.	൧൫.	പാഠപാതം.	പാഠപാനം.
,,	൧൮.	പുറാ.	പുറ്റ.
ix.	൫.	കുരവ.	കുരവ്.
xiv.	൮.	പ്രൊഫസർ	പ്രൊഫെസർ.
3.	൯.	നിഷ്പ്ല.	നിഷ്പ്ല.
4.	൧൩.	നിരസ.	നിരസ.
6.	൬൬.	ബിജ.	ബീജ.
11.	൨൭.	മിതരാ.	മിതരൊ.
12.	൫.	ശാഖിതംകാരയം.	ശാഖിതകാരയം.
,,	൯.	വിസ്ക്രതനായ.	വിസ്ക്രതനായ്.
,,	൬൨.	കാൺമത്.	കൺമുന്.
13.	൨.	ശ്ലേസ.	ശ്ലേസാ.
15.	൨൬.	കാണായ.	കാണായ്.
18.	൨൯.	ഞയ.	ഞയ്.
32.	൧൦.	പ്രതിസിരവും.	പ്രതിസീരവും.
,,	൧൭.	ചെയ്യുമ്പാൾ.	ചെയ്യുമ്പോൾ.
36.	൨൧.	ബോധേ.	ബോധേ്യ.
37.	൨൭.	ചെയ്ത.	ചെയ്ത.
,,	൧൨.	വളർപ്പ.	വളർത്ത.
39.	൧൨.	വചനം.	വചനം.
48.	൨൭.	അത്യന്തസുഖം.	അത്യന്തസുഖം.
56.	൨൮.	സംവിധാ.	സംവിധാ.
57.	൨൭.	ഉദ്ദാരണിയാള്ളി.	ഉദ്ദാരണിയാള്ളി.
58.	൧.	നിന്നാളും.	നിന്നാളും."
,,	൬.	ചെയ്യപ്പെട്ട.	"ചെയ്യപ്പെട്ട.
,,	൨൭.	എന്നെപ്രവൃത്തി.	എന്നെപ്രവൃത്തി.
61.	൧.	നയനം.	ദയനം.
,,	൨൮.	മള്ളികെ.	മള്ളികെ.
64.	൨.	മർക്കം.	മർക്കം.
66.	൧൨.	ദെവിയോ.	ദെവിയോ.
74.	൧൦.	[illegible]	[illegible]
76.	൨൬.	[illegible]	[illegible]
85.	൨൧.	[illegible]	[illegible]
90.	൨൧.	[illegible]	[illegible]
92.	൭.	[illegible]	[illegible]
93.	൬.	അരുളി	അരുളി.
,,	൨൭.	[illegible]	[illegible]
,,	൬൦.	[illegible]	[illegible]
94.	൨൯.	വിരയോ.	വിരയോ.
96.	൬.	ഉളാപ്പിച്ചു.	ഉളാപ്പിച്ചു.

പുറം.	വരി.	അബദ്ധം.	സുബദ്ധം.
99.	൧൭.	കള.	കള്ള.
105.	൧൯.	നമിക്കയു.	നമിക്കയും.
107.	൨൫.	നമന്തി.	നമിന്തി.
111.	൩.	ഞാൻ.	ഞാൻ".
,,	൯.	നിറഞ്ഞുമത."	നിറഞ്ഞുമത.
114.	൨.	നേർതരം.	നേർതിര.
116.	൯.	കംബോജവനതെ.	കംബോജവനങ്ങൾ.
,,	൩൦.	കടന്ന.	കടന്ന.
117.	൧.	കളെളാട്ട.	കളെളാട്ട.
118.	൨൧.	ഏളിമതെ.	ഏളിമയെ.
,,	൨൩.	വാഴെ.	വാഴ്ക.
iv.	൧൪.	ഗിത.	ഗിരി.

READY FOR SALE.

ശ്രീമൂലമലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലി.

	രു.	ണ.	പൈ.
No. 1—[illegible]പ്പാട്ട്	0	7	0
No. 2—[illegible] (കിളിപ്പാട്ട്)	0	7	0
No. 3—[illegible] (കിളിപ്പാട്ട്)	0	10	[illegible]
No. 4—[illegible] (കിളിപ്പാട്ട്)	0	12	0
No. 5—[illegible]പ്പാട്ട് (കിളിപ്പാട്ട്)	0	14	0
No. 6—[illegible] ([illegible])	0	6	0
No. 7—[illegible] ([illegible])	0	5	0
No. 8—[illegible] ([illegible])	1	0	8

